

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: SPRAW WOJSKOWYCH, SPRAW WEWNĘTRZNYCH I SPRAW WIEDLIWOŚCI

z dnia 28 sierpnia 1934 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Zagranicznych, Skarbu, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu, Komunikacji oraz Opieki Społecznej w sprawie wykonania ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, zmienionej i uzupełnionej rozporządzeniami Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 stycznia 1928 r., z dnia 29 listopada 1930 r. i ustawą z dnia 17 marca 1933 r.

Na podstawie art. 9 ustęp ostatni, 11 ustęp pierwszy, 12 ustęp drugi, 13, 14, 15 ustęp drugi, 16, 17 ustęp ostatni, 18, 21 ustęp trzeci, 22 ustęp pierwszy, 24 ustęp drugi, 45 ustęp pierwszy, 51 ustęp pierwszy punkt 2, 52 ustęp drugi, 54, 61 ustęp drugi, 64, 65 ustęp drugi, 67 ustęp ostatni, 70 ustęp ostatni, 71 ustęp pierwszy, 76 ustęp drugi, 77 ustęp ostatni, 81 ustęp ostatni, 90 ustęp ostatni, 94, 95 ustęp pierw-

szy, 97 ustęp drugi, 116 ustęp drugi oraz 124 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, której jednolity tekst ogłoszony został w załączniku do obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 12 lipca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 455) zarządza się co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne o powszechnym obowiązku wojskowym.

Do art. 6.

§ 1. Wiek poborowy rozpoczyna się w czasie wojny o 2 lata wcześniej i trwa na ogólnych zasadach do ukończenia lat 23-ch. W tym okresie obowiązuje stawienie się przed komisją poborową na każdorazowe zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 7 i 8.

§ 2. Osoby, które uzyskały obywatelstwo polskie przed osiągnięciem wieku poborowego obowiązane są zgłosić się do rejestru poborowych na ogólnych zasadach. Osoby, które stały się obywatelami polskimi w okresie czasu od osiągnięcia wieku pobo-

rowego do lat 50 włącznie powinny być wpisane do listy poborowej właściwego rocznika.

§ 3. Osoby, wyszczególnione w art. 7 ustęp 2, obowiązane są odbyć czynną służbę wojskową na ogólnych zasadach. Obowiązek ten trwa do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 40 lat życia. Z tym terminem muszą one być bezwzględnie zwolnione z czynnej służby wojskowej i zaliczone do pospolitego ruszenia.

§ 4. Osoby, wyszczególnione w przedostatnim ustępie art. 7, które orzeczeniem komisji poborowej uznane zostały za zdolne do czynnej służby wojskowej (kategoria A), zalicza komisja poborowa w dniu wydania tego orzeczenia do pospolitego ruszenia z bronią.

§ 5. Osoby, podające się za cudzoziemców, podlegają powszechnemu obowiązkowi wojskowemu na zasadach, określonych w ustawie o powszechnym obowiązkowi wojskowym, o ile nie mogą udowodnić, że dopełniły obowiązków przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 465) i w rozporządzeniach wykonawczych na niem opartych.

Osoby, które nie podają się wprawdzie za cudzoziemców, jednak dopełniły obowiązków, przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 465) i w rozporządzeniach wykonawczych na niem opartych, nie podlegają powszechnemu obowiązkowi wojskowemu. W przypadkach wątpliwych należy wdrażać dochodzenie.

Zaliczanie służby wojskowej, odbytej w państwie obcym może mieć miejsce w przypadkach przewidzianych w art. 7 ustęp 3. Za dowody odbycia takiej służby uważa się tylko dokumenty władz obcych względnie polskich, stwierdzające odbycie czynnej służby wojskowej w państwie obcym lub urzędowo poświadczone ich odpisy.

Przyznawanie stopni wojskowych osobom, które takie stopnie uzyskały w armii obcej przed nabyciem obywatelstwa polskiego zależy od decyzji Ministra Spraw Wojskowych.

Wystarczalność dowodów jako też okoliczność, czy między Państwem Polskim i danym państwem obcym istnieje zasada wzajemności, stwierdza Minister Spraw Wojskowych.

§ 6. Prośba o nadanie osobom wymienionym w art. 8 obywatelstwa polskiego powinna być wniesiona do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, przyczem udowodnić należy:

- a) odbycie czynnej służby na zasadach art. 4 pkt. 1, art. 83 względnie 85, art. 51, art. 62 ustęp 3 i 4 lub art. 75 przez okres nie mniejszy niż 5 miesięcy, tudzież
- b) posiadanie warunku przewidzianego w pkt. 1 art. 8 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) o obywatelstwie Państwa Polskiego (nieposzlakowany tryb życia).

§ 7. Przed nadaniem obywatelstwa lub odmownym załatwieniem prośby, wojewoda, a w mieście stołecznym Warszawie — Komisarz Rządu na m. st. Warszawę, zasięga opinii właściwego dowódcy okręgu korpusu. Minister Spraw Wewnętrznych jako władza odwoławcza porozumiewa się z Ministrem Spraw Wojskowych.

Do art. 9 i 89 ustęp 4 i 6.

§ 8. Wykluczeniu od czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie lub w pospolitem ruszeniu w myśl art. 9, zarówno z mocy samego prawa, jako też na podstawie decyzji właściwej władzy wojskowej, mogą podlegać tylko osoby, uznane za zdolne do służby wojskowej według jednej z kategorii A, C lub D, do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia, a oficerowie do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 60 lat życia.

§ 9. Osoby wykluczone od służby wojskowej, podlegają w czasie wykluczenia obowiązkowi meldowania się (art. 95) na ogólnych zasadach.

Osoby wykluczone od służby wojskowej, które posiadały stopień wojskowy, a stopnia tego nie utraciły na mocy prawomocnego wyroku sądowego lub na podstawie art. 26 kodeksu karnego wojskowego, zatrzymują stopień wojskowy nadal, a celem określenia ich stosunku do służby wojskowej dodaje się do nazwy posiadanego przez nich stopnia wojskowego (art. 10 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców — Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 747, oraz art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców marynarki wojennej — Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 12, poz. 85) — wyrazy „wykluczony z wojska”.

§ 10. Osoby, zakwalifikowane do kategorii A, które zostały wykluczone od służby wojskowej przed powołaniem do czynnej służby wojskowej, jako też osoby, wykluczone od służby wojskowej podczas pełnienia czynnej służby, są obowiązane odbyć tę służbę, jeżeli termin wykluczenia upływa przed końcem tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lat życia. W przeciwnym razie osoby te powinny być zaliczone do rezerwy lub pospolitego ruszenia, zależnie od wieku osiągniętego w chwili ustania wykluczenia.

Osoby należące do rezerwy lub pospolitego ruszenia, wykluczone od służby wojskowej, zostają po upływie terminu wykluczenia zaliczone zpowrotem do rezerwy lub pospolitego ruszenia zależnie od wieku, jaki osiągnęły w chwili, gdy upłynął termin wykluczenia.

§ 11. Względem osób skazanych na kary, powodujące wykluczenie od służby wojskowej w myśl art. 9 przed osiągnięciem wieku poborowego lub stawieniem się przed komisją poborową, wykluczenie od służby wojskowej może nastąpić dopiero po uznaniu tych osób przez komisję poborową za zdolne do służby wojskowej według kategorii A, C lub D, jednak termin wykluczenia liczy się takim osobom nor-

malnie w myśl zasad ogólnych, zawartych w ust. 2 i 3 art. 9.

§ 12. Wykluczenie, które następuje z mocy samego prawa wskutek skazania prawomocnym wyrokiem sądowym na jedną z kar, wyszczególnionych w art. 9 ustęp 1, przeprowadza właściwy powiatowy komendant uzupełnień na podstawie zawiadomień, otrzymanych od sądów powszechnych w myśl § 355.

Jeżeli osoba, która na podstawie takiego zawiadomienia podlega wykluczeniu od służby wojskowej z mocy samego prawa, odbywa czynną służbę wojskową, należy zawiadomienie to niezwłocznie przedłożyć dowódcy okręgu korpusu, który na tej zasadzie zarządzi zwolnienie danej osoby z szeregów jako wykluczonej od czynnej służby wojskowej.

§ 13. Jeżeli osoba, odbywająca czynną służbę wojskową, została podczas odbywania tej służby skazana prawomocnym wyrokiem sądu wojskowego na karę, powodującą wykluczenie od służby wojskowej z mocy samego prawa, dowódca okręgu korpusu zarządza niezwłocznie zwolnienie danej osoby z szeregów na podstawie meldunku właściwego prokuratora wojskowego.

§ 14. Prawo do wydawania orzeczeń o wykluczeniu w myśl art. 9 ustęp przedostatni przysługuje dowódcy okręgu korpusu, który decyduje po otrzymaniu wniosku lub pisemnej opinii prokuratora wojskowego.

W tych przypadkach, jeżeli prawomocny wyrok zapadł w sądzie wojskowym, właściwy prokurator wojskowy występuje z urzędu z wnioskiem o wykluczenie; jeżeli wyrok orzeczony był przez sąd powszechny, właściwy powiatowy komendant uzupełnień przesyła po otrzymaniu zawiadomienia o wyroku i wpisaniu kary do dokumentów ewidencyjnych zawiadomienie do właściwego prokuratora wojskowego, który przedkłada dowódcy okręgu korpusu pisemną opinię i wniosek w przedmiocie wykluczenia danej osoby od służby wojskowej.

Właściwym do wydawania orzeczenia o wykluczeniu w myśl art. 9 ustęp przedostatni jest w stosunku do osób, odbywających czynną służbę wojskową, dowódca okręgu korpusu właściwy dla danej formacji, w innych wypadkach — dowódca okręgu korpusu, na którego obszarze dana osoba zamieszkuje.

§ 15. Dowódca okręgu korpusu może orzec wykluczenie od służby wojskowej na podstawie art. 9 ustęp przedostatni na czas do lat 10 zależnie od rodzaju przestępstwa, wymiaru kary, pobudek i sposobu działania sprawcy, stosunku sprawcy do pokrzywdzonego, stopnia rozwoju umysłowego i charakteru sprawcy, jego dotychczasowego życia, tudzież zachowania się po spełnieniu przestępstwa.

§ 16. Wykluczeni od służby wojskowej otrzymują od władz wojskowych zaświadczenie, stwierdzające ich stosunek do wojska i zwracają posiadane do tego czasu wojskowe dokumenty osobiste w trybie, przewidzianym w § 408 ustęp 2.

§ 17. Przeciwno wykluczeniu orzeczonemu przez właściwą władzę wojskową w myśl art. 9 ustęp przedostatni przysługuje osobie wykluczonej w terminie 14-dniowym od dnia doręczenia orzeczenia odwołanie do Ministra Spraw Wojskowych, który rozstrzyga ostatecznie. Odwołanie należy wnieść za pośrednictwem właściwego dowódcy okręgu korpusu.

Wniesienie odwołania w powyższym terminie wstrzymuje wykonanie orzeczenia do czasu rozstrzygnięcia go przez Ministra Spraw Wojskowych.

Przed upływem terminu, określonego w ustępie 1 może być orzeczenie wykluczenia wykonane tylko wówczas, gdy wykluczony wyraźnie zrzekł się odwołania.

§ 18. Wykluczenie może nastąpić również w tych przypadkach, w których wykonanie kary pozbawienia wolności zostało przez sąd w myśl art. 61 kodeksu karnego z 1932 r. zawieszona. Jeżeli sąd zarządził wykonanie kary zawieszona, liczy się czas trwania wykluczenia w myśl zasad ogólnych, zawartych w ust. 2 art. 9. Jeżeli sąd w okresie zawieszenia kary lub w ciągu 3 miesięcy po upływie okresu zawieszenia nie zarządził wykonania kary, wykluczenie ustaje z mocy samego prawa.

§ 19. W razie wojny obowiązek służby czynnej, służby w rezerwie i w pospolitem ruszeniu osób, wykluczonych od tej służby, będzie określony osobnym rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych.

§ 20. W razie darowania w drodze łaski skutków karno-sądowego skazania, wykluczenie nie następuje lub ustaje. Ułaskawione osoby podlegają w tym przypadku powszechnemu obowiązkowi wojskowemu według zasad, podanych w § 10.

Rozdział II.

O władzach powołujących do wykonania powszechnego obowiązku wojskowego.

Do art. 11.

§ 21. Cywilnymi władzami powołanymi do wykonania przepisów ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym w pierwszej instancji są powiatowe władze administracji ogólnej, zaś w miastach Bielsko, Katowice i Chorzów — dyrekcje policji.

Na terenie m. st. Warszawy władzą tą jest Komisarz Rządu na m. st. Warszawę.

W dalszym ciągu rozporządzenia niniejszego przez wyrażenie „powiatowe władze administracji ogólnej” należy rozumieć władze wymienione w ustępach 1 i 2 niniejszego paragrafu, o ile rozporządzenie wyraźnie nie stanowi inaczej.

§ 22. Tok instancyj dla władz wymienionych w § 21 jest następujący:

II instancją z wyjątkiem Komisarza Rządu m. st. Warszawy jest wojewoda;

II instancją dla Komisarza Rządu m. st. Warszawy jest Minister Spraw Wewnętrznych.

W przypadkach, określonych poszczególnymi przepisami ustawy i niniejszego rozporządzenia, decyduje Minister Spraw Wewnętrznych.

Do art. 12.

§ 23. Podział obszaru Rzeczypospolitej Polskiej na powiatowe komendy uzupełnień (P. K. U.), jak również wykaz przydzielonych im powiatów, zawiera załącznik Nr. 1.

Do art. 15.

§ 24. Sprawy, związane z wykonaniem powszechnego obowiązku wojskowego przez obywateli polskich, przebywających poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, należą do urzędów konsularnych Rzeczypospolitej, wykonywających czynności konsularne (Poselstwa, Konsulaty Generalne, Konsulaty, Wicekonsulaty i Agencje Konsularne).

W sprawach tych urzędy konsularne obowiązują następujący tok instancyj:

II instancją jest wojewoda właściwy dla stałego miejsca zamieszkania danego obywatela w kraju, a w razie nieposiadania miejsca zamieszkania w kraju — wojewoda, właściwy dla miejsca urodzenia w kraju.

W przypadkach, określonych poszczególnymi przepisami ustawy i niniejszego rozporządzenia decyduje Minister Spraw Wewnętrznych.

Jeżeli miejscem zamieszkania danego obywatela jest miasto stołeczne Warszawa, II instancją dla urzędów konsularnych jest Minister Spraw Wewnętrznych.

§ 25. Sprawy związane z wykonaniem powszechnego obowiązku wojskowego przez obywateli mających miejsce zamieszkania na obszarze Wolnego Miasta Gdańska należą do Komisarza Rządu w Gdyni.

W czynnościach tych władzą współdziałającą jest Komisarz Generalny Rzeczypospolitej Polskiej na Wolne Miasto Gdańsk.

§ 26. Korespondencja między urzędami konsularnymi Rzeczypospolitej Polskiej a władzami administracji ogólnej i wojskowymi I i II instancji w sprawach wynikających z wykonania ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym odbywa się bezpośrednio.

Do art. 17.

§ 27. Pobór przeprowadzają komisje poborowe, powoływane przez wojewodę (Komisarza Rządu na m. st. Warszawę) w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu oddzielnie na okres każdego poboru głównego i oddzielnie na okres dodatkowych poborów.

§ 28. Skład komisji poborowej ma być ustalony imiennie przez władze, powołane do wyznaczania członków komisji poborowych, przyczem należy wyznaczyć imiennie odpowiednią ilość zastępców członków komisji poborowej, którzyby w razie potrzeby mogli bezzwłocznie objąć obowiązki danych członków komisji.

§ 29. Cywilnymi lekarzami komisji poborowych są z reguły lekarze powiatowi. W przypadku niemożności wzięcia udziału w komisji poborowej przez lekarza powiatowego właściwy wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) wyznacza na zastępcę lekarza powiatowego innego lekarza rządowego lub samorządowego. Gdyby wyznaczenie lekarza rządowego lub samorządowego na zastępcę lekarza powiatowego było niemożliwe, właściwy wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) wyznacza na cywilnego lekarza komisji poborowej jednego z pośród lekarzy cywilnych wolno-praktykujących, w miarę możliwości oficera rezerwy lub pospolitego ruszenia.

§ 30. Przedstawiciele samorządu do komisji poborowej wyznacza na obszarze województw: warszawskiego, lubelskiego, wołyńskiego, kieleckiego, białostockiego, łódzkiego, poleskiego, nowogrodzkiego i wileńskiego — rada powiatowa, w miastach zaś wydzielonych ze związku powiatowego na obszarze tych województw — rada miejska.

Na obszarze województw: tarnopolskiego, stanisławowskiego, lwowskiego, krakowskiego, tudzież w powiatach: Cieszyn, Bielsko—Powiat i Bielsko—Miasto z obszaru województwa śląskiego, przedstawiciele tych wyznacza rada powiatowa lub komisarz rządowy po wysłuchaniu rady przybocznej.

W miastach o własnym statucie wyznacza przedstawiciele samorządu rada miejska.

Na obszarze województw: pomorskiego, poznańskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego wyznaczają przedstawiciele samorządu rady powiatowe, w miastach zaś wydzielonych z powiatowego związku samorządowego rady miejskie.

Organa, wymienione w ustępach 1, 2 i 3 wyznaczają na członków komisji poborowych osoby z pośród swego grona.

Przedstawiciele samorządu zasiadają w komisji poborowej w czasie stawiania do poboru osób z obszaru przez nich reprezentowanego.

§ 31. Wszystkie osoby, wyznaczone na członków komisji poborowych, mają być o tem powiadomione i do objęcia swych czynności wezwane przez władze, które je wyznaczyły, najpóźniej na 3 dni przed rozpoczęciem czynności komisji poborowej.

Osoby, przewidziane na zastępców członków komisji poborowych mają być o tem zawiadomione w powyższy sposób z zaznaczeniem, że natychmiastowe objęcie czynności członka komisji poborowej obowiązuje bezwzględnie w razie wezwania ich przez kierownika powiatowej władzy administracji ogólnej lub przez dowódcę okręgu korpusu, jeżeli chodzi o powołanie zastępców oficerów, zasiadających w komisji poborowej.

Zawiadomienia należy wysyłać za potwierdzeniem odbioru.

§ 32. Osoby, wyznaczone na cywilnych członków komisji, powinny w razie uzasadnionej niemożności wzięcia udziału w komisji poborowej zawiadomić o tem niezwłocznie kierownika właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, zaś osoby wy-

znaczone na wojskowych członków komisji poborowej — właściwego dowódcę okręgu korpusu. Władze te powołują na ich miejsce przewidzianego zastępcę.

Ewentualna zmiana członków komisji poborowej powinna być przeprowadzona tak, ażeby wykluczać możliwość przerwy w pracach komisji poborowej.

§ 33. Zmiana przewodniczącego lub poszczególnych cywilnych lub wojskowych członków komisji poborowej w czasie ich urzędowania może nastąpić z urzędu na skutek zarządzenia wojewody lub dowódcy okręgu korpusu.

§ 34. Poza członkami wymienionymi w art. 17 w czynnościach komisji poborowej biorą udział następujące osoby:

- a) ze strony cywilnej: referent wojskowy powiatowej władzy administracji ogólnej lub jego pomocnik, urzędnik kancelaryjny tej władzy w charakterze pisarza oraz niższy funkcjonariusz państwowy dla obsługi wagi i miary;
- b) ze strony wojskowej — odpowiednia ilość pisarzy.

§ 35. Do zakresu działania komisji poborowej należy:

- a) badanie stanu zdrowia poborowych, lub innych osób, podlegających obowiązkowi wojskowemu i ochotników oraz orzekanie o ich fizycznej zdolności do służby wojskowej;
- b) badanie stanu zdrowia mężczyzn — członków rodziny poborowego i procentowe ustalenie ich niezdolności do zarobkowania w danym zawodzie w przypadkach ubiegania się o odroczenie służby wojskowej z art. 59 pkt. 1;
- c) odsyłanie poborowych do szpitali w myśl art. 43;
- d) orzekanie o zaliczeniu osób, wymienionych w art. 57 ust. 1 do pospolitego ruszenia;
- e) ustalanie wieku poborowych w przypadkach braku dowodów (§ 104);
- f) zaliczanie do pospolitego ruszenia mężczyzn, uznanych za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kat. A) po ukończeniu 38 lat życia.

§ 36. Wszyscy członkowie komisji poborowej obowiązani są urzędować razem w sali, przeznaczanej na dokonanie przeglądu lekarskiego.

§ 37. Członkowie komisji poborowej, jako też personel pomocniczy obowiązani są zachować tajemnicę co do przebiegu czynności komisji poborowej oraz co do chorób, stwierdzonych u poborowych lub członków ich rodzin.

§ 38. Komisje poborowe otrzymują od powiatowych władz administracji ogólnej niezbędne ustawy, rozporządzenia i instrukcje, dotyczące spraw poborowych i przeprowadzania poboru oraz listy poborowe ze skorowidzami, a nadto potrzebne druki

i pieczęć, tudzież wszystkie materiały piśmienne i przybory pisarskie.

Nie dotyczy to druków prowadzonych przez wojskowy personel komisji poborowej, które dostarcza właściwa powiatowa komenda uzupełnień.

§ 39. Przewodniczący komisji poborowej kieruje całokształtem prac tej komisji. Do jego obowiązków należy w szczególności:

- a) dbanie o planowe i prawidłowe przeprowadzenie poboru;
- b) nadzór nad należytem wykorzystaniem lokalu poborowego, utrzymaniem w nim porządku oraz jego zabezpieczenie wewnętrzne i zewnętrzne;
- c) nadzór nad sprawdzaniem tożsamości osób, stających przed komisją poborową;
- d) kierowanie obradami i urzędowaniem komisji poborowej;
- e) wypełnianie w kartach indywidualnych rubryk „język macierzysty” i „narodowość” oraz wpisywanie do tych kart orzeczeń komisji poborowej;
- f) nadzór nad prowadzeniem protokołu posiedzenia komisji poborowej (§ 154);
- g) nadzór nad wypełnianiem listy poborowej;
- h) podpisywanie wszystkich dokumentów wydawanych przez komisję poborową;
- i) nadzór nad bezpiecznym przechowaniem list poborowych, wykazów, druków, pieczęci i dokumentów, jak również przedmiotów potrzebnych do badania poborowych, pochodzących od władz cywilnych, a co do pochodzących od władz wojskowych tylko wtedy, gdy warunki nie pozwalają na bezpieczne przechowanie ich u miejscowych władz wojskowych.

§ 40. W sprawach, przekraczających kompetencję przewodniczącego komisji poborowej, powinien on się odnieść do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 41. Zadaniem wojskowego członka komisji poborowej jest:

- a) czynny udział w orzecznictwie komisji;
- b) przeznaczenie do poszczególnych rodzajów wojska mężczyzn, uznanych za zdolnych do czynnej służby wojskowej i do służby w pospolitem ruszeniu z bronią;
- c) prowadzenie przy pomocy pisarzy wojskowych ewidencji wojskowej;
- d) wydawanie dokumentów wojskowych osobom zaliczonym do pospolitego ruszenia z bronią lub bez broni (art. 39 kat. C i D, art. 7 ustęp 4, art. 36 ustęp 2 oraz art. 57).

§ 42. Codziennie po zakończeniu czynności komisji poborowej wojskowy członek komisji obowiązany jest sprawdzić zgodność wpisów w ewidencji wojskowej dotyczących orzeczenia komisji poborowej z wpisami w liście poborowej.

W tym celu ma on prawo wglądu do list poborowych, kart indywidualnych i protokołu komisji poborowej także po ukończeniu jej czynności.

§ 43. Obowiązkiem lekarzy komisji poborowej jest określenie u osoby stojącej do poboru stopnia zdolności do służby wojskowej na podstawie jak najdokładniejszego badania stanu zdrowia oraz przepisów wojskowych o badaniu i ocenie zdolności fizycznej i psychicznej do służby wojskowej.

Lekarz wojskowy ma dbać, ażeby przegląd lekarski odbył się ściśle według obowiązujących przepisów.

§ 44. Lekarzom - członkom komisji poborowej nie wolno badać poborowych poza urzędowaniem komisji. Nie mogą oni również wydawać osobom badanym lub osobom trzecim jakichkolwiek poświadczeń o wynikach badania lekarskiego w komisji poborowej.

§ 45. Przedstawiciel samorządu, o ile jest obecny podczas urzędowania komisji poborowej, bierze czynny udział w orzecznictwie tej komisji, spełniając zarazem rolę męża zaufania powiatu, którego przegląd odbywa się.

§ 46. Zadaniem referenta wojskowego powiatowej władzy administracji ogólnej, przydzielonego do komisji poborowej, jest:

- a) sprawdzanie tożsamości osób, stojących do poboru i członków ich rodzin przedstawionych komisji, przy pomocy przełożonego odnośnej gminy (jego zastępcy), lub na podstawie dowodów osobistych;
- b) wydawanie kart indywidualnych stającym do przeglądu;
- c) wypełnianie i wydawanie badanym osobom dokumentów poborowych;
- d) prowadzenie protokołu badań mężczyzn członków rodzin poborowych;
- e) prowadzenie imiennego wykazu poborowych, wysyłanych na ekspertyzę lekarską lub na leczenie (wzór Nr. 32).

§ 47. Czynności cywilnego oraz wojskowego personelu pomocniczego komisji poborowej określają specjalne instrukcje, wydane przez właściwych ministrów.

Do art. 19.

§ 48. Zabezpieczenie dostarczania przez zarządy gmin lokali dla komisji poborowej należy do obowiązku powiatowych władz administracji ogólnej.

§ 49. Lokale, przeznaczone dla komisji poborowej, powinny składać się z odpowiedniej ilości izb, przeznaczonych na poczekalnie i rozbieralnie dla poborowych oraz na urzędowanie komisji poborowej.

Izba w której urzęduje komisja poborowa, w żadnym przypadku nie może służyć jako rozbieralnia lub poczekalnia.

Wszystkie izby lokalu poborowego powinny być dostatecznie obszerne i posiadać niezbędne urządzenia.

Izba przeznaczona do badania poborowych przez komisję poborową powinna liczyć co najmniej 6 mtr długości i 4 mtr szerokości oraz posiadać do-

stateczne oświetlenie. Temperatura wewnętrzna powinna wynosić co najmniej 19° Celsjusza.

§ 50. Utrzymanie lokalu komisji poborowej w porządku należy do zarządów gmin. Dla uniknięcia zawleczenia przez poborowych chorób zakaźnych, lokale komisji poborowych powinny być przez cały czas trwania poboru dezynfekowane na koszt zarządów gmin według wskazówek i pod nadzorem lekarza powiatowego.

Lokal komisji poborowej powinien być w czasie poboru pilnowany przez stałego stróża dziennego i nocnego, płatnego przez właściwy zarząd gminy.

§ 51. Koszty podróży i wysokość diet jako też koszty wynagrodzenia dziennego lekarza wolnopraktykującego, pokrywa się z budżetu Ministerstwa Opieki Społecznej, gdy lekarz ten powołany został w miejsce lekarza cywilnej administracji państwowej, zaś z budżetu Ministerstwa Spraw Wojskowych, gdy taki lekarz powołany został w miejsce lekarza wojskowego.

Wynagrodzenie dzienne lekarzy wolnopraktykujących, powołanych do komisji poborowych, ustala się w wysokości pełnej diety, określonej w obowiązujących przepisach o poborach służbowych dla funkcjonariuszów państwowych VI grupy uposażenia. Diety przysługujące tym lekarzom w razie podróży oblicza się również według VI grupy uposażenia funkcjonariuszów państwowych.

Do art. 20 i 21.

§ 52. Komisje rozpoznawcze urzędują przy każdym urzędzie wojewódzkim w siedzibie tych urzędów. W przypadkach szczególnie ważnych może wojewoda po porozumieniu się z dowódcą okręgu korpusu wyznaczyć także inne miejsce urzędowania tej komisji, o czym powinien zawiadomić Ministra Spraw Wewnętrznych.

Zwoływanie komisji rozpoznawczych odbywa się w miarę potrzeby. Terminy urzędowania ustala wojewoda w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu i podaje je do wiadomości powiatowych władz administracji ogólnej.

Zwoływanie komisji rozpoznawczej na obszarze m. st. Warszawy zarządza Minister Spraw Wewnętrznych.

O terminie posiedzeń komisji rozpoznawczej zawiadamia jej członków przewodniczący komisji.

Zarządzenia, dotyczące terminowego stawiania się osób, podlegających ponownemu badaniu przez komisję rozpoznawczą, wydaje właściwa powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 53. Wojskowych członków komisji rozpoznawczej wyznacza dowódca okręgu korpusu, właściwy dla siedziby województwa, przy którym urzęduje komisja rozpoznawcza. Przedstawiciele władz wojskowych, wyznaczeni do komisji rozpoznawczej, są właściwymi dla wszystkich spraw przedstawionych komisji rozpoznawczej do rozpatrzenia, chociażby sprawy pochodziły z powiatów, nienależących terytorjalnie do obszaru danego okręgu korpusu.

§ 54. Przedstawiciela, wymienionego w pkt. 5 art. 21, wybiera rada wojewódzka, lub w przypadkach, przewidzianych w art. 47 ustęp 2 i 115 ustęp 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86) — wydział wojewódzki. Wojewoda wyznacza tego przedstawiciela w przypadkach, przewidzianych w art. 57 ustęp 1 wyżej wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej. Przedstawicielem tym może być jedynie osoba, posiadająca bierne prawo wyborcze do rady wojewódzkiej (art. 42 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r.).

§ 55. W skład komisji rozpoznawczej nie mogą wchodzić osoby, które w charakterze członków komisji poborowej uczestniczyły w wydaniu orzeczeń rozpatrywanych przez komisję rozpoznawczą.

§ 56. Ze strony władz cywilnych bierze udział w czynnościach komisji rozpoznawczej referent wojskowy właściwego urzędu wojewódzkiego, pisarz i niższy funkcjonariusz dla obsłużenia miary i wagi.

§ 57. Obowiązki członków komisji rozpoznawczej są analogiczne jak członków komisji poborowej. Obowiązki te określają §§ 39 — 45.

§ 58. W przypadku, gdy lekarze komisji rozpoznawczej nie mogą wyczerpująco rozpoznać wady lub cierpienia poborowego albo uzgodnić swej opinii co do stopnia fizycznej zdolności poborowego do służby wojskowej, przewodniczący powinien poborowego odesłać do wojskowego szpitala okręgowego, celem wydania orzeczenia lekarskiego.

§ 59. Podstawą orzeczenia komisji rozpoznawczej o stopniu zdolności poborowego do służby wojskowej jest orzeczenie i zgodny wniosek obu lekarzy komisji.

§ 60. W przypadku zgłoszenia sprzeciwu przeciwko zgodnemu wnioskowi obu lekarzy komisji rozpoznawczej przez jednego z członków tej komisji, przewodniczący zarządza wypowiedzenie się co do wniosku lekarzy przez wszystkich członków komisji rozpoznawczej z wyjątkiem lekarzy.

Jeżeli jeden z członków komisji rozpoznawczej wypowie się za wnioskiem lekarzy, wniesiony sprzeciw upada i wniosek lekarzy staje się podstawą do wydania orzeczenia komisji rozpoznawczej.

W razie wypowiedzenia się wszystkich głosujących członków komisji rozpoznawczej przeciw zgodnemu wnioskowi obu lekarzy komisji, przewodniczący powinien poborowego skierować do okręgowego szpitala wojskowego, celem ostatecznego zbadania jego stanu zdrowia.

§ 61. Orzeczenia okręgowych szpitali wojskowych, wydane w przypadkach z §§ 58 i 60 nie podlegają zakwestjonowaniu i stanowią podstawę do wydania przez komisję rozpoznawczą orzeczenia o fi-

zycznej zdolności danego poborowego do służby wojskowej.

§ 62. Szpital wojskowy odsyła poborowego po zbadaniu do miejsca zamieszkania, zaś właściwemu urzędowi wojewódzkiemu przesyła orzeczenie lekarskie, w którym należy podać kategorię zdolności do służby wojskowej, a w razie zakwalifikowania poborowego do kat. A lub C także te rodzaje służby wojskowej, do których dany poborowy nie nadaje się ze względu na stan zdrowia.

Urząd wojewódzki przedstawia orzeczenie szpitalne komisji rozpoznawczej w najbliższym terminie jej urzędowania, celem wydania orzeczenia o fizycznej zdolności danego poborowego do służby wojskowej.

Jeżeli obecność poborowego dla wydania takiej decyzji jest konieczna, urząd wojewódzki zarządza wezwanie poborowego przed komisję rozpoznawczą.

§ 63. Komisja rozpoznawcza przeprowadza w przypadkach, przewidzianych w § 248 ponowne badanie niezdolności do pracy zawodowej mężczyzny — członków rodziny poborowego.

§ 64. Komisja rozpoznawcza prowadzi protokół imienny komisji rozpoznawczej w swojej księdze protokółów (wzór Nr. 17), własną listę poborową i protokół badań mężczyzn — członków rodziny poborowego. Lista poborowa komisji rozpoznawczej nazywa się „lista rozpoznawcza” i ma być prowadzona według wzoru Nr. 14. Księga protokołu badań mężczyzn-członków rodziny poborowego nazywa się „protokół rozpoznawczy dla mężczyzn-członków rodzin poborowych” i powinna odpowiadać wzorowi Nr. 20. Dokumenty te przechowuje u siebie urząd wojewódzki.

§ 65. Wpisów do list rozpoznawczych i protokołu rozpoznawczego dla mężczyzn-członków rodzin poborowych dokonują urzędy wojewódzkie na podstawie nadsyłanych przez powiatowe władze administracji ogólnej wyciągów z list poborowych lub wyciągów z księgi protokołów badań mężczyzn-członków rodziny poborowego, według kolejności nadesłanych wyciągów bez przestrzegania porządku alfabetycznego.

§ 66. Orzeczenie i wniosek lekarski tudzież orzeczenie komisji rozpoznawczej mają być wpisane podczas urzędowania komisji do listy rozpoznawczej lub do protokołu rozpoznawczego dla mężczyzn-członków rodziny poborowego i podpisane w trybie obowiązującym komisje poborowe przy wpisywaniu orzeczeń do listy poborowej oraz protokołu badań mężczyzn-członków rodziny poborowego.

Dane powyższe wpisuje się do otrzymanych wyciągów z listy poborowej lub z księgi protokołów badań mężczyzn-członków rodziny poborowego. Orzeczenie komisji rozpoznawczej, wpisane do tych wyciągów, podpisuje przewodniczący komisji.

W razie uznania poborowego przez komisję rozpoznawczą za zdolnego do służby wojskowej

(art. 39 kategoria A lub C) wojskowy członek komisji rozpoznawczej wypełnia dla właściwej P. K. U. wyciąg ewidencyjny, do którego poza orzeczeniem komisji rozpoznawczej wpisuje także nadane przeznaczenie do rodzaju służby wojskowej.

Wyciągi z list poborowych (z księgi protokołów badań mężczyzn-członków rodziny poborowego) oraz przeznaczone dla P. K. U. wyciągi ewidencyjne należy przesłać do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 67. Powiatowa władza administracji ogólnej uzupełnia na podstawie otrzymanych wyciągów listę poborową lub księgę protokołów badań mężczyzn-członków rodzin poborowych, wyciągi zaś przechowuje w aktach z wyjątkiem wyciągów ewidencyjnych, które przekazuje niezwłocznie do właściwej P. K. U.

Jeżeli na osobę, figurującą w ewidencji wojskowej, nie został sporządzony wyciąg ewidencyjny w myśl § 66, powiatowa władza administracji ogólnej zawiadamia właściwą P. K. U. o wynikach przeglądu w komisji rozpoznawczej, podając odpis orzeczenia komisji wraz z datą powzięcia orzeczenia.

§ 68. Poborowym, zbadanym przez komisję rozpoznawczą, wydaje przewodniczący komisji zaświadczenie o stawieniu się przed komisją; dokument, przewidziany w § 161 ustęp 1, stwierdzający stosunek do służby wojskowej, przesyła poborowemu powiatowa władza administracji ogólnej po otrzymaniu orzeczenia komisji rozpoznawczej. Jeżeli poborowy zaliczony został do pospolitego ruszenia z bronią lub bez broni, powiatowy komendant uzupełnień przesyła mu odpowiednie zaświadczenie wojskowe.

§ 69. W sprawie dostarczenia lokalu dla komisji rozpoznawczej oraz zaopatrzenia go w niezbędne urządzenia i sprzęty obowiązują postanowienia §§ 38 i 49.

Rozdział III.

Czynności przygotowawcze do poboru.

Do art. 23.

§ 70. Wyciągi z metryk urodzenia należy sporządzać według wzoru Nr. 1, zaś wyciągi z metryk śmierci — według wzoru Nr. 2. Wyciągi mają być sporządzone dla każdej gminy z osobna i przesyłane zarządom gmin właściwym dla miejsca urodzenia lub śmierci wykazanych osób.

Co do osób zmarłych, których miejsce śmierci nie pokrywa się z miejscem urodzenia, urzędy wymienione w art. 23 zawiadamiają o fakcie śmierci zarządy gmin miejsca urodzenia zmarłej osoby, podając wszystkie dane zawarte w wyciągu.

W przypadku zniszczenia lub zaginięcia ksiąg metrykalnych urzędnicy stanu cywilnego, prowadzący metryki są obowiązani wystąpić do urzędów i instytucji, utrzymujących duplikaty tych ksiąg, z żądaniem sporządzenia wyciągów metrykalnych, o których mowa w art. 23.

§ 71. Zarządy gmin wymienione w ustępie pierwszym § 70, przeprowadzają w miarę potrzeby

dochodzenia co do obecnego miejsca zamieszkania osób zamieszczonych w wyciągu z metryk urodzenia i przesyłają otrzymane wyciągi lub wypisy z tych wyciągów przed dniem 15 listopada do właściwych zarządów gmin tegoż miejsca zamieszkania. Jeżeli miejsca zamieszkania nie da się ustalić, wyciągi lub wypisy powinny być w tym samym terminie przesłane do zarządów gmin właściwych dla miejsca faktycznego pobytu danych osób.

Do art. 24 i 25.

§ 72. Najpóźniej do dnia 15 sierpnia każdego roku zarządy gmin wzywają mężczyzn, którzy w danym roku ukończyli lub ukończą 18 lat życia, do osobistego zgłoszenia się, celem zapisania do rejestru poborowych.

Mężczyźni, objęci rejestracją, powinni stawić się w zarządzie gminy miejsca zamieszkania z wymaganiami, a wymienionymi w wezwaniu (obwieszczeniu) o rejestracji dowodami w ciągu miesiąca września, w dniu oznaczonym w wezwaniu.

Jeżeli dana osoba nie ma miejsca zamieszkania lub jeżeli jej miejsce zamieszkania nie jest wiadome, powinna zgłosić się do rejestru w zarządzie gminy miejsca pobytu.

Wezwanie do rejestracji przez zarządy gmin odbywa się w drodze publicznego ogłoszenia oraz w sposób na miejscu przyjęty. W wezwaniu należy dokładnie podać miejsce i czas zgłoszenia się (lokal, datę i godzinę) oraz wymienić rodzaje dowodów, które mają być przy zgłoszeniu się przedstawione.

§ 73. Z dniem 1 września przystępują zarządy gmin do przyjmowania zgłoszeń.

Zeznania zgłaszających się, tak ustne jak i pisemne, powinny być przez zarządy gmin spisywane na drukach rejestru (wzór Nr. 3).

Wpisy do rejestru mają być oparte na dokumentach, stwierdzających datę i miejsce urodzenia zgłaszającego się oraz miejsce jego zamieszkania.

W razie braku wyżej wspomnianych dokumentów z przyczyn uzasadnionych zgłoszenie należy przyjąć na podstawie zeznań zgłaszającego się, przy czym fakt ten należy odnotować w rubryce „uwagi” rejestru.

§ 74. Jeżeli zarząd gminy ma wątpliwości co do tożsamości zgłaszającego się, może zażądać od niego przedstawienia dokumentów lub innych dowodów, stwierdzających tożsamość jego osoby.

§ 75. W razie pisemnego zgłoszenia powinien zgłaszający się podać w sposób dokładny i czytelny swoje imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców i nazwisko panięskie matki (czy żyją, miejsce ich zamieszkania), miejsce swego pobytu, a jeżeli nie pokrywa się ono z miejscem zamieszkania — również miejsce zamieszkania, wyznanie, stan cywilny, ukarania sądowe oraz ewentualne ułomności lub wady fizyczne.

Fakt pisemnego zgłoszenia należy odnotować w rubryce „uwagi” rejestru. Zgłoszenia pisemne mają być przechowane w aktach.

§ 76. Obowiązanych do zgłoszenia się do rejestracji, którzy pozostają w więzieniach, aresztach, zakładach poprawczych (wychowawczych) lub w zakładach dla umyślowo chorych, zgłaszają kierownicy więzień (aresztów, zakładów), przesyłając do dnia 30 września danego roku właściwym zarządom gmin imienne wykazy tych osób. Wykazy te mają być sporządzane według wzoru Nr. 12.

§ 77. Zgłaszającym się należy wydawać zaświadczenie o dokonanej rejestracji według wzoru Nr. 8. Otrzymane zaświadczenie jest dokumentem, stwierdzającym stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego i powinno być przedstawione przez właściciela na każde żądanie władz.

Osobom, które dokonały zgłoszenia pisemnie, zaświadczenie o dokonanej rejestracji przesyła się na ich własny koszt.

§ 78. Przyjmowanie zgłoszeń w zarządach gmin ma być zakończone w dniu 30 września.

Zgłaszających się po tym terminie należy wpisywać do dalszych bieżących arkuszy rejestru z wymienieniem przyczyn opóźnienia, a nadto wpisać ich do osobnego wykazu. Wykaz ten przesyłają zarządy gmin właściwym powiatowym władzom administracji ogólnej, celem pociągnięcia opóźnionych do odpowiedzialności karnej w myśl art. 99.

§ 79. Na podstawie wyciągu z ksiąg stanu cywilnego lub ksiąg metrykalnych, wykazów kierowników zakładów poprawczych, zakładów dla umyślowo chorych, aresztów i więzień, danych zawartych w wojskowych kartach rejestracyjnych, otrzymanych z urzędów konsularnych oraz w różnych, dających się zużytkować wykazach i księgach, a szczególnie — prowadzonej ewidencji i kontroli ruchu ludności (rejestrów mieszkańców) i na podstawie zgłoszonych zeznań, zarządy gmin sporządzają rejestr poborowych według wzoru Nr. 3. Rejestr poborowych prowadzi zarządy gmin w porządku alfabetycznym.

Zarząd miejski m. st. Warszawy, zarządy miejskie miast wydzielonych z powiatowego związku samorządowego, zarządy gmin, którym wojewódzkie władze administracji ogólnej przekazały na zasadzie art. 29 sporządzanie list poborowych, mogą prowadzić rejestry poborowych sposobem kartotekowym według wzoru Nr. 4 przy równoczesnym prowadzeniu księgi zgłoszeń według wzoru Nr. 5.

Do rejestru poborowych wpisać należy wszystkich mężczyzn, którzy:

- a) posiadają w danej gminie miejsce zamieszkania,
- b) przebywają w danej gminie, a nie mają miejsca zamieszkania lub miejsce zamieszkania nie jest wiadome,
- c) urodzili się w danej gminie, a których miejsce zamieszkania nie jest ustalone.

§ 80. Zarządy gmin, które zapisały do swych rejestrów osoby, urodzone w innej gminie, powinny już w czasie przyjmowania zgłoszeń, a najpóźniej w trzy dni po sporządzeniu rejestru przystąpić do zawiadamiania o tem zarządów gmin właściwych dla

miejsca urodzenia danych osób. Zarząd gminy miejsca urodzenia po otrzymaniu takiego zawiadomienia wykreśla daną osobę w swoich rejestrach, zaznaczając w rubryce „uwagi” datę i liczbę, pod którą wpisano zawiadomienie do dziennika podawczego gminy, w której zgłoszony został wpisany do rejestru.

§ 81. Po sporządzeniu rejestrów poborowych danego rocznika przystępują zarządy gmin z dniem 1 stycznia do wysledzenia miejsca zamieszkania lub pobytu tych osób, które zostały wpisane do rejestru na podstawie wyciągu z ksiąg stanu cywilnego lub ksiąg metrykalnych, a których miejsce zamieszkania lub pobytu nie jest znane. Wyniki dochodzeń mają być odnotowane w rubryce „Uwagi” rejestru.

§ 82. Rejestry poborowych będą utrzymywane w aktualności do października tego roku, w którym zarejestrowani kończą lub ukończyli 20 lat życia.

W razie zmiany miejsca zamieszkania zarejestrowanego w okresie dwóch lat od zarejestrowania, zarząd gminy, który dokonał rejestracji, powinien przekazać dane zarejestrowanego zarządowi gminy nowego miejsca zamieszkania, skreślając go w swoim rejestrze dopiero po otrzymaniu z nowej gminy potwierdzenia o zapisaniu danej osoby do rejestru tej gminy. Skreślenie należy omówić w rubryce „Uwagi” rejestru z podaniem nazwy gminy, w której skreślony został ujęty do rejestru.

Osoby zmarłe w okresie 2-ech lat od założenia rejestru należy skreślać z rejestru na podstawie wyciągów z aktów stanu cywilnego, nadesłanych przez urzędy i organa, wymienione w art. 23, na podstawie art. 32 ustawy.

Do art. 26 i 27.

§ 83. Najpóźniej do dnia 15 września każdego roku przełożeni gmin wzywają mężczyzn, którzy w danym roku ukończyli lub ukończą 20 lat życia oraz mężczyzn należących do roczników starszych do 50 lat życia, którzy jeszcze nie zgłaszali się do rejestru i nie figurują w listach poborowych, aby się zgłosili ponownie w zarządzie gminy w dniu przez ten zarząd wyznaczonym w ciągu miesięcy: października i listopada według ustalonego planu, celem podania ostatniego miejsca zamieszkania (pobytu) i sprawdzenia danych zawartych w rejestrze poborowych lub celem wpisania do rejestru poborowych. W wzwaniach należy podać, że obowiązani do zgłoszenia się powinni zgłaszać się z dokumentami, stwierdzającymi tożsamość osoby, datę i miejsce ich urodzenia, miejsce zamieszkania i wyznanie.

§ 84. Ponowne zgłoszenie się osoby, która w danym roku kończy 20 lat życia ma być dokonane w zarządzie gminy, właściwej dla miejsca zamieszkania obowiązanego do rejestru. Osoby, które nie mają miejsca zamieszkania lub których miejsce zamieszkania nie jest wiadome, mają zgłosić się w zarządzie gminy, właściwej dla ich miejsca pobytu.

Zgłoszenie powinno być dokonane ustnie przez osobiste stawienie się we właściwym zarządzie gminy w dniu przez ten urząd wyznaczonym, a w razie uza-

sadnionej niemożności osobistego stawienia się pisemnie do dnia 30 listopada.

Sposób dokonania i przyjmowania zgłoszeń powtórnych jest taki sam, jak przy rejestracji.

Do pisemnego zgłoszenia mają być dołączone wszystkie dokumenty, wymienione w § 83, jak również zaświadczenie o dokonanej poprzednio rejestracji.

Zarząd gminy otrzymujący pisemne zgłoszenie, może wezwać daną osobę do osobistego zgłoszenia się celem wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości.

§ 85. Osoby, przebywające w okresie ponownego wezwania do rejestrów poborowych poza miejscem zamieszkania, mogą zadośćuczynić obowiązkowi zgłoszenia się bądź to w drodze przesłania właściwemu zarządowi gminy pisemnego zgłoszenia wraz z wymaganymi dokumentami, bądź też w drodze osobistego zgłoszenia się w zarządzie gminy miejsca pobytu. W ostatnim przypadku zarządy gmin, przyjmujące zgłoszenia osobiste, powinny wpisać dane osoby do oddzielnych formularzy rejestru poborowych oraz przesłać wyciągi z tych formularzy do zarządu gminy właściwej dla miejsca zamieszkania zgłaszającego się, który to zarząd wpisuje daną osobę do rejestru.

§ 86. Obowiązanych do powtórnego zgłoszenia się, pozostających w zakładach poprawczych, zakładach dla umysłowo chorych, aresztach lub więzieniach, zgłaszają kierownicy tych zakładów, przesyłając do dnia 30 listopada danego roku właściwym zarządom gmin imienne wykazy tych osób. Wykazy te mają być sporządzone według wzoru Nr. 12.

§ 87. Ponowne przyjmowanie zgłoszeń powinno być zakończone z dniem 30 listopada. Do zgłaszających się po tym terminie stosować należy przepis ustępu 2-go § 78.

§ 88. Osobom, które zgłosiły się ponownie do rejestru poborowych, należy wydać zaświadczenie według wzoru Nr. 13. Zaświadczenia te wydają tylko zarządy gmin właściwe dla miejsca zamieszkania danej osoby. W przypadku wskazanym w § 84 ustęp 1 (zdanie drugie) wydaje zaświadczenie zarząd gminy, właściwej dla miejsca pobytu danej osoby.

Osobom, które dokonały zgłoszenia pisemnie należy przesłać zaświadczenie na ich koszt.

§ 89. Na podstawie sprawdzonego podczas ponownego zgłaszania się zarejestrowanych pierwszego egzemplarza rejestru poborowych sporządzają zarządy gmin drugi egzemplarz rejestrów poborowych jako czystopis. Zarząd miejski m. st. Warszawy, zarządy miejskie miast, wydzielonych z powiatowego związku samorządowego oraz zarządy gmin, którym przekazano sporządzenie list poborowych w myśl art. 29, sporządzają w miejsce drugiego egzemplarza rejestru poborowych (czystopisu) listę poborową w jednym egzemplarzu wraz ze skrowidzem alfabetycznym.

§ 90. Do rejestru poborowych w kraju wpisać należy wszystkich mężczyzn, którzy:

- a) mają miejsce zamieszkania w danej gminie;
- b) przebywają na obszarze danej gminy, a nie mają miejsca zamieszkania lub miejsce to nie jest wiadome;
- c) urodzili się w danej gminie, a których miejsce zamieszkania lub pobytu nie zostało ustalone.

Osoby, które urodziły się w danej gminie, a których miejsce zamieszkania lub pobytu nie zostało ustalone przez zarządy gmin na podstawie poprzednich rejestrów, należy objąć ponadto osobnym wykazem z rubrykami rejestru. Wykaz ten ma być łącznie z rejestrem lub z listą poborową przesłany właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, celem dalszego poszukiwania ich miejsca zamieszkania względnie pobytu.

W wykazie tym w rubryce „uwagi“ należy wpisać rzeczowe adnotacje, wskazujące dokładnie, co zarządy gmin przedsięwzięły w okresie 2-ech lat, ażeby odnaleźć miejsce zamieszkania względnie pobytu danych osób.

§ 91. Najdalej do końca grudnia zarządy gmin powinny ukończyć sporządzanie drugiego egzemplarza rejestru poborowych (czystopisu) z uwzględnieniem uzupełnień i sprostowań, dokonanych na podstawie zawiadomień, nadsyłanych z innych zarządów gmin i urzędów konsularnych, lub na podstawie przeprowadzonych dochodzeń.

§ 92. W przypadkach, gdy okaże się potrzeba dodatkowego wpisania do rejestru (opóźnionych, przypadki z art. 7 i t. p.) należy to uskutecznić na końcu rejestru. Jeżeli wypadek taki nastąpi po odesłaniu rejestru do powiatowych władz administracji ogólnej, zarząd gminy po dokonaniu wpisu w swoim egzemplarzu zawiadamia o tem zapomocą wyciągu właściwą powiatową władzę administracji ogólnej, celem uzupełnienia przesłanego do tej władzy egzemplarza rejestru. Należy też podać przyczyny, które spowodowały dodatkowy wpis.

§ 93. Zarządy gmin mają najdalej w połowie grudnia każdego roku w drodze publicznych ogłoszeń względnie w inny sposób na miejscu przyjęty, podać do ogólnej wiadomości termin oraz miejsce i lokal wyłożenia rejestru poborowych do wglądu.

W ogłoszeniach należy wskazać, że o mylnym lub niewłaściwym wpisie powinien każdy donieść przełożonemu gminy.

§ 94. Sprostowania i uzupełnienia rejestrów poborowych mogą być przeprowadzone przez zarząd gminy tylko na podstawie przedstawionych wiarygodnych dowodów.

Jeżeli wpisany do rejestru poborowych zgłosi jakąś poprawkę po przesłaniu rejestru do powiatowych władz administracji ogólnej, zarząd gminy przesyła to zgłoszenie po odpowiednim uzupełnieniu swego egzemplarza rejestru do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, która uskutecznia odpowiednie uzupełnienie w posiadanym egzemplarzu rejestru.

§ 95. Jeżeli wpisany do rejestru poborowych kwestjonuje swą przynależność do danego rocznika poborowego bez poparcia odpowiednimi dokumentami (metryką urodzenia, wyciągiem z ksiąg metrykalnych) zarząd gminy wpisuje to zgłoszenie w rubryce „uwagi” rejestru, a niezależnie od tego donosi o tem właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej celem wydania decyzji.

W razie braku wyżej wspomnianych dokumentów komisja poborowa ustala wiek mężczyzn w myśl § 168.

§ 96. W dniu 15 stycznia każdego roku zarządy gmin z wyjątkiem władz wskazanych w drugiej części ust. 1 § 89, przesyłają drugi egzemplarz rejestru po zaopatrzeniu go podpisem przełożonego gminy i pieczęcią urzędową do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej wraz z wyciągami z metryki urodzenia i śmierci, lub aktami, z których wynika wątpliwość co do właściwego wpisania pewnych osób.

Powiatowa władza administracji ogólnej po otrzymaniu rejestru poprawia ewentualne omyłki, rozstrzyga zgłoszone przez zarządy gmin wątpliwości i wdraża konieczne dochodzenia uzupełniające oraz zawiadamia o skutecznionych poprawkach zarząd gminy, celem poczynienia analogicznych poprawek w pierwszym egzemplarzu rejestru poborowych.

Te same czynności, dotyczące poprawek lub uzupełnień w rejestrze, o ile nie są zastrzeżone wyłącznie powiatowym władzom administracji ogólnej, uskuteczniają: zarząd miejski m. st. Warszawy, zarządy miejskie miast, wydzielonych z powiatowego związku samorządowego oraz zarządy gmin, którym wojewódzkie władze administracji ogólnej przekazały sporządzanie list poborowych.

Do art. 29.

§ 97. Listy poborowe mają być sporządzone w jednym egzemplarzu według wzoru Nr. 14 przez powiatowe władze administracji ogólnej, zarząd miejski m. st. Warszawy, zarządy miejskie miast wydzielonych ze związku samorządowego, oraz przez te zarządy gmin, którym wojewódzkie władze administracji ogólnej w myśl ustępu ostatniego art. 29 powierzyły sporządzanie list poborowych.

Podstawą do sporządzania list poborowych są poprawione i uzupełnione przez wyżej wymienione władze drugie egzemplarze rejestru. Do list poborowych powinny być wpisane wszystkie żyjące osoby i wszystkie dotyczące się ich dane, zawarte w rejestrze.

Nazwiska poborowych jednego rocznika należy wpisywać do listy poborowej według gmin, zaś w obrębie każdej gminy w porządku alfabetycznym.

W miastach podzielonych na komisariaty policyjne, listy poborowe mają być sporządzane według komisariatów przy zachowaniu tego samego porządku.

§ 98. Listy poborowe mają być założone najdalej na dwa miesiące przed poborem głównym.

Władze samorządowe, którym powierzono sporządzanie list poborowych (art. 29) powinny prze-

śłać te listy powiatowym władzom administracji ogólnej najdalej na dwa tygodnie przed ogólnym terminem, wyznaczonym dla sporządzenia list poborowych.

§ 99. Powiatowe władze administracji ogólnej (w m. st. Warszawie — Komisarz Rządu na m. st. Warszawę), obowiązane są czuwać nad należytym i prawidłowym sporządzeniem rejestrów 18-to letnich, drugich egzemplarzy tych rejestrów i list poborowych w przypadkach, gdy władze samorządowe sporządzają te listy. Nadzór ten wykonują powyższe władze w drodze odpowiedniej kontroli.

Do art. 31.

§ 100. Po zamknięciu list poborowych wszelkie uzupełnienia i zmiany w tych listach mogą być dokonane tylko przez powiatowe władze administracji ogólnej lub władze samorządowe, posiadające uprawnienia powiatowej władzy administracji ogólnej.

W czasie urzędowania komisji poborowych mogą nastąpić zmiany i uzupełnienia w tych listach tylko na podstawie przedkładanych przy poborze dowodów, przyczem zmiany te przeprowadza przewodniczący komisji poborowej w liście poborowej i w karcie indywidualnej.

Powody uzasadniające zmiany mają być omówione treściwie w rubryce „uwagi” listy poborowej. Skreślenia pierwotnego wpisu mają być dokonane w sposób dozwalający na jego odczytanie. Usuwanie lub zniekształcanie pierwotnego wpisu jest niedopuszczalne.

§ 101. Zmiany i uzupełnienia, jakie będą przeprowadzone w listach poborowych po założeniu przez powiatową komendę uzupełnień ewidencji wojskowej, muszą być w stosunku do osób objętych tą ewidencją, podawane do wiadomości właściwej powiatowej komendy uzupełnień. Dotyczy to następujących rubryk:

- 1) nazwisko i imię (w razie zmiany nazwiska rodzowego),
- 2) datą urodzenia (w razie przeniesienia do innego rocznika, sprostowanie daty urodzenia i t. p.),
- 3) narodowość,
- 4) wyznanie,
- 5) ukarania sądowe,
- 6) kary administracyjne, nałożone za wykroczenia przeciwko postanowieniom ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym,
- 7) odroczenia służby wojskowej (ulgi),

oraz adnotacyj o wynikach poszukiwań uchylających się od wcielenia do szeregów, od ćwiczeń wojskowych, zebrań (raportów) kontrolnych, o wydaniu paszportów zagranicznych (§ 440), zezwoleń na wstąpienie do służby wojskowej w państwie obcym, adnotacyj o zwolnieniach od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo (§ 416) oraz decyzji o pozbawieniu obywatelstwa polskiego. Zawiadomianie powiatowych komend uzupełnień ma obejmować także wszystkie wypadki skreśleń z list poborowych, przewidziane w § 102.

§ 102. Całkowite skreślenie poborowego z list poborowych następuje w razie:

- a) stwierdzenia, że poborowy należy do innego rocznika; w tym przypadku należy poborowego skreślić z list poborowych mylnego rocznika i wpisać do list właściwego rocznika;
- b) wpisania poborowego do listy poborowej innego powiatu;
- c) zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu obcej przynależności państwowej (art. 89 ustęp 3 ustawy);
- d) stwierdzenia wypadku śmierci poborowego.

Wypadek śmierci należy przyjąć za stwierdzony, jeżeli zgon poborowego wpisany został do ksiąg metrykalnych (rejestrów stanu cywilnego) w kraju lub zagranicą i udowodniony będzie odpowiednimi dokumentami.

§ 103. Przenoszenie ewidencji poborowych z list poborowych jednego powiatu do list poborowych innego powiatu może być dokonywane w przypadkach przewidzianych w § 120. Zmiany przynależności ewidencyjnej do powiatowej komendy uzupełnień, które zachodzą po ustaleniu stosunku poborowego do służby wojskowej, nie mają być wpisywane do list poborowych.

§ 104. W przypadku kwestjonowania przez poborowego przynależności do danego rocznika bez poparcia tego wymagań dokumentami (metryką urodzenia, wyciągiem z ksiąg metrykalnych) powiatowa władza administracji ogólnej powinna przeprowadzić potrzebne dochodzenia, celem usunięcia powstałych wątpliwości.

Gdyby dochodzenia administracyjne nie dały dostatecznych wyników, ustalenia wieku dokonuje komisja poborowa w myśl § 168.

Do art. 32.

§ 105. Wykazy oznaczone w art. 32, ustęp 1 ustawy, powinny zawierać następujące rubryki: 1) nazwisko i imię, 2) data i miejsce urodzenia, 3) imiona rodziców, 4) data i miejsce śmierci. Wykazy te mają być zaopatrzone w podpis i pieczęć urzędową.

Powiatowe komendy uzupełnień zwracają wykazy po wykorzystaniu powiatowym władzom administracji ogólnej.

Rozdział IV.

O obowiązku stawiennictwa do poboru i o poborze.

Do art. 34, 36 i 47.

§ 106. Poborowy, który w wyznaczonym mu terminie nie stawił się bez uzasadnionych przyczyn przed komisją poborową lub rozpoznawczą, uważany jest za uchylającego się od poboru. W razie niemożności stawienia się poborowego w danym dniu przed komisją poborową (rozpoznawczą) powinien on usprawiedliwić niestawiennictwo, za pośrednictwem przełożonego gminy, podając przyczyny po-

parte dowodami. W przypadkach, gdy przewodniczący komisji poborowej (rozpoznawczej) uzna przyczyny te lub dowody za niewystarczające, przekazuje on sprawę właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej celem ostatecznej oceny.

§ 107. Nie są obowiązani do osobistego stawienia się przed komisją poborową głuchoniemi, ociemniałi i umysłowo upośledzeni lub chorzy, przebywający w jednym z zakładów, wymienionych w załączniku Nr. 2, o ile powiatowym władzom administracji ogólnej będą przedstawione świadectwa tych zakładów.

Poborowi głuchoniemi i ociemniałi nie przebywający w tych zakładach są zwolnieni od osobistego stawienia się przed komisją poborową, o ile ich stan choroby zostanie urzędowo stwierdzony:

- a) świadectwem lekarza powiatowego albo państwowego lub komunalnego zakładu leczniczego, albo
- b) świadectwem, wydanym przez jeden z zakładów, wymienionych w załączniku Nr. 2.

Poborowi umysłowo upośledzeni lub umysłowo chorzy nie przebywający w specjalnych zakładach są zwolnieni od stawienia się przed komisją poborową, jeżeli stan choroby zostanie urzędowo stwierdzony:

- a) świadectwem właściwego państwowego lub komunalnego zakładu leczniczego, względnie
- b) świadectwem, wydanym przez jeden z zakładów wymienionych w załączniku Nr. 2.

§ 108. Cierpiący na padaczkę (epilepsję) mogą być zwolnieni od stawienia się przed komisją poborową, jeżeli istnienie tej choroby będzie stwierdzone świadectwem lekarza powiatowego albo jednego ze szpitali publicznych lub też pisemnym poświadczeniem zarządu gminy, podpisanym przez przełożonego oraz dwóch godnych zaufania obywateli tej gminy, stwierdzającym istnienie tej choroby u poborowego pod osobistą odpowiedzialnością podpisujących.

§ 109. Fakt zwolnienia poborowego od stawienia się przed komisją poborową (§§ 107 i 108) należy odnotować w listach poborowych w rubryce „uwagi” z powołaniem się na odpowiednie świadectwa lub zaświadczenia oraz na decyzję władzy przeprowadzającej pobór, lub uchwałę komisji poborowej.

§ 110. Jeżeli komisja poborowa uzna przedstawione świadectwa lub poświadczenia wymienione w §§ 107 i 108 za niewystarczające, powiatowa władza administracji ogólnej zarządza przedstawienie danej osoby komisji poborowej.

§ 111. Jeżeli obowiązany do stawienia się przed komisją poborową udowodni za pośrednictwem przełożonego gminy, że jest trwale obłożnie chory, komisja poborowa może delegować do chorego lekarza rządowego, celem zbadania stanu zdrowia i wydania pisemnego orzeczenia lekarskiego. Badanie takiego poborowego może nastąpić dopiero po stwierdzeniu jego tożsamości przez organ samorządowy w obecności lekarza rządowego. Delegowany lekarz ma wymienić w orzeczeniu lekarskim po-

wody choroby oraz zaznaczyć, czy i w jakim czasie chory będzie mógł stawić się przed komisją poborową. Prócz tego należy podać w orzeczeniu nazwisko, imię i stanowisko służbowe organu samorządowego, który stwierdził tożsamość chorego poborowego. Na podstawie pisemnego orzeczenia lekarza rządowego może komisja poborowa zwolnić chorego od osobistego stawienia się przed komisją poborową i wydać zaoczne orzeczenie o zdolności jego do służby wojskowej w myśl § 147 ustęp 2.

§ 112. Osoby, podlegające obowiązkowi stawienia się do poboru, które odbywają w tym czasie karę pozbawienia wolności lub pozostają w areszcie tymczasowym (śledczym), powinny stawić się przed komisją poborową po ukończeniu kary lub uchyleniu aresztu tymczasowego (śledczego).

Termin stawienia się takiej osoby przed komisją poborową wyznacza powiatowa władza administracji ogólnej w porozumieniu z zarządem więzienia (aresztu), który skutecznie odpowiedni wpis o tem w aktach osobowych więźnia.

Jeżeli wyznaczony termin stawienia się do poboru przypada na dzień ukończenia kary lub też nie pokrywa się z dniem ukończenia kary, wówczas powiatowa władza administracji ogólnej przesyła więźniowi za pośrednictwem zarządu więzienia (aresztu) osobiste wezwanie do poboru, które zarząd więzienia (aresztu) wręcza za pokwitowaniem.

W przypadkach, gdy dzień zwolnienia z więzienia lub aresztu jest nieokreślony (areszt śledczy) lub zwolnienie to ma nastąpić przed terminem, określonym w wyroku albo orzeczeniu skazującym, zarząd więzienia (aresztu) z chwilą otrzymania nakazu zwolnienia powinien porozumieć się natychmiast w najkrótszej drodze z powiatową władzą administracji ogólnej, celem wyznaczenia terminu stawienia się zwolnionego przed komisją poborową.

§ 113. Powiatowe władze administracji ogólnej są obowiązane czuwać nad terminowem stawieniem się wszystkich poborowych do poboru głównego. Władze te powinny spowodować aby poborowi, którzy nie stawili się w terminie przed komisją poborową, wykonali ten obowiązek, w miarę możliwości jeszcze w czasie poboru głównego.

§ 114. Obowiązkiem przełożonych gmin jest dopilnowanie, ażeby poborowi z danych gmin uczynili zadość obowiązkowi stawienia się do poboru, w terminie, wyznaczonym dla danej gminy. W razie nieuzasadnionego niedotrzymania tego terminu poborowi mają być doprowadzeni przymusowo.

Organa policji państwowej są obowiązane udzielać w tym kierunku zarządom gmin wszelkiej pomocy.

Powiatowa władza administracji ogólnej wdraża po ukończeniu poboru głównego w stosunku do poborowych, nieprzedstawionych komisji poborowej w czasie poboru głównego, indywidualne dochodzenia, celem stwierdzenia przyczyn niestawiennictwa. Poborowych tych należy przedstawić przed najbliższą dodatkową komisją poborową.

§ 115. W razie wysledzenia lub doprowadzenia przez zarządy gmin lub organy policji państwowej do

powiatowej władzy administracji ogólnej uchylających się poborowych, należących z tytułu miejsca zamieszkania do innego powiatu lub nieobjętych listami poborowemi danego powiatu, powiatowa władza administracji ogólnej, po ustaleniu tożsamości osoby przytrzymanego, stwierdza w którym powiecie został on wpisany do list poborowych i po ustaleniu tej okoliczności odnosi się do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej o przysłanie wyciągów z listy poborowej; po nadejściu tych wyciągów władza ta zarządza przedstawienie takiego poborowego do poboru w najbliższym terminie urzędowania komisji poborowej.

Jeżeli nie można ustalić wpisu do list poborowych, powiatowa władza administracji ogólnej zapisuje doprowadzonego poborowego do swojej listy poborowej właściwego rocznika.

§ 116. Gdy zachodzi potrzeba przytrzymania poborowego, celem zapobieżenia ponownemu uchyleniu się jego od poboru, powiatowa władza administracji ogólnej zarządza przytrzymanie w areszcie gminnym lub sądowym. Przytrzymanego należy przedstawić komisji poborowej w najbliższym terminie jej urzędowania jednak najpóźniej w ciągu 14 dni od dnia przytrzymania.

§ 117. Powiatowe władze administracji ogólnej mają prowadzić ewidencję osób uchylających się od stawiennictwa do poboru według wzoru Nr. 15 i utrzymywać ją w stanie ciągłej aktualności.

Kierownik powiatowej władzy administracji ogólnej składa wojewódzkiej władzy administracji ogólnej dwa razy do roku, w terminach, ustalonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych, sprawozdania o ilości uchylających się od poboru i o wynikach akcji ich ścigania.

Wojewódzka władza administracji ogólnej informuje dwa razy do roku, w terminach ustalonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych, właściwego dowódcę okręgu korpusu o wynikach akcji ścigania uchylających się od poboru.

§ 118. W stosunku do mężczyzn, którzy przekroczyli 21 rok życia i:

- a) ubiegają się o zezwolenie na uprawianie przemysłu lub handlu,
- b) ubiegają się o dowód osobisty,
- c) zgłaszają zmianę miejsca zamieszkania lub pobytu,
- d) starają się o posadę w służbie publicznej, — mają właściwe władze stwierdzić, czy i w jaki sposób dany mężczyzna wypełnił wszystkie powinności wynikające z ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

W razie stwierdzenia, że dany mężczyzna nie uczynił zadość tym powinnościom, należy zawiadomić o tem właściwą powiatową władzę administracji ogólnej.

§ 119. Osoby, które stają do przeglądu lekarskiego po ukończeniu 38 lat życia i orzeczeniem komisji poborowej zostaną uznane za zdolne do czynnej służby wojskowej (kategoria A), komisja poborowa zalicza w dniu wydania takiego orzeczenia do pospolitego ruszenia z bronią.

Do art. 35.

§ 120. Obowiązek stawienia się do poboru powinien być wykonany zasadniczo przed komisją poborową, właściwą dla gminy, w której podlegający stawiennictwu wpisany został do rejestru poborowych. Jeżeli dana osoba zmieniała w międzyczasie miejsce zamieszkania, może ona w drodze wyjątku uzyskać zezwolenie na stawienie się przed komisją poborową nowego miejsca zamieszkania, o ile do dnia 1 kwietnia roku poboru wniesie do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla poprzedniego miejsca zamieszkania, podanie o pozwolenie na dopełnienie obowiązku stawienia się przed komisją poborową nowego miejsca zamieszkania.

§ 121. Poborowi przebywający tylko czasowo poza obrębem powiatu, w którym obowiązani są stawić się przed komisją poborową, a którzy z uzasadnionych powodów nie mogą stanąć przed właściwą komisją poborową, mogą na swą prośbę uczynić zadość stawieniu się przed komisją poborową miejsca ich pobytu w drodze delegacji.

§ 122. Prośby o zezwolenie na stawienie się do poboru w drodze delegacji mają być wnoszone do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla tej gminy, w której poborowy ten został wpisany do rejestru poborowych.

Prośby takie mogą być wnoszone najdalej do dnia 1 kwietnia tego roku, w którym dany poborowy obowiązany jest stanąć do poboru.

§ 123. Poborowi, którym udzielono zezwolenia na stawienie się do poboru w drodze delegacji, mają wykazać przy poborze tożsamość ich osoby w sposób usuwający wszelką wątpliwość.

Jeżeli poborowy nie może dostarczyć dowodów tożsamości lub dostarczony dowód nasuwa wątpliwości, należy skierować poborowego do właściwej komisji poborowej.

§ 124. Zezwolenie na stawienie się do poboru w drodze delegacji ma być z reguły udzielane tylko na okres poboru głównego.

Zezwolenie na stawienie się do poboru w drodze delegacji przed dodatkowymi komisjami poborowymi może być udzielone tylko w przypadkach szczególnie ważnych.

Decyzje o udzieleniu zezwolenia na stawienie w drodze delegacji przed komisją poborową innego powiatu należy odnotować w listach poborowych władzy delegującej. W przypadku stawienia się poborowego przed właściwą komisją poborową mimo uzyskania zezwolenia na stawienie w drodze delegacji przed komisją poborową innego powiatu, należy zezwolenie unieważnić i zawiadomić niezwłocznie o tem władzę delegowaną.

§ 125. Równocześnie z udzieleniem zezwolenia na stawienie się do poboru w drodze delegacji powiatowa władza administracji ogólnej, udzielająca zezwolenia, przesyła władzy delegowanej w 2-ch egzemplarzach wyciąg z listy poborowej na danego poborowego. Wyniki poboru powinny być przez ko-

misję poborową delegowaną wpisane do nadsyłanych wyciągów, przyczem kartę indywidualną sporządza się w dwóch egzemplarzach. Jeden egzemplarz wyciągu i karty indywidualnej przesyła władza delegowana władzy delegującej, zaś drugie egzemplarze tych dokumentów przechowuje u siebie w aktach.

Wyciągi z listy poborowej podpisują wszyscy członkowie komisji poborowej.

§ 126. Po otrzymaniu wyciągu z listy poborowej władza delegująca wpisuje decyzję komisji poborowej i dane ustalone przez tę komisję do listy poborowej i przesyła jej odpis wraz z wojskowym wyciągiem ewidencyjnym właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień, celem uzupełnienia ewidencji wojskowej.

Do art. 37.

§ 127. Pobór główny odbywa się na podstawie ogólnych i szczegółowych planów poboru.

Ogólny plan obejmuje terytorjalnie obszar całego województwa, zaś plan szczegółowy — obszar jednego powiatu lub miasta, wydzielonego z powiatowego związku samorządowego.

Ogólny plan poboru ustala wojewoda w porozumieniu z właściwym dowódcą okręgu korpusu.

Celem ułożenia ogólnego planu poboru powiatowe władze administracji ogólnej i zarządy miejskie miast, wydzielonych z powiatowego związku samorządowego, posiadające uprawnienia powiatowej władzy administracji ogólnej, mają co roku najdalej, na 2 miesiące przed rozpoczęciem poboru głównego po porozumieniu się z właściwym powiatowym komendantem uzupełnień przesyłać wojewódzkiej władzy administracji ogólnej wnioski, obejmujące ilość komisji poborowych na obszarze danego powiatu (miasta) oraz miejsce ich urzędowania, podając jednocześnie ilość poborowych, wpisanych do list poborowych danego powiatu (miasta).

§ 128. Ogólny plan poboru powinien zawierać:

- a) ilość komisji poborowych na obszarze danego województwa,
- b) miejsce urzędowania komisji poborowych,
- c) czas trwania poboru głównego w poszczególnych powiatach.

§ 129. Przy układaniu ogólnego planu poboru należy przestrzegać następujących zasad:

- a) pobór główny, o ile nie został zarządzony przez Ministra Spraw Wojskowych w innym terminie, ma być przeprowadzony w czasie od 1 maja do 30 czerwca każdego roku;
- b) pobór ma być przeprowadzony powiatami w siedzibach powiatowych władz administracji ogólnej. Poza siedzibą powiatowej władzy administracji ogólnej może być przeprowadzony pobór w przypadkach, gdy tego wymaga wzgląd na interes ludności i na prawidłowe przeprowadzenie poboru;
- c) ilość poborowych, przeznaczonych do zbioru przez jedną komisję poborową w

jednym dniu nie powinna zasadniczo przekraczać liczby 75. Badanie może się odbywać tylko przy świetle dziennym;

- d) terminy urzędowania komisji poborowych powinny być ułożone tak, aby do wszystkich komisji poborowych na obszarze jednej powiatowej komendy uzupełnień mógł wejść kolejno ten sam personel wojskowy.

Jeżeli jednak przy zachowaniu tej zasady pobór nie mógłby być na obszarze danej powiatowej komendy uzupełnień ukończony w wyznaczonym terminie, należy wyznaczyć drugi skład personelu wojskowego dla tej komisji poborowej, do której pierwotnie wyznaczony personel wojskowy nie może wejść z braku czasu.

Jeżeli jedna komisja poborowa nie zdąży w danym powiecie (mieście) ukończyć poboru głównego w ustawowym czasie (pkt. a), należy na obszarze tego powiatu (miasta), o ile nie staną na przeszkodzie względy techniczne (podział list poborowych i t. p.), utworzyć w tym czasie równoległe pomocniczą komisję poborową, lecz tylko na taką ilość dni, jakąby zasadnicza komisja potrzebowała po upływie ustawowego czasu, aby pobór zakończyć. Taka komisja otrzymuje całkowity skład personalny, zarówno cywilny, jak i wojskowy, zgodnie z art. 17.

Podane wyżej zasady mają być przestrzegane również w stosunku do takich powiatowych komend uzupełnień, których obszar administracyjny należy do różnych województw. Kolejność urzędowania komisji poborowych na obszarze takich powiatowych komend uzupełnień powinna być ułożona po porozumieniu się kierowników wojewódzkich władz administracji ogólnej z właściwym dowódcą okręgu korpusu;

- e) w niedziele i święta kościoła rzymsko-katolickiego obrządku łacińskiego, zaś w okolicach, zamieszkałych w znacznej liczbie przez obywateli obrządku grecko-katolickiego także w święta tego obrządku, a w okolicach zamieszkałych w większości przez obywateli wyznań niekatolickich lub niechrześcijańskich przez państwo uznanych, również w najuroczystsze święta tych wyznań, tudzież w święta narodowe oraz w czasie przeprowadzania wyborów do ciał ustawodawczych i samorządowych, — nie należy dokonywać poboru.

§ 130. Po ustaleniu ogólnego planu poboru wojewódzka władza administracji ogólnej przesyła powiatowym władzom administracji ogólnej wyciągi z tego planu, dotyczące danych powiatów.

§ 131. Na podstawie wyciągów z ogólnego planu poboru, nadstanych przez wojewódzkie władze administracji ogólnej, opracowują kierownicy władz przeprowadzających pobór w porozumieniu z właściwym powiatowym komendantem uzupełnień szczegółowy plan poboru dla danego powiatu lub miasta według następujących rubryk:

- a) miejsce urzędowania komisji poborowej;
b) imienny skład komisji poborowej;

- c) czas rozpoczęcia i trwania urzędowania kom. pob. (datę rozpoczęcia i ukończenia czynności kom. pob. w każdej miejscowości);
d) ilość poborowych w każdej gminie;
e) kolejność i datę stawiania gmin do poboru;
f) ilość dni faktycznego urzędowania komisji poborowej w danym powiecie lub mieście, wydzielonym z powiatowego związku samorządowego;
g) datę odjazdu członków kom. pob.;
h) uwagi.

§ 132. Szczegółowy plan poboru przesyła kierownik władzy przeprowadzającej pobór do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej w terminie przez nią wyznaczonym oraz podaje plan ten do wiadomości właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień.

§ 133. O terminie poboru głównego władze administracji ogólnej zawiadamiają ludność zapomocą obwieszczeń.

Treść obwieszczeń o poborze układa wojewódzka władza administracji ogólnej.

Obwieszczenia mają wymieniać prawną podstawę zarządzenia poboru i kategorie osób, podlegających poborowi, oraz zawierać pouczenie o trybie wnoszenia prósb o ulgi lub odroczenia czasu czynnej służby wojskowej, tudzież przepisy karne za niespełnienie obowiązku stawiania się przed komisją poborową. Obwieszczenia mają ponadto zawierać plan, podający terminy stawiania się poborowych według poszczególnych gmin oraz obowiązek przynoszenia ze sobą do poboru dokumentów, stwierdzających wykształcenie i zatrudnienie. Należy również wskazać, by poborowi zabierali ze sobą posiadane ewentualnie dokumenty, stwierdzające tożsamość osoby.

Obwieszczenia o poborze należy podać do publicznej wiadomości najmniej na dwa tygodnie przed rozpoczęciem poboru głównego przez nalepianie w miejscach najbardziej widocznych, a niezależnie od tego również w inny sposób na miejscu przyjęty.

Mogą być stosowane także imienne wezwania do stawiania się przed komisją poborową.

§ 134. Przy poborze danej gminy powinien być obecny przełożony gminy lub jego zastępca, a jeżeli nie zachodzą szczególne przeszkody, co najmniej jeden funkcjonariusz z zarządu gminy. Poza tym przy poborze danej gromady powinien być obecny właściwy sołtys.

§ 135. Obowiązkiem przełożonych gmin lub ich zastępców oraz powołanych funkcjonariuszów jest terminowe (punktualne) doprowadzenie poborowych do poboru umytych i w stanie trzeźwym oraz utrzymywanie porządku pomiędzy nimi. Przełożony gminy jest ponadto obowiązany do stwierdzenia tożsamości osób stających do poboru z jego gminy oraz do udzielania komisji wyjaśnień, dotyczących poborowych obecnych i nieobecnych. W rejestrach, które przełożony gminy ma obowiązek przynieść ze sobą, powinien on odnotować wszystkie przypadki niezastawienia się poborowych do poboru.

§ 136. Kolejność stawiania gmin do przeglądu lekarskiego w danym dniu oznacza przewodniczący komisji poborowej.

Po ustaleniu tej kolejności przełożeni gmin powinni natychmiast zebrać poborowych swej gminy i oczekiwać dalszych zarządzeń przewodniczącego.

§ 137. Jeżeli podlegający badaniu z powodu istnienia u niego pewnych chorób, anormalności fizycznych, mogących wywołać w nim zrozumiałe uczucie wstydu, zgłosi u przełożonego gminy prośbę o zbadanie go w nieobecności innych osób, nienależących do komisji poborowej, należy w miarę możliwości prośbę tę uwzględnić.

Po wprowadzeniu każdego poborowego do sali komisji poborowej urzędnik załatwiający sprawę wojskowe w powiatowej władzy administracji ogólnej sprawdza jego tożsamość i wydaje mu przygotowaną co najmniej na jeden dzień przedtem kartę indywidualną według wzoru Nr. 16, po umieszczeniu na tej karcie przez poborowego odcisku palca wskazującego prawej ręki.

Z kartą indywidualną zostaje poborowy skierowany do wagi oraz do pomiarów ciała. Osoba, wyznaczona do ważenia i mierzenia, wpisuje ustalone wymiary pod kontrolą jednego lekarza do karty indywidualnej.

§ 138. Dodatkowe komisje poborowe urzędują w siedzibie powiatowej komendy uzupełnień. W uzasadnionych przypadkach może wojewódzka władza administracji ogólnej w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu wyznaczyć jako miejsce urzędowania dodatkowej komisji poborowej również miejscowość, która nie jest siedzibą powiatowej komendy uzupełnień.

Dodatkowe komisje poborowe są właściwe dla wszystkich powiatów, położonych na obszarze danej powiatowej komendy uzupełnień.

Zaopatrzenie dodatkowych komisji poborowych w potrzebne urządzenia i przybory należy do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla miejsca urzędowania dodatkowej komisji poborowej.

§ 139. Przewodniczącym dodatkowej komisji poborowej jest kierownik władzy, oznaczonej w art. 17 pkt. 1, właściwej dla miejsca urzędowania tej komisji lub jego zastępca.

§ 140. Skład osobowy dodatkowych komisji poborowych, sposób ich zwoływania, zakres działania, tryb badania i kwalifikowania oraz sposób ich urzędowania jest taki sam, jaki ustalony został dla komisji poborowych w czasie poboru głównego.

§ 141. Terminy urzędowania dodatkowych komisji poborowych ustala kierownik powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla miejsca urzędowania tych komisji w porozumieniu z każdą powiatową władzą administracji ogólnej, położoną na obszarze danej P. K. U. i z powiatowym komentantem uzupełnień.

§ 142. W stosunku do osób pochodzących z powiatu, w którym urzęduje dodatkowa komisja poborowa, wykonuje ona swe czynności w taki sam sposób, jak komisja poborowa w czasie poboru głównego.

Właściwe powiatowe władze administracji ogólnej przesyłają do powiatowych władz administracji ogólnej, organizujących dodatkowe komisje poborowe, wyciągi z list poborowych osób, pochodzących z innych powiatów, w dwóch egzemplarzach.

Orzeczenia o stopniu zdolności do służby wojskowej wydane przez dodatkową komisję poborową wpisuje się w tym wypadku tylko do obu egzemplarzy wyciągu, które podpisują wszyscy członkowie komisji. Kartę indywidualną należy sporządzać w dwóch egzemplarzach. Jeden egzemplarz wyciągu i karty indywidualnej powiatowa władza administracji ogólnej zwraca tej powiatowej władzy administracji ogólnej, która wyciągi nadesłała, zaś drugie egzemplarze tych dokumentów przechowuje u siebie w aktach. Właściwa powiatowa władza administracji ogólnej wpisuje dane, dotyczące wyniku przeglądu, do listy poborowej. Wpis ten podpisuje kierownik tej władzy. W rubryce „uwagi” listy poborowej należy stwierdzić, że wpisu dokonano na podstawie wspomnianego wyżej wyciągu.

§ 143. Wyniki badań mężczyzn — członków rodzin poborowych, pochodzących z innych powiatów, stwierdzone przez dodatkową komisję poborową, należy wpisać do oddzielnych formularzy, sporządzonych w 2 egzemplarzach według wzoru Nr. 22. Jeden egzemplarz formularza pozostaje w aktach powiatowej władzy administracji ogólnej, która pobór przeprowadza, drugi egzemplarz władza ta przesyła do powiatowej władzy administracji ogólnej, która danego członka rodziny do zbadania przesyła.

Władza ta wpisuje wyniki badania mężczyzn członków rodziny poborowego do księgi protokołów badań rodzin poborowych (wzór Nr. 20).

Fakt wpisania orzeczenia komisji poborowej do protokołu badań rodzin poborowych na podstawie wyciągu należy odnotować w rubryce „uwagi” protokołu badań.

Do art. 39.

§ 144. Poborowych (ochotników) należy poddawać badaniu lekarskiemu według gmin w następującym porządku:

- a) ochotników;
- b) poborowych danego rocznika poborowego;
- c) poborowych z lat poprzednich, których uznano za czasowo niezdolnych do czynnej służby wojskowej (kat. B.);
- d) osoby, należące do roczników starszych, które z jakichkolwiek przyczyn nie stawiły się do poboru w latach ubiegłych.

§ 145. Orzeczenie lekarskie powinno zawierać: orzeczenie o stanie zdrowia i wnioski co do stopnia zdolności do służby wojskowej.

Orzeczenie o stanie zdrowia powinno zawierać:

- a) o ile danego poborowego (ochotnika) uznano za zdolnego do czynnej służby wojskowej bez zastrzeżeń — określenie „zdolny”;
- b) o ile danego poborowego uznano za zdolnego do czynnej służby wojskowej przy istnieniu pewnych wad fizycznych, a ochotnika przy istnieniu pewnych wad fizycznych, które w myśl instrukcji Ministra Spraw Wojskowych zezwalają na przyjęcie do służby ochotniczej — określenie „zdolny” z dodaniem odpowiednich paragrafów przepisów o badaniu i ocenie fizycznej i psychicznej zdolności do służby wojskowej i krótkiego opisu stanów chorobowych;
- c) o ile ochotnika uznano wprawdzie za zdolnego do czynnej służby wojskowej przy istnieniu pewnych wad fizycznych, które jednak w myśl instrukcji Ministra Spraw Wojskowych nie zezwalają na przyjęcie do służby ochotniczej — słowa „niezdolny” z dodaniem odpowiednich paragrafów przepisów o badaniu i ocenie fizycznej i psychicznej zdolności do służby wojskowej i krótkiego opisu stanów chorobowych;
- d) o ile u poborowego (ochotnika) stwierdzono wady fizyczne, kwalifikujące do kategorii B, C, D lub E. — określenie stanów chorobowych z podaniem ich głównych objawów oraz z wymienieniem paragrafów według przepisów o badaniu i ocenie fizycznej i psychicznej zdolności do służby wojskowej, którym stwierdzone stany chorobowe odpowiadają. W razie rozpoznania choroby zapomocą badań dodatkowych (rentgen, rozbiór płwocin, moczu i t. p.) należy powołać się na przeprowadzenie tych badań.
- Wniosek lekarski powinien zawierać jedną z kategorii, wymienionych w art. 39, odpowiadającą orzeczeniu o stanie zdrowia (w przypadkach z pkt. a), b) i c) — „kat. A”, w przypadkach z punktu d) — „kat. B” lub „kat. C”, lub „kat. D” albo „kat. E”).

§ 146. Poborowi mogą być uznani za czasowo niezdolnych do czynnej służby wojskowej (kategoria B) tylko w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 21 lub 22 rok życia.

Poborowi, stający przed komisją poborową w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 23 rok życia, lub później, mogą być zakwalifikowani tylko do jednej z kategorii A, C, D lub E.

Poborowi, zakwalifikowani do kategorii B podczas poboru głównego, mają ponownie stanąć przed komisją poborową podczas poboru głównego w następnym roku.

Poborowi, zakwalifikowani do kategorii B przez dodatkową komisję poborową, są obowiązani stawić się ponownie do przeglądu po upływie roku od chwili wydania orzeczenia przed najbliższą dodatkową komisją poborową.

§ 147. Orzeczenie i wniosek lekarski w stosunku do osób, nieobowiązanych do osobistego stawienia się przed komisją poborową z powodu cierpień wymienionych w §§ 107 i 108 mają być oparte

na przedstawionych świadectwach lub zaświadczeniach.

W razie stwierdzenia przez lekarza rządowego w przypadkach przewidzianych w § 111, że obłożna choroba poborowego jest trwała i uniemożliwia stawienie się przed komisją poborową, komisja może powziąć na zasadzie orzeczenia pisemnego tego lekarza zaoczną decyzję o zdolności poborowego do służby wojskowej. Fakt wydania takiej decyzji należy uwidocznic w protokole komisji poborowej i w rubryce „uwagi” listy poborowej z podaniem liczby i daty orzeczenia lekarza rządowego, jego nazwiska i stanowiska służbowego.

§ 148. Badanie lekarskie poborowych (ochotników) ma być przeprowadzone według instrukcji dla lekarzy, zawartej w wojskowych przepisach o badaniu i ocenie fizycznej i psychicznej zdolności do służby wojskowej.

Obaj lekarze komisji poborowej stawiają po zbadaniu stanu zdrowia poborowego (ochotnika) i uzgodnieniu swych opinii wspólny wniosek co do stopnia zdolności poborowego (ochotnika) do służby wojskowej.

Wyniki badań wpisuje się do karty indywidualnej. Orzeczenie i wniosek lekarzy wpisane do karty indywidualnej podpisują obaj lekarze. W wypadku dwóch odmiennych orzeczeń lekarskich każdy z lekarzy wpisuje i podpisuje w karcie indywidualnej swoje własne orzeczenie.

W razie stwierdzenia konieczności wysłania danej osoby na ekspertyzę szpitalną lub na leczenie przymusowe do szpitala publicznego, jeden z lekarzy komisji powinien wpisać wniosek ten do karty indywidualnej, podając cierpienia względnie chorobę, wymagającą ekspertyzy lub leczenia oraz uwidaczniając właściwe paragrafy wojskowych przepisów o badaniu i ocenie fizycznej zdolności do służby wojskowej, którym stwierdzone stany chorobowe odpowiadają.

Po podpisaniu orzeczenia i wniosku lekarskiego jeden z lekarzy komisji poborowej wręcza kartę indywidualną przewodniczącemu, poczem następuje wydanie przez komisję poborową orzeczenia o zdolności danej osoby do służby wojskowej, względnie odesłanie poborowego na ekspertyzę lub leczenie szpitalne.

§ 149. W razie różnicy zdań pomiędzy lekarzami komisji poborowej co do stopnia zdolności poborowego (ochotnika) do służby wojskowej orzeczenie komisji poborowej nie może zapaść, a natomiast:

- w przypadku dwóch odmiennych orzeczeń lekarskich komisja poborowa przekazuje zbadanie zdolności poborowego (ochotnika) do służby wojskowej komisji rozpoznawczej;
- w przypadkach zaś, gdy jeden z lekarzy nie może wydać orzeczenia, gdyż zdaniem jego konieczne jest badanie szpitalne (ekspertyza), komisja poborowa wydaje decyzję odesłania poborowego (ochotnika) na ekspertyzę do szpitala wojskowego.

W obu przypadkach przewodniczący powinien przestrzegać, aby orzeczenie każdego z lekarzy było wpisane do karty indywidualnej i do listy poborowej.

§ 150. W razie różnicy zdań pomiędzy lekarzami komisji poborowej co do konieczności odesłania poborowego na leczenie do szpitala publicznego obowiązuje tryb, przewidziany w § 149 pkt. b).

§ 151. Podstawą orzeczenia komisji poborowej o stopniu zdolności poborowego (ochotnika) do służby wojskowej jest orzeczenie i zgodny wniosek obu lekarzy komisji.

Orzeczeniu komisji poborowej należy nadać brzmienie, ustalone w art. 39 dla danej kategorii zdolności do służby wojskowej oznaczonej we wniosku lekarskim przy uwzględnieniu odnośnie ochotników przepisów § 321 pkt. a) i b).

§ 152. W przypadku zgłoszenia przez jednego z członków komisji poborowej sprzeciwu przeciwko zgodnemu wnioskowi obu lekarzy, przewodniczący zarządza wypowiedzenie się co do wniosku przez wszystkich członków komisji poborowej z wyjątkiem lekarzy. Jeżeli jeden z członków komisji wypowie się za wnioskiem lekarzy, wniesione sprzeciwy upadają i wniosek lekarzy staje się podstawą do wydania orzeczenia komisji poborowej.

W razie wypowiedzenia się wszystkich członków komisji poborowej przeciwko zgodnemu zdaniu obu lekarzy, przewodniczący przekazuje zbadanie zdolności poborowego do służby wojskowej komisji rozpoznawczej.

Wypowiedzenie się choćby jednego z członków komisji poborowej przeciw zgodnemu zdaniu obu lekarzy powinno być odnotowane w protokole komisji poborowej, przyczem zdanie każdego członka komisji ma być treściwie umotywowane i przez niego podpisane.

Wypowiadanie się w sprawie wniosku lekarskiego nie może odbywać się w sposób, dający badanym możliwość zapoznania się ze zdaniem poszczególnych członków komisji poborowej.

§ 153. Uznanych za zdolnych do służby wojskowej (kategoria A i C) wojskowy członek komisji poborowej przeznaczają do właściwego rodzaju służby wojskowej, zależnie od ich kwalifikacji fizycznych, umysłowych i fachowych.

Przeznaczenie ma być dokonane w myśl odpowiednich instrukcyj Ministra Spraw Wojskowych i wpisane do karty indywidualnej.

Na decyzję wojskowego członka komisji poborowej o przeznaczaniu do rodzajów służby wojskowej pozostali członkowie komisji wpływu nie mają. Do przeprowadzenia zmian nadanego przeznaczenia upoważniony jest powiatowy komendant uzupełnień.

§ 154. Podczas urzędowania komisji poborowej prowadzi się pod nadzorem przewodniczącego protokół imienny poboru oddzielnie za każdy dzień według wzoru Nr. 17.

§ 155. Do protokołu wpisywać należy imiennie wszystkich poborowych i ochotników, którzy w danym dniu stanęli do poboru, w kolejności stawiania ich przed komisją poborową. Ponadto należy wpisywać poborowych zwolnionych od stawiania się

przed komisją poborową z powodu cierpień wymienionych w §§ 107, 108 i 111.

§ 156. Po ukończeniu czynności komisji poborowej w danym dniu imienny protokół poboru powinien być zamknięty, porównany z listami poborowymi i podpisany przez wszystkich członków komisji poborowej.

Na końcu protokołu należy wpisywać wszelkie zastrzeżenia dotyczące akcji poboru, zgłoszone przez członków komisji poborowej.

§ 157. Orzeczenie wydane przez komisję poborową wpisuje przewodniczący osobiście do karty indywidualnej, poczem zarządza wpisanie do listy poborowej na podstawie tej karty danych, dotyczących wyników przeglądu oraz orzeczenia komisji poborowej. Kartę indywidualną otrzymuje następnie wojskowy członek komisji poborowej, który wpisuje do niej przeznaczenie, nadane poborowym (ochotnikom) kategorii A, kategorii C oraz poborowym, o których mowa w § 194. Po wykorzystaniu karty indywidualnej dla celów ewidencji wojskowej, należy ją zwrócić referentowi wojskowemu powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 158. Wszystkie wpisy i podpisy w karcie indywidualnej mają być dokonane czytelnie atramentem lub ołówkiem chemicznym. Ewentualne błędy powinny być omówione u dołu karty. Omówienie to podpisuje przewodniczący komisji. Wycieranie tekstu jest wzbronione. Omyłki muszą być przekreślone jednak tak, aby tekst skreślony był czytelny. Wszelkie poprawki przeprowadzone w listach poborowych muszą być przeprowadzone również w odpowiednich rubrykach karty indywidualnej.

Na kartach indywidualnych nie wolno czynić żadnych notatek lub zapisów, nieprzewidzianych obowiązującymi przepisami.

§ 159. Karty indywidualne przechowuje w archiwum właściwa powiatowa władza administracji ogólnej, dopóki władze przełożone nie wydadzą innych zarządzeń.

§ 160. Wpisane do listy poborowej orzeczenia lekarskie i orzeczenia komisji poborowej podpisuje przewodniczący i jeden z lekarzy w ten sposób, że lekarz umieszcza swój podpis w rubryce 19 listy poborowej, przewodniczący zaś w rubryce 20 tej listy, pod właściwymi wpisami, dotyczącymi każdego poborowego.

W razie różnicy zdań pomiędzy lekarzami komisji poborowej każdy lekarz — członek komisji poborowej obowiązany jest podpisać w rubryce 19 listy poborowej swoje własne orzeczenie, uzasadniając je krótko w protokole komisji poborowej w rubryce „zastrzeżenia członków komisji”.

W stosunku do poborowych, którzy zostają wysłani na ekspertyzę lekarską, względnie do komisji rozpoznawczej lub na leczenie do szpitala publicznego, należy pod datą stawiania się do poboru umieścić datę wydania ostatecznego orzeczenia lekarskiego, powziętego po powrocie poborowego z eks-

pertyzy względnie ze szpitala publicznego lub datę wydania przez komisję rozpoznawczą ostatecznego orzeczenia.

§ 161. Wszystkim osobom zakwalifikowanym do kategorii A, B i E wydaje przewodniczący komisji poborowej zaświadczenia według wzoru Nr. 18 i 19 (dla kategorii E), zawierające orzeczenie komisji poborowej. Zaświadczenia te są różnokolorowe zależnie od kategorii, do której stający do poboru został zakwalifikowany, a mianowicie: dla poborowych zakwalifikowanych do kat. A — koloru różowego, — do kat. B — koloru zielonego i — do kat. E — koloru białego (wzór Nr. 19).

Poborowym zaliczonym do pospolitego ruszenia z bronią (art. 39 kat. C, art. 7 ustęp 4, art. 36 ustęp 2) oraz zaliczonym do pospolitego ruszenia bez broni (art. 39 kat. D i art. 57) wydaje powiatowy komendant uzupełnień lub wojskowy członek komisji poborowej zaświadczenie wojskowe według wzoru, ustalonego instrukcją Ministra Spraw Wojskowych.

§ 162. Wojskowe dokumenty (książeczki stanu służby oficerskiej, książeczki wojskowe i t. p.) doręcza się poszczególnym osobom, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, przez zarządy gmin w czasie, oznaczonym przez władze wojskowe.

Przy doręczaniu dokumentów wojskowych obowiązuje tryb przewidziany w art. 24 — 30 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

§ 163. Powiatowe władze administracji ogólnej są obowiązane czuwać nad terminowem doręczaniem przez zarządy gmin dokumentów wojskowych, przesyłanych im przez władze wojskowe celem doręczenia.

§ 164. Zagubienie, zniszczenie lub odmowa przyjęcia dokumentu wojskowego, wzywającego do służby wojskowej nie zwalnia osoby wezwanej od stawienia się do właściwej formacji wojskowej w terminie, w dokumencie tym uwidocznionym.

§ 165. W razie utraty dokumentu, stwierdzającego stosunek do służby wojskowej, należy w terminie dni 14 prosić właściwe władze o duplikat dokumentu.

Duplikaty zaświadczeń o zgłoszeniu się do rejestru wydają właściwe zarządy gmin (urzędy konsularne) na pisemną prośbę zainteresowanego.

Jako właściwy należy rozumieć ten zarząd gminy (urząd konsularny), w którego rejestrze poborowych zapisany jest starający się o duplikat.

Duplikaty zaświadczeń wystawione osobom zakwalifikowanym do kategorii A, B i E, wydaje na pisemną prośbę ta powiatowa władza administracji ogólnej, w której listach poborowych wpisany jest proszący o duplikat.

Do podania o wydanie duplikatu dokumentu poborowego, wystawionego dla zakwalifikowanych do kategorii A i B, należy dołączyć dowód, stwierdzający, że utrata dokumentu została zgłoszona we

właściwym posterunku lub w komisariacie policji państwowej.

Właściwym posterunkiem (komisarjatem) policji państwowej jest ten, w którego rejonie utrata dokumentu miała miejsce.

Duplikaty dokumentów poborowych, stwierdzających całkowitą niezdolność do służby wojskowej (kat. E), wydają na pisemną prośbę te powiatowe władze administracji ogólnej, w których listach poborowych jest zapisany żądający duplikatu przy przestrzeganiu zasady, że proszący o duplikat powinien ogłosić utratę dokumentu jednorazowo w Dzienniku Wojewódzkim tego województwa, na którego obszarze utrata dokumentu nastąpiła, a na obszarze m. st. Warszawy w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim dla obszaru m. st. Warszawy. Dziennik ten powinien być w jednym egzemplarzu dołączony do podania o wydanie duplikatu. Duplikat nie może być wydany wcześniej, niż po upływie 30 dni od ogłoszenia utraty dokumentu. Od osób, wykazujących się świadectwem ubóstwa, przyjmie administracja Dziennika Wojewódzkiego (Warszawskiego Dziennika Wojewódzkiego) ogłoszenia bezpłatnie.

Osoby zamieszkałe stale lub czasowo przebywające zagranicą zgłaszają utratę dokumentu poborowego (bez ogłaszania w dziennikach) we właściwym urzędzie konsularnym, a zamieszkali na obszarze W. M. Gdańska — u Komisarza Generalnego Rzeczypospolitej w Gdańsku i wnoszą za pośrednictwem tych urzędów prośby o wydanie duplikatu do tej powiatowej władzy administracji ogólnej w kraju, która wydała oryginał utraconego dokumentu.

§ 166. Utratę dokumentu wojskowego (książeczki stanu służby oficerskiej, zaświadczenia wojskowego, książeczki wojskowej lub karty mobilizacyjnej) należy zgłosić natychmiast w posterunku lub komisariacie policji państwowej, na którego obszarze utrata nastąpiła.

Posterunek (komisarjat) policji państwowej po spisaniu w tej sprawie protokołu wydaje zainteresowanemu poświadczenie o zgłoszeniu utraty dokumentu.

Utratę książeczki stanu służby oficerskiej (książeczki wojskowej, zaświadczenia wojskowego) należy ponadto ogłosić jednorazowo w Dzienniku Wojewódzkim tego województwa, na którego obszarze utrata dokumentu nastąpiła, a na obszarze m. st. Warszawy — w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim dla obszaru m. st. Warszawy. Od osób wykazujących się świadectwem ubóstwa, administracja Dziennika Wojewódzkiego (Warszawskiego Dziennika Wojewódzkiego) przyjmuje ogłoszenie bezpłatnie. Duplikaty książeczek stanu służby oficerskiej, książeczek wojskowych lub zaświadczeń wojskowych oraz nowe karty mobilizacyjne (w miejsce zagubionych, skradzionych lub zniszczonych) wydaje właściwa powiatowa komenda uzupełnień na podstawie podania wniesionego w sposób, ustalony przez Ministra Spraw Wojskowych.

Do podania o duplikat książeczki stanu służby oficerskiej (książeczki wojskowej, zaświadczenia wojskowego) należy dołączyć: poświadczenie poste-

runku (komisarjatu) policji państwowej o zgłoszeniu utraty dokumentu wojskowego oraz Dziennik Wojewódzki (Warszawski Dziennik Wojewódzki dla obszaru m. st. Warszawy), w którym utrata dokumentu została ogłoszona.

Osoby, które utraciły wojskowy dokument osobisty z powodu klęski żywiołowej (pożar, powódź i t. p.) są wolne od zgłaszania utraty dokumentu w posterunku (komisarjacie) policji państwowej i od ogłaszania utraty dokumentu w dzienniku wojewódzkim, o ile do podania dołączą zaświadczenie zarządu gminy lub posterunku (komisarjatu) policji państwowej, że dokument wojskowy uległ zniszczeniu na skutek klęski żywiołowej z wymienieniem rodzaju tej klęski.

Wydanie duplikatu książeczki stanu służby oficerskiej (książeczki wojskowej, zaświadczenia wojskowego) może nastąpić po upływie 30 dni od ogłoszenia utraty w Dzienniku Wojewódzkim (Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim dla obszaru m. st. Warszawy), a w razie przedstawienia zaświadczenia o utracie dokumentu wskutek klęski żywiołowej — niezwłocznie po wniesieniu podania.

Wydanie nowej karty mobilizacyjnej powinno nastąpić natychmiast po zgłoszeniu jej utraty w posterunku (komisarjacie) policji państwowej i wniesieniu podania.

Do podania o wydanie nowej karty mobilizacyjnej należy dołączyć tylko poświadczenie posterunku (komisarjatu) policji państwowej o zgłoszeniu utraty.

Osoby stale zamieszkałe lub czasowo przebywające zagranicą zgłaszają utratę wojskowego dokumentu osobistego (bez ogłaszania w dziennikach) we właściwym urzędzie konsularnym, a zamieszkali na obszarze W. M. Gdańska — u Komisarza Generalnego Rzeczypospolitej w Gdańsku i wnoszą za pośrednictwem tych urzędów do właściwej powiatowej komendy uzupełnień w kraju prośby o wydanie duplikatu.

§ 167. Osoby, które w ciągu 14 dni, licząc od dnia utraty dokumentu wojskowego, nie wniosą podania wraz z wymaganymi załącznikami o wydanie duplikatu dokumentu, będą uważane za nieposiadające dokumentów wojskowych z własnej winy i pociągane do odpowiedzialności na podstawie art. 100 punkt 5.

§ 168. Ustalenia wieku poborowego w przypadkach przewidzianych w § 104 dokonuje komisja poborowa na podstawie orzeczenia lekarzy tej komisji oraz ewentualnie przedstawionych przez zainteresowanego dokumentów (paszport, dowód osobisty, świadectwa szkolne) świadczących pośrednio o jego wieku. Ostateczna decyzja w każdym z omówionych powyżej przypadków należy do komisji poborowej (główniej lub dodatkowej).

Orzeczenie i wniosek lekarski, dotyczący ustalonego wieku wpisuje się u dołu rubryki 19, zaś orzeczenie komisji poborowej do rubryki 20 listy poborowej.

Przy stwierdzaniu daty urodzenia na podstawie dokumentu należy uważać za miarodajną wyłącznie metrykę urodzenia.

W przypadku późniejszego urzędowego stwierdzenia właściwej daty urodzenia poborowego powiatowa władza administracji ogólnej zarządza potrzebne sprostowanie.

Podoficerowie i szeregowcy, odbywający czynną służbę wojskową, o ile kwestionują przynależność do rocznika, z którym odbywają służbę, powinni udowodnić to aktem urodzenia. Sprawy takie rozstrzyga właściwa powiatowa władza administracji ogólnej, kierując się § 178.

Jeżeli podoficer (szeregowiec) nie może twierdzenia swego poprzeć aktem urodzenia, powiatowa władza administracji ogólnej załatwia podanie odmownie, zawiadamiając o tem zainteresowanego. Przepisy § 104 i niniejszego o ustalaniu wieku przez komisję poborową mają zastosowanie tylko do poborowych aż do chwili stawienia się do poboru włącznie i nie mogą być stosowane do podoficerów i szeregowców służby czynnej.

Do art. 40.

§ 169. Prośbę o ponowne zbadanie stanu zdrowia i zmianę orzeczenia komisji poborowej o zdolności fizycznej do służby wojskowej należy wnieść do tej powiatowej władzy administracji ogólnej, w której listach poborowych jest dana osoba wpisana.

W razie wyraźnego kalectwa (utrata ręki, nogi, oka, kilku palców i t. p.) powinien przełożony gminy na podaniu wymienić okoliczności wśród których kalectwo nastąpiło.

§ 170. Powiatowa władza administracji ogólnej przekazuje te prośby niezwłocznie lekarzowi powiatowemu (rządowemu), który powinien stwierdzić:

- a) czy zgłoszona przez daną osobę choroba lub ułomność powstała lub mogła powstać po stawieniu się tej osoby do poboru;
- b) czy choroba lub ułomność czyni daną osobę faktycznie niezdolną do czynnej służby wojskowej i uzasadnia ponowne przedstawienie jej komisji poborowej.

Ocenę swoją lekarz powiatowy (rządowy) wydaje wyłącznie na podstawie wyników badań przez siebie przeprowadzonych.

Przedstawione przez poborowego świadectwa lekarzy wolnopraktykujących (zdjęcia rentgenologiczne) nie mogą w niczem krępować zdania i oceny lekarza powiatowego (rządowego).

§ 171. Powiatowa władza administracji ogólnej wydaje decyzję po otrzymaniu opinii lekarza powiatowego. Przychylna decyzja powoduje równoczesne wezwanie poborowego przed komisję poborową w najbliższym terminie jej urzędowania. Ponowny przegląd należy w zasadzie przeprowadzić przed doręczeniem poborowemu karty powołania. Prośby o ponowny przegląd osób, które już otrzymały karty powołania należy przesyłać formacjom wojskowym, celem wzięcia pod uwagę przy przeglądzie lekarskim po wcieleniu do szeregów.

§ 172. Wezwanie poborowego z urzędu do ponownego przeglądu w komisji poborowej na podstawie art. 40 może nastąpić także bez uprzedniego

zbadań go przez lekarza powiatowego (rządowego), jednak na podstawie uzasadnionego wniosku władzy administracji ogólnej lub władzy wojskowej, stwierdzającego zmianę stanu zdrowia (kalectwo) poborowego po wydaniu orzeczenia o jego zdolności do służby wojskowej. W tych przypadkach decyzję w sprawie ponownego przedstawienia poborowego komisji poborowej wydaje powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 173. Poborowi przedstawieni ponownie komisji poborowej w trybie art. 40, o ile nie są dotknięci widocznym kalectwem mają być wysyłani przed powzięciem decyzji przez komisję poborową na ekspertyzę szpitalną.

§ 174. Wyniki ponownego badania oraz orzeczenie komisji poborowej należy wpisać do listy poborowej, w miejscu przeznaczonym na zapisanie wyników przeglądu przy dalszych stawiennictwach. W rubryce „uwagi” listy poborowej i protokołu komisji poborowej przewodniczący uzasadnia krótko ponowny przegląd, przytaczając liczbę i datę aktu w tej sprawie i podpisuje tę adnotację.

W razie zmiany poborowemu w drodze ponownego przeglądu kategorii A na inną należy wymienić wydane w swoim czasie zaświadczenie o stawieniu się do poboru na nowy dokument, odpowiadający nowemu orzeczeniu komisji poborowej.

Do art. 41.

§ 175. Niewłaściwe lub wadliwe orzeczenie komisji poborowej może być uchylone w drodze nadzoru z urzędu lub na wniosek powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 176. W przypadku uchylenia orzeczenia komisji poborowej w drodze nadzoru z powodu stwierdzonej jego wadliwości (art. 41) wojewódzka władza administracji ogólnej zarządza przedstawienie danej osoby właściwej komisji poborowej.

Jeżeli orzeczenie o zdolności poborowego do służby wojskowej uchylone zostało w drodze nadzoru jako wydane przez niewłaściwą komisję poborową, wojewódzka władza administracji ogólnej powinna wskazać:

- a) które orzeczenie komisji poborowej jest ważne o ile w stosunku do poborowego wydano więcej orzeczeń;
- b) przez jaką komisję poborową jako właściwą powinien poborowy być ponownie zbadany, o ile istniało tylko jedno orzeczenie komisji poborowej, uchylone następnie w drodze nadzoru.

Uchylenie orzeczenia komisji poborowej w drodze nadzoru i ponowne przedstawienie danej osoby komisji poborowej, może nastąpić tylko w okresie wieku poborowego.

§ 177. Wezwanie poborowych do stawienia się przed komisją poborową lub rozpoznawczą w sprawach, wynikających z art. 41 i 45, uskutecznia powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 178. Jeżeli poborowy zostanie przeniesiony na podstawie aktu urodzenia lub decyzją komisji poborowej do rocznika młodszego, nieobjętego jeszcze wiekiem poborowym, a w stosunku do niego wydane już było orzeczenie komisji poborowej w sprawie zdolności do służby wojskowej, orzeczenie to podlega uchyleniu w drodze nadzoru na podstawie art. 41 ustawy. Poborowy taki ma być skreślony z list poborowych niewłaściwego rocznika i wpisany do rejestru właściwego rocznika, przyczem obowiązany jest stawić się do poboru z właściwym rocznikiem, celem ustalenia zdolności do służby wojskowej.

Gdyby taki poborowy wskutek mylnego zapisu do starszego rocznika odbywał czynną służbę wojskową, władze administracji ogólnej powinny przed uchyleniem orzeczenia komisji poborowej zawiadomić właściwą P. K. U. o konieczności przeniesienia go do rocznika młodszego i zażądać oświadczenia, czy mimo przeniesienia do rocznika młodszego chce pozostać w szeregach w charakterze ochotnika. Osoba taka musi odpowiadać warunkom, wymagany od ochotników w myśl art. 70 ustawy i §§ 314 oraz 315. W razie potwierdzającym dana osoba powinna przedstawić właściwej P. K. U. w drodze służbowej prośbę o przyjęcie do służby wojskowej w charakterze ochotnika z dołączeniem dokumentów i zobowiązań, wymaganych w myśl §§ 314 i 315. Prośby te mają być przez P. K. U. załatwiane przychylnie, o ile nie zachodzą ustawowe przeszkody. O wyrażeniu przez daną osobę zgody na pozostanie w szeregach oraz o przyjęciu tego zgłoszenia, jak również o odmowie pozostania w szeregach lub o nieprzyjęciu zgłoszenia do ochotniczej służby wojskowej powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia właściwą wojewódzką władzę administracji ogólnej, która wyda jedną z następujących decyzji:

- a) w razie przyjęcia ochotniczego zgłoszenia danej osoby do pozostania w służbie wojskowej — przenosi ją do właściwego rocznika z pozostawieniem w mocy orzeczenia komisji poborowej o zdolności do czynnej służby wojskowej; powiatowa władza administracji ogólnej skreśla taką osobę z list poborowych niewłaściwego rocznika, wpisuje ją do listy ochotników oraz poleca wpisać ją do rejestru właściwego rocznika, zawiadamiając o tem P. K. U., celem przeprowadzenia zmiany roku urodzenia w ewidencji wojskowej;
- b) w pozostałych przypadkach — przenosi ją do właściwego rocznika i uchyla orzeczenie komisji poborowej o zdolności do służby wojskowej; powiatowa władza administracji ogólnej skreśla taką osobę z list poborowych niewłaściwego rocznika i poleca wpisać ją do rejestru właściwego rocznika, zawiadamiając o tem P. K. U. celem przeprowadzenia zwolnienia danej osoby z szeregów. Powołanie takiej osoby do odbycia dalszej czynnej służby wojskowej nastąpi po zakwalifikowaniu jej do kategorii A przy poborze danego rocznika.

Jeżeli poborowy na podstawie aktu urodzenia lub decyzją komisji poborowej zostanie przeniesiony

do innego rocznika, jednak już objętego wiekiem poborowym lub starszego, należy poborowego skreślić z listy poborowej niewłaściwego rocznika. Jeżeli w tym przypadku w stosunku do poborowego wydane było orzeczenie komisji poborowej o zdolności do służby wojskowej, orzeczenie to nie podlega uchyleniu. Pozostaje ono ważne nadal i podlega przeniesieniu do list poborowych właściwego rocznika. Jeżeli poborowy zakwalifikowany był do kategorii A, jednak nie został jeszcze wcielony do szeregów, powołanie do czynnej służby wojskowej powinno nastąpić w najbliższym terminie wcielenia do szeregów. Gdyby jednak poborowy odbywał już czynną służbę wojskową, powinien on ją pełnić nadal do czasu wysłużenia okresu służby czynnej, ustalonego dla danego rodzaju wojska.

Do art. 43.

§ 179. Jeżeli lekarze komisji poborowej nie mogą ustalić wady lub określić cierpienia, na które badany uskarża się, względnie które lekarze zauważyli przy badaniu oraz w razie konieczności obserwacji dłuższej, lub specjalnego badania danej wady (cierpienia), lekarze komisji poborowej obowiązani są wystąpić z wnioskiem o odesłanie badanego do szpitala wojskowego, celem zbadania wady lub choroby (ekspertyza lekarska) i wydania właściwego orzeczenia.

§ 180. Poborowy powinien być odesłany na ekspertyzę do szpitala wojskowego również w tych przypadkach, gdy jeden z lekarzy nie może wydać orzeczenia, ponieważ jego zdaniem konieczne jest badanie szpitalne.

§ 181. Poborowych, u których stwierdzono dwa lub więcej stanów chorobowych, ograniczających w różnym stopniu zdolność do służby wojskowej, należy zakwalifikować do kategorii odpowiadającej cierpieniu ograniczającemu najbardziej zdolność do służby wojskowej. Jeżeli to właśnie cierpienie wymaga ekspertyzy szpitalnej, wówczas ekspertyza musi być przeprowadzona.

Jeżeli cierpienie najbardziej ograniczające zdolność poborowego do służby wojskowej może być przez obu lekarzy komisji poborowej dostatecznie rozpoznane, powinno być na tej zasadzie wydane ostateczne orzeczenie o stanie zdrowia bez względu na to, czy pozostałe cierpienia, mniej zdolność ograniczające, wymagają ekspertyzy, czy też jej nie wymagają. W tych przypadkach nie należy przeprowadzać ekspertyzy stanów chorobowych mniej ograniczających zdolność do służby wojskowej. Te stany chorobowe muszą być jednak przez lekarzy w orzeczeniu wymienione.

§ 182. Lekarze komisji poborowej nie mogą być krepowani żadnymi względami przy powzięciu decyzji w sprawie wysłania poborowego na ekspertyzę lekarską.

§ 183. Lekarz wojskowy wskazuje komisji właściwy szpital wojskowy, do którego poborowy ma być odesłany, przestrzegając przytem zasad podanych w rozkazach władz przełożonych.

§ 184. Wysyłanie poborowych na ekspertyzę szpitalną zarządza przewodniczący komisji poborowej, przesyłając równocześnie dla każdego poborowego w zamkniętej kopercie kartę służbową, wystawioną według wzoru Nr. 23, do wskazanego przez lekarza wojskowego szpitala.

Poborowemu należy wydać bilet na przejazd do szpitala i zpowrotem do miejsca zamieszkania.

Poborowi, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie, iż mogą dopuścić się nadużyć lub ucieczki, będą odesłani pod eskortą Policji Państwowej. W takich przypadkach karty służbowe dla tych poborowych wręcza się eskortującemu.

Koszty eskorty policyjnej będą pokrywane z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Bilety na przejazd wydaje powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 185. Zgłoszenie się poborowego do szpitala wojskowego wraz z dokumentami musi nastąpić niezwłocznie po wysłaniu go na ekspertyzę szpitalną.

Szpitalne wojskowe są obowiązane przyjąć zgłoszenie poborowego o każdej porze.

§ 186. Szpitalne przeprowadzają ekspertyzę lekarską w myśl obowiązujących przepisów w czasie możliwie rychłym.

Orzeczenie szpitalne ma być wpisane do otrzymanej z komisji poborowej karty służbowej (wzór Nr. 23) i powinno zawierać diagnozę lekarską i kwalifikację do służby wojskowej, a w razie zakwalifikowania poborowego do kat. A lub C, również te rodzaje służby wojskowej, do których poborowy nie nadaje się ze względu na swój stan zdrowia. Tak uzupełniona karta służbowa ma być przesłana natychmiast po zbadaniu poborowego listem poleconym albo książką doręczeń jako przesyłka poufna do właściwej komisji poborowej lub, o ile ta już nie urzęduje, do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

Po zbadaniu szpital skierowuje poborowego do miejsca wskazanego w bilecie na przejazd wydanym mu przez powiatową władzę administracji ogólnej.

§ 187. Komisja poborowa albo powiatowa władza administracji ogólnej, po otrzymaniu orzeczenia szpitalnego zarządza w razie potrzeby wezwanie poborowego przed komisję poborową w najbliższym terminie jej urzędowania, celem powzięcia na podstawie orzeczenia szpitalnego ostatecznej decyzji o jego zdolności do służby wojskowej w myśl art. 39.

§ 188. Lekarze komisji poborowej nie mogą zmieniać orzeczeń szpitali wojskowych. Takie orzeczenia mogą być jednak zakwestjonowane przez lekarzy komisji poborowej ze stanowiska wiedzy lekarskiej. W razie zakwestjonowania tych orzeczeń przewodniczący komisji odsyła poborowego na ogólnych zasadach do wojskowego szpitala okręgowego, celem powtórne zbadania.

Badanie lekarskie w wojskowych szpitalach okręgowych powinno się odbywać w tych przypadkach co najmniej przez 2-ch lekarzy ze współudziałem komendanta szpitala.

Takie orzeczenia szpitali okręgowych nie podlegają zakwestjonowaniu przez lekarzy komisji poborowej.

§ 189. Jeżeli wada lub ułomność, stwierdzona u poborowego, da się wyleczyć w ciągu 4 miesięcy, może komisja poborowa skierować go z kartą służbową według wzoru Nr. 24 do wskazanego przez lekarza powiatowego szpitala publicznego, posiadającego oddział potrzebny do leczenia danej choroby.

Zasadniczo mogą być poddawani przymusowemu leczeniu tylko tacy poborowi, którzy po wyleczeniu względnie usunięciu wad cielesnych lub ułomności będą mogli być zakwalifikowani do kategorii A i odbyć czynną służbę wojskową.

Poborowy jest obowiązany poddać się decyzji komisji poborowej co do przymusowego leczenia.

§ 190. Przymusowemu leczeniu nie podlegają wady lub ułomności, których usunięcie mogłoby wywołać inne komplikacje zagrożające zdrowiu lub życiu danej osoby, albo których usunięcie mogłoby nastąpić tylko przez zabieg chirurgiczny. W takich przypadkach wymagana jest zgoda danej osoby.

§ 191. Po wyleczeniu poborowego szpital kieruje go do miejsca zamieszkania i przesyła natychmiast orzeczenie lekarskie do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, która powołuje daną osobę do przeglądu przed najbliższą dodatkową komisją poborową.

§ 192. Koszty przejazdu poborowych na leczenie do szpitali cywilnych ponosi Skarb Państwa; pokrywa się je z budżetu Ministerstwa Opieki Społecznej.

Koszty pobytu poborowego w szpitalu mają być pokryte w myśl ogólnych przepisów o pokrywaniu kosztów za leczenie w szpitalach publicznych.

§ 193. Powiatowej władzy administracji ogólnej i jej organom wykonawczym służą w stosunku do poborowego, poddanego przymusowemu leczeniu, wszystkie uprawnienia, wynikające z art. 47.

Do art. 44.

§ 194. Jeżeli lekarze komisji poborowej przy badaniu poborowego powezmą uzasadnione podejrzenie, że wada fizyczna została spowodowana umyślnie w tym celu, ażeby spowodować całkowitą lub częściową niezdolność do służby wojskowej, wydają oni orzeczenie lekarskie odpowiadające stwierdzonej wadzie fizycznej. W przypadkach zakwalifikowania poborowego na podstawie takiej wady do kategorii B, C lub D, lekarze komisji poborowej stawiają jednocześnie wniosek o przeznaczenie go do czynnej służby wojskowej w takim rodzaju wojska, w którym stwierdzona wada fizyczna pozwala na odbycie jakiegokolwiek służby.

Komisja poborowa wydaje w tych przypadkach na podstawie wniosku lekarzy orzeczenie o zdolności poborowego do służby wojskowej według brzmienia jednej z kategorii art. 39 z dodaniem następującej decyzji: „poborowy może być powołany do czynnej służby wojskowej w (wymienić rodzaj wojska)”.

Poborowym tym wydaje się obowiązujący dla danej kategorii dokument lub zaświadczenie (§ 161 ust. 1 i 2), przestrzegając, aby dodatkowa decyzja komisji poborowej o możliwości powołania była w tych dokumentach umieszczona.

Poborowi, zakwalifikowani do kategorii B, obowiązani są stawić się po upływie roku ponownie przed komisją poborową, celem uregulowania stosunku do służby wojskowej (§ 146), a jeżeli zostali na podstawie dodatkowej decyzji komisji poborowej wcieleni do szeregów, otrzymują w tym celu urlop okolicznościowy.

Powołanie i wcielenie takich osób do odbycia czynnej służby wojskowej przeprowadzają powiatowi komendanci uzupełnień po ustaleniu prawomocnym wyrokiem sądowym rozmyślnego wywołania choroby lub uszkodzenia cielesnego, w celu uchylecia się od obowiązku czynnej służby wojskowej w granicach wieku, przewidzianych w art. 36, po odbyciu kary, jeśli wyrok lub pobudki czynu karygodnego nie spowodowały wykluczenia tych osób od służby wojskowej.

§ 195. Niezależnie od postanowień § 194 w każdym przypadku podejrzenia poborowego o samouszkodzenie ciała, tak u zakwalifikowanych do kategorii A lub E, jako też u wymienionych w § 194, komisja poborowa powinna spisać protokół z dokładnym podaniem orzeczenia lekarzy - członków komisji poborowej. Protokół ten mają podpisać przewodniczący i wszyscy członkowie komisji.

Powiatowa władza administracji ogólnej przesyła takie protokoły niezwłocznie po poborze do właściwego prokuratora.

Komisje poborowe mogą w przypadkach z art. 44 korzystać w całej rozciągłości z art. 43 ustęp ostatni w sprawie leczenia w szpitalach publicznych.

§ 196. Jeżeli przed komisją poborową (również w przypadkach z art. 40) staje osoba, obarczona kalectwem względnie chorobą, a zachodzi podejrzenie, że kalectwo lub choroba zostały wywołane rozmyślnie w tym celu, ażeby spowodować całkowitą lub częściową niezdolność do służby wojskowej, przewodniczący komisji poborowej powinien zażądać od poborowego świadectwa lekarza, który go operował względnie leczył. Świadectwo to powinno stwierdzać, że cierpienie nie zostało wywołane rozmyślnie lub, że usunięcie brakujących członków nastąpiło wskutek choroby lub nieszczęśliwego wypadku. Z osobą, która nie może przedłożyć takiego świadectwa, należy postąpić w myśl § 194 i 195.

Do art. 45 i 46.

§ 197. Do rozstrzygnięcia spraw, wyszczególnionych w art. 45 ustęp 1 i 2, oraz unieważnienia na tej zasadzie orzeczeń komisji poborowej upoważnia się właściwych wojewodów w porozumieniu z dowódcami okręgów korpusów.

W razie nieosiągnięcia porozumienia akta sprawy powinny być przedłożone Ministrowi Spraw Wewnętrznych, który rozstrzyga w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

§ 198. Powiatowe władze administracji ogólnej, do których wiadomości doszły fakty wymienione

w art. 45 ustępy 1 i 2 bądź od władz i urzędów, bądź od osób prywatnych lub które stwierdziły takie fakty z urzędu, obowiązane są przeprowadzić w tej sprawie niezwłocznie dochodzenia i przedstawić następnie całokształt sprawy wojewódzkiej władzy administracji ogólnej. Władza ta powinna sprawę rozpatrzyć, przeprowadzić dodatkowe dochodzenia i rozstrzygnąć sprawę zależnie od wyników dochodzeń.

§ 199. Przedstawienie komisji rozpoznawczej osób, objętych art. 45 ustępy 1 i 2, może nastąpić dopiero po wydaniu decyzji, unieważniającej zakwestjonowane przeoczenie komisji poborowej.

Osoby, które zostały uznane przez komisję rozpoznawczą za zdolne do czynnej służby wojskowej (kategoria A) przed upływem 38 lat życia obowiązane są odbyć tę służbę na ogólnych zasadach.

Jeżeli osoby zostaną zakwalifikowane przez komisję rozpoznawczą do kategorii A po upływie 38 lat życia, komisja rozpoznawcza zalicza je w dniu wydania tego orzeczenia do pospolitego ruszenia z bronią.

§ 200. Władze wojskowe, powiadomione o przypadkach z art. 45 ustępy 1 lub 2 powinny sprawy te przekazywać natychmiast właściwym władzom administracji ogólnej.

Sądy powszechne obowiązane są zawiadamiać o stwierdzonym przez siebie przypadku z art. 45 ust. 1 i 2 właściwe wojewódzkie władze administracji ogólnej.

Sądy wojskowe zawiadamiają o takich wypadkach właściwego dowódcę okręgu korpusu, który akta sprawy przekazuje wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

§ 201. Ustalenie w drodze administracyjnej faktu udawania przez poborowego przy poborze choroby lub ułomności, z powodu której komisja poborowa wydała orzeczenie, nieodpowiadające istotnemu stanowi zdrowia poborowego, należy do powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 202. W wypadkach z art. 46 orzeczenie komisji poborowej staje się samo przez się nieważne, zaś powiatowa władza administracji ogólnej unieważnia wpisy, dotyczące orzeczenia komisji poborowej w listach poborowych i przedkłada akta sprawy wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, celem zarządzenia przedstawienia poborowego przed komisję rozpoznawczą.

Osoby takie, w razie uznania ich za zdolne do czynnej służby wojskowej, będą obowiązane służbę tę odbyć na ogólnych zasadach (art. 36).

§ 203. Postanowienia o unieważnieniu i uchylaniu orzeczeń komisji poborowej stosują się również do przypadków ponownego badania przez komisję poborową w myśl art. 40.

Rozdział V.

O skróceniu i odroczeniu czasu służby wojskowej.

Do art. 51 — 56 i 113.

§ 204. Zakłady naukowe i egzaminy, których ukończenie (złożenie) uprawnia do skróconej czynnej

służby wojskowej, jak również szkoły zawodowe typu wyższego, których słuchaczom przysługuje prawo do takiej służby po ukończeniu 4-ch półroczy szkoły, są wyszczególnione w oddzielnym rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych.

§ 205. Powołanie do skróconej czynnej służby wojskowej poborowych (ochotników), którzy ukończyli co najmniej 6 klas jednej ze szkół wymienionych w powołanem wyżej rozporządzeniu lub zdali egzamin specjalny, odpowiadający ukończeniu co najmniej 6 klas państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej, zależy od swobodnego uznania Ministra Spraw Wojskowych, który zarządza je w miarę potrzeby.

§ 206. Prawo do skróconej czynnej służby wojskowej musi poborowy (ochotnik) udowodnić świadectwem szkolnym, stwierdzającym warunki, przewidziane w art. 51. Świadectwo w oryginale lub uwierzytelnionym odpisie należy przedstawić zasadniczo w dniu stawienia się do poboru wojskowemu członkowi komisji poborowej, a najpóźniej we właściwej P. K. U. na 14 dni przed wcieleniem do szeregów.

Przedstawienie takiego świadectwa po tym terminie, jak również uzyskanie świadectwa w czasie odbywania czynnej służby wojskowej nie uprawnia do skróconej służby wojskowej.

§ 207. Dyrekcje zakładów naukowych, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych, o którym mowa w § 204 obowiązane są przysłać powiatowemu komendantowi uzupełnień na jego żądanie wykazy uczniów i b. uczniów tych zakładów dla ustalenia prawa do skróconej czynnej służby wojskowej.

§ 208. Wykazy wymienione w § 207 powinny być sporządzone według wzoru Nr. 25 na podstawie posiadanej przez zakłady naukowe ewidencji personalnej uczniów (słuchaczy, eksternistów) i byłych uczniów (byłych słuchaczy, eksternistów).

§ 209. Osoby, które ukończyły szkołę średnią zagraniczną, mogą być przeznaczone do skróconej czynnej służby wojskowej, jeżeli przedstawia właściwej powiatowej komendzie uzupełnień orzeczenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o uznaniu ich świadectw szkół zagranicznych za równorzędne ze świadectwami szkół krajowych. Jeżeli uznanie to będzie uzależnione od złożenia egzaminu uzupełniającego, osoby te powinny przedstawić wraz z orzeczeniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego świadectwo zagraniczne i świadectwo ze złożenia z pomyslnym wynikiem egzaminu uzupełniającego.

§ 210. Termin i sposób wcielania poborowych (ochotników) do szeregów dla odbycia skróconej czynnej służby wojskowej, oraz rodzaje służby wojskowej, w których poborowi (ochotnicy) mogą odbywać skróconą czynną służbę wojskową, ustala Minister Spraw Wojskowych.

§ 211. Art. 54 ustawy nie dotyczy osób:

- a) które nie ukończyły szkoły (kursu), kształcącej na oficerów rezerwy z powodu dłuższej choroby, chociażby składały egzaminy z zakresu tej szkoły (kursu) w dodatkowo wyznaczonych terminach, jednak z wynikiem niepomyślnym;
- b) które zostały powołane (wcielone) do formacji, celem wyszkolenia na podoficerów rezerwy (§ 75 rozp. Min. Spraw Wojsk. w sprawie wykonania rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 20, poz. 132).

Osoby te nie tracą prawa do skróconej czynnej służby wojskowej i odbywają tę służbę przez taki okres czasu, jaki został ustalony przez Ministra Spraw Wojskowych dla poborowych z cenzusem danego rodzaju wojska, jednak bez możliwości uzyskania stopnia podporucznika rezerwy.

§ 212. Skróconej czynnej służby wojskowej nie mogą odbywać osoby, wymienione w art. 54 i 56 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, oraz osoby skazane prawomocnie za jedno z przestępstw, określonych w art. 103 — 108 wymienionej ustawy i w art. 45, 46 i 47 kodeksu karnego wojskowego z 1932 r.

Jeżeli przed wcieleniem takiej osoby do szeregów nastąpi albo darowanie w drodze łaski skutków karno-sądowego skazania, albo zarządzenie zatarcia skazania przez sąd w myśl art. 90 kodeksu karnego z 1932 r. lub też uznanie skazania za niebyłe po upływie terminu zawieszenia kary w myśl art. 64 kodeksu karnego z 1932 r., należy osobom tym przyznać prawo do skróconej czynnej służby wojskowej, jednak nie należy ich powoływać do szkół (kursów) kształcących na oficerów rezerwy.

§ 213. Powiatowy komendant uzupełnień jest upoważniony do przyznawania prawa do skróconej czynnej służby wojskowej i do pozbawiania tego prawa. Jeżeli jednak poborowy (ochotnik) pełni już czynną służbę wojskową jako uczeń szkoły (kursu), kształcącej na oficerów rezerwy, właściwym do pozbawienia go prawa do odbywania skróconej czynnej służby wojskowej jest komendant szkoły lub — jeżeli chodzi o kursy — przełożony o uprawnieniach dowódcy dywizji.

W stosunku do poborowych (ochotników) uprawnionych do skróconej czynnej służby wojskowej, a wcielonych do formacji wojskowych, celem wyszkolenia na podoficerów rezerwy w myśl § 75 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 20, poz. 132) właściwym do pozbawienia prawa do skróconej czynnej służby wojskowej jest dowódca formacji. O decyzji, pozbawiającej prawa do skróconej czynnej służby wojskowej komendanci szkół (kursów) oraz dowódcy formacji wojskowych zawiadamiają powiatowych komendantów uzupełnień.

Do art. 57 i 58.

§ 214. Na zasadzie art. 57 podlegają przy poborze bez poddawania przeglądowi lekarskiemu zaliczeniu do pospolitego ruszenia bez broni następujące osoby:

- a) duchowni wyznania katolickiego wszystkich obrządków, posiadających święcenia, zakonnicy tego wyznania, którzy złożyli śluby, uczniowie seminarjów duchownych, nowicjusze zakonów i zgromadzeń tego wyznania;
- b) duchowni kościołów i związków religijnych ewangelickich, a mianowicie: kościoła ewangelicko-augsburskiego, kościoła ewangelicko-reformowanego, ewangelickiego kościoła augsburskiego i helweckiego wyznania, kościoła ewangelicko-unijnego, staroluterskiego, tudzież innych ewangelickich związków religijnych, uznanych przez Państwo Polskie, t. j. wikariusze, prefekci, diakoni, pastory, superintendenci, seniorzy oraz inne osoby, posiadające charakter osób duchownych w myśl uznanych przez Państwo statutów i przepisów kościelnych wymienionych powyżej związków;
- c) duchowni prawosławni, posiadający święcenia, t. j. biskupi, prezbiterzy i diakoni, tudzież zakonnicy, którzy złożyli uroczyste śluby zakonne;
- d) uznani przez Państwo Polskie duchowni wyznania marjawickiego;
- e) duchowni wyznania mojżeszowego, uznani przez Państwo Polskie (rabini i podrabini, t. j. pomocnicy rabinów);
- f) uznani przez Państwo Polskie duchowni muzułmańskiego związku religijnego i wyznania karaïmskiego;
- g) uznani przez Państwo Polskie duchowni wschodniego kościoła staroobrzędowego, nieposiadającego hierarchji duchownej.

§ 215. Celem zaliczenia do pospolitego ruszenia bez broni w myśl art. 57 powinny zainteresowane osoby złożyć w dniu stawienia się przed komisją poborową następujące dowody:

ad § 214. pkt. a): zaświadczenia wydane przez konsystorze diecezjalne, kurje biskupie lub biskupów oraz przełożonych zakonów i seminarjów duchownych;

ad § 214 pkt. b): zaświadczenia wydane przez konsystorze: ewangelicko-augsburski, ewangelicko-reformowany, ewangelicko-unijny, tudzież superintendurę ewangelickiego kościoła augsburskiego i helweckiego wyznania oraz superintendenta kościoła staroluterskiego lub przez właściwe władze państwowe i państwowe instytucje naukowe, t. j. przez urzędy wojewódzkie, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz dziekanat odpowiedniego wydziału teologicznego Uniwersytetu Warszawskiego;

ad § 214 pkt. c): zaświadczenia, wydane przez konsystorze diecezjalne lub właściwe władze państwowe oraz państwowe instytucje naukowe, t. j. przez urzędy wojewódzkie, Komisarza Rządu na m.

st. Warszawę i Kierownika Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Warszawskiego;

ad § 214 pkt. d): zaświadczenia, wydane przez urzędy wojewódzkie, a w m. st. Warszawie — przez Komisarza Rządu;

ad § 214 pkt. e): dokumenty, zawierające zaświadczenie na stanowisku rabina i podrabina, wystawione przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w myśl art. 43 i 54 przepisów o organizacji gmin wyznaniowych żydowskich z dnia 14 października 1927 r., w brzmieniu rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 5 kwietnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 500);

ad § 214 pkt. f) i g): zaświadczenia wydane przez urzędy wojewódzkie, a w m. st. Warszawie — przez Komisarza Rządu.

§ 216. Wzory zaświadczeń dla osób, wyszczególnionych w § 214 pkt. a), b), c), d), f), g) ze wskazaniem władz, wydających zaświadczenie, zawiera załącznik Nr. 3 do niniejszego rozporządzenia.

§ 217. Osoby, zamieszkałe lub przebywające zagranicą składają prośby o udzielenie ulgi z art. 57 do właściwego urzędu konsularnego R. P., dołączając zaświadczenie o przynależności do stanu duchownego. Zaświadczenie powinno odpowiadać warunkom, podanym w § 215 i wzorom, podanym w załączniku Nr. 3. Zaświadczenia, nie pokrywające się z wzorami, przewidzianymi w zał. Nr. 3, mają być przesłane do decyzji Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Nazwiska osób, którym urząd konsularny udzielił ulgi z art. 57 oraz ich dane osobiste mają być wpisane do rejestru poborowych (§ 271). O przyznaniu ulgi z art. 57 ustawy należy zawiadomić niezwłocznie zapomocą wojskowej karty rejestracyjnej (wzór Nr. 11) powiatową władzę administracji ogólnej, wskazaną w § 270, która zawiadamia o udzieleniu ulgi właściwą P. K. U. Powiatowi komendanci uzupełnień przesyła urzędowi konsularnym obowiązujące wojskowe dokumenty osobiste dla osób, którym przyznano ulgę z art. 57, celem doręczenia tych dokumentów zainteresowanemu.

§ 218. Osoby, wyszczególnione w § 214 pkt. a) mogą przedstawić dowody uzasadniające prawo do ulgi także po stawieniu się przed komisją poborową.

Osoby, zakwalifikowane przy poborze do kategorii A, B, C lub D (nie wyłączając zaliczonych do ponadkontyngentowych), a nie należące do wyznania katolickiego, mogą ubiegać się o ulgę z art. 57 po stawieniu się przed komisją poborową tylko wówczas, jeżeli usprawiedliwią należycie powód niewnieśienia prośby o tę ulgę w dniu poboru.

Podanie o przyznanie ulgi po poborze powinno być wniesione wraz z wymaganymi dowodami do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, a zagranicą do urzędu konsularnego, które to władze decydują o przyznaniu lub odmowie ulgi.

W razie przyznania takiej ulgi, orzeczenia komisji poborowej, kwalifikujące dane osoby do kat. A,

B, C lub D nie podlegają unieważnieniu. Mają one moc obowiązującą na wypadek wystąpienia danej osoby ze stanu duchownego lub powołania jej do służby wojskowej na podstawie art. 57.

W razie opuszczenia stanu duchownego przez osobę zakwalifikowaną do kat. B, jest ona obowiązana stanąć ponownie przed komisją poborową na ogólnych zasadach, celem definitywnego ustalenia jej zdolności fizycznej do służby wojskowej.

W razie przyznania ulgi z art. 57 po poborze powiatowa władza administracji ogólnej powinna zawiadomić właściwą powiatową komendę uzupełnień, która wyda takiej osobie obowiązujący dokument wojskowy. Urzędy konsularne zawiadamiają w tych przypadkach o udzieleniu ulgi właściwą powiatową władzę administracji ogólnej w trybie § 217.

Jeżeli osoba, której po poborze przyznano ulgę z art. 57 odbywa czynną służbę wojskową, powiatowa komenda uzupełnień zawiadamia o tem właściwego dowódcę formacji, celem niezwłocznego zwolnienia zainteresowanego, dołączając do zawiadomienia dokument wojskowy.

§ 219. Osoby, które w chwili wstąpienia do stanu duchownego (art. 57) należą do rezerwy lub pospolitego ruszenia, są na czas pozostawania w stanie duchownym wolne od służby wojskowej, przewidzianej dla rezerwy i pospolitego ruszenia. Powołanie ich do służby może nastąpić jedynie na zasadach wymienionych w art. 57 ustęp 3 i 4.

O wstąpieniu do stanu duchownego należy zawiadomić właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, przesyłając mu jeden z dokumentów wymienionych w § 215.

§ 220. O opuszczeniu stanu duchownego przez osoby wymienione w art. 57 przed 31 grudnia tego roku kalendarzowego w którym kończą 50 lat życia powinny ich właściwe przełożone władze duchowne, a co do osób wyznania mojżeszowego i wszystkich innych wyznań niechrześcijańskich uznanych przez Państwo Polskie zarząd właściwej gminy wyznaniowej, zawiadomić niezwłocznie tę powiatową władzę administracji ogólnej na której obszarze wspomniana osoba miała miejsce zamieszkania przed wystąpieniem ze stanu duchownego, a w Warszawie — Komisarza Rządu. W zawiadomieniu należy podać imię i nazwisko danej osoby, jej rok urodzenia, komisję poborową przed którą dana osoba stawała do poboru z dołączeniem odpisu dokumentu poborowego lub wojskowego i podaniem jej nowego adresu.

Osoby te powinny być przedstawione komisji poborowej celem ustalenia ich zdolności fizycznej do służby wojskowej w myśl art. 39 na ogólnych zasadach, o ile nie zachodzi wypadek wymieniony w § 218.

Osoby, uznane przez komisję poborową za zdolne do czynnej służby wojskowej (kat. A), jeśli nie ukończyły jeszcze 38 lat życia, obowiązane są odbyć czynną służbę wojskową. Osoby, które ukończyły 38 lat życia, zalicza się do pospolitego ruszenia z bronią.

§ 221. Postanowienia § 220 nie odnoszą się do tych byłych duchownych, którzy w chwili wstąpienia do stanu duchownego należeli do rezerwy i pospolitego ruszenia. Osoby te po wystąpieniu ze stanu duchownego są obowiązane nadal do służby w rezerwie lub pospolitem ruszeniu w stopniu wojskowym, posiadanym przed wstąpieniem do stanu duchownego, zależnie od zdolności fizycznej i psychicznej do służby wojskowej, stwierdzonej w dokumentach wojskowych, jako też od wieku (art. 4 pkt. 2 i 3).

Do art. 59 — 67.

§ 222. Uprawnionymi do wnoszenia podań o odroczenie służby wojskowej są:

- a) poborowi,
- b) ojciec, matka (także nieslubna), dziadkowie i babki oraz rodzeni, przyrodni, słubni lub nieslubni bracia i siostry,
- c) usławowi zastępcy osób wymienionych w punktach a) i b).

§ 223. Termin 14 dniowy dla wnoszenia próśb o odroczenie służby wojskowej (art. 66) obowiązuje tych poborowych, u których warunki, uzasadniające prawo do odroczenia istnieją w dniu uznania ich za zdolnych do czynnej służby wojskowej.

Jeżeli warunki te powstaną po tym dniu, prośba o odroczenie powinna być wniesiona do 4 tygodni od chwili uzyskania wiadomości o powstaniu tych okoliczności.

Podania o przedłużenie odroczenia służby wojskowej, uzyskanego na podstawie art. 59 punktu 1) lub 2), należy wnosić najdalej do dnia 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończy się poprzednio udzielone odroczenie.

§ 224. Uczniowie szkół średnich, zakwalifikowani podczas poboru głównego do kategorii A przed zakończeniem bieżącego roku szkolnego, którzy z ukończeniem roku szkolnego przechodzą do ostatniej klasy szkoły i uzyskują warunki do odroczenia z art. 63 pkt. 1, mogą wnieść podanie o odroczenie służby wojskowej do 4 tygodni od chwili uzyskania świadectwa szkolnego.

Uczniowie ostatniej klasy szkół średnich (równorzędnych) zakwalifikowani do kategorii A podczas poboru głównego, lecz przed zakończeniem bieżącego roku szkolnego, nie mogą uzyskać odroczenia służby wojskowej z art. 63 pkt. 1. O odroczenie takie mogą się ubiegać jedynie ci z pośród nich, którzy nie zostali dopuszczeni do egzaminu dojrzałości (końcowego) lub egzaminu tego nie zdali, a władze szkolne zezwoliły im na powtórzenie ostatniej klasy (kursu) lub ponowne przystąpienie do tych egzaminów. Osoby te powinny wnieść podanie do 4 tygodni, licząc od daty otrzymania decyzji właściwej władzy szkolnej.

§ 225. Do podania o odroczenie czynnej służby wojskowej jako jedynemu żywicielowi rodziny (art. 59 pkt. 1) powinny być dołączone następujące dokumenty:

- a) wyciąg familijny na podstawie ksiąg ludności stałej względnie ksiąg metrykalnych lub

rejestrów urzędu stanu cywilnego. W wyciągu tym powinni być umieszczeni wszyscy członkowie rodziny bez względu na to czy mieszkają razem czy też oddzielnie.

Jeżeli wyciągu takiego nie można dołączyć, należy uzupełnić podanie zaświadczeniem zarządu gminy lub urzędu meldunkowego albo też innej instytucji prowadzącej ewidencję ludności na obszarze danej gminy, o ilości członków danej rodziny z wymienieniem każdej poszczególnej osoby oraz metryką urodzenia tych członków;

- b) zaświadczenie zarządu gminy o stanie majątkowym, dochodach i zarobkach proszącego i jego rodziny. Zaświadczenie to powinno wykazywać stan majątkowy z wyszczególnieniem posiadanych nieruchomości oraz wartości i dochodu z posiadanego majątku.

W zaświadczeniu musi być wykazane, czy zainteresowane osoby nie otrzymują jakichkolwiek wsparć lub zapomóg rządowych albo prywatnych.

§ 226. Do podania o odroczenie czynnej służby wojskowej z tytułu odziedziczenia gospodarstwa rolnego należy dołączyć:

- a) dowód, stwierdzający, że gospodarstwo rolne zostało odziedziczone przez poborowego w linii zstępnej ze wskazaniem wielkości tego gospodarstwa w hektarach oraz jego rodzaju (ogrody, grunty orne, łąki, pastwiska),
- b) poświadczenie właściwego zarządu gminy, że poborowy zajmuje się sam prowadzeniem gospodarstwa oraz, że dochód z tego gospodarstwa wystarcza mu na wyżywienie jego własnej rodziny i nie przekracza trzykrotnie dochodu, potrzebnego na utrzymanie jednej rodziny złożonej z 5 osób;
- c) wyciągi z arkuszy katastralnych, stwierdzające wysokość czystego dochodu katastralnego lub zaświadczenia władz skarbowych, stwierdzające wysokość podatku gruntowego (§ 249).

§ 227. Do podania o odroczenie czynnej służby wojskowej z tytułu odbywania studjów teoretycznych lub praktycznych należy dołączyć zaświadczenie zakładu naukowego, do którego poborowy w danym roku szkolnym uczęszcza, zawierające nazwę szkoły (zakładu naukowego), rok albo kurs nauki w chwili wydania zaświadczenia oraz okres czasu, potrzebny do zupełnego ukończenia nauki (studjów) w normalnych warunkach.

Uczniowie szkół średnich (równorzędnych), ubiegający się o odroczenie z art. 63 pkt. 1 na tej zasadzie, że władze szkolne zezwoliły im na powtórzenie ostatniej klasy lub na ponowne przystąpienie do egzaminu dojrzałości (końcowego), powinni dołączyć do podania o odroczenie pisemną decyzję władzy szkolnej w oryginale lub uwierzytelnionym odpisie.

Uczniowie (terminatorowie), terminujący w rzemiośle u majstrów lub w przedsiębiorstwach fa-

brycznych, albo odbywający naukę w handlu na podstawie zawartych pisemnych umów o naukę, powinni dołączyć do podania o odroczenie zaświadczenie o odbywaniu nauki rzemiosła lub nauki handlu, wydane przez zarząd izby rzemieślniczej lub zarząd izby przemysłowo-handlowej, o ile chodzi o naukę w handlu. Zaświadczenia takie mają być potwierdzone:

- a) u terminujących w rzemiosle — przez instruktora korporacji przemysłowych lub przez wydział przemysłowy danego województwa;
- b) u odbywających naukę w handlu — przez właściwą władzę przemysłową.

§ 228. Jeżeli poborowemu przysługuje prawo do odroczenia czynnej służby wojskowej z 2 tytułów jednocześnie wówczas w podaniu należy wymienić, o jakie odroczenie proszący ubiega się.

§ 229. Jeżeli powiatowa władza administracji ogólnej uzna, że dołączone do podań o odroczenie czynnej służby wojskowej dokumenty są niedostateczne do wydania decyzji lub gdy dostarczone dokumenty budzą wątpliwość co do ich wiarygodności, powiatowa władza administracji ogólnej przeprowadza dodatkowo potrzebne dochodzenia.

§ 230. Odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej dla jedynego żywiciela rodziny (art. 59 pkt. 1) i właściciela odziedziczonego gospodarstwa rolnego (art. 59 pkt. 2) udziela się tylko na przeciąg jednego roku w sposób następujący:

- a) poborowym, którzy proszą o odroczenie w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 21 lat życia względnie do rozpoczęcia poboru głównego w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 22 lat życia — do 1 października, a posiadającym warunki do skróconej czynnej służby wojskowej (art. 51) do 1 lipca tego roku, w którym kończą 22 lat życia,
- b) poborowym, którzy proszą o odroczenia w okresie od rozpoczęcia poboru głównego do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 22 lat życia, — do 1 października, a posiadającym warunki do skróconej czynnej służby wojskowej (art. 51) do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lata życia.

§ 231. Osobom, które posiadają warunki do odroczenia z art. 59 pkt. 1 i 2 w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 23 lat życia, tudzież osobom, posiadającym te warunki, które z uzasadnionych przyczyn stawiły się do poboru po wyjściu z wieku poborowego, odroczenie z art. 59 pkt. 1 i 2 nie może być udzielone. Korzystają one natomiast z ulgi 5-cio miesięcznej służby wojskowej, przewidzianej w art. 62 ustęp 3.

Ulga ta może być udzielona również poborowym, zaliczonym do ponadkontyngentowych, jeżeli warunki do odroczenia z art. 59 pkt. 1 lub 2 ustawy powstały po wyjściu danych osób z wieku poboro-

wego i podania zostały wniesione w terminie, wskazanym w art. 66 ustawy.

Ulga z art. 62 ustęp 3 ma być przyznawana przez powiatową władzę administracji ogólnej na podstawie podania i tych samych dowodów, jakie są wymagane od poborowych przy ubieganiu się o odroczenie służby wojskowej z art. 59 pkt. 1 i 2.

§ 232. Poborowym, odbywającym nauki teoretyczne i praktyczne (art. 63) należy udzielać odroczeń terminu odbycia czynnej służby wojskowej na następujące okresy czasu:

- a) poborowym, wyszczególnionym w art. 63 pkt. 1 — do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 22 lat życia;
- b) poborowym, wymienionym w art. 63 pkt. 2 — do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lat życia;
- c) poborowym, wymienionym w art. 63 pkt. 3 — do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia;
- d) poborowym, wymienionym w art. 63 pkt. 4 — do 1 października tego roku kalendarzowego, w którym kończą 22 lat życia.

Wskazane w pkt. a) — d) terminy (1 lipca, 1 października) mają być stosowane także wówczas, gdy z zaświadczenia zakładu naukowego wynika, że poborowy ukończy lub może ukończyć naukę w danym roku przed 1 lipca, albo przed 1 października.

§ 233. Odroczenia, przewidziane w art. 63 pkt. 2 i 3 mogą być udzielane jednorazowo t. j. zgóry, na okres czasu przewidziany w § 232 pkt. b) lub c), jednak tylko w granicach potrzebnych dla ukończenia studjów z terminem końcowym 1 lipca danego roku.

§ 234. Poborowi, korzystający z odroczenia służby wojskowej na podstawie art. 59 pkt. 3 (art. 63) mogą ubiegać się w okresie wieku poborowego o odroczenie służby wojskowej na podstawie art. 59 pkt. 1 i 2 lub o ulgę w myśl art. 62 ustęp 3 tylko w razie powstania okoliczności, uzasadniających prawo do takiego odroczenia (ulgi), jeżeli wniosą podanie o odroczenie (ulgę) w terminie, określonym w art. 66 ustęp 1 zdanie drugie.

Poborowi, korzystający z odroczenia służby wojskowej na podstawie art. 63, pkt. 2 lub 3, albo z przedłużenia odroczenia na podstawie art. 64, którzy stawali do poboru w okresie wieku poborowego, nie mogą uzyskać ulgi z art. 62 ustęp 3 po wyjściu z tego wieku.

§ 235. Poborowym, wymienionym w art. 63 pkt. 2, którzy do terminu wskazanego w § 232 pkt. b) nie ukończyli studjów, a udowodnią:

1) że są zwyczajnymi słuchaczami politechnik (w kraju, na obszarze W. M. Gdańska, lub zagranicą) na wydziałach: mechanicznym, budowy maszyn, elektrotechniki, budowy okrętów, budowy samolotów (wydziały lotnicze), mierniczym (geodezyjnym), chemicznym, inżynierji lądowej, inżynierji wodnej, albo

2) że są zwyczajnymi słuchaczami wydziałów medycyny, weterynarii lub farmacji uniwersytetów krajowych — albo

3) że zgłaszali się przed wstąpieniem do wyższego zakładu naukowego ochotniczo do wojska, lecz nie zostali przyjęci z powodu braku warunków fizycznych —

można przedłużyć na podstawie art. 64 odroczenie służby wojskowej z art. 63 pkt. 2 (§ 232 pkt. b), zależnie od okresu czasu potrzebnego do ukończenia studjów, jednak najdalej do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia.

Przedłużenie odroczeń służby wojskowej, w myśl art. 64 może być udzielone dopiero po upływie okresu czasu, przewidzianego w § 232 pkt. b).

Postanowienie punktu 3) odnosi się także do osób, które zgłaszały się w wieku przedpoborowym do szkół wojskowych, kształcących na oficerów zawodowych, a nie zostały przyjęte z powodu braku warunków fizycznych.

§ 236. Przedłużenie odroczenia służby wojskowej na podstawie art. 64 (§ 235) nie może być udzielone poborowym, którzy zmienili rodzaj studjów, dla których uzyskiwali poprzednio odroczenia w myśl art. 63 pkt. 2, nawet w tym przypadku, gdyby nowo rozpoczęte studia odpowiadały wymienionym w § 235 pkt. 1 i 2.

§ 237. Prośby o przedłużenie odroczeń w myśl art. 64 (§ 235) powinny być wniesione do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej najdalej w terminie do dnia 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończy się odroczenie udzielone poprzednio.

Poborowym, którzy z usprawiedliwionych przyczyn stanęli do poboru, w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 23 lub 24 lat życia i posiadają warunki do odroczeń z art. 63 pkt. 2 mogą być udzielone odroczenia służby wojskowej na podstawie art. 64 do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia, jeżeli odpowiadają warunkom, wskazanym w § 235 pkt. 1, 2 lub 3.

§ 238. Minister Spraw Wojskowych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustalić inne terminy końcowe dla odroczeń służby wojskowej, niż to przewidują §§ 230, 232, 235 i 237.

§ 239. Udzielone odroczenie gaśnie samo przez się przed upływem okresu, oznaczonego w art. 63 względnie 64 z chwilą ukończenia przez poborowego nauki lub opuszczenia zakładu naukowego, o czym dana osoba powinna zawiadomić w ciągu 8 dni tę powiatową władzę administracji ogólnej, która jej odroczenia udzieliła.

§ 240. Odroczenia służby wojskowej nie mogą być udzielane poborowym, którym udowodniono przestępstwo, przewidziane w art. 103 — 108 lub przeciwko którym wdrożono dochodzenie w celu udowodnienia jednego z tych przestępstw. Rozstrzygnięcie podania o odroczenie dla poborowego,

przeciwko któremu wdrożono takie dochodzenie może nastąpić dopiero z chwilą jego umorzenia lub po uprawomocnieniu się wyroku uwalniającego.

§ 241. Z pośród wniesionych podań o odroczenie służby wojskowej powinny być załatwione natychmiast po wniesieniu podania o odroczenie z tytułu studjów, wymienionych w art. 63 pkt. 2 lub 3. O każdym udzielonym odroczeniu z art. 63 pkt. 2 lub 3 należy zawiadomić natychmiast po powzięciu decyzji właściwą powiatową komendę uzupełnień.

O odroczeniach z art. 59 pkt. 1 i 2 oraz 63 pkt. 1 i 4, tudzież o ulgach z art. 62 ustęp 3, udzielonych osobom, które stanęły do poboru głównego i wniosły podania do dnia 15 lipca, powiatowe władze administracji ogólnej zawiadamiają powiatową komendę uzupełnień najdalej w przeciągu 2-ch miesięcy od chwili zakończenia poboru głównego, przesyłając jej ogólny imienny wykaz. O udzieleniu odroczenia lub ulgi po tym terminie, powiatowe władze administracji ogólnej obowiązane są zawiadomić właściwą powiatową komendę uzupełnień każdorazowo bezzwłocznie po powzięciu decyzji, przyznającej odroczenie lub ulgę.

Zarówno indywidualne zawiadomienia o udzielonych odroczeniach, jak też ogólne imienne wykazy udzielonych odroczeń powinny zawierać dane, wyszczególnione we wzorze Nr. 26. Jako podstawę prawną dla udzielonego odroczenia z art. 59 pkt. 3 należy powoływać „art. 63” z wymienieniem odpowiedniego punktu tego artykułu.

§ 242. Pod pojęciem „syna” z art. 60 należy rozumieć również synów legitymowanych przez następne małżeństwo lub przez decyzję właściwej władzy (per rescriptum principis), jak niemniej synów przysposobionych (adoptowanych).

§ 243. Niezdolność do pracy zawodowej, o której mowa w art. 60, może być spowodowana wiekiem, ułomnością fizyczną lub umysłową.

Osoby, wymienione w art. 60 pkt. 2, które odbywają czynną służbę wojskową, lub naukę szkolną, mają być uważane przy rozpatrywaniu podań o odroczenie służby wojskowej za niezdolne do pracy zawodowej.

§ 244. Niezdolność do pracy mężczyzn — członków rodziny poborowego, z wyjątkiem tych, którzy z mocy samej ustawy powinni być uważani za niezdolnych do pracy zawodowej, oraz wymienionych w § 243 ustęp 2, stwierdza komisja poborowa, zaś niezdolność kobiet — powiatowa władza administracji ogólnej przez lekarza powiatowego (rządowego).

Stan niezdolności do pracy należy określać procentowo, biorąc pod uwagę rodzaj pracy zawodowej badanej osoby.

W razie obłożnej choroby członka rodziny poborowego, grożącej utratą życia na wypadek odbycia jakiejkolwiek podróży, badanie zdolności jego do pracy zawodowej może przeprowadzić na zarządzenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej najbliższy lekarz rządowy po stwierdzeniu w jego obecności tożsamości chorej osoby przez organ samo-

rządowy. Obłożna choroba członka rodziny musi być uprzednio stwierdzona w drodze dochodzeń administracyjnych.

§ 245. Osoby, u których stwierdzono mniej niż 35% utraty zdolności do pracy, uważa się za zdolne do pracy zawodowej, osoby zaś, które zdolność tę utraciły ponad 55%, należy uważać za zupełnie niezdolne do pracy zawodowej.

W wypadku określenia niezdolności w granicach od 35 do 55% władza udzielająca odroczenia rozstrzyga czy ze względu na zachodzące warunki należy daną osobę uważać za zdolną lub niezdolną do pracy.

§ 246. Stwierdzona niezdolność do pracy członków rodziny poborowego może być trwała lub czasowa. W orzeczeniu, określającym stan niezdolności do pracy badanej osoby należy zaznaczyć, do której z tych dwóch kategorii zalicza się dany przypadek, a w odniesieniu do czasowej niezdolności należy, o ile możliwości, określić przypuszczalny czas jej trwania. Osoby, u których stwierdzono trwałą niezdolność do pracy zawodowej, nie podlegają przy ponownym ubieganiu się poborowego o odroczenie służby wojskowej powtórnemu badaniu pod względem niezdolności do pracy zawodowej.

Odwołanie się od orzeczenia komisji poborowej lub powiatowej władzy administracji ogólnej, dotyczącego stopnia niezdolności do pracy zawodowej członka rodziny poborowego, może nastąpić tylko w związku z odwołaniem się od orzeczenia odmawiającego przyznania odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej z art. 59 pkt. 1.

§ 247. Siostry poborowych po 18-tych roku życia mogą być brane pod uwagę jako członkowie rodziny wspierający lub zarobkujący, jeżeli zostanie stwierdzone przez powiatowe władze administracji ogólnej, że mogą one zastąpić poborowych w charakterze jedyne go żywiciela rodziny i w tych tylko przypadkach należy je poddać badaniu co do ich zdolności do pracy zawodowej.

Bracia poborowych, którzy wyemigrowali i przebywają stale zagranicą lub zamieszkują oddzielnie od rodziny, której utrzymanie zależne jest od pracy poborowego, a nie posiadają majątku ani też dochodu, by mogli dostatecznie pomagać w utrzymaniu tej rodziny, nie mogą być brani pod uwagę przy ocenie warunków, na podstawie których poborowy ubiega się o odroczenie jako jedyny żywiciel.

§ 248. Ponowne badanie niezdolności do pracy zawodowej członków rodziny poborowego może nastąpić tylko na zarządzenie wojewódzkiej władzy administracji ogólnej w razie wniesienia przez osoby, wymienione w § 222, odwołania od orzeczenia powiatowej władzy administracji ogólnej, odmawiającego udzielenia odroczenia z art. 59 pkt. 1 z powodu uznania tych członków przez komisję poborową za zdolnych do pracy zawodowej.

W tych przypadkach badanie stopnia niezdolności do pracy zawodowej mężczyzn — członków ro-

dziny poborowego przeprowadza komisja rozpoznawcza.

Ponowne badanie kobiety — członka rodziny poborowego zarządza wojewódzka władza administracji ogólnej, gdy orzeczenie lekarza powiatowego wydaje się niejasne lub nieuzasadnione ze stanowiska wiedzy lekarskiej.

Badanie to przeprowadza:

- a) delegowany przez wydział zdrowia wojewódzkiej władzy administracji ogólnej lekarz rządowy lub
- b) cywilny szpital publiczny komisyjnie przy współdziałaniu lekarza rządowego, delegowanego przez wojewódzki wydział zdrowia.

§ 249. Odroczenie terminu czynnej służby wojskowej z tytułu odziedziczenia w linii zstępnej gospodarstwa rolnego może być udzielone właścicielom odziedziczonych gospodarstw rolnych, których obszar użytków rolnych (ogrody, grunty orne, łąki i pastwiska) nie przekracza trzykrotnie następujących norm dla poszczególnych okręgów ekonomicznych, ustalonych rozporządzeniem Ministra Reform Rolnych z dnia 11 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 617):

w I okręgu ekonomicznym	4	ha
w II „	4,5	ha
w III „	5	ha
w IV „	5,5	ha
w V „	6	ha

Gdyby odziedziczone gospodarstwo rolne, przekraczające normy podane wyżej, obciążone było długami hipotecznymi, których raty miałby spłacać poborowy, daje to podstawę do udzielenia mu odroczenia służby wojskowej tylko w tych przypadkach, gdy stwierdzone zostanie, że poborowy nie może być zastąpiony osobą najemną i że w razie wcielenia go do szeregów gospodarstwo jego mogłoby być zniszczone z powodu niewypłacalności rat ciążących na majątku.

Do stwierdzenia tych okoliczności powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

§ 250. Właścicielom odziedziczonych gospodarstw rolnych, których obszar jest mniejszy od norm wskazanych w ustępie pierwszym § 249, może być udzielone odroczenie terminu odbycia czynnej służby wojskowej, o ile obszar użytków rolnych w odziedziczonych przez nich gospodarstwach rolnych (ogrody, grunty orne, łąki i pastwiska), wystarczający na wyżywienie rodziny poborowego, jest jedynym źródłem utrzymania tej rodziny.

§ 251. Za gospodarstwo rolne odziedziczone uważać należy to, które poborowy obejmuje w posiadanie po śmierci spadkodawcy tytułem dziedzictwa ustawowego, testamentowego, zapisu lub darowizny na wypadek śmierci.

Dotyczy to również gospodarstw rolnych, które odziedziczył poborowy w linii zstępnej po osobach zaginionych podczas wojny i wogóle przepadłych bez wieści, jeśli okoliczności te zostaną udowodnione na

podstawie przeprowadzonych dochodzeń urzędowych lub zeznań wiarygodnych świadków.

Przez linię zstępną należy rozumieć dzieci ślubne, nieslubne, legitymowane przez następne małżeństwo, albo przez decyzję właściwej władzy (per rescriptum principis) oraz przysposobieńców wraz z ich potomstwem.

§ 252. Władzami właściwymi do rozstrzygnięcia podań o odroczenia czynnej służby wojskowej są powiatowe władze administracji ogólnej, w których listach poborowych wpisana jest osoba, ubiegająca się o odroczenie.

§ 253. Jeżeli miejsce zamieszkania lub pobytu poborowego, starającego się o odroczenie służby wojskowej, albo członków jego rodziny jest położone na obszarze innej powiatowej władzy administracji ogólnej, aniżeli tej, w której listach poborowych jest on wpisany, może władza wskazana w § 252 odnieść się w drodze delegacji do powiatowych władz administracji ogólnej, właściwych dla miejsca zamieszkania lub pobytu poborowego lub członków jego rodziny o przeprowadzenie wywiadu w sprawie stosunków rodzinnych i majątkowych danych osób, jak również o stwierdzenie zdolności do pracy zawodowej członków rodziny poborowego.

§ 254. O przyznaniu lub odmowie poborowemu odroczenia z jednego z tytułów, przewidzianych w art. 59 lub ulgi z art. 62 ustęp 3, właściwa powiatowa władza administracji ogólnej zawiadamia poborowego pisemnym orzeczeniem najdalej w ciągu 2-cho tygodni od powzięcia decyzji.

Jeżeli poborowemu przyznane zostało odroczenie z art. 59 pkt. 1 lub 2 względnie ulga z art. 62 ustęp 3 w czasie pełnienia czynnej służby wojskowej, powiatowa władza administracji ogólnej przesyła pisemne zawiadomienie o tem za pośrednictwem powiatowej komendy uzupełnień do właściwej formacji, telem doręczenia.

Zwolnienie takiego podoficera lub szeregowca z czynnej służby wojskowej powinno nastąpić najdalej w ciągu 3-cho dni po otrzymaniu przez formację wojskową zawiadomienia o udzielonym odroczeniu lub po upływie 5-ciu miesięcy od chwili wcielenia w razie udzielenia ulgi z art. 62 ustęp 3. Jeżeli w tym czasie dany żołnierz przebywa w areszcie lub w szpitalu, zwolnienie ma nastąpić dopiero po zwolnieniu z aresztu lub szpitala. Czas odbytej czynnej służby wojskowej zalicza się na poczet ustawowego okresu czynnej służby wojskowej.

§ 255. Powiatowe władze administracji ogólnej mają prowadzić ewidencję osób, którym udzielono odroczenia czynnej służby wojskowej lub ulgi z art. 62 ustęp 3 na wykazach według wzoru Nr. 26.

§ 256. Od odmownej decyzji w sprawie przyznania odroczenia służby wojskowej z art. 59 pkt. 1, 2 i 3 lub ulgi z art. 62 ustęp 3 przysługuje poborowemu prawo odwołania się na zasadach, ustalonych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnym z dnia 28 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

R o z d z i a ł VI.

Powszechny obowiązek wojskowy na obszarze W. M. Gdańska i zagranicą.

Do art. 18, 22, 24, 26 — ustęp 3, 33 — ustęp ostatni, 37 i art. 67 ustęp ostatni.

§ 257. Pod względem sposobu wykonania powszechnego obowiązku wojskowego zagranicą różni się następujące kategorie obywateli polskich:

- a) stale zamieszkałych i czasowo przebywających na obszarze Wolnego Miasta Gdańska,
- b) stale zamieszkałych i czasowo przebywających w krajach europejskich,
- c) stale zamieszkałych i czasowo przebywających w krajach poza Europą.

§ 258. Obywatele polscy, mający miejsce stałego zamieszkania na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, jako też ci obywatele polscy, którzy przebywając czasowo na obszarze Wolnego Miasta Gdańska nie mają miejsca zamieszkania w kraju, lub których miejsce zamieszkania w kraju nie jest ustalone, zgłaszają się do rejestrów (dwukrotnie, art. 24 i 26) w Komisarjacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku. Obowiązek stawienia się do poboru powinny te osoby spełniać przed komisją poborową, właściwą dla miasta Gdyni.

§ 259. Obywatele polscy, przebywający w chwili zarządzenia rejestracji czasowo na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, którzy mają miejsce zamieszkania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązani są zgłosić się do rejestrów (dwukrotnie, art. 24 i 26) w Komisarjacie Generalnym R. P. w Gdańsku. Obowiązek stawienia się do poboru mają osoby te wykonać przed komisją poborową właściwą dla ich miejsca zamieszkania w kraju. W uzasadnionych przypadkach osoby te mogą stanąć do poboru w drodze delegacji przed komisją poborową, właściwą dla miasta Gdyni, o ile wniosą podania w trybie, przewidzianym w § 120.

§ 260. Obywatele polscy, stale zamieszkałi zagranicą w krajach europejskich obowiązani są zgłosić się raz jeden do rejestrów poborowych w najbliższym urzędzie konsularnym w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 18 lat życia. Obowiązek stawienia się do poboru mają osoby te spełnić przed właściwą konsularną komisją poborową, o ile pobór zagranicą został zarządzony, w przeciwnym razie osoby te korzystają z przesunięcia terminu stawienia się do poboru aż do odwołania. W razie przyjazdu ich na obszar Wolnego Miasta Gdańska lub Rzeczypospolitej Polskiej na czas dłuższy niż 6 miesięcy udzielone przesunięcie terminu stawienia się do poboru staje się nieważne. Osoby te obowiązane są stawić się po upływie tego czasu do poboru na ogólnych zasadach.

§ 261. Obywatele polscy, stale zamieszkałi zagranicą w krajach poza Europą, obowiązani są zgłosić się raz jeden do rejestrów w najbliższym urzędzie konsularnym, w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 18 lat życia.

Osoby te w czasie przebywania w krajach poza Europą nie podlegają obowiązkowi stawienia się do poboru.

W razie przyjazdu tych osób na czas dłuższy niż 6 miesięcy do krajów europejskich, na obszar Wolnego Miasta Gdańska lub Rzeczypospolitej Polskiej dotyczą ich po upływie tego czasu pod względem obowiązku stawienia się do poboru te same przepisy, jakie obowiązują obywateli stale zamieszkałych zagranicą w krajach europejskich (§ 260).

§ 262. Obywatele polscy, przebywający czasowo zagranicą tak w krajach europejskich, jak i poza Europą, obowiązani są zgłosić się do rejestru w najbliższym urzędzie konsularnym dwukrotnie, t. j. w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 18 i 20 lat życia (art. 24 i 26). Obowiązek stawienia się do poboru powinny osoby te spełniać przed właściwą dla nich komisją poborową w kraju.

§ 263. Za obywatela stale zamieszkałego zagranicą należy uważać osobę, mającą zagranicą źródło dochodów, nawet w tym przypadku, gdyby miała w równej mierze dochody w kraju i zagranicą, szczególnie wówczas, jeżeli pobyt zagranicą związany jest ze źródłem dochodów. Pod pojęcie „stałego zamieszkania zagranicą” podpadają również osoby, które zmuszone są przebywać zagranicą z braku środków pieniężnych na powrót do kraju oraz te, które przybyły zagranicę w poszukiwaniu pracy, choćby pracy nie miały. Wszystkie inne osoby mają być uważane za czasowo przebywające zagranicą.

Decyzja, czy obywatel polski ma być uważany za stale zamieszkałego zagranicą, należy do kierownika urzędu konsularnego. W razie wątpliwości kierownik urzędu konsularnego zasięga opinii właściwych władz administracji ogólnej w kraju.

§ 264. Osoby, które wyjechały nielegalnie z kraju zagranicę w celach zarobkowych, mogą być uważane za stale zamieszkałe zagranicą, o ile odpowiadają warunkom § 263. Nie podlegają one sankcjom karnym za zaniechanie powszechnego obowiązku wojskowego. Natomiast osoby, które wyjechały nielegalnie z kraju w zamiarze uchylecia się od powszechnego obowiązku wojskowego mają być traktowane pod względem wykonania tego obowiązku narówni z czasowo przebywającymi zagranicą i podlegają obowiązującym sankcjom karnym (§ 310).

§ 265. Osoby, które przed wyjazdem zagranicę stawiały przed komisją poborową w kraju i uznane zostały za czasowo niezdolne do służby wojskowej (kategoria B), a w myśl § 263 uważane są za stale zamieszkałe zagranicą, korzystają z przesunięcia terminu stawienia się do poboru aż do odwołania. Obowiązek ponownego stawienia się przed komisją poborową mają osoby te spełniać na zasadach, podanych w §§ 260 lub 261.

Podoficerowie i szeregowcy, stale urlopowani wskutek czasowej niezdolności do służby wojskowej, o ile stale zamieszkują zagranicą w rozumieniu § 263, podlegają rewizji lekarskiej po powrocie do kraju.

Odsyłanie (wzywianie) osób, wyszczególnionych w ustępie 1 i 2 niniejszego paragrafu, do kraju celem uregulowania stosunku do wojska, jest niedopuszczalne.

Sporządzanie rejestru.

§ 266. Komisariat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku wzywa poborowych do rejestracji i sporządza rejestr poborowych w sposób, przewidziany dla zarządów gmin w kraju (§§ 72—80, 82, 83 — 85, 87 — 90, 91 — 96) z tem, że drugi egzemplarz rejestru (czystopis), o którym mowa w § 89 sporządza według kolejności zgłaszania się obowiązanych i przesyła go w dniu 15 stycznia (§ 96) do Komisarza Rządu w Gdyni.

§ 267. Urzędy konsularne tak w krajach europejskich, jak i poza Europą, wzywają corocznie najpóźniej do dnia 15 sierpnia mężczyzn stale zamieszkałych i czasowo przebywających w ich okręgu konsularnym, którzy w danym roku ukończyli lub ukończą 18 lat życia, do osobistego lub pisemnego zgłoszenia się do rejestru poborowych.

Wezwania mają być skutecznie drogą ogłoszeń w prasie miejscowej, obwieszczeń w lokalu urzędu konsularnego oraz w lokalach instytucji i stowarzyszeń polskich zagranicą lub w inny sposób, na miejscu przyjęty.

W ogłoszeniach należy podać:

1) że mężczyźni, objęci rejestracją, jak również starsi, którzy dotąd nie zgłaszali się do rejestru, obowiązani są zgłosić się osobiście w ciągu miesiąca września w urzędzie konsularnym (podać miejscowość, adres lokalu, godziny przyjęć) z dokumentami, stwierdzającymi tożsamość, datę i miejsce urodzenia (metryka) i miejsce zamieszkania w kraju (paszport, dowód osobisty i t. p.);

2) że w razie niemożności osobistego zgłoszenia się należy obowiązek rejestracji wykonać przez przesłanie do urzędu konsularnego pisemnego zgłoszenia, w którym należy podać nazwisko i imię, datę urodzenia (dzień, miesiąc, rok), miejsce urodzenia (miejscowość, gmina, powiat), imiona rodziców i panińskie nazwisko matki, miejsce zamieszkania w kraju (miejscowość, gmina, powiat), miejsce zamieszkania zagranicą (dokładny adres), język macierzysty, narodowość, wyznanie, zawód, wykształcenie, stan cywilny, ewent. kary sądowe (kiedy, za jakie przewinienie i przez jaki sąd), datę przybycia zagranicę i za jakimi dokumentami, czy w kraju wymeldował się na wyjazd zagranicę oraz w jakim celu i na jak długo przyjechał zagranicę. Do pisemnego zgłoszenia się mają być dołączone: metryka urodzenia oraz dowód stwierdzający miejsce zamieszkania w kraju (paszport, dowód osobisty i t. p.), a w przypadku niewykonania obowiązku meldunkowego w urzędzie konsularnym do terminu rejestracji także potwierdzenie o wymeldowaniu się na wyjazd zagranicę, otrzymane w kraju;

3) że do osób podlegających rejestracji, które zadość nie uczynią obowiązkowi temu w wyznaczonym terminie i nie usprawiedliwią niezgłoszenia się, stosowane będą sankcje, polegające na odmowie ulg

i ułatwień, związanych z pobytem tych osób zagranicą (§ 310), a w razie powrotu do kraju — kary, przewidziane w art. 99 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym t. j. areszt do 3-ch miesięcy i grzywna do 3.000 zł lub jedna z tych kar.

§ 268. Urzędy konsularne przystępują z dniem 1 września do zakładania i wypełniania rejestru. Rejestr ma być sporządzony w krajach europejskich dla stale zamieszkałych zagranicą — według wzoru Nr. 6, w krajach europejskich dla czasowo przebywających zagranicą i w krajach poza Europą — według wzoru Nr. 7, na podstawie zgłoszeń osobistych lub pisemnych. W razie braku dokumentów, o których mowa w § 267 należy wypełnić rejestr na podstawie zeznań zgłaszającego się, przyczem fakt ten należy odnotować w rubryce „Uwagi” rejestru. Nazwiska zgłaszających się należy wpisywać w kolejności zgłoszeń. Fakt pisemnego zgłoszenia się należy odnotować w rubryce „Uwagi” rejestru. Zgłaszających się po terminie wpisuje urząd konsularny do rejestru ich rocznika dodatkowo z wymienieniem w rubryce „Uwagi” rejestru przyczyn opóźnienia.

§ 269. Osobom, które zgłosiły się do rejestru, należy wydać (przesłać) zaświadczenie, a mianowicie: stale zamieszkałym zagranicą — według wzoru Nr. 9, zaś czasowo przebywającym zagranicą — według wzoru Nr. 10. Osobom, które zgłosiły się do rejestru pisemnie, przesyła się równocześnie z zaświadczeniem nadesłane dokumenty osobiste. Wymienione zaświadczenie jest dokumentem, stwierdzającym stosunek danej osoby do powszechnego obowiązku wojskowego i powinno być przedstawione władzom na każde ich żądanie.

§ 270. Po dniu 30 września urzędy konsularne sprawdzą wszystkie wpisy do rejestru i wyjaśnią w drodze korespondencji z zainteresowanymi osobami lub z władzami w kraju wszystkie wątpliwości co do niewiadomych lub niejasnych danych poszczególnych osób. Najpóźniej do końca grudnia danego roku urzędy konsularne zawiadają o wpisaniu poszczególnych osób do rejestru zarządy gmin, właściwe dla miejsca zamieszkania w kraju, przesyłając im na każdą osobę wojskową kartę rejestracyjną według wzoru Nr. 11. Jeżeli zarejestrowany nie ma miejsca zamieszkania w kraju, lub miejsce to nie jest ustalone, należy przesłać wojskową kartę rejestracyjną zarządowi gminy miejsca urodzenia w kraju. Na osoby, wpisane do rejestru dodatkowo (po terminie) urzędy konsularne przesyłają wojskowe karty rejestracyjne do wskazanych wyżej władz niezwłocznie po wpisaniu danych osób do rejestru. Nieusprawiedliwione niezgłoszenie się w terminie do rejestru należy wpisać w rubr. „Uwagi” rejestru i wojskowej karty rejestracyjnej, celem pociągnięcia winnego do odpowiedzialności karnej po powrocie do kraju.

Wojskowe karty rejestracyjne osób, których miejsce urodzenia w kraju nie jest wiadome lub położone jest poza granicami Polski, pozostają w urzędach konsularnych.

§ 271. Rejestr poborowych jest we wszystkich urzędach konsularnych jedyną ewidencją osób o nie-

uregulowanym stosunku do służby wojskowej. Rejestr poborowych dla osób stale zamieszkałych w krajach europejskich stanowi zarazem listę poborową na wypadek zarządzenia poboru zagranicą. Rejestry poborowych mają być utrzymywane w ciągłej aktualności. Odnosi się to szczególnie do zmian miejsca zamieszkania. W razie zmiany przez zarejestrowanego miejsca zamieszkania zagranicą i wyjazdu na obszar innego urzędu konsularnego, urząd konsularny właściwy dla nowego miejsca zamieszkania ujmuje daną osobę do swego rejestru (właściwego rocznika) i zawiadamia o tem urząd konsularny poprzedniego miejsca zamieszkania, który na tej podstawie skreśla ją ze swego rejestru po odnotowaniu nowego miejsca zamieszkania i omówieniu skreślenia.

W razie wyjazdu zarejestrowanego do kraju urzędy konsularne skreślają go z rejestru po przyjęciu i odnotowaniu w rejestrze wymeldowania się na wyjazd i omówieniu skreślenia.

Pozatem podlegają skreśleniu z rejestru na podstawie odpowiednich dokumentów osoby:

- a) które posiadają lub uzyskały obcą przynależność państwową,
- b) które zmarły,
- c) które udowodniły przynależność do innego rocznika,
- d) których skreślenie nakazuje instrukcja Ministra Spraw Zagranicznych, wydana w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych.

Ponowne zgłoszenie się do rejestru.

§ 272. Urzędy konsularne tak w krajach europejskich jak i poza Europą wzywają corocznie najpóźniej do dnia 15 września mężczyzn, czasowo przebywających w ich okręgu konsularnym, którzy w danym roku kalendarzowym ukończyli lub ukończą 20 lat życia do ponownego osobistego lub pisemnego zarejestrowania się w ciągu miesięcy: października i listopada. Wezwania mają być skuteczne i ułożone w sposób, podany w § 267, z tem, że obowiązkowe jest przedstawienie lub nadesłanie do urzędu konsularnego zaświadczenia z poprzedniej rejestracji. Ponowne zgłoszenie się do rejestru wykorzystują urzędy konsularne celem ujęcia do rejestru także osób, które dotąd w rejestrze nie figurują (§ 268) oraz do uaktualnienia danych osobistych tych osób, które zostały już poprzednio wpisane do rejestru. Na osoby, które zgłosiły się ponownie do rejestru lub zostały ujęte do rejestru po raz pierwszy podczas zarządzonego ponownego zgłoszenia się do rejestru, urzędy konsularne wysyłają do właściwych władz w kraju wojskowe karty rejestracyjne według zasad § 270.

Ponowne zgłoszenie się do rejestru należy odnotować w rejestrze i potwierdzić na posiadanym (nadesłanym) przez zgłaszających się zaświadczeniu z poprzedniej rejestracji. Jeżeli osoba zgłaszająca się przy ponownej rejestracji nie była jeszcze ujęta do rejestru, należy jej wydać zaświadczenie według wzoru Nr. 9 lub 10.

Przyjmowanie zgłoszeń do ponownego rejestrowania się powinno być ukończone do dnia 30 listopada. Do osób, zgłaszających się po terminie należy stosować przepis § 270, ustęp przedostatni, a jeżeli zachodzi wypadek opóźnienia zgłoszenia przez osobę, która już figuruje w rejestrze, należy uwidocznic to w wojskowej karcie rejestracyjnej, celem pociągnięcia danej osoby do odpowiedzialności karnej po powrocie do kraju.

§ 273. Postanowienie art. 27 ustęp 2 ustawy o wyłożeniu rejestru poborowych do przejrzenia nie ma zastosowania w urzędach konsularnych. Sprostowania lub uzupełnienia wpisów w rejestrze mają być przez urzędy konsularne przyjmowane stale i uwzględniane, o ile są udowodnione dokumentami. W przypadkach wątpliwych należy zasięgać opinii lub decyzji właściwych władz administracji ogólnej w kraju.

§ 274. Urzędy konsularne, stykając się w jakichkolwiek sprawach z obywatelami polskimi w wieku do 50 lat życia, powinny sprawdzać ich stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego. Jeżeli się okaże, że osoba, która jeszcze nie stawała do poboru, nie jest wpisana do rejestru w danym urzędzie konsularnym, a nie może dokumentem udowodnić, że jest zapisana w rejestrze innego polskiego urzędu (krajowego lub konsularnego), należy ją ująć do rejestru właściwego rocznika na ogólnych zasadach (§§ 268, 269, 270). Sposób prowadzenia ewidencji zagranicą osób, które już stawały do poboru w kraju, lub należących do rezerwy i pospolitego ruszenia, normuje instrukcja Ministra Spraw Zagranicznych, wydana w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych.

Pobór.

§ 275. Zwołanie konsularnej komisji poborowej może nastąpić tylko w razie zarządzenia przez Ministra Spraw Wojskowych poboru zagranicą w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.

§ 276. Konsularne komisje poborowe zwołują urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej tylko w krajach europejskich.

§ 277. W skład konsularnej komisji poborowej wchodzi:

- a) kierownik urzędu konsularnego lub jego zastępca jako przewodniczący;
- b) attaché wojskowy poselstwa lub wyznaczony przez niego oficer służby czynnej, albo urzędnik konsularny, o ile możliwości posiadający stopień oficera rezerwy;
- c) lekarz, powołany przez urząd konsularny, o ile możliwości obywatel polski.

Do każdej konsularnej komisji poborowej powinien być przydzielony jeden urzędnik konsularny w charakterze referenta.

§ 278. Do zakresu działania konsularnej komisji poborowej należy orzekanie o fizycznej zdolności do służby wojskowej w myśl art. 39.

§ 279. Konsularne komisje poborowe urzędują zasadniczo w lokalu urzędu konsularnego.

Przeprowadzenie wszelkich czynności przygotowawczych do poboru należy do obowiązków kierownika urzędu konsularnego.

§ 280. Tryb urzędowania konsularnej komisji poborowej, jak również obowiązki i prawa poszczególnych jej członków, są takie same, jakie ustalono dla komisji poborowych w kraju (§§ 27 — 29, 31 — 34, 36 — 44, 46, 47, 144 — 161).

Paragrafy: 120, 121 — 126 oraz 214 — 221 mają analogiczne zastosowanie w urzędach konsularnych.

§ 281. Techniczne przeprowadzenie przeglądu lekarskiego przez konsularną komisję poborową ma odpowiadać w drodze analogii postanowieniom obowiązującym dla komisji poborowych w kraju (§§ 144 — 161) z tą różnicą, że:

- a) obowiązki lekarzy komisji poborowej przechodzą całkowicie na lekarza konsularnej komisji poborowej;
- b) nie mogą być zagranicą stosowane postanowienia o ekspertyzie lekarskiej (§§ 179 — 182) oraz o przymusowym leczeniu poborowych w szpitalach publicznych (§§ 189 — 193).

§ 282. Kierownik urzędu konsularnego powinien przed rozpoczęciem badania lekarskiego odebrać od lekarza w miejsce przysięgi przyrzeczenie, iż wyda orzeczenie według najlepszej wiedzy i sumienia.

§ 283. Wyniki poboru mają być wpisane do rejestru danego rocznika (wzór Nr. 6). O wynikach poboru urząd konsularny zawiadamia za pomocą wojskowej karty rejestracyjnej (wzór Nr. 11) powiatowe władze administracji ogólnej, właściwe dla tych rządów gmin, którym przesłano zawiadomienia o rejestrze w myśl § 270. Powiatowe władze administracji ogólnej wpisują wyniki poboru zagranicą do list poborowych.

§ 284. Osoby, które stawiły się przed konsularną komisją poborową otrzymują takie same poświadczenia lub dokumenty, stwierdzające stosunek do służby wojskowej, jak poborowi w kraju.

§ 285. Osoby, przebywające czasowo zagranicą w krajach europejskich powinny zasadniczo stawić się do poboru ich rocznika w kraju. Osoby takie mogą w uzasadnionych przypadkach (choroba, ubóstwo, studja) otrzymać od kierownika urzędu konsularnego przesunięcie terminu stawienia się do poboru w kraju, o ile najdalej do dnia 1 maja tego roku kalendarzowego, w którym kończą 21 lat życia wniosą do urzędu konsularnego odpowiednio umotywowane podania.

Przesunięć takich należy udzielać dla poborowych, posiadających warunki do skróconej czynnej służby wojskowej (art. 51) — najdalej do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lat życia, dla poborowych nieposiadających tych warunków — najdalej do 1 września tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lat życia.

Osobom, które udowodnią zaświadczeniem zakładu naukowego, że odbywają studia, z powodu których przewidziane jest odroczenie służby wojskowej lub przedłużenie tego odroczenia do 25 roku życia (art. 63 pkt. 3, § 235), kierownik urzędu konsularnego może udzielać przesunięcia terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju do 1 lipca tego roku, w którym kończą 25 lat życia.

Z chwilą zarządzenia poboru zagranicą przesunięcia terminu stawienia się do poboru stają się nieważne. Osoby, którym takie przesunięcia były udzielone, obowiązane są do stawienia się przed konsularną komisją poborową, o ile znajdują się w krajach, w których zarządzono pobór. Przesunięcia terminu poboru udzielone czasowo przebywającym zagranicą stają się także nieważne z chwilą przyjazdu tych osób na obszar W. M. Gdańska lub do kraju. Osoby te są obowiązane zgłosić się u właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, celem przedstawienia komisji poborowej w najbliższym terminie jej urzędowania.

§ 286. Przesunięcie terminu stawienia się do poboru w kraju należy zainteresowanym potwierdzić na poświadczenie przez nich zaświadczeniu według wzoru Nr. 10.

Potwierdzenia o przesunięciu terminu poboru mają zawierać dokładną datę, do której udzielono przesunięcia.

§ 287. Osoby, które w razie zarządzonego poboru zagranicą nie stawiają się przed konsularną komisją poborową lub które po upływie terminu przesunięcia stawienia się do poboru nie stawiają się przed komisją poborową w kraju, będą uważane za uchylające się od poboru i podlegają rygorom, przewidzianym w § 311. Osoby takie nie mogą odbywać skróconej czynnej służby wojskowej w myśl art. 51. Na osobach tych ciąży nadal obowiązek stawienia się przed komisją poborową zgodnie z postanowieniami art. 36.

§ 288. O udzieleniu lub odmowie udzielenia terminu stawienia się do poboru kierownik urzędu konsularnego zawiadamia właściwą powiatową władzę administracji ogólnej niezwłocznie zapomocą wojskowej karty rejestracyjnej (wzór Nr. 11).

§ 289. Osoby, czasowo przebywające zagranicą, które stawały już przed komisją poborową w kraju i otrzymały kategorię B. (czasowa niezdolność do służby wojskowej) obowiązane są stanąć do ponownego przeglądu w przewidzianym terminie przed komisją poborową w kraju lub konsularną komisją poborową, jeżeli taka będzie zwołana. Osoby te mogą prosić i uzyskać przesunięcie terminu ponownego

stawienia się do poboru na ogólnych zasadach (§ 285).

§ 290. Osoby, które wyjechały z kraju nielegalnie w celu uchylecia się od powszechnego obowiązku wojskowego, nie mogą korzystać z przesunięcia terminu stawienia się do poboru w kraju.

§ 291. Urzędy konsularne mogą udzielać odroczeń służby wojskowej tylko w przypadkach, określonych w art. 63.

§ 292. Urzędy konsularne mogą udzielać odroczeń służby wojskowej z art. 63 jedynie tym osobom, które zostały przez komisję poborową (konsularną lub w kraju) uznane za zdolne do czynnej służby wojskowej (kategoria A).

§ 293. Uprawnienia urzędów konsularnych do udzielania odroczeń z art. 63 w granicach wieku, przewidzianych ustawą, odnoszą się zarówno do osób, które starają się o odroczenie po raz pierwszy, jako też do tych, które ubiegają się o odnowienie lub przedłużenie (art. 64 i § 235) odroczeń udzielonych im poprzednio przez właściwe władze administracji ogólnej w kraju.

Terminy i sposób ubiegania się o odroczenia lub o przedłużenie odroczenia, tudzież sposób udzielania tych odroczeń są takie same, jakie obowiązują w kraju.

§ 294. Osoby, terminujące zagranicą w rzemiosle u majstrów oraz terminujące w handlu powinny dołączyć do podania o odroczenie z art. 63 pkt. 4 dowody, stwierdzające tę okoliczność, a wystawione przez kompetentne urzędy lub instytucje przemysłowe albo handlowe zagranicą.

§ 295. W razie odmownego załatwienia przez urząd konsularny próśb o udzielenie odroczenia przysługujące proszącemu na ogólnych zasadach prawo odwołania się do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, właściwej dla miejsca jego zamieszkania w kraju, a jeżeli takiego nie posiada (jest niewiadome) do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, właściwej dla miejsca urodzenia w kraju. Osoby, których miejsce urodzenia w kraju nie jest ustalone lub położone jest poza granicami Polski, wnoszą odwołania do Ministra Spraw Wewnętrznych.

Odwołania powinny być wniesione w drodze przez właściwy urząd konsularny.

§ 296. Urząd konsularny zawiadamia o udzieleniu lub przedłużeniu odroczenia niezwłocznie właściwą powiatową władzę administracji ogólnej zapomocą wojskowej karty rejestracyjnej (wzór Nr. 11).

§ 297. Osoby czasowo przebywające zagranicą są obowiązane po upływie terminu odroczenia lub w razie jego nieprzedłużenia stawić się we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień w kraju, celem odbycia czynnej służby wojskowej.

Stosunek do służby wojskowej osób stale zamieszkałych zagranicą, które zakwalifikowane zo-

stały przez konsularną komisję poborową lub komisję poborową w kraju do kategorii A regulują zarządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

§ 298. Osoby, które w nakazanym terminie nie powrócą do kraju, celem odbycia obowiązkowej czynnej służby wojskowej, a okoliczności tej nie usprawiedliwią świadectwem lekarskim, stwierdzającym obłożną chorobę i niezdolność do podróży, będą uważane za uchylające się od służby wojskowej.

Nazwiska tych osób podaje powiatowy komendant uzupełnień do wiadomości właściwego urzędu konsularnego, celem zastosowania w stosunku do nich postanowień § 311.

W razie powrotu takiej osoby do kraju w okresie wieku, w którym podlega ona powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, powiatowy komendant uzupełnień wdraża przeciwko niej obowiązujące dochodzenia sądowo-karne, a niezależnie od tego powołuje ją niezwłocznie do odbycia czynnej służby wojskowej, jeśli w myśl art. 36 jest w wieku obowiązującym do tej służby.

§ 299. Powołanie do czynnej służby wojskowej osób, stale zamieszkałych zagranicą następuje tylko na zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych zapomocą kart powołania, doręczonych przez urząd konsularny.

Przejazd od miejsca zamieszkania zagranicą do granicy Państwa Polskiego odbywają te osoby na koszt Skarbu Państwa na podstawie zarządzeń urzędów konsularnych. Przejazd od granicy Państwa do miejsca postoju formacji odbywają powołane osoby na podstawie dołączonych do kart powołania biletów na przejazd.

§ 300. W razie obłożnej choroby powołany obowiązany jest zawiadomić o tem niezwłocznie właściwy urząd konsularny, zwracając otrzymaną kartę powołania oraz dołączając świadectwo lekarskie, stwierdzające rodzaj choroby tudzież niezdolność do podróży. Kierownik urzędu konsularnego zawiadamia właściwego powiatowego komendanta uzupełnień o niemożności stawienia się powołanego do służby wojskowej z powodu choroby, przysyłając jednocześnie otrzymane świadectwo lekarskie i zwracając kartę powołania. W tych przypadkach chorego nie należy powoływać ponownie w danym roku kalendarzowym.

§ 301. Konsularne komisje rozpoznawcze zwołuje Minister Spraw Zagranicznych lub organ przez niego upoważniony przy którymkolwiek z urzędów konsularnych w przypadku zarządzenia zagranicą poboru, o ile powstaną sprawy, do których rozstrzygnięcia upoważnione są jedynie te komisje.

§ 302. W skład konsularnej komisji rozpoznawczej wchodzi:

- a) wyższy urzędnik konsularny jako przewodniczący, wyznaczony przez Ministra Spraw Zagranicznych lub organ przez niego upoważniony;

- b) attaché wojskowy poselstwa lub wyższy urzędnik konsularny, o ile możności posiadający stopień oficera rezerwy;
- c) dwaj lekarze powołani przez przewodniczącego konsularnej komisji rozpoznawczej, o ile możności obywatele polscy.

W skład konsularnej komisji rozpoznawczej nie mogą wchodzić osoby, które jako członkowie konsularnej komisji poborowej brały udział w wydaniu orzeczeń rozpatrywanych przez konsularną komisję rozpoznawczą.

Czynności, związane ze zwołaniem konsularnej komisji rozpoznawczej oraz z przygotowaniem i urządzeniem jej lokalu, tryb urzędowania tudzież prawa i obowiązki jej członków, są w drodze analogii takie same, jakie obowiązują komisje rozpoznawcze w kraju, z tą różnicą, że konsularna komisja rozpoznawcza nie może badanej osoby wysyłać na ekspertyzę szpitalną.

§ 303. Zadaniem konsularnej komisji rozpoznawczej jest:

- a) badanie stanu zdrowia i orzekanie o fizycznej zdolności do służby wojskowej osoby, co do której zaszła różnica zdań pomiędzy członkami konsularnej komisji poborowej;
- b) ponowne badanie i orzekanie o stopniu zdolności do służby wojskowej w przypadku unieważnienia lub uchylecia w drodze nadzoru orzeczeń konsularnej komisji poborowej.

Uchwały powzięte przez konsularną komisję rozpoznawczą są ostateczne.

§ 304. W przypadkach przekazania konsularnej komisji rozpoznawczej orzecznictwa w sprawie ustalenia fizycznej zdolności do służby wojskowej osób, wymienionych w § 303, urzędy konsularne przysyłają wyciągi z rejestru, odnoszące się do tych osób do urzędu konsularnego, przy którym będzie uruchomiona konsularna komisja rozpoznawcza.

Dane, zawarte w wyciągach z rejestru wpisuje konsularna komisja rozpoznawcza do listy rozpoznawczej, założonej na wzorach rejestru (wzór Nr. 6).

Decyzja powzięta przez konsularną komisję rozpoznawczą ma być wpisana do listy rozpoznawczej oraz do nadesłanego przez urząd konsularny wyciągu z rejestru. Przeznaczenie do rodzaju służby wojskowej nadane przez wojskowego członka komisji rozpoznawczej w przypadkach zakwalifikowania poborowego do kat. A lub C ma być wpisane do rubr. „uwagi” listy rozpoznawczej i wyciągu z rejestru.

Po otrzymaniu wyciągu z rejestru od konsularnej komisji rozpoznawczej urząd konsularny wpisuje decyzję do rejestru i zawiadamia o niej właściwą powiatową władzę administracji ogólnej zapomocą wojskowej karty rejestracyjnej, a poborowemu wysyła dokument, stwierdzający stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego.

§ 305. Wezwanie osoby, podlegającej zbadaniu przez konsularną komisję rozpoznawczą, zarządza kierownik urzędu konsularnego, przy którym została

uruchomiona konsularna komisja rozpoznawcza, na podstawie wniosku otrzymanego z właściwego urzędu konsularnego bądź w przypadkach z § 303 pkt. b) — po zawiadomieniu o unieważnieniu lub uchyleniu w drodze nadzoru orzeczenia konsularnej komisji poborowej.

§ 306. Koszty sporządzenia rejestrów poborowych, wojskowych kart rejestracyjnych oraz przesyłania poświadczeń o zgłoszeniu się do rejestrów, tudzież koszty urzędowania konsularnej komisji rozpoznawczej pokrywa się z budżetu danego urzędu konsularnego. Koszty przeprowadzenia poboru zagranicą będą pokryte z budżetu Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

§ 307. Osoby, wezwane do konsularnej komisji poborowej na podstawie zarządzenia poboru zagranicą, powinny pokryć przejazd do komisji oraz zpowrotem do miejsca zamieszkania zagranicą z własnych funduszków.

W przypadku zarządzenia poboru zagranicą może kierownik urzędu konsularnego zwrócić osobom wezwanym do poboru koszty przejazdu, o ile osoby te przedstawią urzędowe świadectwo ubóstwa, wystawione przez właściwe władze zagraniczne lub instytucje społeczne.

§ 308. Osoby, przebywające zagranicą czasowo, obowiązane do stawienia się do poboru, lub dla odbycia czynnej służby wojskowej w kraju, powinny pokryć koszty przejazdu do komisji poborowej w kraju lub do miejsca ich zamieszkania w kraju z własnych funduszków.

§ 309. Koszty przejazdu od miejsca stałego zamieszkania zagranicą do miejsca urzędowania konsularnej komisji rozpoznawczej ponoszą wezwane osoby z tem, że po stawieniu się przed tą komisją będą one danej osobie zwrócone. Wydatki z tem związane mają być pokryte z budżetu danego urzędu konsularnego, zwolującego te komisje.

§ 310. Osobom stale zamieszkałym i czasowo przebywającym zagranicą w krajach europejskich i poza Europą, które nie uczyniły zadość powszechnemu obowiązкови wojskowemu, a zwłoki tej nie usprawiedliwiły, urzędy konsularne nie powinny przyznawać ulg i ułatwień, wchodzących w zakres ich swobodnej oceny, a związanych z pobytem tych osób zagranicą.

W razie przyjazdu takich osób do kraju będą one karane przez władze administracji ogólnej, w przypadku zaś, przewidzianym w art. 104 — przez władze sądowe.

§ 311. Osobom, przebywającym czasowo zagranicą, obowiązanych lub wezwanym do powrotu do kraju celem spełnienia obowiązku wojskowego, o ile nie usprawiedliwiły niestawiennictwa w myśl obowiązujących przepisów po terminie wyznaczonym na powrót, urzędy konsularne nie powinny wydawać ani przedłużać paszportu na pobyt zagranicą, ani też do-

konywać innych czynności konsularnych, mogących im ułatwić ten pobyt lub przedłużyć.

O każdym stwierdzonym przypadku uchylecia się danej osoby od poboru należy zawiadomić właściwą powiatową władzę administracji ogólnej w kraju, zaś właściwego powiatowego komendanta uzupełnień — jeżeli chodzi o stwierdzone przypadki uchylania się od służby wojskowej.

W przypadkach wyjątkowych urzędy konsularne mogą stawiać wnioski o pozbawienie obywatelstwa polskiego osób uchylających się od służby wojskowej.

W razie przyjazdu takich osób do kraju, będą one pociągnięte do odpowiedzialności sądowo-karnej w myśl obowiązujących przepisów.

Rozdział VII.

Koszty stawienia się poborowych i członków ich rodzin.

Do art. 69.

§ 312. Wszelkie koszty związane z doprowadzeniem uchylających się od poboru w tych przypadkach, gdy kosztów tych nie można ściągnąć od danych osób z powodu ubóstwa, ponoszą zarządy gmin.

Jako koszty, związane z doprowadzeniem uchylających się od poboru należy rozumieć także koszty transportu, eskorty i wyżywienia.

Zarządy gmin powinny przewidzieć, jaką ilość niezamożnych poborowych lub członków ich rodzin mają zaopatrzyć w środki lokomocji w celu umożliwienia im stawienia się do komisji poborowych i środki te w stosownym czasie dostarczyć. Sumy potrzebne na pokrycie kosztów przedstawienia tych osób komisji poborowej zarządy gmin powinny umieszczać w swoich budżetach.

Rozdział VIII.

O służbie ochotniczej.

Do art. 70 — 72.

§ 313. Zaciąg ochotniczy zarządza Minister Spraw Wojskowych. Ochotnicy mogą być przyjmowani do tych rodzajów wojska (marynarki wojennej), które określi Minister Spraw Wojskowych w zarządzeniu o zaciągu ochotniczym.

Ochotnicy mają prawo wyboru jednego z rodzajów wojska (marynarki wojennej), jeżeli odpowiadają warunkom ustalonym dla danego rodzaju wojska (marynarki wojennej), natomiast nie mają prawa wyboru formacji.

Dowódcy okręgów korpusów podają za pośrednictwem powiatowych komendantów uzupełnień do publicznej wiadomości, w jakim terminie i na jakich warunkach będzie przeprowadzony w danym roku zaciąg ochotniczy.

§ 314. Osoby, mające zamiar odbyć czynną służbę wojskową w charakterze ochotników powinny wnieść do powiatowej komendy uzupełnień, właściwej dla miejsca zamieszkania, własnoręcznie napisane podanie, dołączając następujące dokumenty:

- a) poświadczenie obywatelstwa polskiego,
- b) metrykę urodzenia (w oryginale lub uwierzytelnionym odpisie),
- c) świadectwo nienagannego prowadzenia się, zalegalizowane przez powiatową władzę administracji ogólnej,
- d) jeśli zgłaszający się jest niepełnoletni, zezwolenie ojca lub prawnego opiekuna na wstąpienie do wojska, spisane protokółarnie we właściwym zarządzie gminy, lub przedstawione w formie aktu notarialnego, bądź też w formie innego aktu pisemnego, uwierzytelnionego przez notariusza,
- e) ostatnie świadectwo szkolne (w oryginale lub uwierzytelnionym odpisie), szczególnie takie, które uprawnia do skróconej czynnej służby wojskowej w myśl art. 51 ustawy,
- f) wystawione według wzoru Nr. 27 zobowiązanie do odbycia czynnej służby wojskowej oraz do pozostania po ukończeniu tej służby jeszcze na przeciąg jednego roku w charakterze nadterminowego w formacjach wojska, o ile rozkaz o zaciągu ochotniczym tego wymaga, a na przeciąg dwóch lat w marynarce wojennej.

Nie obowiązuje to jednak władz wojskowych do zatrzymania kandydata w wojsku jako nadterminowego.

Warunek pkt. f) nie dotyczy ochotników z prawem do skróconej czynnej służby wojskowej, którzy dołączają do podania zobowiązanie do odbycia tej służby, wystawione według wzoru Nr. 28.

§ 315. Prócz dokumentów, wymienionych w § 314 powinni do podania dołączyć:

- a) ochotnicy do marynarki wojennej bez prawa do skróconej czynnej służby wojskowej, świadectwo ewentualnej znajomości rzemiosła, a jeżeli pełnili służbę w marynarce wojennej innego państwa lub w marynarce handlowej, wszelkie dokumenty stwierdzające tę służbę;
- b) ochotnicy do lotnictwa bez prawa do skróconej czynnej służby wojskowej — świadectwo ewentualnej znajomości rzemiosła.

§ 316. Podania o przyjęcie do czynnej służby wojskowej w charakterze ochotnika mają być wniesione do właściwej powiatowej komendy uzupełnień w okresie od dnia ogłoszenia zaciągu ochotniczego do dnia 1 maja.

Osoby, które po dniu 1 maja kończą średnie zakłady naukowe i uzyskują warunki do skróconej czynnej służby wojskowej na podstawie art. 51 ust. 1 i 2 mogą wносить podania o przyjęcie na ochotnika najpóźniej do dnia 1 lipca.

Minister Spraw Wojskowych może w razie potrzeby wyznaczyć inne terminy końcowe dla przyjmowania podań ochotników.

§ 317. Podania osób, które nie odpowiadają warunkom art. 70 pkt. 1, 2, 4 i 5 oraz §§ 314 — 316 powiatowy komendant uzupełnień załatwia odmow-

nie. Osoby takie nie mogą stanąć przed komisją poborową w charakterze ochotników.

§ 318. Podania osób, które odpowiadają warunkom, ustalonym w art. 70, §§ 314 — 316 oraz w zarządzeniu o zaciągu ochotniczym, przesyła powiatowy komendant uzupełnień wraz z dokumentami do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

Nazwiska oraz dane osobiste osób, co do których nie stwierdzono przeszkód w przyjęciu do wojska (marynarki wojennej) wpisują powiatowe władze administracji ogólnej do listy ochotników, założonej na wzorach listy poborowej (wzór Nr. 14), poczem zwracają wszystkie podania ochotników wraz z dokumentami i opinią przed poborem powiatowemu komendantowi uzupełnień.

Podania osób, co do których powiatowa władza administracji ogólnej stwierdziła przeszkody w przyjęciu, powiatowy komendant uzupełnień załatwia odmownie, bez uzasadnienia.

§ 319. Termin stawienia się ochotników przed komisją poborową będzie wskazany w obwieszczeniach o poborze lub też w imiennym wezwaniu przesłanym przez powiatową władzę administracji ogólnej.

Nieusprawiedliwionego niestawienia się ochotnika w wyznaczonym terminie do przeglądu lekarskiego nie należy uważać za uchylanie się od przeglądu, lecz jako cofnięcie zgłoszonego zamiaru wstąpienia do czynnej służby wojskowej w charakterze ochotnika. Przymusowe dostawianie ochotników do komisji poborowej jest niedopuszczalne.

§ 320. Przegląd lekarski ochotników odbywa się na ogólnych zasadach.

§ 321. Do czynnej służby wojskowej mogą być zasadniczo przyjmowani ochotnicy, których stan zdrowia odpowiada bez zastrzeżeń kat. A.

Minister Spraw Wojskowych może zezwolić na przyjmowanie pewnych kategorii ochotników, zakwalifikowanych przez komisję poborową do kat. A przy istnieniu nieznacznych wad fizycznych, pozwalających na odbycie czynnej służby wojskowej w wybranym rodzaju wojska.

Wysyłanie ochotników na ekspertyzę do szpitali wojskowych jest niedopuszczalne.

Podczas przeglądu lekarskiego ochotników przez komisję poborową lekarze komisji wydają orzeczenie o stanie zdrowia oraz wnioski co do stopnia zdolności do służby wojskowej według zasad § 145.

Komisja poborowa wydaje następujące orzeczenia o zdolności ochotnika do służby wojskowej:

- a) o ile ochotnik zostanie we wniosku lekarskim zakwalifikowany do kat. A bez zastrzeżeń lub do kat. A przy istnieniu takich wad fizycznych, które na zasadzie ustępu 2 niniejszego paragrafu zezwalają na przyjęcie ochotnika do czynnej służby wojskowej — słowa: „zdolny do czynnej służby wojskowej”;

- b) we wszystkich innych przypadkach — słowa: „niezdolny do czynnej służby wojskowej jako ochotnik”.

Wyniki poboru oraz orzeczenia komisji poborowej wpisuje przewodniczący do listy ochotników, którą po przeglądzie lekarskim ochotników przechowuje powiatowa władza administracji ogólnej i wykorzystuje przy sporządzaniu list poborowych roczników, do których należą przyjęci ochotnicy.

§ 322. Po zbadaniu ochotników przez komisję poborową powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia:

- a) uznanych za zdolnych do czynnej służby wojskowej — o przyjęciu zgłoszenia;
- b) uznanych za niezdolnych do czynnej służby wojskowej jako ochotników — o nieprzyjęciu zgłoszenia, zwracając im jednocześnie dokumenty osobiste.

§ 323. Ochotnicy uznani za zdolnych do czynnej służby wojskowej podlegają wcieleniu do szeregów na ogólnych zasadach.

§ 324. Ochotników powołuje się celem odbycia czynnej służby wojskowej do wybranego przez nich ostatecznie rodzaju wojska lub do marynarki wojennej. Przeniesienie ich w czasie odbywania tej służby z jednego rodzaju wojska do drugiego, lub z wojska do marynarki wojennej i odwrotnie, może nastąpić z urzędu jedynie w przypadku, gdy w czasie czynnej służby okażą się nieodpowiadającymi warunkom, wymagany w danym rodzaju wojska lub w marynarce wojennej i to tylko za ich uprzednią zgodą. W razie braku zgody, ochotnik powinien być zwolniony ze służby ochotniczej.

§ 325. Jeżeli w czasie odbywania przez ochotnika czynnej służby wojskowej powstaną okoliczności, uzasadniające prawo do odroczeń służby wojskowej z art. 59 pkt. 1 i 2, odroczenia takie mogą być udzielane na ogólnych zasadach, poczynając od dnia 1 stycznia tego roku kalendarzowego, w którym ochotnik osiąga wiek poborowy.

Czasu czynnej służby wojskowej, pozostałego do odbycia po wygaśnięciu odroczenia, nie uważa się więcej za służbę ochotniczą, lecz za służbę obowiązkową.

§ 326. Ochotnik może być zwolniony przed ukończeniem ustawowego okresu służby ochotniczej tylko wówczas, gdy tego wymagają szczególne okoliczności (n. p. śmierć ojca, klęski żywiołowe i t. p.). W tych przypadkach decyduje o zwolnieniu ochotnika właściwy dowódca okręgu korpusu lub inna władza wojskowa, upoważniona do tego przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 327. Ochotnicy, którzy w czasie odbywania czynnej służby wojskowej uznani będą w drodze rewizji lekarskiej za nieodpowiadających warunkom kategorii A, powinni być zwolnieni z szeregów.

Jeżeli ochotnicy ci nie osiągnęli w chwili wydania decyzji przez komisję rewizyjno-lekarską je-

szcze wieku poborowego, a nabyli cierpienie stałe (np. utrata kończyny), powinni otrzymać na komisji rewizyjno-lekarskiej orzeczenie ostateczne, jak inni szeregowcy.

Jeżeli natomiast komisja rewizyjno-lekarska stwierdzi u ochotnika, który nie osiągnął jeszcze wieku poborowego, cierpienie rokujące poprawę, orzeczenie powinno brzmieć: „czasowo niezdolny do służby wojskowej aż do poboru właściwego rocznika”.

Do ochotników u których komisja rewizyjno-lekarska stwierdzi jakiegokolwiek cierpienie, powodujące zwolnienie z czynnej służby wojskowej, w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 21 lub więcej lat życia, stosuje się na ogólnych zasadach przepisy, obowiązujące przy zwalnianiu podoficerów i szeregowców służby czynnej w drodze postępowania rewizyjno-lekarskiego.

§ 328. Ochotnicy, zwolnieni ze służby ochotniczej z jakichkolwiek powodów przed ukończeniem ustawowego jej okresu i przed osiągnięciem wieku poborowego z wyjątkiem wymienionych w § 341 ust. 2 są obowiązani do stawienia się do poboru narówni z poborowymi ich rocznika.

Służbę odbyłą w charakterze ochotnika zalicza się na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej w stosunku dzień za dzień.

§ 329. Ochotnicy, którzy odbyli ustalony dla nich okres czasu czynnej służby wojskowej przechodzą do rezerwy z rocznikiem, z którym zostali wcieleni do szeregów i są wolni od obowiązku stawienia się do poboru z ich rocznikiem poborowym.

Ochotnicy pozostają w rezerwie i w pospolitem ruszeniu przez okres czasu, ustalony w art. 4 pkt. 2 i 3.

§ 330. O zwolnieniu ochotnika z wojska lub z marynarki wojennej przed odsłużeniem ustawowego okresu czynnej służby wojskowej i przed osiągnięciem przez niego wieku poborowego, powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia każdorazowo powiatową władzę administracji ogólnej.

§ 331. Obywatele państw obcych, proszący o przyjęcie ich do czynnej służby w wojsku polskiem lub w polskiej marynarce wojennej w charakterze ochotników, powinni wnieść podania do powiatowych komend uzupełnień w tym samym terminie, jaki jest przewidziany dla ochotników — obywateli polskich.

Podania tych osób przesyła powiatowy komendant uzupełnień do powiatowej władzy administracji ogólnej celem oświadczenia się co do zachowania się petenta i jego prawomyślności względem Państwa Polskiego.

Po otrzymaniu odpowiedzi powiatowa komenda uzupełnień przedstawia podanie wraz z opinią powiatowej władzy administracji ogólnej w drodze służbowej Ministrowi Spraw Wojskowych, celem uzyskania zezwolenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

Powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia o decyzji Prezydenta Rzeczypospolitej zainteresowaną osobę pisemnie.

W razie przychylniej decyzji powiatowy komendant uzupełnień przesyła powiatowej władzy administracji ogólnej za zwrotem podanie ochotnika wraz z dokumentami celem wpisania do listy ochotników i zawiadomienia zainteresowanego o terminie przeglądu lekarskiego.

Tryb badania lekarskiego i orzekania o zdolności do służby wojskowej jest taki sam, jak przy przeglądzie pozostałych ochotników, z tem, że powołanie takich osób do czynnej służby wojskowej może nastąpić tylko w razie zakwalifikowania do kat. A bez zastrzeżeń. W razie zakwalifikowania takich osób do kat. A z zastrzeżeniem, należy wydawać zawsze orzeczenie „niezdolny do służby wojskowej jako ochotnik”.

§ 332. Minister Spraw Wojskowych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Spraw Wewnętrznych zarządzić zaciąg ochotniczy obywateli polskich, zamieszkałych zagranicą.

Rozdział IX.

O kontyngensie.

Do art. 74 i 75.

§ 333. Osoby, urlopowane w myśl art. 74, mogą być w czasie trwania urlopu powołane do odbycia dalszego okresu czynnej służby wojskowej w granicach, przewidzianych w art. 4 pkt. 1 a), b), c), jednak najdalej do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia.

Minister Spraw Wojskowych może zarządzić przeniesienie do rezerwy podoficerów i szeregowców, którym na podstawie art. 74 skrócony został czas czynnej służby wojskowej, przewidziany w art. 4 pkt. 1 a), b), c).

§ 334. Zaliczenia do ponadkontyngentowych dokonują powiatowi komendanci uzupełnień w sposób i w terminie, zarządzonym przez Ministra Spraw Wojskowych.

Zaliczonym do ponadkontyngentowych wydaje powiatowy komendant uzupełnień dokument, stwierdzający ich stosunek do służby wojskowej.

§ 335. Ponadkontyngentowych, którzy zostali powołani do czynnej służby wojskowej, przenosi się do rezerwy po upływie ustawowego czasu służby czynnej, licząc od dnia ich wcielenia, albo w terminie wcześniejszym ustalonym przez Ministra Spraw Wojskowych.

Ponadkontyngentowi, niepowołani do czynnej służby wojskowej zostają przeniesieni do rezerwy zasadniczo z ich właściwym rocznikiem poborowym.

Poborowi, którzy zostali zakwalifikowani do kategorii A w okresie poboru innego rocznika i zaliczeni będą do ponadkontyngentowych, o ile nie mogli być powołani do czynnej służby wojskowej, przechodzą do rezerwy w terminie zarządzonym przez Ministra Spraw Wojskowych.

Rozdział X.

Czynna służba wojskowa, służba w rezerwie i pospolitem ruszeniu.

A. Czynna służba wojskowa.

Do art. 76 i 77.

§ 336. Rozkaz o wcieleniu rekruta wydaje Minister Spraw Wojskowych corocznie po ustaleniu wyników poboru i zapotrzebowania rekruta na uzupełnienie poszczególnych formacji wojska i marynarki wojennej.

Wcielenie osób, podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej w myśl art. 4, 51, 62 ustęp 3 i 76 ustęp 1 oraz ochotników dokonują powiatowe komendy uzupełnień na podstawie rozkazów Ministra Spraw Wojskowych, ustalających terminy wcielenia i rozdzielnik rekruta.

Poborowi, którzy stają do poboru po okresie wcielenia osób, uprawnionych do skróconej czynnej służby wojskowej i mają warunki do odbycia tej służby, podlegają wcieleniu w terminach, które Minister Spraw Wojskowych uzna za stosowne dla interesów wojska.

Poborowi obowiązani do czynnej służby wojskowej w myśl art. 4, podlegają wcieleniu do szeregów w tym samym roku kalendarzowym, w którym uznani zostali za zdolnych do czynnej służby wojskowej, a najpóźniej w następnym roku kalendarzowym.

Poborowi, którzy w tym czasie nie zostaną wcieleni do szeregów, powinni być zaliczeni do ponadkontyngentowych.

Osób, wybranych na posłów lub senatorów nie powołuje się do czynnej służby wojskowej przez czas sprawowania mandatu.

§ 337. Poborowych i ochotników, podlegających wcieleniu do szeregów, powołuje powiatowy komendant uzupełnień do odbycia czynnej służby wojskowej zapomocą kart powołania.

Karty powołania przesyłają powiatowi komendanci uzupełnień co najmniej na 14 dni przed terminem stawienia się powołanych w formacji wojskowej do właściwych władz (zarządów gmin) za pokwitowaniem, załączając przytem wykaz numerów bieżących przesłanych kart powołania.

§ 338. Zarządy gmin doręczają karty powołania niezwłocznie, lub w terminie oznaczonym przez władze wojskowe.

Przy doręczaniu kart powołania obowiązuje tryb, przewidziany w art. 24 — 30 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

§ 339. W razie zmiany miejsca zamieszkania powołanego i znajomości nowego adresu należy kartę powołania niezwłocznie przelać przełożonemu gminy nowego miejsca zamieszkania (pobytu).

Jeżeli w chwili doręczania karty powołania mija lub minąłby termin ważności biletu na przejazd, należy doręczenie karty powołania wstrzymać i zwró-

cić ją natychmiast tej władzy, która ją wystawiła z podaniem nowego miejsca zamieszkania powołanego oraz przyczyny, która uniemożliwiła doręczenie karty powołania w terminie. W przypadku stwierdzonej stałej nieobecności w domu (n. p. z powodu wyjazdu zagranicę, śmierci, pobytu w szpitalu, w więzieniu i t. p.), należy kartę powołania zwrócić tej władzy, która ją wystawiła z podaniem przyczyn niedoręczenia (przy pobycie w zakładzie karnym, leczniczym — wymienić nazwę zakładu).

§ 340. Potwierdzenia odbioru doręczonych kart powołania zwracają zarządy gmin niezwłocznie tej władzy wojskowej, która je wystawiła.

Karty powołania, których przyjęcia odmówili sami odbiorcy, mają być niezwłocznie zwrócone urzędowi wysyłającemu z adnotacją o nieprzyjęciu. W tym przypadku doręczenie karty powołania uważa się za dokonane w chwili odmowy przyjęcia, zgodnie z postanowieniem art. 27 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. z 1923 r. Nr. 36, poz. 341).

Karty powołania, złożone do odbioru w zarządzie gminy na podstawie art. 26 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnym, a nieodebrane w ciągu 30 dni, mają być bezpośrednio po upływie tego terminu zwrócone władzy wojskowej, która je wystawiła, z zaznaczeniem o niezgłoszeniu się odbiorcy w powyższym terminie po odbiór karty powołania. W tych przypadkach złożenie karty powołania do odbioru i zawiadomienie o tem odbiorcy w sposób, przewidziany w art. 26 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnym, uważa się za doręczenie.

Wezwany do służby wojskowej, który odmówił przyjęcia karty powołania lub nie podjął w przewidzianym terminie karty powołania, jest mimo to obowiązany stawić się w oznaczonym dniu w formacji wojskowej dla odbycia służby wojskowej pod odpowiedzialnością karną.

§ 341. Powiatowy komendant uzupełnień po otrzymaniu kart powołania niedoręczonych (§ 339, ust. 2), nie odebranych lub nieprzyjętych postępuje w sposób następujący:

- a) wystawia niezwłocznie nowe karty powołania z biletami na przejazd dla powołanych, którym kart powołania nie doręczono z powodu upływu ważności biletów na przejazd (§ 339) i przesyła je celem doręczenia zarządom gmin nowego miejsca zamieszkania powołanych;
- b) sporządza imienne wykazy osób powołanych do służby wojskowej, które kart powołania nie przyjęły lub w zarządach gmin nie odebrały (§ 340) i w wyznaczonym terminie nie zgłosiły się w formacji wojskowej; wykazy te przesyła powiatowy komendant uzupełnień do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, celem niezwłocznego poszukiwania wykazanych osób jako uchylających się od służby wojskowej i odstawienia ich do władz wojskowych w trybie, prze-

widzianym w § 351. Niezależnie od tego powiatowy komendant uzupełnień sporządza niezwłocznie doniesienie karne na osoby wymienione w niniejszym punkcie za dopuszczenie się przestępstwa, przewidzianego w kodeksie karnym wojskowym; w doniesieniu karnem należy podać nazwę urzędu, który stwierdził fakt nieodebrania lub nieprzyjęcia karty powołania;

- c) żąda metryk śmierci osób zmarłych od urzędów stanu cywilnego (prowadzących metryki), odpisów wyroków sądowych na osoby przebywające w zakładach karnych (z więzienia, sądu lub rejestru karnego Ministerstwa Sprawiedliwości), oraz orzeczeń lekarskich na osoby przebywające w zakładach leczniczych. Orzeczenia lekarskie mają poza dokładnym opisem stanu chorobowego zawierać przypuszczalny czas trwania choroby. Po otrzymaniu żądanych dokumentów powiatowy komendant uzupełnień wnosi odpowiednie wpisy do ewidencji wojskowej.

Jeżeliż nadesłanych orzeczeń lekarskich wynika, że przebywający w zakładzie leczniczym jest trwale chory lub dotknięty kalectwem, powiatowy komendant uzupełnień — o ile chodzi o poborowego, występuje do powiatowej władzy administracji ogólnej z wnioskiem na ponowne zbadanie jego zdolności do służby wojskowej z urzędu w myśl postanowień § 172 przy ewentualnym zastosowaniu przepisów § 111, — o ile zaś chodzi o rezerwistę — wdraża postępowanie rewizyjno - lekarskie.

§ 342. Poborowi (ochotnicy) obowiązani są stawić się w formacjach wojskowych w dniu, oznaczonym w karcie powołania.

§ 343. Niestawienie się poborowego (ochotnika) w oznaczonym terminie w formacji wojskowej, celem odbycia czynnej służby wojskowej, może być usprawiedliwione tylko jego obłożną chorobą, uniemożliwiającą przejazd do formacji.

W tym przypadku poborowy (ochotnik) jest obowiązany najdalej na 5 dni przed upływem terminu wskazanego w karcie powołania zawiadomić o tem powiatowego komendanta uzupełnień za pośrednictwem właściwego zarządu gminy, dołączając do zawiadomienia otrzymaną kartę powołania oraz świadectwo lekarskie, stwierdzające obłożną chorobę i niezdolność do podróży.

§ 344. Świadectwo lekarskie powinno być wystawione przez lekarza powiatowego (rządowego) według wzoru Nr. 29.

W razie niemożności uzyskania takiego świadectwa, należy przedstawić świadectwo lekarza prywatnego, na którym przełożony gminy powinien stwierdzić powody niemożności uzyskania świadectwa lekarza powiatowego (rządowego).

W razie niemożności uzyskania wogóle świadectwa lekarskiego, przełożony gminy powinien stwierdzić, że poborowy (ochotnik) jest obłożnie chory i podać powody, dla których nie można było

uzyskać świadectwa lekarskiego. Poborowi (ochotnicy), którzy przesłali do powiatowej komendy uzupełnień takie zaświadczenie są obowiązani przesłać do P. K. U., najdalej w ciągu 14 dni obowiązujące świadectwo lekarskie.

Jeżeli we wskazanym 14-to dniowym terminie nie będzie przesłane do P. K. U. świadectwo lekarskie, poborowy (ochotnik) otrzymuje nową kartę powołania. Jeżeli stawienie się poborowego (ochotnika) w terminie, wyznaczonym w ponownej karcie powołania z powodu trwającej obłożnej choroby będzie nadal niemożliwe, powinien on przesłać do P. K. U. obowiązujące świadectwo lekarskie. Ponowne usprawiedliwienie niemożności stawienia się z powodu obłożnej choroby zaświadczeniem przełożonego gminy jest niedopuszczalne.

Koszty wezwania lekarza powiatowego (rządowego) w celu wydania świadectwa o niemożności stawienia się w formacji wojskowej ponosi poborowy (ochotnik).

§ 345. Świadectwa lekarzy prywatnych, o których mowa w ustępie 2 § 344, powinny być wystawiane w miarę możliwości według wzoru Nr. 29. W razie niemożności przestrzegania tego wzoru świadectwo takie musi w sposób wyraźny stwierdzić:

- a) że poborowy (ochotnik) jest obłożnie chory (z dokładnym podaniem rodzaju choroby);
- b) że stwierdzona obłożna choroba czyni go niezdolnym do przejazdu do formacji wojskowej;
- c) przypuszczalny okres trwania obłożnej choroby.

§ 346. Pod pojęciem obłożnej choroby w rozumieniu § 343 ustęp 1 podpadają wszelkie stany gorączkowe począwszy od 38° wzwyż, wszystkie choroby zakaźne oraz ciężkie uszkodzenia cielesne (utrata ręki, nogi, złamanie ręki, nogi i t. p.).

§ 347. Powiatowy komendant uzupełnień po otrzymaniu świadectwa lekarza powiatowego (rządowego) lub prywatnego obowiązany jest sprawdzić, czy świadectwo to odpowiada pod względem treści przepisom § 344 i § 345.

W razie potwierdzającym, jak również w przypadku przedstawienia przez poborowego (ochotnika) po raz pierwszy zaświadczenia przełożonego gminy o obłożnej chorobie, powiatowy komendant uzupełnień udziela choremu przesunięcia terminu wcielenia—w pierwszym wypadku na okres uwidoczniiony w świadectwie lekarskim, zaś w drugim wypadku na okres 14 dni, a poborowemu wysyła przez zarząd gminy kartę urlopową (wzór Nr. 30) wraz z nową kartą powołania i ewentualnie z biletem na przejazd. O udzielonym przesunięciu terminu wcielenia powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia formację, do której taki poborowy (ochotnik) jest przeznaczony.

Jeżeli poborowy (ochotnik) nie będzie mógł stawić się do formacji w powtórnie wyznaczonym terminie, z powodu trwającej obłożnej choroby, powinien przedstawić ponownie świadectwo lekarskie, lecz wystawione już tylko przez lekarza powiatowego (rządowego).

W tych przypadkach powiatowy komendant uzupełnień udziela mu dalszego urlopu i przesyła mu ponownie kartę urlopową wraz z nową kartą powołania.

Gdyby stan zdrowia poborowego (ochotnika) wymagał leczenia dłuższego niż trzy miesiące, licząc od terminu wyznaczonego dla stawienia się w formacji wojskowej w pierwszej karcie powołania, wówczas powiatowy komendant uzupełnień przesuwa poborowemu (ochotnikowi) termin powołania do czynnej służby wojskowej aż do terminu najbliższego wcielenia do szeregów (wzór Nr. 31).

Jeżeli poborowy (ochotnik) również i w tym terminie nie może wskutek trwającej obłożnej choroby stawić się do odbycia czynnej służby wojskowej, jest on obowiązany przedstawić właściwej P. K. U. świadectwo lekarza powiatowego (rządowego), jak wskazano w §§ 344 i 345.

Powiatowy komendant uzupełnień występuje wtedy do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej z wnioskiem na ponowne zbadanie przez komisję poborową zdolności poborowego do służby wojskowej w myśl art. 40.

§ 348. Osoby, obowiązane do czynnej służby wojskowej, a pozostające pod śledztwem w dochodzeniu sądowo-karnem wciela się do wojska (marynarki wojennej) w zwyczajnych, ustawą i niniejszym rozporządzeniem przewidzianych terminach, o ile przebywają na wolnej stopie, natomiast osadzonych w areszcie śledczym wciela się dopiero po uchyleniu aresztu śledczego w najbliższym terminie wcielenia.

Osoby, obowiązane do odbywania czynnej służby wojskowej, a skazane prawomocnym wyrokiem sądowym na karę pozbawienia wolności, wciela się do szeregów, o ile nie zastosowano postanowień art. 9, dopiero po odbyciu (darowaniu) kary, w najbliższym terminie wcielenia.

§ 349. W razie stwierdzenia, że poborowy (ochotnik) mimo doręczenia mu karty powołania nie wyjechał we właściwym czasie do wyznaczonej formacji wojskowej, celem zgłoszenia się do czynnej służby wojskowej, przełożony gminy jest obowiązany odstawić go za pośrednictwem swych organów lub też przy pomocy organów policji państwowej niezwłocznie do powiatowej władzy administracji ogólnej, która postąpi w myśl § 351.

Przełożony gminy ma prowadzić ewidencję osób urlopowanych z powodu obłożnej choroby oraz czuwać, ażeby osoby te wyjeżdżały z gminy w terminie wskazanym w kartach powołania.

§ 350. Powiatowy komendant uzupełnień sporządza na podstawie zawiadomień formacji wykazy poborowych, którzy karty powołania odebrali, a w formacjach w wyznaczonym terminie nie stawili się i niestawiennictwa nie usprawiedliwili. Wykazy te przesyła powiatowy komendant uzupełnień do powiatowych władz administracji ogólnej, celem poszukiwania tych poborowych jako uchylających się od służby wojskowej. Jednocześnie powiatowy komendant uzupełnień przesyła na wymienione wyżej osoby doniesienia karne do właściwego prokuratora

wojskowego z przytoczeniem w nich daty doręczenia karty powołania, nazwy władzy, która doręczenia dokonała oraz faktu nieusprawiedliwienia niestawienia się danego poborowego w formacji wojskowej.

§ 351. Powiatowa władza administracji ogólnej odstawia ujętych i doprowadzonych uchylających się od służby wojskowej do następujących władz:

- a) jeżeli uchylający się należy ewidencyjnie do P. K. U., do której dany powiat przynależy — do tej P. K. U.;
- b) jeżeli uchylający się należy ewidencyjnie do innej P. K. U. — do najbliższej komendy garnizonu (miasta).

Wskazanim pod a) i b) władzom należy równocześnie przesłać protokół ujęcia (doprowadzenia) uchylającego się.

§ 352. Powiatowi komendanci uzupełnień przysyłają protokoły ujęcia (doprowadzenia), otrzymane od powiatowych władz administracji ogólnej lub za pośrednictwem komend garnizonu (miast) do właściwego prokuratora wojskowego w ślad za doniesieniem karnym.

§ 353. Na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej, odbywanej w myśl art. 4 pkt. 1 i 70 zalicza się w myśl art. 74 również czas urlopu, udzielonego podoficerom i szeregowcom na zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Przeniesienie do rezerwy następuje każdorazowo na zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

§ 354. Kar sądowych pozbawienia wolności ponad trzy tygodnie nie wlicza się do czasu czynnej służby wojskowej.

Na okres trzech tygodni składać się może jedna kara lub też kilka kar razem wziętych.

B. Zawiadamianie władz poborowych przez powszechnie władze wymiaru sprawiedliwości.

§ 355. Powszechnie władze wymiaru sprawiedliwości zawiadamiają:

- A. Właściwą władzę administracji ogólnej:
- a) o każdym wdrożonym postępowaniu karnym przeciw mężczyznom będącym w wieku poborowym od 21 do 23 lat włącznie, o ile postępowanie to połączone jest z zastosowaniem tymczasowego aresztowania;
 - b) o uchyleniu tymczasowego aresztowania, określonego w punkcie a);
 - c) o każdym prawomocnym wyroku, skazującym mężczyzn w wieku od 18 do 23 lat na kary wymienione w art. 9, bądź za przestępstwa przewidziane w art. 56, 103 — 108; należy też podać miejsce wyznaczone skazanemu dla odbycia kary, dzień rozpoczęcia kary i jej ewentualne późniejsze skrócenie;
 - d) o każdym prawomocnym wyroku skazującym mężczyzn w wieku od 23 do 50 lat, którzy podlegają powszechnemu obowiązko-

wi wojskowemu, a nie mają jeszcze ustalonego do niego stosunku, jeśli skazanie nastąpiło bądź na kary, wymienione w art. 9, bądź za przestępstwa, przewidziane w art. 56, 103 — 108; należy też podać dane, określone w pkt. c);

- e) o darowaniu w drodze łaski kary lub skutków karno-sądowego skazania, o zarządzeniu wykonania kary zawieszanej i o zatarciu skazania przez sąd w przypadkach, wyszczególnionych w pkt. c) i d).

B. Powiatowych komendantów uzupełnień właściwych ze względu na zamieszkanie oskarżonego lub skazanego:

- a) o każdym wdrożeniu i o wyniku postępowania karnego przeciw oficerom rezerwy, pospolitego ruszenia lub stanu spoczynku;
- b) o każdym prawomocnym wyroku, skazującym podoficerów rezerwy, pospolitego ruszenia lub stanu spoczynku na kary lub za przestępstwa, określone w części A pkt. d) niniejszego paragrafu, a nadto za przestępstwa, popełnione z chęci zysku lub pobudek, wskazujących na nieprzyjazne usposobienie dla Państwa Polskiego. Należy też podać dane określone w części A pkt. c);
- c) o każdym prawomocnym wyroku, skazującym osoby wyszczególnione w art. 122 ustęp 1, a będące w wieku 23 — 50 lat, na kary lub za przestępstwa, określone w części A pkt. d) niniejszego paragrafu, przy czym należy podać dane wymienione w części A pkt. c);
- d) o darowaniu w drodze łaski kary, lub skutków karno-sądowego skazania, o zarządzeniu wykonania kary zawieszanej i o zatarciu skazania przez sąd w przypadkach, wymienionych w pkt. a) — c) części B niniejszego paragrafu.

Władzami wymiaru sprawiedliwości, właściwymi do powyższych zawiadomień są w przypadkach wymienionych:

w części A pkt. a) i b), o ile chodzi o dochodzenia, — właściwe władze prokuratorskie, w innych przypadkach sędziowie śledczy, a jeśli sędzia śledczy nie jest powołany do czynności — właściwe sądy, w postępowaniu zaś w sądach grodzkich — te sądy;

w części A pkt. c) i d) i w części B pkt. b) i c) — władze powołane do wykonania wyroku;

w części B pkt. a) i d) — właściwe władze sądowe lub prokuratorskie.

Zawiadomienia o których mowa w niniejszym paragrafie mają zawierać następujące dane: nazwisko i imię, imiona rodziców, rok urodzenia, miejsce zamieszkania ewent. stopień wojskowy, datę wyroku (wdrożenia postępowania karnego, umorzenia tego postępowania, darowania kary lub skutków karno-sądowego skazania, zarządzenia wykonania kary, skrócenia kary, zarządzenia zatarcia skazania), wysokość i rodzaj kary, rodzaj przestępstwa, miejsce wyznaczone dla odbycia kary i dzień rozpoczęcia kary. Zawiadomienia mają być przesyłane do wskazanych

władz, właściwych ze względu na miejsce zamieszkania (przynależność ewidencyjną do P. K. U.) danych osób na dzień 28 każdego miesiąca.

Jeżeli postępowanie karne lub wyrok, o którym mowa w części B niniejszego paragrafu obejmuje kilka osób, przynależnych do różnych powiatowych komend uzupełnień, powszechne władze wymiaru sprawiedliwości przesyłają zawiadomienia do każdej powiatowej komendy uzupełnień, do której dane osoby przynależą ewidencyjnie.

§ 356. Powiatowe władze administracji ogólnej postępują z otrzymanymi zawiadomieniami władz wymiaru sprawiedliwości jak następuje:

- a) zawiadomienia, dotyczące osób w wieku przedpoborowym przechowują u siebie do czasu założenia list poborowych dla roczników, do których dane osoby należą, poczem kary wpisują do tych list;
- b) zawiadomienia odnoszące się do osób, ujętych do ewidencji wojskowej — przesyłają do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień po uprzednim wpisaniu kar do list poborowych.

§ 357. Władze administracji ogólnej zawiadamiają w ten sam sposób powiatowych komendantów uzupełnień o karach aresztu lub grzywny nałożonych przez nie na osoby ujęte do ewidencji wojskowej, w wypadkach, wymienionych w art. 115 § 1.

§ 358. Władze sądowe prześlą do wglądu władzom wojskowym na ich żądanie akta sądowe po zakończeniu postępowania karnego, o ile zachodzą warunki, przewidziane w ustępach A pkt. c) i d) oraz B.

Celem ustalenia karalności osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, władze wojskowe mogą zwracać się bezpośrednio do Ministerstwa Sprawiedliwości o nadesłanie wyciągów z rejestru karnego.

C. Służba w rezerwie.

Do art. 78 — 83.

§ 359. Oficerom, podoficerom i szeregowcom rezerwy w czasie przebywania w rezerwie nie wolno nosić munduru wojskowego ani też odznak wojskowych. Przypadki, w których oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy mogą wyjątkowo występować w mundurze wojskowym, określa zarządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

§ 360. Oficerowie i podchorążowie rezerwy, zamieszkali w kraju, wnoszą prośby lub zażalenia w sprawach przebiegu służby, ćwiczeń wojskowych, przydziałów, wyszkolenia, awansów i odznaczeń pisemnie lub ustnie do dowódców swoich formacji ewidencyjnych.

We wszystkich innych sprawach, związanych ze służbą w rezerwie, zwracają się oficerowie i podchorążowie rezerwy do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

Oficerowie i podchorążowie rezerwy, których przynależność do formacji ewidencyjnej nie jest usta-

lona, wnoszą wszelkie prośby i zażalenia w sprawach wojskowych pisemnie lub ustnie do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

Podoficerowie i szeregowcy rezerwy wnoszą wszelkie prośby i zażalenia do władz wojskowych pisemnie lub ustnie do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

Oficerowie, podchorążowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy, zamieszkali zagranicą, wnoszą powyższe prośby i zażalenia do władz wojskowych za pośrednictwem urzędów konsularnych.

§ 361. Dowodem osobistym, stwierdzającym służbę w rezerwie, jest dla podoficerów i szeregowców książeczka wojskowa lub zaświadczenie wojskowe, zaś dla oficerów rezerwy książeczka stanu służby oficerskiej.

§ 362. Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy mogą otrzymać już w czasie pokoju dokumenty wojskowe, wzywające ich do służby wojskowej na wypadek mobilizacji (karty mobilizacyjne).

Treść kart mobilizacyjnych stanowi dla powołanych rozkaz wojskowy, który ma być wykonany w terminie, określonym w tych kartach.

§ 363. Zagubienie lub zniszczenie dokumentu wojskowego, wzywającego oficera, podoficera i szeregowca rezerwy do służby wojskowej, nie zwalnia danej osoby od stawienia się we właściwej formacji wojskowej w terminie ustalonym w tym dokumencie.

§ 364. Oficerów, podoficerów i szeregowców rezerwy obowiązanych do służby wojskowej, można pozostawiać na stanowiskach cywilnych na warunkach, określonych przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 365. Terminy powołania do ćwiczeń wojskowych oraz czas trwania każdego ćwiczenia ustala każdorazowo Minister Spraw Wojskowych.

§ 366. Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy, którzy odbyli obowiązkową czynną służbę wojskową nie ze swym rocznikiem poborowym lub byli powołani do tej służby po wyjściu z wieku poborowego, odbywają przepisane ćwiczenia wojskowe zasadniczo ze swoimi rocznikami rezerwy. Jeżeli to jednak nie odpowiadało potrzebom wojska (marynarki wojennej), osoby te mogą być powołane do ćwiczeń wojskowych poza ich rocznikiem.

§ 367. Z tytułu powołania do ćwiczeń wojskowych nie przysługuje oficerom, podoficerom i szeregowcom rezerwy nawet w przypadku odwołania ćwiczeń prawo do roszczenia jakichkolwiek pretensyj do Skarbu Państwa tytułem odszkodowania bądź to z powodu zaniechania pracy, bądź też z powodu poniesienia pewnego uszczerbku w zarobku dziennym skutkiem stawienia się do ćwiczeń wojskowych.

§ 368. Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy wybrani na posłów do Sejmu lub na se-

natorów nie mogą być w czasie sprawowania mandatu powołani do służby wojskowej.

Wolni od wszelkiej służby wojskowej są również ministrowie i podsekretarze stanu, oraz wojewodowie (komisarz rządu na m. st. Warszawę).

W stosunku do oficerów, podoficerów i szeregowców rezerwy, którzy poświęcili się stanowi duchownemu (art. 57) i złożyli odpowiednie zaświadczenie w P. K. U., obowiązują postanowienia § 219.

§ 369. Oficerom, podoficerom i szeregowcom rezerwy, którzy pełnią funkcję instruktorów w obozach letnich przysposobienia wojskowego zalicza się czas służby instruktorskiej w tych obozach na poczet czasu, ustalonego dla ćwiczeń w rezerwie według specjalnych zarządzeń Ministra Spraw Wojskowych.

§ 370. Profesorów wyższych zakładów naukowych, pomocnicze siły naukowe oraz osoby, którym zleczone zostały wykłady i ćwiczenia w tych uczelniach, nauczycieli średnich zakładów naukowych z prawem publiczności, nauczycieli szkół zawodowych państwowych lub prywatnych, uznanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędne z państwowymi, nauczycieli publicznych szkół powszechnych oraz studentów i uczniów zakładów naukowych z prawem publiczności, powołuje się do ćwiczeń w rezerwie w okresie letnim, wolnym od nauki szkolnej.

Rektorzy oraz dyrektorzy wyższych zakładów naukowych obowiązani są z początkiem każdego roku szkolnego powiadamiać właściwych powiatowych komendantów uzupełnień o powierzeniu oficerom, podoficerom lub szeregowcom rezerwy obowiązków pomocniczych sił naukowych oraz o zleceniu im wykładów i ćwiczeń w wyższych zakładach naukowych, jak również o każdorazowym zwolnieniu tych osób z ich obowiązków.

Taki sam obowiązek powiadamiania właściwych powiatowych komendantów uzupełnień mają dyrektorzy średnich zakładów naukowych z prawem publiczności w stosunku do nauczycieli tych zakładów oraz inspektorowie szkolni w stosunku do nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

§ 371. Powołaniu na ćwiczenia wojskowe w danym terminie nie podlegają oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy, którzy:

- a) odbywają karę pozbawienia wolności, nałożoną przez powszechne sądy karne lub władze administracji ogólnej albo przebywają w areszcie śledczym;
- b) podlegają postępowaniu rewizyjno - lekarskiemu na skutek zgłoszonego uszkodzenia zdrowia lub kalectwa, czyniącego ich zupełnie niezdolnymi do służby wojskowej.

Osoby wymienione w pkt. a) podlegają powołaniu do ćwiczeń wojskowych po przywróceniu im wolności w najbliższym okresie ćwiczeń, o ile nie zachodzą okoliczności wymienione w art. 9.

Osoby wymienione w pkt. b), którym postępowanie rewizyjno-lekarskie nie zmieniło poprzednio otrzymanej kategorii zdolności do służby wojskowej

(kat. A.), podlegają powołaniu do ćwiczeń wojskowych w najbliższym okresie ćwiczeń po ukończeniu postępowania rewizyjno - lekarskiego.

§ 372. Niestawienie się oficera, podoficera lub szeregowca rezerwy do służby wojskowej we właściwym terminie może być usprawiedliwione:

- a) obłożną chorobą, uniemożliwiającą mu odbycie podróży do właściwej formacji wojskowej;
- b) uszkodzeniem zdrowia lub kalectwem, czyniącym go zupełnie niezdolnym do służby wojskowej.

Jeżeli zgłoszenie się powołanego nie może nastąpić we właściwym terminie z powodu obłożnej choroby (pkt. a), powołany powinien udowodnić to właściwej władzy wojskowej świadectwem lekarskim, określającym wyraźnie stan choroby oraz stwierdzającym, że chory jest niezdolny do podróży. Równocześnie powinien on zwrócić kartę powołania. Świadectwo lekarskie powinno być wystawione przez lekarza powiatowego (rządowego). W razie niemożności uzyskania takiego świadectwa, należy przedstawić świadectwo lekarza prywatnego, na którym przełożony gminy powinien potwierdzić, że nie można było uzyskać świadectwa lekarza powiatowego (rządowego). W razie niemożności uzyskania wogóle świadectwa lekarskiego, okoliczność ta powinna być stwierdzona przez zarząd gminy. Osoby te mają być powołane do służby wojskowej ponownie w najbliższym okresie powoływania rezerwistów do służby wojskowej.

Osoby wymienione w pkt. b) niniejszego paragrafu powinny przedłożyć właściwej władzy wojskowej świadectwo lekarza urzędowego (wojskowego, państwowego), stwierdzające ciężkie uszkodzenie zdrowia lub kalectwo i niemożność stawienia się do służby wojskowej. Dowódcy formacji wojskowych otrzymujący takie świadectwa od oficerów (podchorążych) rezerwy powinni je przesłać niezwłocznie właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień. Powiatowi komendanci uzupełnień wdrażają w tych przypadkach postępowanie rewizyjno-lekarskie w myśl obowiązujących przepisów.

§ 373. Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy, którzy w okresie przebywania w rezerwie odnieśli takie uszkodzenie zdrowia lub takie pogorszenie poprzednio istniejącego uszkodzenia, które czyni ich nieodpowiadającymi warunkom kategorii A (art. 39), mogą składać do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień lub w czasie zebrań (raportów) kontrolnych pisemne prośby o zmianę poprzednio nadanej im kategorii zdolności do służby wojskowej. Do podania należy dołączyć świadectwo lekarza urzędowego (wojskowego, państwowego), stwierdzające wyżej wspomniane okoliczności. Na tej podstawie powiatowy komendant uzupełnień wdraża postępowanie rewizyjno - lekarskie w myśl wojskowych przepisów rewizyjnych.

§ 374. Powołanie oficerów, podoficerów i szeregowców rezerwy do służby wojskowej uskuteczniają władze wojskowe na podstawie imiennych kart

powołania, przesyłanych tym osobom za pośrednictwem powiatowych władz administracji ogólnej lub bezpośrednio w drodze przez właściwe zarządy gmin, albo na podstawie obwieszczeń, lub zapomocą obu tych sposobów.

§ 375. Karty powołania przesyłają władze wojskowe do właściwych władz (urzędów) za pokwitowaniem odbioru. Władze te obowiązane są doręczyć je adresatom niezwłocznie lub w terminie, oznaczonym przez władze wojskowe. Sposób postępowania przy doręczaniu kart powołania, odmowie przyjęcia karty powołania, niestawienia się w formacji wojskowej mimo doręczenia karty powołania jest taki sam, jak wskazano w §§ 338 — 341 i 350.

§ 376. Powołanie do służby wojskowej może być również zarządzane zapomocą obwieszczeń ogłoszonych publicznie i rozplakatowanych.

W tym przypadku władze wojskowe przesyłają odpowiednie obwieszczenia władzom administracji ogólnej, które polecają zarządom gmin należyte ich ogłoszenie i rozplakatowanie.

Obwieszczenia o powołaniu do służby wojskowej powinny być rozplakatowane przez zarządy gmin na widocznym miejscu na głównych ulicach, placach targowych, stacjach kolejowych, przy kościołach, szkołach, czytelnich, hotelach i gospodach, oraz w takich miejscach, gdzie ludność zazwyczaj się gromadzi.

Niezależnie od rozplakatowania obwieszczeń zarządy gmin powinny podać treść tych obwieszczeń do wiadomości ogółu ludności, w sposób w danej gminie przyjęty.

Przedwczesne zrywanie obwieszczeń, niszczenie lub zaklekanie ich innymi ogłoszeniami i t. p. podlega karze w myśl art. 19 prawa o wykroczeniach (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. — Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 572).

§ 377. Bez względu na zarządzony sposób powołania do służby wojskowej zarządy gmin obowiązane są roztoczyć należytą i skuteczną kontrolę nad terminowym wyjazdem powołanych do służby wojskowej z miejsc zamieszkania lub pobytu.

W razie stwierdzenia nieusprawiedliwionego niedopełnienia przez powołanego obowiązku stawiennictwa do służby wojskowej zarządy gmin powinny postąpić w sposób, przewidziany w § 349.

§ 378. Powołani obowiązani są stawić się bezpośrednio w miejscu i w dniu oznaczonym w karcie powołania, karcie mobilizacyjnej lub w obwieszczeniach władz wojskowych. Jeżeli oficer, podoficer lub szeregowiec rezerwy został wezwany do natychmiastowego stawienia się, wolno mu korzystać ze zwłoki dwugodzinnej w celu uregulowania swych spraw osobistych oraz wymeldowania się u przełożonego gminy.

Powołani do służby wojskowej mają zgłosić się w miejscu ich powołania we własnej odzieży oraz z temi przedmiotami lub przybarami, które władze poleciły ewentualnie przynieść ze sobą.

Oficerowie rezerwy, którzy otrzymali dodatek na wyekwipowanie powinni zgłosić się do służby wojskowej w mundurze i z ryszunkiem. Powołani oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy powinni zabrać ze sobą dokumenty, wzywające ich do służby wojskowej (kartę powołania, kartę mobilizacyjną), jak również posiadane wojskowe dokumenty osobiste (książeczkę stanu służby oficerskiej, książeczkę wojskową).

§ 379. Odroczenie terminu odbycia ćwiczeń wojskowych do roku następnego lub przesunięcia okresu ćwiczeń na inny termin w tym samym roku kalendarzowym może nastąpić:

- a) w razie obłożnej choroby powołanego albo w razie ciężkiego uszkodzenia zdrowia lub kalectwa jeśli ono nie zostało zgłoszone wcześniej (§§ 372 i 373);
- b) w przypadku konieczności wyjazdu zagranicę w celach naukowych, przemysłowych lub kuracyjnych;
- c) gdy powołany do ćwiczeń wojskowych jest jedynym lekarzem w gminie;
- d) w ważnych sprawach, które zaszły w rodzinie powołanego na ćwiczenia, a wymagają jego obecności;
- e) w innych nadzwyczajnych przypadkach, określonych przez Ministra Spraw Wojskowych w zarządzeniach o powołaniu rezerwistów na ćwiczenia wojskowe.

Prośby o odroczenie terminu odbycia ćwiczeń wojskowych do następnego roku lub o przesunięcie okresu ćwiczeń na inny termin w tym samym roku kalendarzowym wnoszą:

- 1) oficerowie i podchorążowie rezerwy — do dowódcy swojej formacji ewidencyjnej,
- 2) podoficerowie i szeregowcy rezerwy, jak również oficerowie i podchorążowie rezerwy o nieustalonej przynależności ewidencyjnej — do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

Prośby te powinny być wnoszone do wskazanych władz wojskowych przynajmniej na 4 tygodnie przed terminem, wyznaczonym dla stawienia się powołanego na ćwiczenia.

Późniejsze wniesienie podania może nastąpić tylko w tym przypadku, gdy powody, uzasadniające konieczność odroczenia ćwiczeń lub ich przesunięcia powstały po wyżej określonym terminie.

Do podania należy dołączyć:

w przypadkach wymienionych w pkt. a) — świadectwo lekarskie lub zaświadczenie o chorobie wystawione w sposób podany w § 372 ustęp 2;

w przypadkach wymienionych w pkt. b) — zaświadczenie stwierdzające konieczność wyjazdu zagranicę, wydane przez właściwe władze państwowe;

w przypadkach wymienionych w pkt. c) i d) — zaświadczenie, wydane przez właściwe powiatowe władze administracji ogólnej, stwierdzające konieczność odroczenia ćwiczeń lub ich przesunięcia;

w przypadkach wymienionych w pkt. e) zaświadczenia i dokumenty, jakie będą przewidziane w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych o powołaniu rezerwistów na ćwiczenia wojskowe.

Kart powołania nie należy dołączać do podań za wyjątkiem przypadku przewidzianego w pkt. a) niniejszego paragrafu.

§ 380. Odroczeń terminu odbycia ćwiczeń wojskowych do roku następnego albo przesunięcia okresu ćwiczeń na inny termin w tym samym roku kalendarzowym udziela dowódca właściwej formacji wojskowej lub powiatowy komendant uzupełnień (§ 379 ustęp 2).

Powołany może odwołać się w razie odmownego załatwienia prośby w terminie siedmiodniowym, licząc od dnia doręczenia odmownego załatwienia, do dowódcy okręgu korpusu, właściwego dla władzy wojskowej, która powołanie uskuteczniła. Dowódca okręgu korpusu rozstrzyga ostatecznie.

Wniesienie prośby o odroczenie ćwiczeń lub ich przesunięcie oraz odwołanie się od odmownej decyzji do dowódcy okręgu korpusu nie zwalnia powołanego od stawienia się do ćwiczeń w terminie, oznaczonym w karcie powołania albo w obwieszeniach, jeżeli do tego terminu prośba lub odwołanie nie zostanie ostatecznie załatwione.

Jeżeli na podanie (odwołanie), wniesione do władz wojskowych, udzielona będzie odpowiedź przychylna, a dany rezerwista odbywa już ćwiczenia wojskowe, należy go niezwłocznie zwolnić.

§ 381. Osoby, korzystające z odroczeń ćwiczeń wojskowych, muszą ćwiczenia te odbyć w roku następnym.

Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy, którzy korzystali z odroczeń ćwiczeń wojskowych już w roku poprzednim, mogą uzyskać ponowne odroczenie ćwiczeń wojskowych tylko w drodze wyjątku przez dowódcę okręgu korpusu.

Prośby o ponowne odroczenie ćwiczeń wojskowych wnosi się w drodze służbowej przez właściwe władze wojskowe, wskazane w § 379 ustęp 2.

§ 382. Oficerom, podoficerom i szeregowcom rezerwy, zwalnianym z ćwiczeń w przypadkach, przewidzianych w ustępie ostatnim § 380, należy dni ćwiczeń odbyte przed zwolnieniem zaliczyć w stosunku dzień za dzień na poczet końcowego okresu następných ćwiczeń.

§ 383. Władze państwowe i samorządowe mogą jednak nie później jak na 4 tygodnie przed rozpoczęciem ćwiczeń, występować z urzędu o odroczenie lub przesunięcie terminu ćwiczeń podległym im funkcjonariuszom, jeżeli powołanie takiej osoby byłoby połączone z istotną szkodą dla działalności danej władzy, podając wszystkie dane ewidencyjne powołanego.

Z analogicznych uprawnień mogą korzystać instytucje społeczne, pracujące dla wojska.

Indywidualne wnioski wnoszą władze państwowe I i II instancji, samorządowe oraz instytucje społeczne bezpośrednio do właściwego dowódcy okręgu korpusu.

Centralne władze państwowe odnoszą się w tych sprawach bezpośrednio do Ministra Spraw Wojskowych.

W razie odmownego załatwienia wniosków przez dowódców okręgów korpusów wymienione wyżej władze państwowe I i II instancji, władze samorządowe oraz instytucje społeczne mogą zwrócić się z odpowiednim wnioskiem do Ministra Spraw Wojskowych za pośrednictwem właściwego ministra.

§ 384. Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy, zamieszkali stale zagranicą, tak w krajach europejskich jak i krajach poza Europą, nie podlegają powołaniu na ćwiczenia wojskowe.

§ 385. Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy, zamieszkali stale zagranicą, którzy przyjeżdżają na obszar Państwa Polskiego lub Wolnego Miasta Gdańska na czas dłuższy niż 6 miesięcy, podlegają po upływie tego czasu powołaniu do ćwiczeń wojskowych na ogólnych zasadach.

§ 386. Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy, przebywający chwilowo zagranicą, którzy wyjechali z kraju legalnie, nie podlegają powołaniu do ćwiczeń wojskowych przez okres czasu, na jaki udzielono im paszportu zagranicznego. Osoby te są jednak obowiązane do odbycia ćwiczeń wojskowych z chwilą powrotu do kraju. Powołanie ich do ćwiczeń powinno nastąpić jeszcze w tym samym roku kalendarzowym, a jeżeli okres ćwiczeń w tym samym roku już minął — w roku następnym przy najbliższym powołaniu rezerwistów na ćwiczenia.

§ 387. Każde nieusprawiedliwione opóźnienie się oficera, podoficera lub szeregowca rezerwy do służby wojskowej będzie karane przez sądy wojskowe lub dyscyplinarnie przez władze wojskowe.

Oficerów, podoficerów i szeregowców rezerwy, którzy spóźnili się do służby wojskowej z własnej winy więcej niż 3 dni, można zwolnić i powołać ponownie na najbliższy okres ćwiczeń wojskowych w tym samym roku kalendarzowym. Jeżeli zostali oni ukarani za spóźnienie dyscyplinarnie, zwolnienie to następuje po odbyciu kary dyscyplinarnej.

Gdyby w razie zwolnienia rezerwistów od ćwiczeń wojskowych powołanie do ćwiczeń w tym samym roku kalendarzowym nie mogło nastąpić, należy osoby takie mimo opóźnienia ponad 3 dni zatrzymać w służbie celem odbycia ćwiczeń.

Opóźnieni będą wówczas obowiązani odsłużyć pełny okres ćwiczeń, a nałożone na nich kary odbyć w sposób, wskazany w § 394.

§ 388. Powiatowi komendanci uzupełnień sporządzają wykazy uchylających się od ćwiczeń i przesyłają je powiatowym władzom administracji ogólnej, celem ściągania tych osób.

Powiatowe władze administracji ogólnej są obowiązane zarządzić natychmiast wyśledzenie uchylającego się od ćwiczeń i dostawienie go do właściwej władzy wojskowej w myśl § 351.

Powiatowe władze administracji ogólnej obowiązane są ponadto przysyłać każdego 1-go i 15-go dnia miesiąca do właściwej powiatowej komendy uzupełnień wyniki poszukiwań za uchylającymi się od ćwiczeń rezerwistów.

Oficerów i podchorążych rezerwy, uchylających się od ćwiczeń, a dostawionych przez powiatowe władze administracji ogólnej, należy odesłać natychmiast do właściwej formacji wojskowej, celem odbycia ćwiczeń.

Podoficerów i szeregowców rezerwy, uchylających się od ćwiczeń, a dostawionych przez wymienione władze, należy odesłać natychmiast do formacji wojskowej lub powołać na najbliższy okres ćwiczeń w tym samym roku kalendarzowym.

Jeżeli w chwili doprowadzenia uchylającego się od ćwiczeń podoficera lub szeregowca rezerwy okres ćwiczeń w danym roku kalendarzowym już minął, należy odesłać go do miejsca zamieszkania i powołać do odbycia ćwiczeń w następnym roku kalendarzowym.

Uchylających się od ćwiczeń podoficerów i szeregowców rezerwy powiatowy komendant uzupełnień pociąga do odpowiedzialności karnej, przesyłając odpowiednie doniesienie karne do właściwego prokuratora wojskowego, a jeżeli następuje natychmiastowe odstąpienie go do formacji, przekazuje go do ukarania właściwemu dowódcy formacji.

Oficerów i podchorążych rezerwy, dostawionych do formacji jako uchylających się od ćwiczeń, pociąga właściwy dowódca formacji do odpowiedzialności dyscyplinarnej lub karnej, przesyłając w tym ostatnim przypadku odpowiednie doniesienie karne do właściwego prokuratora wojskowego.

§ 389. Podoficerowie i szeregowcy rezerwy, powołani na ćwiczenia wojskowe, podlegają bezpośrednio po zgłoszeniu się w formacji wojskowej oględzinom lekarskim, przyczem:

- a) uznanych za zdolnych do odbycia ćwiczeń wojskowych należy odesłać do poszczególnych pododdziałów;
- b) chorych, u których można spodziewać się zupełnego wyzdrowienia w ciągu kilku dni, należy oddać pod opiekę lekarską (izba chorych), a jeżeli na taki okres czasu wymagają leczenia i opieki w szpitalu, należy ich odesłać do najbliższego wojskowego zakładu leczniczego;
- c) w razie stwierdzenia przez lekarza formacji, że podoficer lub szeregowiec rezerwy jest czasowo niezdolny do odbycia ćwiczeń, dowódca formacji zwalnia go niezwłocznie i przesyła właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień świadectwo wojskowo-lekarskie, zawierające wniosek na przesunięcie ćwiczeń do późniejszego okresu w tym samym roku lub na odroczenie ich do roku następnego; jeżeli zwolniony od ćwiczeń wskutek choroby jest niezdolny do odbycia podróży powrotnej do miejsca zamieszkania, powinien on być oddany na leczenie zasadniczo do szpitala cywilnego, a gdy to jest niemożliwe — do szpitala wojskowego;
- d) w razie stwierdzenia przez lekarza formacji, że podoficer lub szeregowiec rezerwy nie odpowiada wymogom kat. A. według wojskowych przepisów o badaniu i ocenie fi-

zycznej i psychicznej zdolności do służby wojskowej, powinien on być na podstawie świadectwa wojskowo-lekarskiego i wniosku lekarskiego niezwłocznie zwolniony z ćwiczeń i odesłany do miejsca zamieszkania. Równocześnie dowódca formacji przesyła do właściwej powiatowej komendy uzupełnień wnioski o zmianę kategorii zdolności do służby wojskowej danego podoficera lub szeregowca rezerwy, celem wdrożenia postępowania rewizyjnego w myśl instrukcji, wydanych przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 390. Podoficerów i szeregowców rezerwy, których niezdolność do służby wojskowej została stwierdzona w czasie odbywania ćwiczeń wojskowych, należy przedstawić wojskowo-lekarskiej komisji rewizyjnej.

Orzeczenie tej komisji stanowi podstawę dla ustalenia dalszego stosunku ich do służby wojskowej.

Jeżeli podoficerowie i szeregowcy rezerwy, wymienieni w ustępie pierwszym zostaną w wyniku postępowania rewizyjno-lekarskiego uznani nadal za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kat. A.), należy im zaliczyć dni ćwiczeń, odbyte przed zwolnieniem na poczet końcowego okresu następnych ćwiczeń w stosunku dzień za dzień.

§ 391. Jeżeli oficer rezerwy w chwili zgłoszenia się do ćwiczeń wojskowych lub w czasie ich odbywania okaże się niezdolnym do czynnej służby wojskowej, dowódca formacji zwalnia takiego oficera z ćwiczeń i przesyła świadectwo wojskowo-lekarskie do właściwej powiatowej komendy uzupełnień, celem wdrożenia postępowania rewizyjno-lekarskiego na ogólnych zasadach.

Jeżeli oficer rezerwy w wyniku postępowania rewizyjnego uznany będzie nadal za zdolnego do czynnej służby wojskowej (kat. A.), należy mu ewentualnie odbyte dni ćwiczeń zaliczyć w stosunku dzień za dzień na poczet końcowego okresu następnych ćwiczeń.

§ 392. Czas spędzony przez powołanego do ćwiczeń wojskowych w izbie chorych (w szpitalu) nie dłużej niż 7 dni, należy wliczyć do czasu trwania bieżących ćwiczeń.

Okresów choroby ponad 7 dni, nie zalicza się na poczet ćwiczeń wojskowych. Takich oficerów, podoficerów i szeregowców rezerwy należy po 7-ym dniu choroby zwolnić z ćwiczeń. Jeżeli zostali oni w czasie odbywania ćwiczeń oddani do wojskowych zakładów leczniczych celem leczenia, powinni być leczeni i żywieni na warunkach, przysługujących osobom wojskowym w służbie czynnej do czasu, gdy stan ich zdrowia zezwoli na wypisanie z zakładu leczniczego.

Oficerów, podoficerów i szeregowców rezerwy, zwolnionych z ćwiczeń wojskowych z powodu chorób ponad 7 dni, należy powołać na najbliższy okres ćwiczeń w tym samym roku kalendarzowym lub w roku następnym, jeśli nie utracili zdolności do czynnej służby wojskowej. W przypadkach chorób ponad

7 dni należy zaliczyć rezerwistom odbyte przed chorobą dni ćwiczeń oraz 7 dni z okresu choroby na poczet końcowego okresu następnych ćwiczeń w stosunku dzień za dzień.

Na okres 7 dni składać się może czas trwania jednego zachorowania lub też kilka zachorowań razem wziętych.

§ 393. O zwolnieniu podoficerów i szeregowców rezerwy od ćwiczeń z powodu choroby, trwającej ponad 7 dni, powinien dowódca formacji zawiadomić właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

§ 394. Kary aresztu średniego, ścisłego oraz obostrzonego aresztu domowego, które nakłada się na powołanych do ćwiczeń oficerów, podoficerów i szeregowców rezerwy, należy wykonać dopiero po upływie czasu, przeznaczanego na ćwiczenia wojskowe, jeżeli pozwalają na to względy karności wojskowej; w przeciwnym razie kara musi być niezwłocznie odcierpiana, a czas kary dyscyplinarnej ma być bezpośrednio odsłużony.

W razie uchylecia orzeczenia kary dyscyplinarnej czas kary należy zaliczyć bądź na bieżący, bądź na najbliższy okres ćwiczeń.

Nie należy wliczać do okresu ćwiczeń czasu, który oficer, podoficer lub szeregowiec rezerwy powołany na ćwiczenia wojskowe przepędzi wskutek wyroku sądowego w areszcie śledczym lub w zakładzie karnym.

Opuszczony czas ćwiczeń powinien taki oficer, podoficer lub szeregowiec odsłużyć niezwłocznie po zwolnieniu z aresztu (zakładu karnego).

§ 395. Odbycie ćwiczeń wojskowych należy wpisać do dokumentów wojskowych.

Jeżeli ćwiczenia wojskowe będą odwołane lub zawieszane z jakichkolwiek powodów Minister Spraw Wojskowych ustali każdorazowo, czy i w jakim rozmiarze należy stawienie się w formacji wojskowej zaliczyć jako odbyte ćwiczenie wojskowe.

§ 396. Powołanie oficerów, podoficerów lub szeregowców rezerwy do dodatkowych ćwiczeń wojskowych następuje według ogólnych przepisów o powoływaniu do odbycia ćwiczeń wojskowych, jeśli Minister Spraw Wojskowych nie wyda w tym względzie odrębnych zarządzeń.

Jeżeli w wyniku zaliczenia częściowo odbytych ćwiczeń (§§ 382, 390, 391, 392 i 395) pozostaje podoficerom (szeregowcom) rezerwy do odbycia przy następnym ćwiczeniu 10 dni lub mniej, nie należy takich rezerwistów powoływać na następne ćwiczenia, a uważać je jako odbyte i jako takie wpisać do dokumentów wojskowych.

§ 397. Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy, przebywający zagranicą obowiązani są w razie mobilizacji do najszybszego powrotu do kraju i zgłoszenia się we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień, jeżeli Minister Spraw Wojskowych nie wyda w tej sprawie innych zarządzeń.

Kierownicy urzędów konsularnych obowiązani są ułatwić takim oficerom, podoficerom i szeregowcom rezerwy jak najszybszy powrót do kraju.

D. Służba w pospolitem ruszeniu.

Do art. 84 — 86.

§ 398. Postanowienia §§ 359, 360, 362, 363, 364, 368, 372 — 378, 387 ust. 1 i 397 mają analogiczne zastosowanie do oficerów, podoficerów i szeregowców pospolitego ruszenia.

Wojskowym dokumentem osobistym, stwierdzającym służbę w pospolitem ruszeniu, jest dla oficerów książeczka stanu służby oficerskiej, zaś dla podoficerów i szeregowców — książeczka wojskowa lub zaświadczenie wojskowe, wydawane przez właściwe władze wojskowe.

Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy pospolitego ruszenia mogą otrzymać już w czasie pokoju dokumenty wojskowe, wzywające ich do służby wojskowej na wypadek mobilizacji.

Powołanie oficerów, podoficerów i szeregowców pospolitego ruszenia do służby wojskowej odbywa się w taki sam sposób jak powołanie oficerów, podoficerów i szeregowców rezerwy.

§ 399. Ponowny przegląd podoficerów i szeregowców pospolitego ruszenia bez broni w myśl art. 86 ustęp 2 może się odbywać w razie mobilizacji tylko na rozkaz Ministra Spraw Wojskowych i ma być uskuteczony przez komisje poborowe na ogólnych zasadach.

§ 400. Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy pospolitego ruszenia, którzy przeniesieni zostali z rezerwy do pospolitego ruszenia wskutek osiągnięcia granicy wieku (art. 4 pkt. 2) ustalonej dla rezerwy, zaliczeni zostają do pospolitego ruszenia z bronią.

§ 401. Poborowi, którzy przy poborze uznani zostali za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kat. A), a którzy wskutek ukończenia w chwili poboru 38 lat życia zaliczeni zostali do pospolitego ruszenia (art. 7 ustęp 4, art. 36 ustęp 2 i art. 45 ustęp 3) należą do pospolitego ruszenia z bronią.

E. Koszty przejazdu osób powołanych do służby wojskowej.

Do art. 88.

§ 402. Osoby powołane do służby wojskowej mają prawo do przejazdu koleją na koszt Skarbu Państwa wówczas, gdy odległość od stacji kolejowej, właściwej dla miejsca zamieszkania, do miejsca, wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby, wynosi 25 klm lub więcej. W tym celu otrzymują one bilet (upoważnienie) na przejazd.

Osoby, powołane do służby wojskowej, których prawo do bezpłatnego przejazdu koleją wskutek usprawiedliwionego niedotrzymania terminu wygaśnię, mogą zgłaszać się do P. K. U., celem przedłużenia tego prawa.

Zagubienie lub zniszczenie karty powołania nie zwalnia powołanego od stawienia się we właściwej formacji wojskowej w terminie, oznaczonym w karcie powołania. W tych przypadkach należy powołanemu wystawić duplikat karty powołania, jednakże bez biletu na przejazd. W przypadku zagubienia przez powołanego samego biletu na przejazd, nie należy wystawiać nowego biletu. Osoba taka jest obowiązana stawić się w terminie w wyznaczonej formacji wojskowej na własny koszt. Powołany ponosi całkowitą odpowiedzialność za niestawienie się w wyznaczonym terminie w formacji wojskowej z powodu utraty biletu na przejazd lub za opóźnienie stawienia się.

Rezerwiści, powołani na ćwiczenia wojskowe obwieszczeniami, są obowiązani odbyć podróż od miejsca zamieszkania do miejsca, wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby, na własny koszt, przy czym koszty przejazdu koleją będą im zwrócone jeżeli:

- a) odległość od miejsca zamieszkania do miejsca wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby wynosi 25 klm lub więcej;
- b) przedstawia wydane przez zarząd gminy tej miejscowości, z której się do ćwiczeń udali, zaświadczenie, stwierdzające zamieszkanie lub pobyt w tej miejscowości w chwili powołania ich do ćwiczeń wojskowych oraz, że miejscowość ta jest odległa od miejsca, wyznaczonego dla zgłoszenia się do ćwiczeń, o 25 klm lub więcej.

Rezerwiści, powołani na ćwiczenia wojskowe obwieszczeniami, którzy z powodu ubóstwa nie mogą pokryć kosztów przejazdu koleją wówczas, gdy miejsce zamieszkania (pobytu) jest odległe od miejsca, wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby, o 25 klm lub więcej, powinni zwrócić się niezwłocznie do właściwego zarządu gminy, który w porozumieniu z powiatową władzą administracji ogólnej lub z powiatowym komendantem uzupełnień wyda im dokument, uprawniający do kredytowanego przejazdu koleją.

Osoby, powołane do służby wojskowej, których miejsce zamieszkania jest odległe od najbliższej stacji kolejowej o 25 klm lub więcej, powinny być dostarczone do tej stacji kolejowej zbiorowo przez zarządy gmin najtańszymi środkami przewozowymi. Jeżeli między miejscem zamieszkania powołanego, a miejscem wyznaczonym dla zgłoszenia się do służby, niema komunikacji kolejowej, a odległość pomiędzy temi miejscowościami wynosi 25 klm lub więcej, zarząd gminy powinien dostarczyć powołanych (powołanego) najtańszym środkiem przewozowym do miejsca wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby.

W obu przypadkach koszty przewozu powołanych osób zostaną zwrócone zarządom gmin ze Skarbu Państwa (z budżetu Ministerstwa Spraw Wojskowych) na podstawie odpowiednich dowodów.

Przejazdy do odbycia służby wojskowej na wezwanie władz wojskowych osób, zamieszkałych stale zagranicą, odbywają się w trybie ustalonym w § 299.

§ 403. Koszty wszelkiego rodzaju ogłoszeń lub obwieszczeń o powołaniu do jakiegokolwiek służby

wojskowej osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, tak zamieszkałych w kraju, jak też zagranicą pokrywa się z budżetu Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Z budżetu tego Ministerstwa pokrywa się również koszty, związane z przejazdami osób, powołanych do służby wojskowej, a zamieszkałych zagranicą.

Rozdział XI.

Zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego.

Do art. 89, ustęp 3 i art. 90.

§ 404. Za całkowicie zwolnioną od powszechnego obowiązku wojskowego należy uważać osobę, na której nie ciąży ani obowiązek zgłoszenia się do rejestru poborowych, ani obowiązek stawienia się do poboru, ani obowiązek czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie lub w pospolitem ruszeniu, ani też obowiązek meldowania się.

§ 405. W razie zarządzenia zatarcia skazania przez sąd w myśl art. 90 kodeksu karnego z 1932 r. bądź uznania skazania za niebyłe w myśl art. 64 kodeksu karnego z 1932 r., osoby wydalone z wojska tudzież wydalone z korpusu oficerskiego prawomocnym wyrokiem sądowym, podlegają ponownie powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, jako szeregowcy według zasad § 10, otrzymując stopień ten bez szczególnego nadania.

§ 406. Stwierdzenie faktu posiadania lub uzyskania obcego obywatelstwa (art. 89 ustęp 3) następuje z urzędu lub na prośbę strony, wniesioną do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej za pośrednictwem powiatowej władzy administracji ogólnej, w której listach poborowych proszący został wpisany.

W razie wniesienia takiej prośby, powinien proszący dołączyć dowody, wskazujące na posiadanie obywatelstwa obcego państwa, lub przedstawić te faktyczne i prawne podstawy, na których opiera swe twierdzenie, że posiada obywatelstwo obce.

Osoba, odbywająca czynną służbę wojskową, powinna w razie wniesienia takiego podania dołączyć dowody, stwierdzające, że posiadała obce obywatelstwo jeszcze przed terminem wcielenia do szeregów, albo, że przed tym terminem utraciła obywatelstwo polskie.

Powiatowa władza administracji ogólnej ustala, czy prośba jest poparta wszystkimi potrzebnymi dowodami i przeprowadza w razie konieczności potrzebne dochodzenia, poczem przedstawia akta sprawy wraz ze swą opinią wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

§ 407. Stwierdzenie, że dana osoba nie podlega powszechnemu obowiązkowi wojskowemu z tytułu udowodnionego obywatelstwa obcego należy do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

W razie uzyskania obcej przynależności państwowej przez obywateli polskich, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, którzy nie byli uprzednio zwolnieni od tego obowiązku z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo, dana osoba musi uzyskać dodatkowo zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego na ogólnych zasadach podanych w §§ 410 — 420.

§ 408. O stwierdzeniu, że dana osoba nie podlega powszechnemu obowiązkowi wojskowemu z powodu posiadania obywatelstwa obcego, wojewódzka władza administracji ogólnej zawiadamia właściwą powiatową władzę administracji ogólnej, która obowiązana jest wydać proszącemu poświadczenie według wzoru Nr. 34.

W zawiadomieniu władzy administracji ogólnej powinien być zawarty nakaz do zwrócenia ewent. posiadanego przez daną osobę dokumentu wojskowego pod rygorem zastosowania środków przymusowych, wyszczególnionych w rozdziale VI rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 342). W przypadku niewykonania żądania zwrotu dokumentu wojskowego w określonym terminie, nakaz władzy administracji ogólnej będzie uważany, jako tytuł egzekucyjny (art. 14 pkt. c) wymienionego rozporządzenia, a w słowniku do opornych będą zastosowane środki przymusowe, wymienione w art. 45 i następnych powołanego rozporządzenia.

Powiatowe władze administracji ogólnej powinny skreślić osoby, zwolnione od powszechnego obowiązku wojskowego z list poborowych, a jeżeli jeszcze nie figurują w tych listach — zarządzić skreślenie ich z rejestru poborowych. O skreśleniach z list poborowych powiatowa władza administracji ogólnej zawiadamia właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, dołączając odebrany wojskowy dokument osobisty. Powiatowy komendant uzupełnień skreśla daną osobę z ewidencji wojskowej niezwłocznie, a jeżeli ona odbywa czynną służbę wojskową — dopiero po zwolnieniu jej z wojska.

§ 409. Jeżeli wojewódzka władza administracji ogólnej stwierdzi posiadanie lub uzyskanie obcego obywatelstwa u osoby, odbywającej czynną służbę wojskową, powiatowa władza administracji ogólnej obowiązana jest zawiadomić o zwolnieniu takiej osoby od powszechnego obowiązku wojskowego właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, dołączając do zawiadomienia poświadczenie, o którym mowa w § 408. Powiatowy komendant uzupełnień zwraca się niezwłocznie do właściwego dowódcy formacji o zwolnienie danej osoby z czynnej służby wojskowej i doręczenie jej przesłanego poświadczenia.

Dowódca formacji jest obowiązany zwolnić takiego podoficera lub szeregowca najdalej w przeciągu 3 dni od chwili otrzymania dotyczącego zawiadomienia i wydać mu dokument uprawniający do bezpłatnego przejazdu do miejsca zamieszkania.

Jeżeli zwolniony od powszechnego obowiązku wojskowego odbywa karę dyscyplinarną, zwolnienie z szeregów powinno nastąpić z dniem odbycia tej kary.

Okoliczność, że zwolniony od powszechnego obowiązku wojskowego przebywa w wojskowym więzieniu śledczym z powodu zawieszenia nad nim areštu śledczego lub zarządzenia tymczasowego przytrzymania, tudzież okoliczność, że przebywa w wojskowym więzieniu karnym z powodu odbywania kary na podstawie wyroku sądowego — nie stoi na przeszkodzie w wydawaniu zarządzenia zwolnienia go z czynnej służby wojskowej.

W tych przypadkach dowódca formacji przedstawia sprawę dowódcy okręgu korpusu, który zawiadamia właściwego prokuratora wojskowego o konieczności zwolnienia takiej osoby od powszechnego obowiązku wojskowego.

Jako datę zwolnienia takiej osoby ze służby wojskowej należy przyjąć dzień odstawienia jej z więzienia wojskowego do dyspozycji władz sądowych cywilnych, które powinno nastąpić w ciągu trzech dni od dnia doręczenia prokuratorowi wojskowemu zawiadomienia dowódcy okręgu korpusu. Prokurator wojskowy podaje do wiadomości właściwego dowódcy formacji termin odstawienia takiej osoby do władz sądowych cywilnych.

O zwolnieniu z szeregów osoby, zwolnionej od powszechnego obowiązku wojskowego, dowódca formacji zawiadamia właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, przesyłając mu równocześnie dokumenty ewidencyjne zwolnionego.

Powiatowy komendant uzupełnień na podstawie otrzymanych dokumentów ewidencyjnych skreśla daną osobę z ewidencji wojskowej i zawiadamia o zwolnieniu jej z szeregów właściwą powiatową władzę administracji ogólnej.

§ 410. Osoby wyszczególnione w art. 90 ustęp 2 i 3 są obowiązane w razie ubiegania się o obce obywatelstwo uzyskać zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego.

Prośby o zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego z tego tytułu należy wniesić do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

Do prośby należy dołączyć w oryginale lub wiarogodnym odpisie metrykę urodzenia (w braku tejże inny wiarogodny dokument zastępczy), tak swoją, jako też osób, które na zasadzie art. 13 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) mają z nim utracić obywatelstwo polskie, metrykę ślubu, jeśli pozostaje w związku małżeńskim i dowód obywatelstwa polskiego.

W razie ubiegania się o obce obywatelstwo należy przedłożyć przrzeczenie przyjęcia do związku obcego państwa, jeśli to w myśl przepisów obowiązujących w innym państwie jest możliwe.

Osoby małoletnie oraz inne osoby, ograniczone w zdolności do działań prawnych, powinny wykazać zgodę swego ustawowego zastępcy.

Powiatowe władze administracji ogólnej przesyłają otrzymane prośby po ewentualnem przeprowadzeniu dochodzeń, jakie uznają za potrzebne do właściwych powiatowych komendantów uzupełnień.

§ 411. Powiatowi komendanci uzupełnień powinni otrzymane prośby o zwolnienie od powszech-

nego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo uzupełnić wyciągiem ewidencyjnym (o ile taka osoba w ewidencji wojskowej figuruje), poczem należy je przedłożyć właściwemu dowódcy okręgu korpusu do rozstrzygnięcia.

Jeżeli proszący podlega wcieleniu do szeregów w najbliższym terminie wcielenia, albo jeżeli mu już została wysłana karta powołania, lub gdy nastąpiło już wcielenie jego do szeregów, powiatowy komendant uzupełnień jest obowiązany wymienić te okoliczności w aktach.

§ 412. Dowódca okręgu korpusu po porozumieniu się z właściwą wojewódzką władzą administracji ogólnej, a na obszarze m. st. Warszawy — z Komisarzem Rządu na m. st. Warszawę — powinien udzielać zwolnień od powszechnego obowiązku wojskowego zasadniczo we wszystkich przypadkach, gdy wojewódzka władza administracji ogólnej taki wniosek stawia, z wyjątkiem przypadku, przewidzianego w ustępie 4 art. 90 oraz przypadków istnienia innych ważnych względów natury wojskowej (np. zamierzone powołanie petenta do czynnej służby wojskowej w najbliższym terminie wcielenia).

§ 413. Dowódca okręgu korpusu będzie przysyłał decyzje przychylne wraz z aktami sprawy bezpośrednio do tej powiatowej władzy administracji ogólnej, która przesyła dane akta do władz wojskowych.

§ 414. Zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo jest ważne na przeciąg jednego roku.

Jeżeli zainteresowany dostarczy dowodów, że z przyczyn od niego niezależnych nie mógł uzyskać obcego obywatelstwa w terminie ważności zwolnienia, właściwa władza wojskowa w porozumieniu z właściwą władzą administracji ogólnej może zwolnienie przedłużyć na okres jeszcze jeden rok.

W wyjątkowych przypadkach, wywołanych okolicznościami, niezależnymi od zainteresowanej osoby, Minister Spraw Wojskowych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych przedłużyć czas trwania zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego.

Czasokres udzielonego zwolnienia liczy się od chwili doręczenia zainteresowanemu odnośnego poświadczenia.

§ 415. W wypadku ubiegania się o uzyskanie obywatelstwa obcego powiatowa władza administracji ogólnej wydaje danej osobie obowiązujące poświadczenie po zawiadomieniu o zwolnieniu jej od powszechnego obowiązku wojskowego.

§ 416. Fakt zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo, powiatowa władza administracji ogólnej poleca wpisać do rubryki „uwagi” rejestru poborowych, jeżeli zwolnienie dotyczy osoby w wieku przedpoborowym, zaś w stosunku do osób, które są ujęte do list poborowych — do rubryki „uwagi” listy

poborowej, zawiadamiając o tem właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, który uzupełnia odpowiednio ewidencję wojskową. Dokumenty wojskowe zwolnionych od powszechnego obowiązku wojskowego, powiatowa władza administracji ogólnej ma im odebrać i przesłać do powiatowej komendy uzupełnień łącznie z powyższem zawiadomieniem.

§ 417. W czasie trwania zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo stosunek do służby wojskowej danych osób nie może ulegać żadnym zmianom, jak również nie mogą one otrzymywać kart mobilizacyjnych, ani być powołane do ćwiczeń wojskowych lub do zebrań kontrolnych.

Skreślenie tych osób z ewidencji wojskowej następuje dopiero po stwierdzeniu przez powiatowe władze administracji ogólnej nabycia przez te osoby obcego obywatelstwa.

§ 418. Jeżeli władze administracji ogólnej wypowiedziały się przeciwko uwzględnieniu prośby, albo stwierdziły, że petent uchyla się od powszechnego obowiązku wojskowego lub, jeżeli powiatowy komendant uzupełnień stwierdzi, że dana osoba podlega wcieleniu do szeregów w najbliższym terminie wcielenia, albo że osobie tej została wysłana karta powołania, albo że nastąpiło już wcielenie jej do szeregów (§ 411 ustęp 2), — dowódca okręgu korpusu powinien prośbę o zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego załatwić odmownie.

§ 419. Jeżeli dowódca okręgu korpusu nie mógł wydać decyzji zgodnej z wnioskiem władzy administracji ogólnej w myśl § 412 lub 418, należy akta sprawy wskutek nieosiągniętego porozumienia przedstawić Ministrowi Spraw Wojskowych, celem wydania ostatecznej decyzji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 420. O decyzji odmownej dowódca okręgu korpusu zawiadamia właściwą powiatową władzę administracji ogólnej, zwracając jej akta sprawy.

Powiatowa władza administracji ogólnej zawiadamia o odmownej decyzji proszącego, któremu przysługuje prawo odwołania się od tej decyzji do Ministra Spraw Wojskowych w ciągu 14 dni od dnia jej doręczenia. Odwołanie powinno być wniesione przez powiatową władzę administracji ogólnej, która skieruje sprawę do tego dowódcy okręgu korpusu, który wydał decyzję odmowną.

Po otrzymaniu odwołania dowódca okręgu korpusu przedkłada sprawę Ministrowi Spraw Wojskowych, który decyduje ostatecznie w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Decyzje Ministra Spraw Wojskowych będą przesłane wraz z aktami sprawy do właściwego dowódcy okręgu korpusu, który je skieruje do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 421. Poświadczenia, wydane w myśl § 415, powiatowe władze administracji ogólnej zapisują do rejestru poświadczeń, przewidzianego w art. 15 roz-

porządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 320).

W przypadku wydania poświadczenia o utracie obywatelstwa polskiego należy zarządzić jednocześnie dokonanie stosownej adnotacji w rejestrze mieszkańców gminy zamieszkania.

Powiatowe władze administracji ogólnej są obowiązane ponadto prowadzić i utrzymywać w aktualności ewidencję osób zwolnionych od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo.

Po wygaśnięciu ważności wydanego poświadczenia o zwolnieniu od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo powinna powiatowa władza administracji ogólnej zbadać czy dana osoba uzyskała obce obywatelstwo, o ile władza ta nie została o tem zawiadomiona przez zainteresowanego. W przypadku stwierdzenia nabycia obywatelstwa obcego należy zawiadomić o tem właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, jeśli dana osoba jest prowadzona w ewidencji wojskowej.

Jeżeli dochodzenia wykażą, że dana osoba nie uzyskała w przewidzianym terminie obcego obywatelstwa, lecz wyjechała zagranicę, należy okoliczność tę podać również do wiadomości właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień.

§ 422. Osoby, które z tytułu zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego nie zgłosiły się do rejestru poborowych, powinny być wpisane z urzędu do rejestru właściwych roczników, przyczem w rubryce „uwagi“ należy wpisać fakt zwolnienia tych osób od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo. Nazwiska tych osób podają zarządom gmin powiatowe władze administracji ogólnej na podstawie rejestru poświadczeń, przewidzianego w § 421, ustęp 1.

§ 423. Osoby, które w okresach, przewidzianych dla powyższych zwolnień nie nabyły obywatelstwa obcego, podlegają po upływie tych okresów ponownie powszechnemu obowiązkowi wojskowemu na ogólnych zasadach. Osoby, obowiązane do poboru, powinny być przez powiatowe władze administracji ogólnej przedstawione komisji poborowej w najbliższym terminie jej urzędowania.

Osoby, obowiązane do odbycia czynnej służby wojskowej, podlegają wcieleniu do szeregów na ogólnych zasadach.

Osobom, należącym do rezerwy lub do pospolitego ruszenia powiatowy komendant uzupełnień wydaje obowiązujący wojskowy dokument osobisty.

§ 424. Osoby, które uzyskały przewidziane w art. 90 zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego, tracą obywatelstwo polskie na zasadzie art. 11 ustawy z dnia 11 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) z chwilą nabycia obywatelstwa obcego. Osoby, które uzyskały obce obywatelstwo bez otrzymania wspomnianego zwolnienia, tracą obywatelstwo polskie tylko wówczas, gdy będzie im udzielone zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego. Zwolnienia te mogą być także udzielane z urzędu

przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Do art. 92.

§ 425. Podstawą do zastosowania skutków z art. 92 jest prawomocny wyrok sądowy, stwierdzający uchylenie się od czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie lub pospolitem ruszeniu (art. 111).

Rozdział XII.

O zawieraniu małżeństw przez osoby, obowiązane do służby wojskowej.

Do art. 93.

§ 426. Osoby pełniące czynną służbę wojskową lub urlopowane w myśl art. 74 lub urlopowane na ściśle określony termin wskutek czasowej niezdolności do czynnej służby wojskowej muszą dla zawarcia związku małżeńskiego uzyskać zezwolenie władz wojskowych w trybie ustalonym w §§ 91 — 93 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 17 marca 1933 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 132) lub w trybie ustalonym w art. 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców marynarki wojennej z dnia 7 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 85).

Rozdział XIII.

Wyjazdy zagranicę osób podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu.

Do art. 94.

§ 427. Z pośród osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, muszą w razie zamierzonego wyjazdu zagranicę uzyskać zezwolenie władz wojskowych na otrzymanie paszportu zagranicznego następujące osoby:

- a) mężczyźni uznani przez komisję poborową za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kategoria A) — od chwili wydania takiego orzeczenia do czasu powołania do czynnej służby wojskowej;
- b) zaliczeni do ponadkontyngentowych (art. 75);
- c) podoficerowie i szeregowcy urlopowani wskutek czasowej niezdolności do służby wojskowej, stwierdzonej w drodze rewizji lekarskiej, oraz urlopowani w myśl art. 74;
- d) oficerowie rezerwy, pospolitego ruszenia i stanu spoczynku.

§ 428. Osobom, wyszczególnionym w § 427 udzielają zezwoleń na wyjazdy zagranicę właściwi powiatowi komendanci uzupełnień na następujących zasadach:

- a) osobom, wyszczególnionym w § 427 pkt. a), b) i c) — bez ograniczeń, jeżeli wyjazd ma

charakter okolicznościowy lub następuje w celu kształcenia się w zagranicznych zakładach naukowych i jeżeli w okresie zamierzzonego przebywania zagranicą nie jest przewidziane powołanie danej osoby do czynnej służby wojskowej, zaś w drodze wyjątku, jeżeli wyjazd ma charakter stały (emigracja, cele zarobkowe), a konieczność wyjazdu zostanie stwierdzona przez właściwe władze emigracyjne, pośrednictwa pracy lub przez powiatową władzę administracji ogólnej;

- b) oficerom rezerwy, pospolitego ruszenia i stanu spoczynku (§ 427 pkt. d) — bez ograniczeń, jeżeli termin wyjazdu oraz okres pobytu zagranicą nie będzie stał na przeszkodzie do wypełnienia przez proszącego w należyty terminie obowiązku zgłoszenia się do służby wojskowej.

Oficerom rezerwy, pospolitego ruszenia i stanu spoczynku w stopniach generałów udzielają zezwoleń na wyjazdy zagranicę właściwi dowódcy okręgów korpusów.

§ 429. Za wyjazdy okolicznościowe należy uważać: wyjazdy spowodowane śmiercią lub chorobą w rodzinie, na leczenie lub operację, w sprawach spadkowych, handlowych, przemysłowych, w celach sportowych, naukowych, wycieczkowych, na wakacje, kongresy lub zjazdy, dla zwiedzenia krajów obcych oraz wyjazd na roboty sezonowe.

§ 430. Podoficerowie i szeregowcy, odbywający czynną służbę wojskową, mogą otrzymać zezwolenie na wyjazd zagranicę w sposób, przewidziany w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych z dnia 17 marca 1933 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 132) lub w rozporządzeniu wykonawczem do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców marynarki wojennej (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 12, poz. 85).

§ 431. Osoby, zamierzające wyjechać zagranicę, które w myśl § 427 muszą na to uzyskać zezwolenie od władz wojskowych, powinny wnieść do właściwej powiatowej komendy uzupełnień podania o zezwolenie. Do podania o takie zezwolenie należy dołączyć w oryginale wojskowy dokument osobisty lub inny dokument, stwierdzający stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego, jak również dowody, stwierdzające konieczność wyjazdu (§ 428 pkt. a), albo zaświadczenia właściwych władz, uczelni, instytucji, związków sportowych lub społecznych, stwierdzające cel zamierzonego wyjazdu.

Osoby, wyjeżdżające zagranicę w celu kształcenia się mają dołączyć do podania dowód, stwierdzający uczęszczanie do zagranicznego zakładu naukowego lub zawiadomienie takiego zakładu naukowego, że proszący może być do niego przyjęty albo, że dla zapisania się do danego zakładu naukowego musi przyjechać osobiście.

§ 432. W uwzględnieniu wyjątkowych okoliczności, zniewalających zainteresowane osoby do natychmiastowego wyjazdu zagranicę w tych przypadkach, gdy miejsce chwilowego pobytu jest znacznie oddalone od siedziby właściwej powiatowej komendy uzupełnień, mogą udzielić zezwoleń na wyjazd zagranicę najbliższe powiatowe komendy uzupełnień. W takich przypadkach proszący musi udowodnić konieczność natychmiastowego wyjazdu oraz przedstawić oryginalny dokument, stwierdzający jego stosunek do służby wojskowej. Władza udzielająca zezwolenia powinna powiadomić o tem natychmiast właściwą powiatową komendę uzupełnień.

§ 433. Zezwolenia władz wojskowych (wzór Nr. 33) będą wydawane zainteresowanym osobom do rąk lub przesyłane pocztą.

§ 434. Osoby, podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, które w myśl § 427 nie potrzebują na wyjazd zagranicę zezwoleń władz wojskowych, otrzymują paszporty zagraniczne na następujących zasadach:

- a) osoby w wieku przedpoborowym (od 1 stycznia tego roku kalendarzowego, w którym kończą 18 lat życia do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 20 lat życia), jak również osoby zakwalifikowane do kategorii B — w razie wyjazdu o charakterze stałym (emigracja, w celach zarobkowych) tylko w drodze wyjątku i po przedstawieniu dowodów, stwierdzających bezwzględną konieczność wyjazdu, zaś w przypadkach okolicznościowych (§ 429) — bez ograniczeń;
- b) osoby w wieku poborowym do chwili stawienia się przed komisją poborową — tylko w ważnych przypadkach okolicznościowych (§ 429), wymagających bezwzględnej konieczności wyjazdu oraz w przypadkach wyjazdów emigracyjnych, o ile istnieją dostateczne gwarancje, że dane osoby istotnie wyjadą z zamiarem emigracji i osiedlenia się w innym kraju;
- c) podoficerowie i szeregowcy rezerwy i pospolitego ruszenia (również korzystający z ulgi w myśl art. 57) — we wszystkich wypadkach bez ograniczeń.

Wymienione wyżej osoby w razie ubiegania się o paszport zagraniczny są obowiązane przedstawić właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej wojskowy dokument osobisty lub inny dokument w oryginale, stwierdzający stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego, o ile obowiązane są posiadać takie dokumenty. W razie nieprzedłożenia takiego dokumentu powiatowa władza administracji ogólnej przed wydaniem paszportu zagranicznego obowiązana jest ewentualnie w porozumieniu z właściwym powiatowym komendantem uzupełnień wyjaśnić lub uregulować stosunek danej osoby do służby wojskowej.

§ 435. Postanowienia § 427 o uzyskiwaniu zezwoleń władz wojskowych na wyjazd zagranicę, nie

dotyczą osób, wyjeżdżających zagranicę na podstawie paszportu służbowego.

§ 436. Obywatele polscy stale zamieszkali na obszarze W. M. Gdańska, a podlegający powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, jeżeli w razie zamierzonego wyjazdu poza obszar W. M. Gdańska i Rzeczypospolitej muszą uzyskać na taki wyjazd zgodnie z § 427 zezwolenie władz wojskowych, powinni zwracać się o nie do powiatowej komendy uzupełnień w Gdyni, która będzie załatwiać podania przy stosowaniu postanowień niniejszego rozdziału.

Osoby, przebywające czasowo na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, jeżeli pragną wyjechać stamtąd zagranicę, powinny zwracać się o zezwolenie do powiatowego komendanta uzupełnień, właściwego dla miejsca zamieszkania w kraju, jeżeli w myśl § 427 wymagane jest od nich zezwolenie władz wojskowych na wyjazd zagranicę.

§ 437. Przy przedłużaniu i wznawianiu ważności paszportu zagranicznego, jak i przy wystawianiu nowego paszportu w miejsce dawnego osobom, które w myśl § 427 muszą uzyskać na wyjazd zagranicę zezwolenie władz wojskowych, władza paszportowa postępuje w myśl § 15 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 kwietnia 1932 r. o dokumentach upoważniających do przejazdu (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 548).

§ 438. Osobom, przebywającym czasowo zagranicą, a podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu wydają i przedłużają paszporty zagraniczne urzędy konsularne stosownie do instrukcji Ministra Spraw Zagranicznych.

Przedłużenie przez urzędy konsularne paszportów zagranicznych, wydanych w kraju osobom stale zamieszkałym zagranicą, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, jak również czasowo przebywającym zagranicą, wyszczególnionym w § 434 pkt. c), następuje bez porozumienia się z władzami w kraju.

Wszystkim innym osobom, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, a przebywającym czasowo zagranicą, mogą urzędy konsularne przedłużyć paszporty zagraniczne na okres dłuższy od 14 dni tylko za zezwoleniem właściwej władzy w kraju, a mianowicie:

- a) osobom, wyszczególnionym w § 427 — za zezwoleniem właściwej powiatowej komendy uzupełnień,
- b) osobom, wymienionym w § 434 pkt. a) i b) za zezwoleniem właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

Osobom, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu zamieszkałym stale w krajach europejskich w rozumieniu § 263, o ile zamierzają wyjechać do krajów pozaeuropejskich, paszporty zagraniczne wydają urzędy konsularne bez porozumienia się z władzami w kraju.

Osobom, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, przebywającym czasowo zagranicą, mogą być wydawane paszporty zagraniczne tylko do krajów europejskich.

Postanowienia tego paragrafu nie naruszają obowiązujących przepisów paszportowych.

§ 439. Powiatowe władze administracji ogólnej obowiązane są prowadzić ewidencję osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, którym wydane zostały paszporty zagraniczne. Ewidencję tę w odniesieniu do osób w wieku od 18 do 21 lat wykorzystują wspomniane władze przy corocznym zestawianiu list poborowych.

O wydaniu paszportu powiadamia się ponadto gminę zamieszkania, celem dokonania stosownej adnotacji w rejestrze mieszkańców.

§ 440. Powiatowe władze administracji ogólnej mają co miesiąc przysyłać do właściwej powiatowej komendy uzupełnień wykaz osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu i ujętych do ewidencji wojskowej, które zgodnie z niniejszymi przepisami otrzymały paszporty zagraniczne bez zezwoleń władz wojskowych.

Wykazy te powinny zawierać:

- a) nazwisko i imię,
- b) rok urodzenia,
- c) numer listy poborowej lub liczbę ewidencji wojskowej,
- d) imiona rodziców,
- e) miejsce zamieszkania,
- f) datę wydania paszportu,
- g) cel wyjazdu, do jakiego kraju i na jaki okres czasu, a w razie udzielenia zezwolenia na wyjazd zagranicę w myśl § 435 — także liczbę i datę pisma władzy państwowej, która delegowała daną osobę zagranicę.

§ 441. Wydanie zezwoleń na wyjazd zagranicę, jak również paszportów zagranicznych wstrzymują upoważnione niniejszymi przepisami władze (powiatowi komendanci uzupełnień, powiatowe władze administracji ogólnej, urzędy konsularne) z chwilą zarządzenia poboru, powołania do jakiejkolwiek służby wojskowej lub do zebrań kontrolnych, lecz jedynie w stosunku do osób, objętych danem wezwaniem. Wstrzymanie to trwa do czasu zadośćuczynienia danemu obowiązkowi wojskowemu.

Postanowienia ustępu 1 nie wykluczają możliwości stosowania postanowień § 434 pkt. b).

Minister Spraw Wojskowych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych także w czasie pokoju zarządzić czasowe zupełne wstrzymanie wydawania zezwoleń na wyjazdy zagranicę, jak również paszportów osobom, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, w zakresie i na czas, który uzna za potrzebny w interesie Państwa.

Minister Spraw Wojskowych może w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych oraz

Opieki Społecznej ustalić inne warunki wyjazdu zagranicę dla osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, a wyjeżdżających zagranicę na roboty sezonowe.

§ 442. Przeciwko odmownemu załatwieniu przez władze wojskowe próśby o zezwolenie na wyjazd zagranicę przysługuje proszącemu w ciągu 14 dni prawo odwołania się do dowódcy okręgu korpusu, który decyduje ostatecznie. Oficerom rezerwy, pospolitego ruszenia i stanu spoczynku w stopniach generałów przysługuje w tym samym terminie prawo odwołania się do Ministra Spraw Wojskowych.

Odwołania powinny być wniesione w drodze przez właściwą powiatową komendę uzupełnień.

§ 443. Z chwilą ogłoszenia mobilizacji następuje ogólne wstrzymanie zezwoleń na wyjazd zagranicę i paszportów zagranicznych wszystkim osobom podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu.

Jeżeli osoby te otrzymały zezwolenie na wyjazd zagranicę lub paszporty zagraniczne przed ogłoszeniem mobilizacji nie należy dopuścić do wyjazdu ich z granic Państwa.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji osoby podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu mogą otrzymać paszport zagraniczny wyłącznie na podstawie zezwolenia Ministra Spraw Wojskowych.

§ 444. Przepustki graniczne wydają wszystkim osobom, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu właściwe władze bez specjalnego zezwolenia władz wojskowych.

O wydaniu przepustek granicznych władze te nie zawiadamiają powiatowych komend uzupełnień.

Rozdział XIV.

O obowiązku meldunkowym i o zebraniach kontrolnych.

Do art. 95.

§ 445. Osoby, wyszczególnione w art. 95 podlegają obowiązkowi zameldowania i wymeldowania w następujących przypadkach:

- 1) w razie zmiany miejsca zamieszkania,
- 2) w przypadkach wyjazdu zagranicę oraz przyjazdu z zagranicy do kraju,
- 3) w razie zmiany adresu w obrębie tej samej miejscowości,
- 4) w przypadkach wyjazdu z miejsca zamieszkania na czasowy pobyt, trwający ponad 2 miesiące i powrotu z tego wyjazdu.

Sposób wykonania tych obowiązków i tryb postępowania urzędów meldunkowych określa rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 309) oraz przewidziane w niem rozporządzenie wykonawcze.

§ 446. Niezależnie od obowiązku, określonego w § 445 osoby wyżej wymienione obowiązane są w przypadkach:

- a) zmiany miejsca zamieszkania lub
- b) przyjazdu z zagranicy

zgłaszać się osobiście do właściwych urzędów meldunkowych w przeciągu 8 dni od chwili przybycia do nowego miejsca zamieszkania lub od chwili przyjazdu z zagranicy do jednej z miejscowości na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Jeżeli ważne okoliczności uniemożliwiają dopełnienia obowiązku osobistego zgłoszenia się we właściwym urzędzie meldunkowym w przypadkach przewidzianych w poprzednim ustępie, obowiązek ten może być wykonany w określonym terminie w formie pisemnej.

Jako właściwy należy uważać urząd meldunkowy w nowym miejscu zamieszkania.

§ 447. Osoby wyszczególnione w § 445, które odbywają częste podróże zagranicę, a są znane właściwym władzom administracji ogólnej, mogą być zwolnione przez te władze od obowiązku każdorazowego zgłaszania się w urzędzie meldunkowym (§ 446) po przyjeździe z zagranicy, jeżeli zabezpieczą i udowodnią możliwość należytego i niezwłocznego doręczenia im wszelkich rozkazów wojskowych.

Zwolnień tych udzielają powiatowe władze administracji ogólnej, właściwe dla miejsca zamieszkania danej osoby.

§ 448. Dopełnienie obowiązku, przewidzianego w § 446, potwierdza urząd meldunkowy na wojskowym dokumencie osobistym. Jeżeli osoba meldująca się dokumentu takiego nie mogła przedstawić, potwierdzenia o dokonaniu obowiązku meldunkowego udziela właściwy urząd w formie ustalonej ogólnymi przepisami meldunkowymi.

§ 449. Urzędy meldunkowe mają podawać do wiadomości właściwych powiatowych komendantów uzupełnień zapomocą kart meldunkowych zawiadomienia meldunkowe, uskutecznione w myśl §§ 445 i 446 przez:

- 1) oficerów zawodowych w stanie spoczynku, oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia,
- 2) podoficerów zawodowych w stanie spoczynku, podoficerów i szeregowców rezerwy oraz pospolitego ruszenia,
- 3) osoby zakwalifikowane do kategorii A, które nie odbyły jeszcze czynnej służby wojskowej,
- 4) osoby urlopowane w myśl art. 74,
- 5) osoby urlopowane z powodu czasowej niezdolności do czynnej służby wojskowej,
- 6) osoby, wykluczone w myśl art. 9 od służby wojskowej.

Jako właściwą należy uważać tę P. K. U., do której meldujący się należy ewidencyjnie według wojskowego dokumentu osobistego.

§ 450. Osoby, wyszczególnione w art. 95, które wyjeżdżają zagranicę do krajów europejskich lub położonych poza Europą, albo które wyjeżdżają na obszar Wolnego Miasta Gdańska, są obowiązane zgłosić swój przyjazd do miejscowości zagranicznej

we właściwym urzędzie konsularnym, zaś przyjazd do Gdańska — w Komisarjacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku, ustnie lub pisemnie w terminie do 14 dni od daty przyjazdu.

Jeżeli w danym państwie niema przedstawicieli dyplomatycznych Rzeczypospolitej Polskiej, należy przesłać zawiadomienie o przybyciu w powyższym terminie listem poleconym do zarządu gminy (urzędu meldunkowego) tej miejscowości, z której dana osoba wyjechała zagranicę.

§ 451. Osoby, przebywające zagranicą lub na obszarze Wolnego Miasta Gdańska stale albo czasowo, obowiązane są zawiadamiać o każdej zmianie miejsca zamieszkania (pobytu, adresu) w przeciągu 14 dni właściwy urząd konsularny Rzeczypospolitej Polskiej (Komisarjat Generalny Rzeczypospolitej w Gdańsku).

Osoby te podlegają za przekroczenie przepisów meldunkowych postanowieniom, wymienionym w § 310, jak długo przebywają zagranicą. Po powrocie do kraju będą one pociągnięte do odpowiedzialności karnej w myśl art. 100 pkt. 2 ustawy.

§ 452. Urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej (Komisarjat Generalny Rzeczypospolitej w Gdańsku) obowiązane są prowadzić zgłoszone zmiany meldunkowe w myśl instrukcji Ministra Spraw Zagranicznych, wydanej w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych. Potwierdzenia o dokonaniu obowiązku meldunkowego mają być skuteczne w taki sam sposób, jaki przewidziany jest dla urzędów meldunkowych w kraju w § 448.

Urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej (Komisarjat Generalny w Gdańsku) zawiadamiają o dokonanych zgłoszeniach:

a) właściwe powiatowe władze administracji ogólnej, jeżeli zgłoszenia dokonały:

- 1) osoby czasowo przebywające zagranicą (na obszarze W. M. Gdańska),
- 2) osoby będące w wieku przedpoborowym,
- 3) osoby będące w wieku pborowym, które jeszcze nie stawały do poboru,
- 4) osoby uznane przy poborze za czasowo niezdolne do służby wojskowej (kat. B.),
- 5) osoby, które nie mają jeszcze ustalonego stosunku do powszechnego obowiązku wojskowego;

b) właściwe powiatowe komendy uzupełnień, jeżeli zgłoszenia skuteczne zostały przez:

- 1) oficerów zawodowych w stanie spoczynku, oficerów rezerwy, pospolitego ruszenia,
- 2) podoficerów zawodowych w stanie spoczynku, podoficerów i szeregowców rezerwy lub pospolitego ruszenia,
- 3) osoby zakwalifikowane do kategorii A, które nie odbyły jeszcze obowiązkowej czynnej służby wojskowej,
- 4) osoby urlopowane w myśl art. 74 tudzież urlopowane z powodu czasowej niezdolności do służby wojskowej,

5) osoby, wykluczone w myśl art. 9 od służby wojskowej.

Zawiadomienia powyższe mają być skuteczne zapomocą wojskowej karty rejestracyjnej (wzór Nr. 11).

§ 453. Zgłoszenia meldunkowe wojskowe, dotyczące osób, w wieku przedpoborowym, wykorzystują zarządy gmin, dla uzupełnienia rejestrów poborowych. W ten sam sposób wykorzystują urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej (Komisarz Generalny w Gdańsku) zgłoszenia meldunkowe wojskowe osób w wieku przedpoborowym, zamieszkałych stale lub czasowo przebywających zagranicą oraz na obszarze Wolnego Miasta Gdańska.

Zgłoszenia meldunkowe, dotyczące osób w wieku poborowym, które albo nie stawały jeszcze do poboru, albo które przy poborze zostały zakwalifikowane do kategorii B, wykorzystują powiatowe władze administracji ogólnej dla uzupełnienia list poborowych.

Sposób wykorzystania zgłoszeń meldunkowych przez władze wojskowe ustali instrukcja Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 96.

§ 454. Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy oraz pospolitego ruszenia, którzy nie uczynią zadość obowiązkowi osobistego zgłoszenia się w sprawach wojskowych na wezwanie władz wojskowych, będą pociągani do odpowiedzialności karnej przez sąd wojskowy, a w przypadkach mniejszej wagi — do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Pozatem przysługuje powiatowemu komendantowi uzupełnień prawo zarządzenia przymusowego doprowadzenia powyżej wymienionych osób do władz wojskowych przez powiatowe władze administracji ogólnej.

Do art. 97.

§ 455. Zebrania kontrolne oficerów, podoficerów i szeregowców rezerwy oraz pospolitego ruszenia są wojskowymi czynnościami urzędowymi, których celem jest sprawdzenie ewidencji tudzież kontrola wojskowa nad oficerami, podoficerami i szeregowcami rezerwy oraz pospolitego ruszenia.

Zebrania kontrolne oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia nazywają się raportami kontrolnymi.

§ 456. Minister Spraw Wojskowych ustala terminy zebrań (raportów) kontrolnych i określa kategorie oficerów, podoficerów oraz szeregowców rezerwy i pospolitego ruszenia, które tym zebrań (raportom) podlegają.

W niedziele i święta kościoła rzymsko-katolickiego obrządku łacińskiego, w okolicach, zamieszkałych w znacznej liczbie przez obywateli obrządku grecko-katolickiego, w święta tego obrządku, w okolicach zamieszkałych w większości przez obywateli wyznań niekatolickich lub niechrześcijańskich przez państwo uznanych, w najuroczystsze święta tych wyznań, w święta narodowe, oraz w czasie przeprowadzania wyborów do ciał ustawodawczych i samorządowych, — nie należy urządzać zebrań (raportów) kontrolnych.

§ 457. Zebrania kontrolne odbywają się zasadniczo w siedzibie powiatowych władz administracji ogólnej.

Zebrania kontrolne mogą być przeprowadzone na wniosek właściwej władzy administracji ogólnej również w miejscowościach znajdujących się poza siedzibą tych władz pod warunkiem jednak, że władze administracji ogólnej zapewnią władzom wojskowym:

- a) bezpłatne przejazdy członków komisji kontrolnych do miejsc położonych poza siedzibą powiatowych władz administracji ogólnej;
- b) odpowiedni bezpłatny lokal na zebrania kontrolne wraz z opałem, światłem i niezbędnym sprzętem biurowym;
- c) przejściowe kwatery dla członków komisji.

§ 458. Zebrania kontrolne należy przeprowadzać zasadniczo w budynkach wojskowych, a w razie niemożności — w budynkach rządowych lub samorządowych, wyznaczonych przez powiatowe władze administracji ogólnej.

W razie niemożności uzyskania lokali w takich budynkach, mogą być użyte dla zebrań kontrolnych lokale w budynkach prywatnych w pierwszym rzędzie takie, których przejściowe zajęcie dla powyższych celów nie pociągnie za sobą świadczeń ze strony Skarbu Państwa.

W przypadku przeznaczenia na zebrania kontrolne budynków rządowych lub prywatnych, przygotowanie odpowiednich lokali z potrzebnym sprzętem biurowym, opałem i światłem jest obowiązkiem powiatowej władzy administracji ogólnej, z którą porozumiewa się w tej sprawie powiatowy komendant uzupełnień. Koszty zaopatrzenia tych lokali w opał i światło, jak również koszty ewentualnego najmu lokalu prywatnego ponoszą władze wojskowe.

§ 459. Podoficerów i szeregowców rezerwy oraz pospolitego ruszenia przedstawiają do zebrań kontrolnych ich właściwi przełożeni gmin.

§ 460. Sposób i miejsce odbywania raportów kontrolnych ustala Minister Spraw Wojskowych.

§ 461. Powołanie do zebrań kontrolnych (także dodatkowych) następuje zapomocą publicznych obwieszczeń władz wojskowych. Powołanie do raportów kontrolnych następuje zapomocą obwieszczeń lub imiennych kart powołania.

Powołanie do zebrań i raportów kontrolnych osób, stale zamieszkałych lub czasowo przebywających na obszarze Wolnego Miasta Gdańska następuje zapomocą kart powołania, doręczanych przez Komisarjat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku.

§ 462. Powołani do zebrań (raportów) kontrolnych mają zgłosić się w oznaczonym terminie i miejscu na koszt własny. Czynności związane z zebraniem (raportami) kontrolnymi mają być w stosunku do wezwanych osób ukończone w tym samym dniu, w którym się one stawiły.

Do zebrań i raportów kontrolnych należy zgłosić się z książeczką wojskową (książeczką stanu słu-

żby oficerskiej), kartą mobilizacyjną i innymi posiadanymi dokumentami wojskowymi oraz z dowodami, uzasadniającymi konieczność poprawek w wojskowych dokumentach osobistych.

Oficerowie, powołani do raportów kontrolnych obowiązani są zgłosić się w umundurowaniu wojskowym (strój służbowy), z bronią boczną oraz oporzędzeniem polowem.

Osoby, które bez uzasadnionych przyczyn nie stawiają się do zebrań (raportów) kontrolnych w oznaczonym terminie i miejscu, pociągnięte będą do odpowiedzialności karnej przed sądami wojskowymi, a w przypadkach mniejszej wagi do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

§ 463. Powołani do zebrań (raportów) kontrolnych nie mogą rościć żadnej pretensji do Skarbu Państwa tytułem odszkodowania bądź to z powodu zaniechania pracy, bądź też poniesienia pewnego uszczerbku w zarobku dziennym, skutkiem stawienia się na zebrania (raporty) kontrolne.

§ 464. Podoficerowie i szeregowcy rezerwy oraz pospolitego ruszenia, przebywający w czasie odbywania zebrań kontrolnych czasowo na terenie innej powiatowej komendy uzupełnień w celach zarobkowych, lub na studiach, mogą się zgłosić do zebrań kontrolnych w miejscu odbywania tych zebrań, właściwym dla ich pobytu.

§ 465. Oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia w stopniu generała nie zgłaszają się osobiście do raportów kontrolnych, lecz zawiadamiają powiatowego komendanta uzupełnień o swym pobycie w obrębie danej powiatowej komendy uzupełnień.

§ 466. Od obowiązku stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych są zwolnieni z urzędu:

- a) posłowie do sejmiku i senatorowie oraz ministrowie, podsekretarze stanu i wojewodowie (komisarz rządu na m. st. Warszawę);
- b) zaliczeni do pospolitego ruszenia w myśl art. 57 oraz osoby należące do stanu duchownego (§ 219);
- c) oficerowie, podoficerowie i szeregowcy, którzy w danym roku odbyli czynną służbę wojskową lub ćwiczenia wojskowe;
- d) oficerowie, podoficerowie i szeregowcy, którzy w danym roku zgłosili się do służby w wojsku lub ćwiczeń wojskowych, jednak z powodu choroby lub wdrożenia postępowania rewizyjno-lekarskiego zostali z tej służby zwolnieni;
- e) odbywający karę pozbawienia wolności i znajdujący się w areszcie śledczym;
- f) oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy oraz pospolitego ruszenia, którzy wyjechali zagranicę, jeśli wyjazd nie nastąpił z naruszeniem obowiązujących przepisów.

§ 467. Osoby, wymienione w § 466 pkt. a), b), f) — są całkowicie zwolnione od obowiązku stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych w czasie pozostawania ich na właściwych stanowiskach służbowych

lub przebywania zagranicą, zaś wymienione w § 466 pkt. e) — na czas pozostawania w areszcie lub odbywania kary pozbawienia wolności.

Osoby, powracające z zagranicy, których roczniki obowiązane były zgłosić się do zebrań (raportów) kontrolnych, powinny obowiązek zgłoszenia się wykonać we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień w ciągu miesiąca od dnia powrotu do kraju.

§ 468. Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy lub pospolitego ruszenia mogą być zwolnieni od stawienia się w danym roku do zebrań (raportów) kontrolnych:

- a) w razie obłożnej choroby, stwierdzonej świadectwem lekarza powiatowego, a w razie niemożności uzyskania takiego świadectwa — świadectwem lekarza prywatnego, na którym przełożony gminy powinien stwierdzić, że uzyskanie świadectwa lekarza powiatowego było niemożliwe;
- b) w razie ciężkiej choroby lub śmierci w rodzinie lub też z powodu innych nagłych niecierpiących zwłoki spraw rodzinnych lub osobistych, udowodnionych dokumentami oraz potwierdzeniem przełożonego gminy o prawdziwości motywów;
- c) w razie konieczności odbycia podróży w okresie zebrań (raportów) kontrolnych, celem załatwienia spraw osobistych lub zawodowych, nie dających się odłożyć na inny termin, o ile okoliczność ta będzie udowodniona dokumentami oraz potwierdzeniem właściwej władzy administracji ogólnej o prawdziwości podanych motywów.

Prośby o zwolnienie od obowiązku stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych z dołączeniem wskazanych wyżej dokumentów należy wносить do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, który udziela tych zwolnień.

Oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia, powołani do raportów kontrolnych zapomocą imiennych kart powołania przez formacje wojskowe, wnoszą powyższe prośby do dowódcy formacji, który ich powołał. Dowódca tej formacji załatwia te podania we własnym zakresie.

§ 469. W przypadkach, wymienionych w § 468 pkt. a), b), c) — gdy podoficer lub szeregowiec rezerwy (pospolitego ruszenia) z powodu krótkiego czasu nie mógł w porę wnieść prośby o zwolnienie od obowiązku stawienia się na zebrania kontrolne, powinien przełożony gminy przedłożyć oficerowi prowadzącemu zebraniu kontrolne świadectwo albo urzędowo potwierdzony dowód, usprawiedliwiający niemożność osobistego stawienia się danego podoficera (szeregowca) na zebrania kontrolne.

Oficer, prowadzący zebrania kontrolne, zatrzymuje dowody, usprawiedliwiające niestawiennictwo i udziela zwolnienia.

Oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia składają w takich przypadkach najpóźniej w dniu raportu kontrolnego pisemny meldunek wraz z dowodami właściwemu powiatowemu komendantowi uzupeł-

nień, a jeżeli powołani byli imiennymi kartami powołania do formacji wojskowej — dowódcy tej formacji.

§ 470. Zwolnieni od obowiązku stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych z przyczyn, wymienionych w § 468 pkt. a), b), c), są obowiązani zgłosić się do zebrań (raportów) kontrolnych we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień w najbliższym czasie po ustaniu przyczyn, uniemożliwiających stawiennictwo we właściwym terminie.

§ 471. Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy lub pospolitego ruszenia podlegają przez cały czas brania udziału w zebraniach (raportach) kontrolnych dyscyplinie wojskowej.

§ 472. Zebrania kontrolne mają być przeprowadzone gminami, przy zachowaniu kolejności zgłoszenia się poszczególnych gmin.

Stawienie się oficerów, podoficerów i szeregowców rezerwy lub pospolitego ruszenia do zebrań (raportów) kontrolnych należy wpisać do osobistych dokumentów wojskowych.

Oficer, prowadzący zebrania kontrolne, może w razie potrzeby zatrzymać osobiste dokumenty wojskowe podoficerów i szeregowców powołanych do zebrań kontrolnych, celem uskutecznienia odpowiednich zmian przez powiatową komendę uzupełnień. W razie zatrzymania tych dokumentów lub też gdy podoficer albo szeregowiec rezerwy (pospolitego ruszenia) stawił się do zebrań kontrolnych bez osobistego dokumentu wojskowego, oficer prowadzący zebranie kontrolne wydaje danej osobie odpowiednie poświadczenie.

§ 473. Jeżeli obowiązani do zebrań kontrolnych nie byli obecni przy rozpoczęciu urzędowania i stawili się na nie dopiero w czasie jego trwania lub też po terminie im wyznaczonym, oficer prowadzący zebranie powinien ich mimo to poddać kontroli w dniu zgłoszenia się.

Osoby, które nie usprawiedliwią swego opóźnienia na zebrania kontrolne lub których usprawiedliwienia oficer przeprowadzający zebranie kontrolne uzna za niewystarczające, mają być przez niego ukarane w myśl obowiązujących wojskowych przepisów dyscyplinarnych.

§ 474. Z oficerami, podoficerami i szeregowcami rezerwy lub pospolitego ruszenia, którzy na zebraniach (raportach) kontrolnych zgłaszają ułomności fizyczne, powodujące niezdolność do służby w rezerwie albo w pospolitem ruszeniu, należy postąpić w myśl § 373.

§ 475. Prośby i zażalenia wniesione przez oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia podczas raportów kontrolnych załatwia osobiście oficer, prowadzący raporty kontrolne, jeżeli to leży w jego kompetencji, w przeciwnym razie przedstawia je właściwym władzom przełożonym.

Prośby lub zażalenia podoficerów i szeregowców rezerwy (pospolitego ruszenia), ustne i pisemne,

które mają związek ze służbą wojskową, przyjmuje oficer, prowadzący zebrania kontrolne i przedstawia je do rozpatrzenia właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień.

§ 476. Oficer prowadzący zebrania kontrolne ma w stosunku do podoficerów i szeregowców, wezwanych do zebrań kontrolnych, a obecnych na zebraniach, prawa dyscyplinarne dowódcy pododdziału.

Jeżeli jednak przysługujące mu prawa dyscyplinarne przyznają za niski wymiar kary w stosunku do przewinienia popełnionego przez podoficera (szeregowca) podczas zebrania kontrolnego, wówczas sporządza on odpowiedni raport i przesyła go wraz z obwinionym do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, który wymierza mu karę dyscyplinarną wyższą, w granicach swych uprawnień dyscyplinarnych.

§ 477. Kary dyscyplinarne, nałożone na podoficerów i szeregowców rezerwy (pospolitego ruszenia) za nieusprawiedliwione opóźnienie się na zebrania kontrolne oraz przewinienia popełnione w czasie trwania zebrań kontrolnych, należy wykonywać bezwzględnie:

- a) w areszcie wojskowym, jeżeli zebrania kontrolne odbywają się w siedzibie garnizonu wojskowego;
- b) w areszcie cywilnym sądowym, jeżeli zebrania kontrolne odbywają się w miejscowościach, w których niema żadnego garnizonu wojskowego, w porozumieniu z miejscowymi władzami sądowymi;
- c) w areszcie wojskowym najbliższego garnizonu wojskowego, jeżeli wykonanie kary w areszcie cywilnym napotyka na trudności, lub też jeżeli zebrania kontrolne odbywają się w miejscowościach, w których niema ani aresztu wojskowego, ani też cywilno-sądowego.

Koszt przejazdów oraz wyżywienia aresztantów ponosi władza wojskowa.

§ 478. Powiatowy komendant uzupełnień posiada w stosunku do oficerów, obowiązanych do raportów kontrolnych, prawa dyscyplinarne dowódcy pułku.

§ 479. Na osoby, które w czasie zebrań (raportów) kontrolnych dopuściły się przestępstw karnych oficer prowadzący zebrania (raporty) kontrolne lub powiatowy komendant uzupełnień, przesyła doniesienie karne do właściwego prokuratora, zarządzając zależnie od okoliczności tymczasowe przytrzymanie obwinionego i odstawienie go do prokuratora wraz z doniesieniem.

§ 480. W razie aresztowania podczas zebrań (raportów) kontrolnych oficera, podoficera lub szeregowca rezerwy (pospolitego ruszenia), zatrudnionego w służbie państwowej lub samorządowej, nale-

ży zawiadomić niezwłocznie o aresztowaniu bezpośredniego przełożonego danej osoby.

§ 481. Pracodawca nie może odmówić zwolnienia od zajęć pracownika, obowiązane do stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych, ani nie może rozwiązać umowy o pracę z powodu niestawienia się pracownika do zajęć wskutek udania się na zebrania (raporty) kontrolne.

§ 482. Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy (pospolitego ruszenia), obowiązani w danym roku do zebrań (raportów) kontrolnych, którzy do tych zebrań (raportów) nie stawili się i nie zostali zwolnieni od stawienia się, powinni stawić się na dodatkowe zebrania (raporty) kontrolne.

§ 483. Dodatkowe zebrania kontrolne odbywają się zawsze w siedzibie powiatowej komendy uzupełnień, w ten sam sposób jak zasadnicze zebrania.

Obecność przedstawiciela gminy przy dodatkowych zebraniach kontrolnych jest konieczna tylko wtedy, jeżeli do tych zebrań staje z jednej gminy więcej niż 10 osób.

§ 484. Powiatowy komendant uzupełnień sporządza po ukończeniu zebrań kontrolnych imienne wykazy podoficerów i szeregowców rezerwy (pospolitego ruszenia), którzy nie zgłosili się do zebrań (zasadniczych i dodatkowych). Wykazy te, sporządzone według gmin, powiatowy komendant uzupełnień przesyła po ukończeniu akcji zebrań kontrolnych do powiatowych władz administracji ogólnej. Władze te obowiązane są zarządzić na tej podstawie natychmiastowe poszukiwanie wymienionych osób, ujętych dostawić do powiatowej komendy uzupełnień, zaś co do innych — nadesłać wyczerpujące wyjaśnienia z dołączeniem odpowiednich dowodów (np. metryka śmierci i t. p.).

Nazwiska oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia, którzy nie zgłosili się do raportów kontrolnych w formacji wojskowej podaje dowódca formacji do wiadomości powiatowego komendanta uzupełnień, celem przymusowego dostawienia tych oficerów za pośrednictwem powiatowych władz administracji ogólnej i pociągnięcia ich do odpowiedzialności w myśl § 462 ustęp ostatni.

Rozdział XV.

Przepisy końcowe i przejściowe.

Do art. 116.

§ 485. Zaliczeniu na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej podlega czas czynnej służby wojskowej, odbytej:

- a) w wojsku polskim lub w polskiej marynarce wojennej;
- b) w polskich formacjach wojskowych (ochotniczych), uznanych przez Państwo Polskie, a to: w legjonach polskich, w polskim korpusie posiłkowym, w polskiej sile zbrojnej w I, II i III korpusie wschodnim, w woj-

skach polskich we Francji i we Włoszech, w dywizji gen. Żeligowskiego, formacjach polskich na Syberji, na Murmanie, w Odesie i w Finlandji, w polskiej organizacji wojskowej (P. O. W.) oraz w formacjach powstańczych wielkopolskich i śląskich;

- c) w armjach państw zaborczych, a mianowicie: w armji rosyjskiej — przed 1 listopada 1917 r., w armji austro-węgierskiej — przed 1 listopada 1918 r., w armji niemieckiej — przed 27 grudnia 1918 r.

Służba odbyta w polskich formacjach wojskowych, nie wyszczególnionych w pkt. b) oraz w oddziałach byłej armji rosyjskiej w czasie od 1 listopada 1917 r. do 1 listopada 1918 r. może być zaliczona jedynie po wydaniu indywidualnej decyzji przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 486. Służbę w formacjach, wymienionych w § 485, zalicza się w stosunku dzień za dzień, jeżeli stosunek zainteresowanych osób do powszechnego obowiązku wojskowego nie został już ostatecznie ustalony w myśl art. 119 i 120 „tymczasowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 27 października 1918 r.” (Dz. P. K. P. Nr. 13, poz. 28).

§ 487. Zaliczenie służby wojskowej skutecznia powiatowy komendant uzupełnień z urzędu lub na skutek udokumentowanych prośb interesowanych.

Do art. 118 i 119.

§ 488. Obywatele polscy, którzy wykażą nadanie im stopnia oficerskiego w armjach obcych lub formacjach polskich, uznanych przez Państwo Polskie, a nie zostaną uznani za oficerów wojska polskiego, otrzymują z urzędu zaświadczenie o zwolnieniu od wszelkiej służby wojskowej.

W zaświadczeniu należy stwierdzić, że proszący wykazał posiadanie stopnia oficerskiego, że stopień ten nie został mu zatwierdzony w wojsku polskim oraz, że w myśl art. 118 jest zarówno na czas pokoju jak i na czas wojny zwolniony od obowiązkowej czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie i pospolitem ruszeniu.

Zaświadczenia te wydają właściwy powiatowy komendant uzupełnień na podstawie decyzji Ministra Spraw Wojskowych o nieuznaniu danej osoby za oficera wojska polskiego.

§ 489. Osoby wymienione w § 488, które w razie wojny pragną być przyjęte do służby wojskowej w charakterze szeregowców ochotników, wnoszą prośby do Ministra Spraw Wojskowych za pośrednictwem powiatowych władz administracji ogólnej, właściwych dla ich miejsca zamieszkania, które prośby te powinny zaopiniować i przelać właściwym powiatowym komendantom uzupełnień.

W razie przychylniej decyzji Ministra Spraw Wojskowych nastąpi przyjęcie danych osób do czynnej służby w wojsku na zasadach obowiązujących ochotników w czasie wojny.

§ 490. Wnioski o ewentualne nadanie stopnia oficerskiego w myśl art. 119 ustęp 2 przedkłada

właściwy dowódca formacji w drodze służbowej Ministrowi Spraw Wojskowych.

§ 491. Osoby, które otrzymały zezwolenie na odbycie służby jako ochotnicy w myśl art. 119 oraz osoby, którym w myśl tego artykułu nadano stopień oficerski, powinny przed powołaniem do służby wojskowej zwrócić zaświadczenie wydane w myśl § 488.

§ 492. Zaświadczenia wyszczególnione w § 488 tracą moc obowiązującą z chwilą powołania takich osób do służby wojskowej w charakterze ochotników. Osoby te, o ile nie będzie im nadany stopień oficerski w myśl art. 119 ustęp 2, mogą na własną prośbę otrzymać zaświadczenie ponownie z chwilą zwolnienia ich ze służby wojskowej.

Jeżeli osoby te nie wniosą prośby o ponowne wydanie zaświadczenia, zostaną one zaliczone po zwolnieniu ze służby wojskowej do rezerwy (pospolitego ruszenia), zależnie od wieku, jaki osiągnęły w chwili zwolnienia z szeregow oraz od zdolności fizycznej do służby wojskowej.

Do art. 122.

§ 493. Do osób stanu urlopowanych należą:

a) poborowi i ochotnicy, uznani za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kat. A), także ponadkontyngentowi, oraz poborowi, uznani za zdolnych do służby w pospolitem ruszeniu (kat. C, D), od chwili ogłoszenia im orzeczenia właściwej władzy, uznającego ich za zdolnych do służby wojskowej, do chwili zaliczenia ich do stanu faktycznego formacji na podstawie osobistego zgłoszenia się do służby (wcielienia);

b) podoficerowie i szeregowcy stale urlopowani w myśl art. 74, podoficerowie i szeregowcy urlopowani na ściśle określony termin wskutek czasowej niezdolności do czynnej służby wojskowej, oraz oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy lub pospolitego ruszenia — od chwili faktycznego zwolnienia ich z czynnej służby wojskowej do chwili ponownego zaliczenia ich do stanu faktycznego formacji na podstawie osobistego zgłoszenia się do służby (wcielienia).

§ 494. Poza przestępstwami, wymienionymi w art. 122, osoby stanu urlopowanych odpowiadają również za przestępstwa, wskazane w art. 54 kodeksu karnego wojskowego i na warunkach w tym artykule podanych.

W drodze dyscyplinarnej można karać osoby stanu urlopowanych w razie naruszenia przepisów wojskowych wydanych w celu zapewnienia kontroli wojskowej oraz — w przypadkach mniejszej wagi — za popełnione w stosunku służbowym z przełożonym występki z art.: 53, 54 § 2, 58 § 1 i 69 k. k. w.

Przełożonym dyscyplinarnym względem osób stanu urlopowanych jest powiatowy komendant uzupełnień z prawami dowódcy pułku.

Gdy ukaranie dyscyplinarne za przestępstwa wojskowe nie jest dopuszczalne lub gdy powiatowy

komendant uzupełnień uważa je za niewystarczające, sporządza on doniesienie, zawierające wyczerpujący opis stanu faktycznego czynu karygodnego i towarzyszących mu okoliczności oraz kieruje je wraz z protokołem przesłuchania sprawcy do prokuratora przy wojskowym sądzie okręgowym.

Kary dyscyplinarne, nałożone na osoby stanu urlopowanych podczas raportu karnego, należy wykonać niezwłocznie po raporcie karnym.

Jeżeli nastąpi aresztowanie osoby stanu urlopowanych, zatrudnionej w służbie państwowej lub samorządowej, powiatowy komendant uzupełnień jest obowiązany zawiadomić niezwłocznie o aresztowaniu bezpośredniego przełożonego danej osoby.

Do art. 123.

§ 495. Podstawą zwolnienia podoficera lub szeregowca z czynnej służby wojskowej w przypadkach określonych w art. 123 jest zawiadomienie właściwej władzy sądowej o zawieszeniu nad daną osobą aresztu śledczego za czyn, popełniony przed wcieleniem do szeregów.

Na zasadzie tego zawiadomienia dowódca formacji zwalnia podoficera (szeregowca) z czynnej służby wojskowej natychmiast i oddaje go do dyspozycji władz cywilnych, wskazanych przez sąd.

§ 496. Osoby, zwolnione z czynnej służby wojskowej na podstawie art. 123, podlegają ponownie powołaniu do tej służby po zwolnieniu z aresztu śledczego lub po odbyciu kary orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądowym, jeżeli wyrok lub pobudki czynu karygodnego nie pociągają za sobą wykluczenia od służby wojskowej. Ponownego powołania takich osób do odbycia czynnej służby wojskowej dokonuje właściwy powiatowy komendant uzupełnień, jeśli nie ukończyły 38 lat życia (art. 36).

Czas czynnej służby wojskowej, odbytej przed zwolnieniem z szeregów na podstawie art. 123 zalicza się takim osobom na poczet ustawowego okresu czynnej służby wojskowej w stosunku dzień za dzień.

Rozdział XVI.

Postanowienia przejściowe do niniejszego rozporządzenia.

§ 497. Zgodnie z art. 36 obowiązane są do stawienia się przed komisją poborową wszystkie osoby w wieku, ustalonym dla powszechnego obowiązku wojskowego, które od dnia 1 listopada 1918 r. podlegały poborowi, lecz do poboru się nie zgłosiły, a ponadto osoby, które nie podlegały wprawdzie poborowi, jednak nie mają dotychczas uregulowanego stosunku do służby wojskowej.

Obowiązek stawienia się do poboru na zasadzie art. 36 nie dotyczy osób, których stosunek do obowiązku służby wojskowej był uregulowany w ostateczny sposób przy akcji zebrań kontrolnych, zarządzonych na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 764).

Obywatele polscy, którzy przebywając stale zagranicą, zostali zarejestrowani na podstawie obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 29 stycznia 1921 r. (Monitor Polski z dnia 8 lutego 1921 r. Nr. 30) nie są zwolnieni od obowiązku stawienia się do poboru. Na wszystkich tych osobach ciąży obowiązek stawienia się przed komisją poborową zgodnie z art. 36, jak długo znajdują się w wieku, ustalonym dla powszechnego obowiązku wojskowego, jeżeli przyjadą na obszar Wolnego Miasta Gdańska lub Państwa Polskiego na czas dłuższy niż 6 miesięcy.

Nie dotyczy to obywateli polskich, którzy opuścili granice Państwa nielegalnie w celu uchylecia się od służby wojskowej. Osoby te w razie przyjazdu na obszar Wolnego Miasta Gdańska lub Państwa Polskiego są obowiązane do niezwłocznego wykonania powszechnego obowiązku wojskowego na ogólnych zasadach.

§ 498. Wyłączenia od służby wojskowej, orzeczone na podstawie art. 8 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 609), pozostają nadal w mocy z tem, że wyłączenie orzeczone na zawsze, kończy się po upływie 10 lat od chwili odcierpienia (przedawnienia, darowania) kary.

Do osób skazanych na jedną z kar, wymienionych w art. 8 wspomnianej ustawy, w stosunku do których nie została w swoim czasie powzięta żadna decyzja o wyłączeniu od służby wojskowej, mają zastosowanie postanowienia art. 9 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 46, poz. 458).

§ 499. Przepis zdania ostatniego § 18 należy stosować również w tych wypadkach, w których wykluczenia od służby czynnej, w rezerwie i w pospolitem ruszeniu trwają jeszcze w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosownie do postanowień § 19 rozporządzenia z dnia 16 marca 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 270).

§ 500. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 14 dni po jego ogłoszeniu. Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 16 marca 1930 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr. 31, poz. 270) oraz wszelkie rozporządzenia i przepisy, wydane w sprawach, unormowanych niniejszym rozporządzeniem.

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Spraw Wewnętrznych:
Marjan Zyndram-Kościałkowski

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Załącznik Nr. 1 do rozp. Ministra
Spraw Wojskowych z dnia 28 sierpnia
1934 r. (poz. 757).

W Y K A Z
Powiatowych Komend Uzupelnień.

L. p.	Nazwa i miejsce postoju	Powiaty (siedziby starostw) wchodzące w skład Powiatowych Komend Uzupelnień
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. I Warszawa.		
1	Warszawa-Miasto Nr. I	miasto Warszawa, komisaryjaty policji państwowej Nr.: I, II, III, IV, V, XII, i XXVI.
2	Warszawa-Miasto Nr. II	miasto Warszawa, komisaryjaty policji państwowej Nr.: IX, XI, XIII, XVI, XX, XXI i XXIII.
3	Warszawa-Miasto Nr. III	miasto Warszawa, komisaryjaty policji państwowej Nr.: XIV, XV, XVII, XVIII, XXIV i XXV.
4	Warszawa-Miasto Nr. IV	miasto Warszawa, komisaryjaty policji państwowej Nr.: VI, VII, VIII, X, XIX i XXII.
5	Warszawa-Powiat	warszawski, grójecki.
6	Ciechanów	ciechanowski, mławski, działdowski, przasnyski.
7	Grodzisk Mazowiecki	sochaczewski, błoński (siedziba Grodzisk - Mazowiecki).
8	Łomża	łomżyński, ostrołęcki.
9	Mińsk Mazowiecki	miński (siedziba Mińsk-Mazowiecki), radzyński.
10	Płońsk	płoński, sierpecki.
11	Małkinia	ostrowski (Ostrów Mazowiecka), węgrowski, sokołowski.
12	Płock	płocki, gostyniński.
13	Puławy	puławski, garwoliński.
14	Pułtusk	pułtuski, makowski (siedziba Maków Mazowiecki).
15	Radom	miasto Radom, radomski, kozienicki.
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. II Lublin.		
16	Lublin-Miasto	miasto Lublin.
17	Lublin-Powiat	lubelski, lubartowski.
18	Chełm	chełmski, krasnostawski.
19	Dubno	dubieński.
20	Hrubieszów	hrubieszowski, tomaszowski.
21	Kowel	kowelski, lubomelski, koszyrski (siedziba Kamień-Koszyrski).
22	Kraśnik	janowski (siedziba Janów Lubelski).
23	Krzemień	krzemieniecki.
24	Łuck	łucki.
25	Równe	rówieński, zdołbunowski.
26	Sarny	sarneński, kostopolski.
27	Włodzimierz	włodzimierski, horochowski.
28	Zamość	zamojski, biłgorajski.
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. III Grodno.		
29	Grodno	grodzieński, sokólski.
30	Białystok	m. Białystok, białostocki, wysoko-mazowiecki (siedziba Wysokie - Mazowieckie), szczuczyński w Grajewie.
31	Lida	lidzki, wołczyński, szczuczyński.
32	Postawy	postawski, dziśnieński (siedziba Głębokie).
33	Suwałki	suwalski, augustowski.
34	Święciany	święciański, brastawski.
35	Wilno-Miasto	miasto Wilno.
36	Wilno-Powiat	wileńsko-trocki, oszmiański.
37	Wilejka	wilejski, mołodecki.
38	Wołkowysk	wołkowyski.

L. p.	Nazwa i miejsce postoju	Powiaty (siedziby starostw) wchodzące w skład Powiatowych Komend Uzupełnień
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. IV Łódź.		
39	Łódź-Miasto Nr. I	miasto Łódź, komisariaty policji państwowej Nr.: II, III, V, VIII, IX i XI.
40	Łódź-Miasto Nr. II	miasto Łódź, komisariaty policji państwowej Nr.: I, IV, VI, VII, X, XII, XIII i XIV.
41	Łódź-Powiat	łódzki, brzeziński.
42	Częstochowa	m. Częstochowa, częstochowski, włoszczowski.
43	Końskie	opoczyński, konecki.
44	Kutno	kutnowski, łączycki.
45	Piotrków	piotrkowski.
46	Radomsko	radomszczański.
47	Sieradz	sieradzki.
48	Skierniewice	skierniewicki, łowicki, rawski (siedziba Rawa Mazowiecka).
49	Wieluń	wieluński.
50	Łask	łaski.
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. V Kraków.		
51	Kraków-Miasto	miasto Kraków.
52	Kraków-Powiat	krakowski, myślenicki.
53	Będzin	będziński.
54	Bielsko	m. Bielsko, bielski (siedziba Bielsko Śląskie), cieszyński.
55	Bochnia	bocheński, brzeski (siedziba Brzesko).
56	Dębica	ropczycki, mielecki.
57	Jasło	jasielski, gorlicki.
58	Katowice	miasto Katowice, powiat katowicki.
59	Chorzów*)	miasto Chorzów, świętochłowicki.
60	Miechów	miechowski, olkuski.
61	Nowy Sącz	nowosądecki.
62	Nowy Targ	nowotarski, limanowski.
63	Pszczyna	pszczyński, rybnicki.
64	Sosnowiec	m. Sosnowiec.
65	Tarnów	tarnowski, dąbrowski.
66	Tarnowskie Góry	tarnogórski (siedziba Tarnowskie Góry), lubliński.
67	Wadowice	wadowicki, chrzanowski.
68	Zawiercie	zawierciański.
69	Żywiec	żywiecki, biały (siedziba Biała Małopolska).
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. VI Lwów.		
70	Lwów-Miasto	miasto Lwów.
71	Lwów-Powiat	lwowski, bobrecki, przemysłański.
72	Brzeżany	brzeżański, rohatyński, podhajecki.
73	Buczacz	buczacki, tłumacki.
74	Czortków	czortkowski, borszczowski, zaleszczycki, kopyczyński.
75	Kałusz	kałuski, doliński.
76	Kamionka Strumiłowa	kamionecki (siedziba Kamionka Strumiłowa), radziechowski, sokalski.
77	Kołomyja I	kołomyjski, horodeński.
78	Kołomyja II	kosowski (siedziba Kosów Pokucki), śniatyński.
79	Rawa Ruska	rawski (siedziba Rawa Ruska), żółkiewski.
80	Stanisławów	stanisławowski, nadwórniański.
81	Stryj	stryjski, żydaczowski.
82	Tarnopol	tarnopolski, trembowelski, skałacki, zbaraski.
83	Złoczów	złoczowski, zborowski, brodzki.

*) dawniej „Królewska Huta”

L. p.	Nazwa i miejsce postoju	Powiaty (siedziby starostw) wchodzące w skład Powiatowych Komend Uzupełnień
-------	-------------------------	---

Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. VII Poznań.

84	Poznań-Miasto	miasto Poznań.
85	Poznań-Powiat	poznański, nowotomyski, wolsztyński.
86	Gniezno	miasto Gniezno, gnieźnieński, wrzesiński, średzki.
87	Jarocin	jarociński, gostyński, krotoszyński, rawicki.
88	Kalisz	kaliski, turecki.
89	Konin	koniński, kolski.
90	Kościan	kościański, leszczyński, śremski.
91	Ostrów Wielkopolski	ostrowski (siedziba Ostrów Wielkopolski), kępiński.
92	Szamotuły	szamotulski, międzychodzki, obornicki, czarnkowski.

Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. VIII Toruń.

93	Toruń	miasto Toruń, toruński, wąbrzeski, chełmiński, rypiński.
94	Bydgoszcz-Miasto	miasto Bydgoszcz.
95	Bydgoszcz-Powiat	bydgoski, wyżyski, szubiński, chodzieski, sępoleński.
96	Gdynia	miasto Gdynia, morski (siedziba w Wejherowie).
97	Grudziądz	miasto Grudziądz, grudziądzki, świecki, tucholski, brodnicki, lubawski (siedziba Nowe Miasto).
98	Inowrocław	miasto Inowrocław, inowrocławski, mogileński, zniński, wągrowiecki.
99	Kościerzyna	kościerski, kartuski.
100	Starogard	starogardzki, chojnicki, tczewski.
101	Włocławek	włocławski, niezawski (siedziba Aleksandrów Kujawski), lipnowski.

Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. IX Brześć n/Bugiem.

102	Brześć n/Bugiem	brzeski (siedziba Brześć n/Bugiem), kobryński.
103	Baranowicze	baranowicki, nieświeski, stołpecki.
104	Biała Podlaska	białski (siedziba Biała Podlaska), włodawski.
105	Bielsk	bielski (siedziba Bielsk Podlaski).
106	Łuków	lukowski, radzyński.
107	Łuniniec	łuniniecki, stoliński.
108	Nowogródek	nowogródzki.
109	Pińsk	piński, drohicki.
110	Prużana	prużański, kosowski (siedziba Kosów Poleski).
111	Siedlce	siedlecki.
112	Słonim	słonimski.

Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. X Przemyśl.

113	Przemyśl	przemyski, dobromilski.
114	Drohobycz	drohobycki.
115	Gródek Jagielloński	gródecki (siedziba Gródek Jagielloński), rudecki, mościski, jaworowski.
116	Jarosław	jarosławski, lubaczowski.
117	Kielce	kielecki.
118	Łańcut	łańcucki, przeworski.
119	Nisko	tarnobrzeski, nizański (siedziba Nisko).
120	Ostrowiec	opatowski, sandomierski.
121	Pińczów	stopnicki (siedziba Busko), pińczowski, jędrzejowski.
122	Rzeszów	rzeszowski, kolbuszowski.
123	Sambor	samborski, turczański.
124	Sanok	sanocki, krośnieński, liski, brzozowski.
125	Wierzbnik	iłżecki (siedziba Wierzbnik).

Załącznik Nr. 2 do rozp. Ministra Spraw Wojskowych z dnia 28 sierpnia 1934 r. (poz. 757)

W Y K A Z

zakładów, których świadectwa zwalniają od obowiązku osobistego stawienia się do poboru.

A. Zakłady dla głuchoniemych.

1. Państwowy Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie.
2. Krajowy Zakład dla Głuchoniemych w Poznaniu.
3. Krajowy Zakład dla Głuchoniemych w Kościanie (woj. poznańskie).
4. Krajowy Zakład dla Głuchoniemych w Wejherowie (woj. pomorskie).
5. Zakład dla Głuchoniemych we Lwowie.
6. Szkoła dla Głuchoniemych Nr. registr. 97 w Łodzi.

B. Zakłady dla ociemniałych.

1. Państwowy Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie.
2. Krajowy Zakład dla Ociemniałych w Bydgoszczy.
3. Zakład Ciemnych we Lwowie.

C. Zakłady dla umysłowo-upośledzonych.

1. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) w Warszawie.
2. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) w Łodzi.
3. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) w Poznaniu.
4. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) we Lwowie.
5. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) w Wilnie.
6. Szkoła specjalna (Zakład Krajowy) w Świeciu nad Wisłą (woj. pomorskie).
7. Szpital Państwowy dla chorych psychicznie w Tworkach.
8. Państwowy Zakład dla umysłowo i nerwowo chorych w Kebierzynie.
9. Państwowy Zakład dla umysłowo i nerwowo chorych w Kułparkowie.
10. Klinika Psychiatryczna Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.
11. Klinika Psychiatryczna Uniwersytetu Warszawskiego w Warszawie.
- 12—22. Szpitale Psychiatryczne: Św. Jana Bożego w Warszawie, w Kochorowie, w Warcie, w Kochanówce, w Kościanie, w Dziekance, w Owińskach, w Rybniku, w Lublińcu i krajowe zakłady psychiatryczne w Świeciu i Wejherowie.
- 23—24. Oddziały psychiatryczno - neurologiczne przy szpitalach powszechnych w Krakowie i Lwowie.

25. Szkoła dla umysłowo - upośledzonych Nr. registr. 82 w Łodzi.
26. Szkoła dla umysłowo - upośledzonych Nr. registr. 88 w Łodzi.

D. Wojskowe Szpitale Okręgowe (oddziały chorób uszu, oczne i psychiatryczne), o ile chodzi o synów wojskowych zawodowych.

Załącznik Nr. 3 do rozp. Ministra Spraw Wojskowych z dnia 28 sierpnia 1934 r. (poz. 757).

I. Duchowni katolicy.

1) Zaświadczenie

dla biskupów, członków kapituły, rektorów seminarjów duchownych, przełożonych klasztorów, proboszczów, wikariuszów i innych duchownych katolickich, posiadających święcenia i nieobjętych wzorami zaświadczeń pod L.L. 2, 3, 4.

Kurja Biskupia (nazwa Kurji) zaświadcza, że (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia roku w (miejsce urodzenia) jest (stanowisko duchownego: sufraganiem, rektorem seminarjum, przełożonym klasztoru, proboszczem, wikariuszem, lub innym duchownym katolickim), posiadającym święcenia, w (dokładna nazwa biskupstwa, klasztoru, probostwa).

Niniejsze zaświadczenie Kurji Biskupiej wydatkuje (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo - lekarskiemu na podstawie art. 57 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.
. (nazwa miejscowości) dnia roku Nr. (bieżący wydany go zaświadczenia).

Pieczęć Kurji Biskupiej.

Podpis Biskupa lub zastępcy.

Uwaga: Biskupom diecezjalnym wystawia zaświadczenia właściwy metropolita, względnie ten biskup, który dla niego stanowi wyższą instancję, biskupom sufraganom — biskup diecezjalny.

2) Zaświadczenie

dla profesorów seminarjów duchownych i innych funkcjonariuszów oraz uczniów tych zakładów.

Rektor Seminarjum (dokładna nazwa seminarjum, adres) zaświadcza, że (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia roku w (miejsce urodzenia) obecnie jest (profesorem lub innym funkcjonariuszem albo też uczniem) seminarjum (nazwa seminarjum).

Zaświadczenie niniejsze Seminarjum wydaje (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 57 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

. (nazwa miejscowości) dnia roku Nr. (bieżący wydane-go zaświadczenia).

Pieczczę Seminarjum.

Podpis rektora lub jego zastępcy.

3) Zaświadczenie

dla nowicjuszków zakonów i zgromadzeń, jako też zakonników, którzy złożyli śluby.

Przełożony zakonu (dokładna nazwa zakonu, zgromadzenia, adres) zaświadcza, że (imię i nazwisko zakonnika) urodzony dnia roku w (miejsce urodzenia) jest nowicjuszem zakonu (zgromadzenia), zakonnikiem, który złożył śluby.

Zaświadczenie niniejsze wydaje się (imię i nazwisko) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 57 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

. (nazwa miejscowości) dnia roku Nr. (bieżący zaświadczenia).

Pieczczę zakonu.

Podpis przełożonego.

4) Zaświadczenie

dla profesorów rzymsko - katolickich wydziałów teologicznych na uniwersytetach.

Uniwersytet zaświadcza, że ksiądz (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia roku w (miejsce urodzenia) jest profesorem w tutejszym Uniwersytecie.

Zaświadczenie niniejsze wydaje się (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo - lekarskiemu na podstawie art. 57 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

. (nazwa miejscowości) dnia roku Nr. (bieżący zaświadczenia).

Pieczczę Uniwersytetu

Podpis Rektora Uniwersytetu.

II. Duchowni ewangeliccy.

1) Zaświadczenie

dla superintendentów generalnych i superintendentów kościoła augsburskiego reformowanego, unijnego i staroluterańskiego, tudzież superintendentów kościoła ewangelickiego wyznania augsburskiego i helweckiego.

URZĄD WOJEWÓDZKI

w

(Komisarz Rządu
na m. st. Warszawę).

dnia 19. r.

Nr.

Urząd Wojewódzki (Komisarjat Rządu) zaświadcza, że (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia roku w (miejsce urodzenia) jest (superintendentem generalnym lub superintendentem kościoła) (jakiego) w (gdzie).

Niniejsze zaświadczenie Urząd Wojewódzki (Komisarjat Rządu) wydaje (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo - lekarskiemu na podstawie art. 57 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Pieczczę Urzędu Wojewódzkiego.

(Komisarjat Rządu na m. st. Warszawę).

Podpis Wojewody lub jego zastępcy.

(Komisarza Rządu lub jego zastępcy).

2) Zaświadczenie

dla senjorów, proboszczów, wikariuszów.

Konsystorz (Superintendentura Kościoła Ewangelickiego wyznania augsburskiego i helweckiego w Stanisławowie) w (dokładna nazwa Konsystorza, adres) zaświadcza, że (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia roku w (miejsce urodzenia) jest (stanowisko duchownego) jako to: (senjorem, proboszczem, wikariuszem) w (nazwa miejscowości).

Niniejsze zaświadczenie Konsystorz (Superintendentura w Stanisławowie) wydaje (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo - lekarskiemu na podstawie art. 57 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

. (nazwa miejscowości) dnia roku Nr. (bieżący wydane-go zaświadczenia).

Pieczczę Konsystorza

(Superintendentury w Stanisławowie).

Podpis Prezesa, wiceprezesa lub
członka Konsystorza

(Superintendentury w Stanisławowie).

Podpis Naczelnika Kancelarii
Konsystorza.

3) Zaświadczenie

dla profesorów wydziałów teologii ewangelickiej, ewangelickich seminarjów kaznodziejskich i nauczycielskich.

Uniwersytet (Seminarjum)
zaświadcza, że ksiądz
(imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia
roku w (miejsce urodzenia) jest profesorem w tutejszym Uniwersytecie (Seminarjum).

Zaświadczenie niniejsze wydaje się
(imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo - lekarskiemu na podstawie art. 57 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

. (nazwa miejscowości) dnia
. roku Nr. (bieżący wydany go zaświadczenia).

Pieczęć Uniwersytetu
(Seminarjum)

Podpis Rektora Uniwersytetu.
(albo Dyrektora Seminarjum).

4) Zaświadczenie

dla duchownych przełożonych ewangelickich związków religijnych (sekt) przez Państwo uznanych, a nie objętych poprzednimi wzorami.

URZĄD WOJEWÓDZKI

w
(Komisarz Rządu
na m. st. Warszawę).
dnia 19. r.
Nr.

Urząd Wojewódzki (Komisarjat Rządu) w
. zaświadcza, że
. (imię i nazwisko) urodzony
dnia roku w
. (miejsce urodzenia) jest duchow-
nym przełożonym (kaznodzieją, prezbiterem, adjunk-
tem) zboru związku religijnego
(nazwa związku) w (na-
zwa miejscowości).

Niniejsze zaświadczenie Urząd Wojewódzki
(Komisarjat Rządu) wydaje L.
(imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do
pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi
wojskowo - lekarskiemu na podstawie art. 57 ustawy
o powszechnym obowiązku wojskowym.

Pieczęć Urzędu Wojewódzkiego.
(Komisarjat Rządu na m. st. Warszawę).

Podpis Wojewody lub jego zastępcy.
(Komisarza Rządu lub jego zastępcy).

III. Duchowni prawosławni, marjawiccy, wschodnie- go kościoła staroobrzędowego, nie posiadającego hie- rarchji duchownej, oraz duchowni muzułmańskiego związku religijnego i wyznania karaimskiego.

URZĄD WOJEWÓDZKI

w
(Komisarjat Rządu
na m. st. Warszawę).
dnia 19. r.
Nr.

Zaświadczenie

Urząd Wojewódzki (Komisarjat na m. st. War-
szawę) zaświadcza, że
(imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia
. roku w
(miejsce urodzenia) jest
(metropolita, biskupem, proboszczem, wikariuszem,
djakonem, zakonnikiem, który złożył uroczyste ślu-
by zakonne, prawosławnym, marjawickim, duchow-
nym staroobrzędowym, Mułtim Muzułmańskim
w Rzeczypospolitej Polskiej, imamem lub muezzinem
muzułmańskim, Hachanem Karaimskim w Rzeczypo-
spolitej Polskiej, hazzanem lub szamaszem karaim-
skim) w (nazwa miejscowości).

Niniejsze zaświadczenie wydaje się
(imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo - lekarskiemu na podstawie art. 57 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Pieczęć Urzędu Wojewódzkiego.
(Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę).

Podpis Wojewody lub jego zastępcy.
(Komisarza Rządu lub jego zastępcy).

IV. Zawiadomienie

gminy wyznaniowej żydowskiej o opuszczeniu stano-
wiska rabina lub podrabina przez poporowego.

Zarząd gminy wyznaniowej żydowskiej
w (w pow. wojew.)
. dnia 19. r.

Do
Pana Starosty

Zarząd gminy wyznaniowej żydowskiej w
. zawiadamia niniejszem Pana
Starostę, iż rabin (podrabin) gminy
(imię i nazwisko) urodzony dnia
roku w zatwierdzony
na stanowisko rabina (podrabina) gminy dnia
. 19 r. przez (Ministerstwo W. R.
i O. P., Starostwo), urzędujący stale w
miejscowości przynależnej pod względem wyznanio-
wym do naszej gminy, pismem swem z dnia
. 19 r. zrzekł się stanowiska
i z dniem 19 r. przestał
być rabinem (podrabinem) gminy naszej.

Pieczęć gminy wyznaniowej żyd.

Przewodniczący Zarządu
Członkowie Zarządu
(podpisy 2 członków).

Wzory do rozp. Min. Spr. Wojsk. z dn. 28 sierpnia 1934 r. (poz. 757).

Województwo

Powiat

Nazwa urzędu

Nr

Wzór Nr. 1.

..... dnia 193..... r.

W Y C I A G

z metryk urodzenia (chrztu) mężczyzn urodzonych w roku

Nr. kolejny	Nazwisko i imię	Data i miejsce urodzenia	a) Nazwisko i imię ojca b) Nazwisko panięskie i imię matki	Zawód wzgl. zatrudnienie ojca	UWAGI
1	2	3	4	5	6

Pieczęć urzędowa

Podpis prowadzącego księgi stanu cywilnego

Uwaga: W rubryce 6 należy zamieszczać wszelkie daty, które mogą posłużyć do ewentualnego odszukania zapisanego, a zwłaszcza podać gminę miejsca zamieszkania lub pobytu, o ile jest znane.

(Format: 210 × 297 mm).

Województwo

Powiat

Nazwa urzędu

Nr

Wzór Nr. 2.

..... dnia 193..... r.

W Y C I A G

z metryk śmierci mężczyzn urodzonych w roku

Nr. kolejny	Nazwisko i imię	Data i miejsce urodzenia	Data i miejsce śmierci	a) Nazwisko i imię ojca b) Nazwisko panięskie i imię matki	UWAGI
1	2	3	4	5	6

Pieczęć urzędowa

Podpis prowadzącego księgi stanu cywilnego

(Format: 210 × 297 mm).

Wzór Nr. 3.

(Str. 1).

Gmina (miasto)

Powiat

Województwo

R E J E S T R P O B O R O W Y C H

rocznika

(Format 210 × 297 mm).

(Str. 2).

Gmina (miasto)

Nr. kolejny	Data pierwszego zgłoszenia się do rejestru (art. 24)	NAZWISKO I IMIĘ	Data i miejsce urodzenia	Imiona rodziców i nazwisko panięskie matki	a) czy żyją, b) zawód ojca, a jeśli nie żyje, matki
1	2	3	4	5	6
					a)
					b)
					a)
					b)
					a)
					b)
					a)
					b)
					a)
					b)
					i t. d.
10 linii					

(Str. 3).

Powiat

Miejsce zamieszkania rodziców lub ich prawnych zastępców	Miejsce zamieszkania względnie pobytu poborowego	Wyznanie	Stan cywilny	Kary administracyjne i sądowe	Data ponownego zgłoszenia się do rejestru (art. 26)	Nr. zaświadczenia o ponownem zgłoszeniu się	U w a g i
7	8	9	10	11	12	13	14
10 linii							

(Str. 1).

Wzór Nr. 5.

Gmina (miasto)

Powiat

Województwo

K S I Ę G A Z G Ł O S Z E Ń

rocznika

(Format 210 × 297 mm).

(Str. 2).

Nr. kolejny	Data zgłoszenia się do rejestru (art. 24)	NAZWISKO I IMIĘ	Imiona rodziców i nazwisko pannieńskie matki		Miejsce zamieszkania	Data ponownego zgłoszenia się do rejestru (art. 26).	Nr. zaświadczenia o ponownem zgłoszeniu się do rejestru	Uwagi
			ojca	matki				
1	2	3	4	5	6	7	8	9

10 linii

Nazwa urzędu konsularnego.

(Str. 1).

Wzór Nr. 7.

REJESTR POBOROWYCH*) czasowo przebywających w krajach europejskich
lub

stale zamieszkałych i czasowo przebywających w krajach poza Europą

r o c z n i k a :

*) niepotrzebne skreślić.

(Format: 210 × 297 mm).

(Str. 2).

1. Nr. kolejny	2. Nazwisko i imię		15. Udzielone przesunięcia terminu stawienia się do poboru w kraju i udzielone odroczenia z art. 63 lub ulgi z art. 57
3. data urodzony miejsce			
4. Imiona rodziców	ojca		
	matki i nazwisko panięskie matki		
5. Miejsce zamieszkania w kraju:			
6. Miejsce zamieszkania zagranicą i późniejsze zmiany:			
7. Język macierzysty:			
8. Narodowość:			
9. Wyznanie:			
10. Zawód:			
11. Wykształcenie:			
12. Stan cywilny:			
13. Ukarania sądowe:			
14. Data zgłoszenia się do rejestru:			

(Str. 3).

2. Nazwisko i imię	15. Udzielone przesunięcia terminu stawienia się do poboru w kraju i udzielone odroczenia z art. 63 lub ulgi z art. 57		1. Nr. kolejny
3. data urodzony miejsce			
4. Imiona rodziców	ojca		
	matki i nazwisko panięskie matki		
5. Miejsce zamieszkania w kraju:			
6. Miejsce zamieszkania zagranicą i późniejsze zmiany:			
7. Język macierzysty:			
8. Narodowość:			
9. Wyznanie:			
10. Zawód:			
11. Wykształcenie:			
12. Stan cywilny:			
13. Ukarania sądowe:			
14. Data zgłoszenia się do rejestru:			

(Str. 1).

ZARZĄD
 gminny (miejski)
 w
 Powiat
 dnia 19 r.

Z A Ś W I A D C Z E N I E.

..... urodzony
 (nazwisko i imię) (dzień, miesiąc i rok)
 w syn
 (miejscowość, gmina, powiat) (imiona
 zamieszkały w
 rodziców i panińskie nazwisko matki) (dokładny
 adres), dokonał zgłoszenia się w myśl art. 24 ustawy o po-
 wszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 60, poz. 455) i został wpisany
 do rejestru pod kolejnym Nr.

.....
 podpis wydającego zaświadczenie

(Pieczęć)

(Format 210×148 mm).

(Str. 2).

P O U C Z E N I E.

1. O każdej zmianie miejsca zamieszkania, o wyjazdach zagranicę oraz przyjazdach z zagranicy, o zmianie adresu w obrębie tej samej miejscowości, jak również o wyjeździe z miejsca zamieszkania na czasowy pobyt, trwający ponad 2 miesiące i o powrocie z tego wyjazdu należy zawiadomić właściwy urząd (organ) meldunkowy. Ponadto w razie zmiany miejsca zamieszkania lub przyjazdu z zagranicy do kraju należy zgłosić się osobiście we właściwym urzędzie meldunkowym w przeciągu 8 dni od chwili przybycia do nowego miejsca zamieszkania względnie od chwili przyjazdu z zagranicy. Jako właściwy należy uważać urząd meldunkowy w nowym miejscu zamieszkania. W razie wyjazdu na obszar W. M. Gdańska lub zagranicę należy zgłosić swój przyjazd w ciągu 14 dni w Komisarjacie Generalnym R. P. w Gdańsku, a zagranicą w najbliższym urzędzie konsularnym R. P. O każdej zmianie miejsca zamieszkania (pobytu, adresu) na obszarze W. M. Gdańska lub zagranicą należy wymienione władze zawiadomić w przeciągu 14 dni.

2. W razie wezwania do osobistego zgłoszenia się w sprawach, związanych z powszechnym obowiązkiem wojskowym, należy zgłosić się niezwłocznie.

3. Osoby, podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, obowiązane są w ciągu miesiąca października i listopada tego roku kalendarzowego, w którym ukończyły lub ukończą 20 lat życia, zgłosić się osobiście lub pisemnie w zarządzie gminy miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu z dokumentami, stwierdzającymi tożsamość osoby, jako to: z dowodem osobistym, metryką urodzenia, paszportem, świadectwami szkolnymi i t. d. Osoby, które nie dopełniły bez uzasadnionego usprawiedliwienia obowiązku zgłoszenia się do rejestru, podlegają karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3 000 zł, albo jednej z tych kar.

4. Osoby, które nie wykonały obowiązku meldunkowego, podlegają karze aresztu do 2 miesięcy i grzywny do 2 000 zł, albo jednej z tych kar. Za przekroczenia meldunkowe stosowane będą ponadto zagranicą rygory, jak odmowa ulg i ułatwień związanych z pobytem zagranicą.

(Str. 1).

(nazwa urzędu konsularnego)

Z A Ś W I A D C Z E N I E.

..... urodzony
 (nazwisko i imię) (dzień, miesiąc i rok)
 W..... syn
 (miejscowość, gmina, powiat) (imiona rodziców i nazwisko
 panięskie matki) zamieszkały w
 (dokładny adres)
 został wpisany do rejestru poborowych pod pozycją i jest
 wolny od stawienia się do poboru aż do odwołania.

W razie zarządzenia poboru zagranicą albo przyjazdu z kraju pozaeuropejskiego do kraju europejskiego, w którym zarządzone został pobór, lub w razie przyjazdu na obszar Rzeczypospolitej Polskiej lub W. M. Gdańska na stałe lub na okres dłuższy niż 6 miesięcy, wymieniony jest obowiązany stawić się przed komisją poborową w terminie wyznaczonym przez właściwe władze (urząd konsularny, powiatową władzę administracji ogólnej w kraju).

..... dnia..... roku.....

(pieczęć)

Konsul

.....
(podpis)

(Format 297 × 210 mm).

(Str. 2).

P O U C Z E N I E.

O każdej zmianie miejsca zamieszkania (pobytu, adresu) należy w przeciągu 14 dni zawiadomić właściwy urząd konsularny R. P., a na obszarze W. M. Gdańska — Komisarjat Generalny R. P. w Gdańsku, dołączając dokument stwierdzający stosunek do wojska.

W razie przyjazdu do kraju należy w przeciągu 8 dni od chwili przybycia zgłosić się osobiście we właściwym urzędzie meldunkowym danej miejscowości w kraju.

Za przekroczenia meldunkowe stosowane będą zagranicą rygory, jak odmowa ulg i ułatwień związanych z pobytem zagranicą. W razie przyjazdu do kraju nastąpi z tego tytułu pociągnięcie do odpowiedzialności karnej.

.....
 Miejsce na meldunki:

(Str. 1).

.....
(nazwa urzędu konsularnego)

Wzór Nr. 10.

Z A Ś W I A D C Z E N I E.

..... urodzony
(nazwisko i imię) (dzień, miesiąc i rok)

W syn
(miejsceowość, gmina, powiat) (imiona rodziców)

..... zamieszkały w
i nazwisko panięskie matki) (dokładny adres)

..... został wpisany do rejestru poborowych pod pozycją

..... dnia

Konsul

(pieczęć)
(podpis)

(Miejsce na wpisy o dokonaniu ponownego zgłoszenia do rejestru poborowych w myśl art. 26 ustawy i o ewentualnem przesunięciu terminu stawienia się do poboru).

(Format 297 × 210 mm).

(Str. 2).

POUCZENIE.

1. O każdej zmianie miejsca zamieszkania (pobytu, adresu) należy w przeciągu 14 dni zawiadomić właściwy urząd konsularny R. P., a na obszarze W. M. Gdańska — Komisarjat Generalny R. P. w Gdańsku, dołączając dokument stwierdzający stosunek do wojska.

W razie przyjazdu do kraju należy w przeciągu 8 dni od chwili przybycia zgłosić się osobiście we właściwym urzędzie meldunkowym danej miejscowości w kraju.

Za przekroczenia meldunkowe stosowane będą zagranicą rygory, jak odmowa ulg i ułatwień, związanych z pobytem zagranicą. W razie przyjazdu do kraju nastąpi z tego tytułu pociągnięcie do odpowiedzialności karnej.

2. Obowiązek ponownego zgłoszenia się do rejestru należy wykonać w ciągu miesięcy października i listopada tego roku, w którym zarejestrowany kończy 20 lat życia.

Nieusprawiedliwione niezgłoszenie się do rejestru w przewidzianym terminie powoduje stosowanie względem winnego rygorów związanych z pobytem zagranicą, a po powrocie do kraju pociągnięcie do odpowiedzialności karnej.

3. Obowiązek stawienia się do poboru należy wykonać przed konsularną komisją poborową (w razie zarządzenia poboru zagranicą) lub przed właściwą komisją poborową w kraju w tym roku kalendarzowym w którym zarejestrowany kończy 21 lat życia. W uzasadnionych wypadkach może on otrzymać przesunięcie terminu stawienia się do poboru, o ile do urzędu konsularnego wniesie prośbę najpóźniej do 1 maja wymienionego roku.

Przesunięcie terminu stawienia się do poboru traci swą ważność w razie zarządzenia poboru zagranicą, przyjazdu do kraju lub na obszar W. M. Gdańska. W tym wypadku obowiązuje niezwłoczne zgłoszenie się poborowego w urzędzie konsularnym lub w powiatowej władzy administracji ogólnej, celem przedstawienia go komisji poborowej.

4. Kto nie stawia się we właściwym terminie przed komisją poborową będzie pociągnięty do odpowiedzialności karno-sądowej i podlega karze więzienia do 2 lat lub aresztu do 2 lat.

Jak długo uchylający się od poboru przebywa zagranicą, stosowane będą do niego rygory, wymienione pod 1.

(Miejsce na meldunki).

(Str. 1).

Wzór Nr. 11.

(Nazwa urzędu konsularnego)

Wojskowa karta rejestracyjna.

1. Nazwisko i imię
2. Urodzony w
(dzień, miesiąc, rok) (miejsowość, gmina, powiat)
3. Imiona rodziców
(i panieńskie nazwisko matki)
4. Miejsce zamieszkania w kraju
(miejsowość, gmina, powiat)
5. Miejsce zamieszkania (pobytu) zagranicą
(dokładny adres)
6. Język macierzysty
7. Narodowość 8. Wyznanie
9. Zawód 10. Wykształcenie
11. Ukarania sądowe
(kiedy, za co i przez jaki sąd)
12. Kiedy i za jakimi dokumentami przybył zagranicę
(paszport, przez jaką władzę wydany, numer i data)
13. Czy w kraju wymeldował się na wyjazd zagranicę
14. W jakim celu i na jak długo przyjechał zagranicę
15. Czy, kiedy i gdzie stawał do poboru
16. Czy i jaką ma kategorię zdolności do służby wojskowej (A, B, C, D, E)
17. Do jakiej P. K. U. jest przynależny
18. Stopień wojskowy
19. Rodzaj broni
20. Wyniki poboru (w razie zarządzenia poboru zagranicą):

Data stawienia się	wzrost	objętość piersi	waga	bystrość wzroku	orzeczenie lekarskie	orzeczenie konsul. komisji poborowej (rozpozn.)

21. Uwagi

(Format 297 × 210 mm).

(Str. 2).

(nazwa urzędu konsularnego)

.....dnia.....193..... r.

Do
(Starostwa, Konsulatu R. P.)

w

- Przesyłam wojskową kartę rejestracyjną.
Wymieniony:*)
- 1) zgłosił się do rejestru 18-letnich dnia r.
i został wpisany do księgi rejestru pod Nr. kol.;
- 2) zgłosił się ponownie do rejestru w myśl art. 26 ust. o powsz. obow. wojsk.
dnia r.;
- 3) uzyskał przesunięcie terminu poboru do odwołania;
- 4) uzyskał przesunięcie terminu poboru do dnia;
- 5) nie uzyskał przesunięcia terminu poboru i nakazano powrót do kraju w terminie
do dnia
- 6) stawał przed konsularną kom. pob. dnia;
- 7) uzyskał odroczenie z art. 63 pkt. do dnia;
- 8) uzyskał ulgę z art. 57 ustawy dnia;
- 9) zgłosił przyjazd i został ujęty do
(rejestru poborowych pod pozycją lub kartoteki)

(podpis)

*) Wpisać odpowiedni tekst jednego lub więcej z podanych 9-ciu punktów, zależnie od okoliczności.

Pieczeń nagłówkowa,

Nr.
 Dnia 193.....

W Y K A Z

osób będących w wieku lat 18 i starszych, które nie zgłosiły się jeszcze do rejestru poborowych, względnie nie uczyniły zażość stawieniu się przed komisją poborową, a pozostających w więzieniach, aresztach, zakładach poprawczych (wychowawczych) lub w zakładach dla umysłowo chorych.

Nr. kolejny	Data i miejsce urodzenia	Nazwisko i imię	Imiona rodziców, nazwisko panięskie matki	Miejsce zamieszkania	Stan choroby lub podstawa przebywania w więzieniu (areszcie, zakładzie)	Od kiedy przebywa w więzieniu (areszcie, zakładzie)	U w a g i

(pieczęć)

Podpis Kierownika Zakładu

ZARZĄD
 gminny (miejski)
 w
 Powiat
 dnia 19..... r.

(Str. 1).

Wzór Nr. 13.

Z A Ś W I A D C Z E N I E N r.

..... urodzony
 (nazwisko i imię) (dzień, miesiąc i rok)
 w syn
 (miejscowość, gmina, powiat) (imiona rodziców i nazwisko)
 zamieszkały w
 (dokładny adres)
 dokonał ponownego zgłoszenia się w myśl art. 26 ustawy o powszechnym obowiązku
 wojskowym (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 60, poz. 455) i jest wpisany do rejestru poborowych pod kolejnym
 Nr.

.....
 podpis wydającego zaświadczenie

(pieczęć)

(Format 210 × 148 mm).

(Str. 2).

POUCZENIE.

1. Rejestr poborowy będzie w czasie od 1 do 15 stycznia tego roku kalendarzowego, w którym zarejestrowany kończy 21 lat życia, wyłożony do przejrzenia w zarządzie gminy w godzinach urzędowych. Każdy pominięty w rejestrze lub niewłaściwie wpisany może w tym czasie żądać uzupełnienia lub sprostowania mylnego wpisu.

2. O każdej zmianie miejsca zamieszkania, o wyjazdach zagranicę oraz o przyjazdach z zagranicy, o zmianie adresu w obrębie tej samej miejscowości, jak również o wyjeździe z miejsca zamieszkania na czasowy pobyt, trwający ponad 2 miesiące i o powrocie z tego wyjazdu należy zawiadomić właściwy urząd (organ) meldunkowy. Ponadto w razie zmiany miejsca zamieszkania lub przyjazdu z zagranicy do kraju należy zgłosić się osobiście we właściwym urzędzie meldunkowym w przeciągu 8 dni od chwili przybycia do nowego miejsca zamieszkania, względnie od chwili przyjazdu z zagranicy. Jako właściwy należy uważać urząd meldunkowy w nowym miejscu zamieszkania. W razie wyjazdu na obszar W. M. Gdańska lub zagranicę należy zgłosić swój przyjazd w ciągu 14 dni w Komisarjacie Generalnym R. P. w Gdańsku, a zagranicą w najbliższym urzędzie konsularnym R. P. O każdej zmianie miejsca zamieszkania (pobytu, adresu) na obszarze W. M. Gdańska lub zagranicą należy wymienione władze zawiadomić w przeciągu 14 dni.

3. Osoby wpisane do rejestru poborowych danej gminy obowiązane są stawić się na skutek obwieszczeń przed tą komisją poborową, która dla danej gminy będzie właściwą. Jeżeli z chwilą zarządzenia poboru gmina ta nie jest już w miejscu zamieszkania danej osoby, może ona stanąć przed komisją poborową nowego miejsca zamieszkania, o ile wniesie co najmniej na 1 miesiąc przed rozpoczęciem poboru głównego do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla poprzedniego miejsca zamieszkania, prośbę o zezwolenie na dopełnienie obowiązku stawienia się przed komisją poborową nowego miejsca zamieszkania. W razie przebywania w okresie głównego poboru czasowo poza gminą miejsca zamieszkania i niemożności stawienia się przed właściwą komisją poborową należy w wyżej wskazanym terminie prosić właściwą powiatową władzę administracji ogólnej o pozwolenie na stawienie się w drodze delegacji przed komisją poborową właściwą dla miejsca pobytu.

4. Podania o odroczenia czynnej służby wojskowej na podstawie art. 59 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym należy wносить najpóźniej w 14 dni od chwili zakwalifikowania przez komisję poborową do kategorii A.

5. Osoby, które nie dopełniły bez uzasadnionego usprawiedliwienia obowiązku zgłoszenia się do poboru podlegają karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

6. Osoby, które nie wykonały obowiązku meldunkowego, podlegają karze aresztu do 2 miesięcy i grzywny do 2 000 zł, albo jednej z tych kar. Za przekroczenia meldunkowe stosowane będą ponadto zagranicą rygory jak odmowa i ułatwień związanych z pobytom zagranicą.

7. Osoba skazana prawomocnie za niestawienie się przed komisją poborową w celu uchylecia się od służby wojskowej (art. 103 i 113) nie może korzystać z odroczeń służby wojskowej (art. 59 ustawy), ani też odbywać skróconej czynnej służby wojskowej (art. 51 ustawy).

(Str. 1).

Wzór Nr. 16.

(linia obcięcia)	dn. / (Rok urodzenia dzień miesiąc) Nr listy poborowej Imię ojca Imię i nazwisko panięskie matki Miejsce urodzenia zamieszkania		KARTA INDYWIDUALNA powiat.....						Stawiennictwo..... (I, II lub III) (miejscowość) dn. / 193 r.
	Język macierzysty Narodowość Wyznanie Wykształcenie Zawód cywilny		Wzrost cm	Waga kg	Obwód klatki piersiowej cm	Wysokość rozkrocza cm	Bystrość wzroku	Typ budowy fizycznej	Znaki: Podlega badaniu szpitalnemu (podpisy lekarzy) Wysłać na ekspertyzę do szpitala woj- skowego N. N. (podpis przewodniczącego)
	Odcisk palca Kary adm. i sądowe		Orzeczenie i wniosek lekarzy kom. pob w/g wojsk. przepisów sanit. 5/30.						Przenaczenie: (podpis wojsk. członka kom. pob.)
			Opis stanów chorobowych:						Kategorie §§.....
		Orzeczenie komisji poborowej: dn. / 193 r. (podpis przewodniczącego)							

UWAGA: Jeżeli poborowy staje na kom. pob. po raz drugi lub trzeci, należy wypełnić przed poborem rubryki na odwrotnej stronie (w obramowaniu), przepisując dane z poprzednich kart indywidualnych.

Format 210 × 148 (A 5).

(Str. 2).

WYNIK BADANIA W SZPITALU (Z EKSPERTYZY)								
Nazwa szpitala								
Data i numer (L. dz.) orzeczenia								
Treść orzeczenia:								
Wniosek szpitala wg. przepisów San. 5/30.								
Orzeczenia kom. pob. przy stawiennictwie	pierwszym	Wzrost	Waga	Obwód klatki piersiowej	Wysokość rozkrocza	Bystrość wzroku	Wynik ewent. eksper- tyzy	
		Kat. B. §§.....						
	drugim	Kat. B. §§.....						
		cm	kg	cm	cm	cm	cm	

(Str. 1).

Wzór Nr. 17.

KSIĘGA PROTOKÓŁÓW

komisji poborowej.

(Format 210 × 297 mm).

(Str. 2).

P R O T O K Ó Ł Nr.....
dnia 193... r.

Komisja poborowa w

(Konsularna Komisja Poborowa) w

Skład Komisji: 1. Przewodniczący

2. Wojskowy członek komisji

3. Lekarz wojskowy

4. Lekarz cywilny

5. Przedstawiciel pow. samorządu

1) Pobór rozpoczął się o godzinie zakończył się o godzinie

2) Powinno być stawienie się do poboru stosownie do planu (razem z nieznanymi z miejsca po-
bytu)

3) Stało

4) Nie stawiało się razem

a) nieznanymi z miejsca pobytu

b) usprawiedliwionych

c) nieusprawiedliwionych

5) Ponadto stało się do poboru razem

a) ochotników

b) z delegacji

c) dodatkowo ujętych

d) przeznaczonych do poboru w innych dniach urzędowania komisji pob.

e) starszych roczników

f) wydano orzeczeń po ekspertyzie

Nr kolejny	Nazwisko i imię poborowego	Nr. listy poborowej	Rok urodzenia	Zakwalif. do kateg.					Ochotnicy niezdolni do służby wojskowej	Wysłano na ekspertyzę	Wysłano na leczenie do szpitala	Zaliczono do posp. rusz. z art. 57	Staje po raz (I, II lub III)	Uwagi
				A	B	C	D	E						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Zastrzeżenia członków komisji:

Podpis przewodniczącego
i członków komisji:

UWAGA: Gdy wzorem niniejszym posługuje się komisja rozpoznawcza przewodniczący wprowadza odpowiednie zmiany.

(Str. 1).

Wzór Nr. 18.

Komisja poborowa w.....
 Komisja poborowa dodatkowa w.....
 Starostwo (magistrat, dyrekcja policji, komisariat rządu) w.....
 Konsularna komisja poborowa w.....

Nr. listy poborowej.....
 (Zagranicą—w krajach europejskich—Nr. rejestru poborowych).

Z A Ś W I A D C Z E N I E.

..... urodzony w roku w.....
 (nazwisko i imię) (miejscowość, gmina, powiat)
 syn..... zamieszkały w.....
 (imiona rodziców i nazwisko panięskie matki) (dokładny adres)
 stanął dnia..... 193..... r. przed komisją poborową (konsularną komisją poborową) w.....
 i został uznany za:

.....
 (wpisać orzeczenie komisji poborowej, wzgl. rozpoznawczej według art. 39).

(pieczęć pow. władzy
 admin ogólnej)

(Format 210 × 148 mm).

..... dnia..... 193..... r.
 Podpis przewodniczącego komisji poborowej:

(Str. 2).

POUCZENIE.

(dla kat. A).

1. Zaświadczenie należy przechowywać starannie i okazać na każde żądanie władz. W razie utraty zaświadczenia należy zgłosić to we właściwym posterunku (komisarjacie) policji państwowej i wnieść do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej prośbę o wydanie duplikatu dokumentu. Utratę zaświadczenia zagranicą lub na obszarze W. M. Gdańska należy zgłosić w urzędzie konsularnym (w komisarjacie generalnym R. P. w Gdańsku).

2. Korzystający z odroczenia służby wojskowej na zasadzie art. 59 pkt. 1, 2 lub 3, obowiązany jest dołączyć niniejsze zaświadczenie do prośby o przedłużenie odroczenia służby wojskowej, którą złożyć należy do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

3. O każdej zmianie miejsca zamieszkania, o wyjazdach zagranicę oraz przyjazdach z zagranicy, o zmianie adresu w obrębie tej samej miejscowości, jak również o wyjeździe z miejsca zamieszkania na czasowy pobyt, trwający ponad 2 miesiące i o powrocie z tego wyjazdu należy zawiadomić właściwy urząd (organ) meldunkowy. Ponadto w razie zmiany miejsca zamieszkania lub przyjazdu z zagranicy do kraju należy zgłosić się osobiście we właściwym urzędzie meldunkowym w przeciągu 8 dni od chwili przybycia do nowego miejsca zamieszkania względnie od chwili przyjazdu z zagranicy. Jako właściwy należy uważać urząd meldunkowy w nowym miejscu zamieszkania. W razie wyjazdu na obszar W. M. Gdańska lub zagranicę należy zgłosić swój przyjazd w ciągu 14 dni w Komisarjacie Generalnym R. P. na W. M. Gdańsk, a zagranicą w najbliższym urzędzie konsularnym R. P. O każdej zmianie miejsca zamieszkania (pobytu, adresu) na obszarze W. M. Gdańska lub zagranicą należy wymienione władze zawiadomić w przeciągu 14 dni.

4. Z chwilą otrzymania karty powołania poborowy jest obowiązany stawić się do formacji w terminie wskazanym w karcie powołania. Nieusprawiedliwione nieprzestrzeżenie tego terminu będzie karane w myśl art. 122 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym przez sądy wojskowe.

5. Osoby, które nie wykonały obowiązku meldunkowego, podlegają karze aresztu do 2 miesięcy i grzywny do 2 000 zł, albo jednej z tych kar. Za przekroczenia meldunkowe stosowane będą ponadto zagranicą rygory jak odmowa ulg i ułatwień związanych z pobytom zagranicą.

6. Osoba skazana prawomocnie za niestawienie się do służby wojskowej w terminie oznaczonym nie może krzysać z odroczeń służby wojskowej, ani też odbywać skróconej czynnej służby wojskowej.

W zaświadczeniu dla kat. B — opuścić pkt. 2 i 4 powyższego pouczenia, a dodać:

„Uznany za czasowo niezdolnego do służby wojskowej (kat. B) przez komisję poborową podczas poboru głównego jest obowiązany stawić się przed komisją poborową ponownie w następnym roku podczas poboru głównego.

Uznany za czasowo niezdolnego do służby wojskowej (kat. B) przez dodatkową komisję poborową jest obowiązany stawić się ponownie przed komisją poborową po upływie 12 miesięcy”.

(Str. 1).

Wzór Nr. 19.

Komisja poborowa w
 Komisja poborowa dodatkowa w
 Starostwo (magistrat, dyrekcja policji, komisariat rządu) w
 Konsularna komisja poborowa w

Nr. listy poborowej
 (Zagranicą — w krajach europejskich — Nr. rejestru
 poborowych).

Z A Ś W I A D C Z E N I E.

..... urodzony w roku
 (nazwisko i imię)
 w syn
 (miejscowość, gmina, powiat) (imiona rodziców i nazwisko
 panięnskie matki)
 zamieszkały w
 (dokładny adres)
 stanął dnia 193..... r. przed komisją poborową (konsularną) w
 i został uznany za:

 (zupełnie niezdolnego do służby wojskowej kat. E)

 (wpisać stwierdzone wady fizyczne)

Zaświadczenie niniejsze jest ważne tylko przy jednoczesnem okazaniu dowodu tożsamości.

(Pieczęć pow. władzy
 admin. ogólnej)

..... dnia 193..... r.

Podpis przewodniczącego komisji poborowej

Rysopis:

Wzrost cm.
 Włosy
 Brwi
 Oczy
 Nos
 Usta
 Broda
 Twarz

(Format 210 × 148 mm).

(Str. 2).

P O U C Z E N I E.

1. Zaświadczenie należy przechowywać starannie i okazać na każde żądanie władz. W razie utraty zaświadczenia należy zgłosić to we właściwym posterunku (komisarjacie) policji państwowej i wnieść do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej prośbę o wydanie duplikatu dokumentu. Utratę zaświadczenia zagranicą lub na obszarze W. M. Gdańska należy zgłosić w urzędzie konsularnym (w komisariacie generalnym R. P. w Gdańsku).

Osoby uznane za zupełnie niezdolne do służby wojskowej (kat. E) nie podlegają wojskowemu obowiązkowi meldunkowemu.

(Str. 1).

Wzór Nr. 20.

Starostwo w

K S I Ę G A
protokółów badań mężczyzn członków rodzin poborowych

(Format 210×297 mm).

(Str. 2).

P R O T O K Ó Ł Nr.

dnia 193..... r.

Komisja Poborowa w

Skład Komisji: 1. Przewodniczący

2. Wojskowy członek komisji

3. Lekarz wojskowy

4. Lekarz cywilny

5. Przedstawiciel pow. samorz.

Nr. kolejny	Nazwisko i imię badanego	Zawód	Wiek badanego	Orzeczenie lekarskie i wskazanie procentu trwałej lub czasowej nie- zdolności do pracy zawodowej	Decyzja Komisji Poborowej	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7

Podpisy członków komisji:

Podpis przewodniczącego

(Str. 1).

Wzór Nr. 21.

Pieczęć Urzędu Wojewódzkiego

K S I Ę G A P R O T O K Ó Ł Ó W
badania mężczyzn członków rodzin poborowych na Komisji Rozpoznawczej

(Format 210×297 mm).

(Str. 2).

P R O T O K Ó Ł Nr.

dnia 193..... r.

Komisja Rozpoznawcza w

Skład Komisji: 1. Przewodniczący

2. Wojskowy członek komisji

3. Lekarz wojskowy

4. Lekarz cywilny

5. Przedstawiciel rady wojewódzkiej

Nr. kolejny	Nazwisko i imię badanego	Zawód	Wiek badanego	Orzeczenie lekarskie z wykazaniem procentu trwałej lub czasowej nie- zdolności do pracy zawodowej i de- cyzja komisji poborowej	Orzeczenie lekarskie Komisji Rozpoznaw- czej i decyzja Komisji Rozpoznawczej	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7

Podpisy członków komisji:

Podpis przewodniczącego:

KOMISJA POBOROWA

(Str. 1).

Wzór Nr. 23.

w.....

ODCINEK I.

L. dz.

..... dnia 193..... r.

Do

Pana Komendanta Szpitala.....

w.....

Na podstawie uchwały Komisji Poborowej w..... odchodzi do
 (miejscowość)
 szpitala w..... poborowy Nr. listy
 (nazwisko i imię)
 pob. roczn. w celu zbadania cierpienia
 (rodzaj cierpienia)
 i wystawienia orzeczenia lekarskiego.

(pieczęć pow. władzy
 admin. ogólnej)

.....
 (podpis)
 Przewodniczący Komisji

KOMISJA POBOROWA

ODCINEK II.

w.....

..... dnia 193..... r.

L. dz.

Do

Pana Komendanta Szpitala.....

w.....

Na podstawie uchwały Komisji Poborowej z dnia..... odsyłam pobo-
 rowego..... roczn. Nr. listy pob. powiatu.....
 (nazwisko i imię)
 język macierzysty wyznanie narodowość
 zawód..... wykształcenie wzrost..... waga obwód
 klatki piersiowej..... szczególne znaki..... celem zbadania
 (o ile jakie będą)
 cierpienia.....

ZASADA: Art. 43 ustawy o powsz. obow. wojsk.

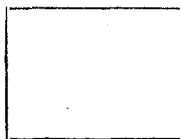
Jednocześnie nadmieniam, że lekarze kom. pob. stwierdzili u badanego pozatem na-
 stępujące stany chorobowe.....

Po zbadaniu poborowego proszę orzeczenie, wpisane na odwrocie, odesłać jako poufne
 do tut. kom. pob., o ileby zaś orzeczenie zapadło po dniu..... skierować
 je do....., zaś poborowego odesłać do.....
 (nazwa pow. władzy adm. og.) (wymienić miejsce zamieszkania)

(pieczęć pow. władzy
 admin. ogólnej)

.....
 (podpis)
 Przewodniczący Komisji:

Odcisk palca wskazującego

Rysopis odesłanego na zbadanie:

Wzrost
 Włosy
 Brwi
 Oczy
 Nos
 Usta
 Broda
 Twarz

(Str. 2).

Odcinek ten pozostaje w szpitalu. Orzeczenie lekarskie (Odcinek II) odesłano dn.
 pod L. dz.
 do

ODCINEK I.

NOTATKI SZPITALNE.

Zbadany ambulatoryjnie dnia
 Badanie potrwa dni
 Podlega ponownemu zbadaniu dnia
 " " " "
 " " " "
 Skierowany celem dodatkowego badania do (oddział
 dnia
 szpitala)
 Podlega przyjęciu w stan chorych szpitala z dniem

 (podpis lekarzy)

NAZWA SZPITALA

ODCINEK II.

L. orzeczenia

ORZECZENIE WOJSKOWO-LEKARSKIE.

..... roczn. został zbadany ambulatoryjnie
 (nazwisko i imię poborowego)
 dnia był na obserwacji (leczeniu szpitalnem *) od dnia
 do dnia przyczem stwierdzono **)
 (opis stanów chorobowych)

1) ***)

2)

Wniosek szpitala: (wymienić kategorię zdolności do służby wojskowej z powołaniem ewentualnych §§ wojskowych przepisów sanitarnych).

Wyżej określone cierpienia czynią poborowego niezdolnym do służby wojskowej w następujących rodzajach służby wojskowej

(pieczęć szpitala) dnia r.

Widziałem:

Komendant szpitala

Ordynator

Ordynator

UWAGA: *) Niepotrzebne skreślić.

**) W orzeczeniu należy używać określeń podanych w wojskowych przepisach sanitarnych.

***) Wpisywać orzeczenia kolejno w razie badań z zakresu różnych specjalności.

KOMISJA POBOROWA

Wzór Nr. 24.

w dnia 19... r.

L. dz.

Do

Szpitala

w

Na zasadzie art. 43 ustęp 4 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, przesyłam poborowego roczn. Nr. listy poborowej
 (nazwisko i imię)
 celem poddania go leczeniu szpitalnemu, które według opinii lekarzy biorących udział w komisji poborowej może być dokonane w przeciągu 4 miesięcy.

WADA:

Jednocześnie z odejściem poborowego ze szpitala, proszę o nadesłanie do starostwa w
 orzeczenia szpitalnego, powołując się na liczbę niniejszego pisma, zaś poborowego skierować do
 (miejsce zamieszkania).

O dniu odejścia poborowego ze szpitala proszę niezwłocznie powiadomić wymienioną powiatową
 władzę administracji ogólnej.

.....
(podpis)

Przewodniczący

(Format 210 × 148 mm).

.....
(Nazwa zakładu naukowego)

Wzór Nr. 25.

L. dz. dnia 193... r.

W Y K A Z

uczniów (b. uczniów) urodzonych w r., którzy uzyskali świadectwa dojrzałości (końcowe)

Nr. kolejny	Nazwisko i imię	Imiona rodziców	Miejsce i data urodzenia	Miejsce zamieszkania	Zakres uzyskanego wykształcenia	Uwagi

(Pieczęć urzędowa szkoły)

(Podpis Dyrektora)

(Kierownika zakładu naukowego)

(Format 210 × 297 mm).

STAROSTWO
(KOMISARJAT RZĄDU)

Wzór Nr. 26.

..... dnia 193..... r.

W Y K A Z
udzielonych odroczeń służby wojskowej.

Nr. kolejny	Nr listy poborowej	Nazwisko i imię	Rok urodzenia	Udzielono odroczenia na podstawie art. *)	Okres czasu na jaki odroczenia udzielono	Liczba aktów w sprawie odroczenia	U w a g i

*) przy odroczeniach, udzielonych z art. 59 pkt. 3 ustawy należy jako podstawę powołać „art. 63” i odpowiedni punkt tego artykułu.

(Format 210 × 297 mm).

Wzór Nr. 27.

Z O B O W I A Z A N I E

do służby ochotniczej w wojsku (marynarce wojennej).

Zgłaszam się jako ochotnik do pełnienia czynnej służby wojskowej i zobowiązuję się:

- 1) do pełnienia tej służby na warunkach i zasadach, określonych ustawą o powszechnym obowiązku wojskowym i rozporządzeniem wykonawczem do niej,
- 2) do pozostania po odbyciu czynnej służby wojskowej nadal w służbie czynnej przez*)..... w charakterze nadterminowego,
- 3) w razie zwolnienia ze służby przed terminem zobowiązania lub nieprzyjęcia na nadterminowego nie mieć i nie zgłaszać z tego tytułu żadnych pretensyj.

..... dnia 193..... r.

.....
(podpis ochotnika nazwisko i imię)

Stwierdzam, że..... podpisał powyższe zobowiązanie w mej obecności.
(nazwisko i imię)

..... dnia 193..... r.
(miejscowość)

Powiatowy Komendant Uzupelnień
lub wojskowy członek komisji poborowej

.....
(podpis)

*) wpisać „1 rok”, jeżeli ochotnik zgłasza się do wojska, zaś „2 lata” — jeżeli ochotnik zgłasza się do marynarki wojennej.

(Format 148 × 210 mm).

Wzór Nr. 28.

Z O B O W I A Z A N I E

do służby ochotniczej w wojsku.

Zgłaszam się jako ochotnik do pełnienia czynnej służby wojskowej i zobowiązuję się:

- 1) do pełnienia tej służby na warunkach i zasadach, określonych ustawą o powszechnym obowiązku wojskowym i rozporządzeniem wykonawczym do niej.
- 2) w razie zwolnienia ze służby przed terminem zobowiązania nie mieć i nie zgłaszać z tego tytułu żadnych pretensyj.

..... dnia 193..... r.

.....
(podpis ochotnika nazwisko i imię)

Stwierdzam, że podpisał powyższe zobowiązanie w mej obecności:
(nazwisko i imię)

..... dnia 193..... r.
(miejscowość)

Powiatowy Komendant Uzuppełnień
lub wojskowy członek Komisji poborowej

.....
(podpis)

(Format 148 × 210 mm).

Wzór Nr. 29.

Pieczeń
Powiatowej Władzy
Admin. Ogólnej
w
L. dz.

..... dnia 193..... r.

Ś W I A D E C T W O L E K A R S K I E

..... urodzony
(nazwisko i imię) (dzień, miesiąc i rok)

w syn
(miejscowość, gmina, powiat) (imiona rodziców i nazwisko)

..... zamieszkały w
(dokładny adres)

został przezemnie w dniu 193 r. poddany szczegółowemu
zbadaniu w celu ustalenia niemożności stawienia się we wskazanym w karcie powołania
Nr terminie do (wymienić miejscowość, formację i t. p.).

1) Wyniki badania następujące:

2) Stan chorego czyni go niezdolnym do podróży i wymaga leczenia w przeciągu
..... (podać termin, jaki jest niezbędny do
wyzdrowienia).

.....
(podpis lekarza powiatowego)

(pieczęć
lekarza powiatowego)

(Format 210 × 148 mm).

Powiatowa Komenda Uzupelnien

Wzór Nr. 30.

L. dz.....

..... dnia 193..... r.

K A R T A U R L O P O W A .

Na podstawie świadectwa (lekarza powiatowego, rządowego, prywatnego, zarządu gminy*) w z dnia 193..... r. Poborowy

(nazwisko i imię)

syn

(imiona rodziców i nazwisko panięskie matki)

zamieszkały

(dokładny adres)

przydzielony do.....

(wymienić formację i miejsce postoj)

uzyskał przesunięcie terminu wcielenia do dnia 193..... r.

W razie trwania choroby ponad termin wskazany w niniejszej karcie urlopowej, należy tę kartę wraz z kartą powołania i biletem na przejazd oraz świadectwem lekarza powiatowego (rządowego) nadesłać do powiatowej komendy uzupelnien.

Załączniki:

Karta powołania i bilet na przejazd L.....

Pieczęć

Powiatowy Komendant Uzupelnien

(podpis)

*) Nieodpowiednie skreślić.

(Format 210 × 148 mm).

Powiatowa Komenda Uzupelnien

Wzór Nr. 31.

L. dz.....

..... dnia 193..... r.

Z A Ś W I A D C Z E N I E**o przesunięciu terminu wcielenia do szeregów.**

Wskutek przewlekłego stanu chorobowego poborowego

(nazwisko i imię)

syna.....

(imiona rodziców i nazwisko panięskie matki)

zamieszkałego w.....

..... przeznaczonego do

(dokładny adres)

(miejsce postoj)

który to stan stwierdzony został świadectwami (lekarza powiatowego, rządowego, prywatnego, zarządu gminy*) L. (wymienić oba świadectwa) udzielam wymienionemu poborowemu przesunięcia terminu wcielenia do.....

(wymienić słowami termin do jakiego udzielono przesunięcia)

O dniu ponownego stawienia się do odbycia czynnej służby wojskowej poborowy będzie powiadomiony osobną kartą powołania.

Powiatowy Komendant Uzupelnien

(podpis)

Pieczęć

*) Nieodpowiednie skreślić.

(Format 210 × 148 mm).

Wzór Nr. 32.

W Y K A Z

imienny poborowych, wysłanych na ekspertyzę szpitalną przez komisję poborową w
w dniu 193..... r.

Nr kolejny	Nr listy poborowej	Nazwisko i imię	Rocznik	Nazwa szpitala do którego poborowy został wysłany	Uzięb powrotu z ekspertyzy	Dzień wydania ostatecznej decyzji przez komisję poborową	U w a g i

(Format 210 × 297 mm).

Wzór Nr. 33.

Powiatowa Komenda Uzupełnień dnia 193..... r.

L. dz.....

ZEZWOLENIE NA WYJAZD ZAGRANICĘ.

Zezwalam synowi
(nazwisko i imię)
i urodzonemu w zamieszka-
kałemu na wyjazd zagranicę do

(dokładny adres)
Zezwolenie niniejsze jest ważne, o ile zostanie przedstawione w
(wymienić władzę, która ma paszport wydać lub przedłużyć)
przed upływem 2 miesięcy od dnia dzisiejszego.

Specjalne zastrzeżenia
(o ile jakie będą)

Pieczęć

Powiatowy Komendant Uzupełnień

.....
(podpis)

(Format 210 × 148 mm).

Pieczętka powiatowej władzy
administracji ogólnej
w
(Komisarjatu Rządu)

Wzór Nr. 34.

dnia

Do

Pana

zamieszkałego w

POŚWIADCZENIE.

Na zasadzie § 408 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 83, poz. 757) oraz pisma Pana Wojewody..... z dnia r. Nr..... zawiadamiam Pana, że wobec stwierdzenia faktu posiadania przez Pana obywatelstwa nie podlega pan powszechnemu obowiązkowi wojskowemu w Państwie Polskiem.

Pieczęć

.....
(podpis kierownika pow. wł. adm. og.)

(Format 210 × 148 mm).